

TESI DOCTORAL

Anàlisi d'interaccions col·laboratives mitjançant teoria fonamentada en un entorn d'aprenentatge de la traducció situat

Àngel Tortadès Guirao

Direcció de la tesi:

Marcos Cánovas Méndez i Lucrecia Keim Cubas

Programa de doctorat:

Traducció, Gènere i Estudis Culturals

2022

Al Nil, la Cèlia i l'Albert

Agraïments

Aquest treball només s'ha pogut portar a terme gràcies a la participació activa i la implicació d'un gran número d'estudiants de diverses assignatures de traducció de l'alemany del Grau de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades de la UVic-UCC durant diversos cursos. Se'm fa difícil torbar una expressió que faci justícia al meu reconeixement respecte a la seva aportació. A vegades totes les paraules queden curtes, com passa sovint en l'exercici de la traducció.

Es queda curta la paraula "agrair", per exemple, també, si ha de definir el meu sentiment vers la doctora Lucrecia Keim i el doctor Marcos Cánovas, per tot el suport prestat durant aquests anys, per l'acompanyament i, sobre tot, pels bons consells i el seu mestratge a l'hora de dirigir, pels camins del rigor científic, un projecte que per a mi ha resultat apassionant.

Si el treball ha arribat a bon port, ha estat també gràcies a les contribucions de les doctores Gemma Delgar i Maria González-Davies i del doctor Gonçal Calle en les sessions de seguiment, i a les del doctor Joan Miquel Verd, en els seminaris sobre Atlas-ti sobre les possibilitats d'aplicar la teoria fonamentada a un context tant diferent al seu context natural.

Des d'un punt de vista tècnic, aquest estudi hauria embarrancat si no hagués estat pel suport tècnic de l'Àrea de les TIC de la UVic-UCC, molt especialment de Noemí Gil, en relació a actualització tant del programari com del maquinari per gestionar un número tan gran de fitxers, i de Xavier Escalera, en relació a les primeres provatures amb enregistraments d'interaccions d'estudiants. Per altra banda, també ha resultat inestimable l'assessorament del servei d'audiovisuals, UMèdia, especialment per part de Ricard Parra.

Vull agrair també els consells de la doctora Eva Espasa en relació amb la difusió d'aquesta investigació i a l'Escola de Doctorat, la Biblioteca i l'Àrea de Gestió Acadèmica de la UVic-UCC per la seva disposició i suport constants durant tot aquest llarg procés.

Llistat d'abreviatures

ATLAS-TI	Sigla per al nom, en alemany, del programa informàtic "Archiv für Technik, Lebenswelt und Alltagssprache - Text Interpretation".
CAQDAS	Sigla, en anglès, per a "Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software".
CL	Sigla, en anglès, per a "Cognitive Linguistics".
DP	Sigla, en anglès, per a "Dialogue Protocols".
[FE]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de comprensió d'una idea. (Prové de "fer-se la idea").
[FI]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de fixació d'una idea. (Prové de "fixar la idea").
[FO]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de formulació d'una idea. (Prové de "formular la idea").
L1	Sigla per a "primera llengua".
L2	Sigla per a "segona llengua".
LA	Sigla per a "llengua d'arribada".
LP	Sigla per a "llengua de partida".
MCC	Sigla per a "metodologia de comparació constant".
NAT-EVOL	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió sobre la naturalesa i l'evolució interna d'un segment etiquetat.
PACTE	Sigles del nom del grup de recerca "Procés d'Adquisició de la Competència Traductora i Avaluació".
[PD]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de verbalització explícita. (Prové de "participant declara")
[SIT]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de situacionalitat en un segment etiquetat.
ST	Sigla, en anglès, per a "Source Text".
TA	Sigla per a "text d'arribada".
TAP	Sigla, en anglès, per a "Think Aloud Protocol".

TF	Sigla per a "teoria fonamentada".
TP	Sigla per a "text de partida".
TPR-DB	Sigla del nom de la base de dades pública "Translation Process Research Database".
[TRAD]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de traducció d'una idea. (Prové de "traduir la idea").
TU	Sigla, en anglès, per a "Translation Unit".
TT	Sigla, en anglès, per a "Translated Text".
[VD]	Símbol per designar, en la codificació, la dimensió de verbalització no explícita. (Prové de "verbalització denota")
UTC	Sigla per a "unitat de treball col·laboratiu"
ZDP	Sigla per a "zona de desenvolupament pròxim", pròpia de la terminologia vygotskiana.

Taula de continguts:

1	Prefaci.....	1
2	Introducció.....	5
3	Marc teòric	7
3.1	El concepte “traducció” dins l’estudi	7
3.1.1	Anàlisi de verbalitzacions en traducció	12
3.1.2	Anàlisi de verbalitzacions col·laboratives en traducció	15
3.2	Cognició situada.....	17
3.3	Connectivitat.....	23
3.4	Aprenentatge de la traducció en el paradigma cognitiu	24
3.4.1	Mecànica del plantejament didàctic	30
3.4.2	Tasca model	32
3.4.2.1	Activitat 1	33
3.4.2.2	Activitat 2	33
3.4.2.3	Activitat 3	34
3.4.2.4	Activitat 4	34
3.5	L’activitat TransDialog.....	35
4	Metodologia de recerca	39
4.1	Teoria fonamentada	43
4.1.1	Disseny de recerca emergent	45
4.1.2	Mostreig teòric	46
4.1.3	Mètode de comparació constant	47
4.1.4	Saturació teòrica.....	47
4.1.5	Modalitats d’inferència.....	49
4.2	Teoria fonamentada i anàlisi qualitativa de continguts	50
4.3	Teoria fonamentada i anàlisi del procés traductor	52
4.4	Teoria fonamentada i anàlisi de verbalitzacions col·laboratives.....	53
5.	Anàlisi d’interaccions amb CAQDAS.....	55
6.	El model d’anàlisi de TransDialog	61
6.1	Objectius	62
6.2	Preguntes de recerca.....	63
6.3	Disseny de l’estudi	64
6.4	Les persones participants i els textos de partida	69
6.5	Recollida i observació	73

6.6 Comparant dades.....	75
6.7 Camins per interpretar les dades.....	77
6.8 Saturació teòrica	79
6.9 Segmentació	80
6.9.1 Unitats de treball col·laboratiu.....	83
6.9.1.1 Etiquetatge de les UTC	86
6.9.2 Macro unitats de treball col·laboratiu	88
6.9.3 Micro unitats	92
6.9.4 Meso unitats	93
6.10 Codificació.....	94
6.10.1 Fent emergir dimensions	96
6.10.1.1 Dimensió [SIT]	97
6.10.1.2 Dimensions [FE], [FI], [FO], [TRAD].....	101
6.10.1.3 Dimensions [PD] i [VD]	107
6.10.1.4 Dimensions [Execució] i [Consideració]	107
6.10.2 Fusionant codis	108
6.10.3 Agrupant codis.....	109
6.10.3.1 Codis micro, agrupats arran del tipus d'interlocució	111
6.10.3.2 Codis micro, agrupats arran del tipus de repte	111
6.10.3.3 Codis micro, agrupats arran d'estratègies	112
6.10.3.4 Codis micro, agrupats arran d'allò que s'aprecia.....	114
6.10.3.5 Codis micro, agrupats arran del procediment	115
6.10.3.6 Codis micro, agrupats arran de la metodologia	117
6.10.3.7 Codis micro, agrupats a l'entorn dels errors	117
6.10.3.8 Codis micro, agrupats a l'entorn d'una resolució	118
6.10.3.9 Codis micro, agrupats a l'entorn d'una acció corporal.....	118
6.10.3.10 Codis micro, agrupats a l'entorn del perfil de participant.....	119
6.10.3.11 Agrupacions de codis de magnitud macro.....	119
6.10.3.12 Agrupacions de codis de magnitud meso	120
6.11 Codis buits.....	120
7. Avançant en l'anàlisi	123
7.1 Llistat de codis	123
7.2 Continuant les comparacions	124
7.2.1 Arran de la segmentació:	126
7.2.1.1 Constants de les macro UTC	127
7.2.1.2 Constants de les meso UTC.....	130

.2.1.3 Constants de les micro UTC.....	132
7.2.1.4 Constants entre les comparacions de magnituds	135
7.2.2 Arran de les dimensions dels codis:	141
7.2.2.1 Dimensió [SIT]	141
7.2.2.3 Dimensions [FE], [FI], [FO] i [TRAD]	143
7.2.2.4 Dimensions: [PD] i [VD]	150
7.2.2.5 Dimensións: [Execució] i [Consideració]	151
7.2.3 Arran de la coocurrència entre diferents codis	153
7.2.3.1 Entendre per traduir o traduir per entendre?	153
7.2.3.2 A problema d'aquí, buscar solucions allà	156
7.2.3.3 A problema gramatical, consulta lèxica.....	159
7.2.3.4 Traductor automàtic	160
7.2.3.5 Empatia	161
7.3 Fixació dels resultats.....	161
8. Conclusions	163
8.1 En relació amb la metodologia	163
8.2 En relació amb la connectivitat i a CAQDAS.....	166
8.3 En relació amb el coneixement sobre el procés traductor intern	168
8.4 En relació amb la millora de la qualitat docent.....	170
9. Bibliografia	175
10. ANNEX I.....	181
10.1 Codis finals.....	181
10.1.1 Codis que s'apliquen a cites de magnitud micro	182
10.1.2 Codis que s'apliquen a cites de magnitud macro.....	256
10.1.3 Codis que s'apliquen a cites de magnitud meso	262
11 ANNEX II.....	271
11.1 Ètica de la Recerca.....	271
11.1.1 Consentiments informats.....	271
11.1.2 Llenguatge i biaix de gènere	272
11.2 Participants.....	272
11.2.1 Formularis	272
11.3 Descriptors de nivells de competència traductora desenvolupat pel grup PACTE ..	276
11.4 Pàgina d'entrada a TransDialog	278
11.5 Textos de partida	281
11.6 Transcripció d'una activitat TransDialog completa.....	288

1 Prefaci

Acceptar l'encàrrec d'impartir docència als Estudis Universitaris de Vic als anys 90 en la disciplina de la traducció amb l'únic bagatge de l'experiència en l'activitat traductora i de la formació i experiència en docència de l'alemany com a llengua estrangera va suposar un repte molt gran per a mi. De seguida em vaig servir, però, de la possibilitat d'aplicar, a classe de traducció, mecanismes de les metodologies docents de llengües estrangeres ja que la llavors incipient disciplina de la didàctica de la traducció parlava un llenguatge compatible, sobre adquisició de competència, sobre centrar el procés en la figura de qui aprèn, sobre la col·laboració i del treball en equip, sobre la teoria de la bastida ("scaffolding"), etc.

Al Palau Bojons, el palauet barroc que acollia l'antiga Facultat de Traducció i Interpretació, vaig veure de seguida que, de la mateixa manera que feia a classe de llengua alemanya, a classe de traducció es podien desarrenglar taules i cadires i dissenyar activitats en grup, en parella... que subvertissin el model centrat en la figura docent. Es podia substituir la mecànica de beneir o censurar propostes de traducció elaborades per l'alumnat la nit anterior, per un model dinàmic basat amb tasques amb objectius específics i diversos per resoldre a classe. Un model que posés a treballar in situ diferents cervells en una mateixa activitat per tal de fer possible un aprenentatge sobre la base de la interacció a moltes bandes i, d'aquesta manera, rendibilitzar l'esforç que feien totes aquelles persones per aplegar-se físicament a l'aula de manera regular. De la mà de la doctora Maria González Davies, el 2000, vaig culminar el cicle dels cursos de doctorat amb el treball de recerca titulat "L'ensenyament per tasques: programació d'una assignatura de traducció de l'alemany a l'espanyol", un treball que posa de manera pràctica el concepte de "tasca", provinent de la didàctica de segones llengües, al servei de la didàctica de la traducció.

Estem parlant del mil·leni passat, quan, per exemple, els diccionaris en paper constituïen l'única font de consulta immediata possible, els lliuraments finals es transferien i corregien en fulls DIN A4 i les "tasques" de la classe presencial es resolien escrivint a mà. Com a professor, durant la monitorització de les tasques en aquelles classes presencials ja s'apreciava l'enorme riquesa que el brogit del treball en equip feia emanar sobre característiques del procés traductor, que, en aquells moments, s'anava desprenent de l'estigma de tenir lloc en una caixa negra. En aquell moment va esclatar la llavor d'aquesta

tesi: “Que interessant podria ser recollir dades sobre el procés traductor sobre aquesta base!, sobre els processos que estan aflorant de manera natural a través d’unes verbalitzacions espontànies! Dades, que, després, podrien donar informació valuosa sobre com redirreccionar els plantejaments docents i fer-los més efectius! Però com?”

Vam abandonar el palauet barroc i vam passar a un edifici racionalista modern poc després que els Estudis Universitaris s’haguessin convertit en Universitat de Vic i que internet hagués començat a entrar a les biblioteques, als despatxos del professorat, a les habitacions de casa on treballava l’estudiantat. Internet anava oferint cada vegada més eines, cada vegada més eficients, que facilitaven la tasca traductora: els primers diccionaris en línia, textos paral·lels, motors de cerca de parells... Els textos de partida van deixar de facilitar-se en format fotocòpia, els textos d’arribada van deixar de recollir-se en format imprès, la “plataforma digital” va començar a centralitzar l’activitat docent. Fins que finalment internet va entrar també a l’aula presencial: “Al cap i a la fi, un volum del diccionari Slaby Grossmann pesa el mateix que un portàtil” i va caure pel propi pes que les activitats a classe calia fer-les amb els mateixos recursos que utilitzava l’estudiantat en el seu treball personal i els recursos que utilitzava el mon professional en la seva activitat habitual. Finalment la classe de traducció va passar a fer-se, doncs, a l’aula d’informàtica.

Malgrat totes les possibilitats comunicatives de les TIC, la classe presencial, darrere uns murs de monitors i de torres d’ordinadors i amb les taules ara clavades a terra, corria el risc de provocar que cada estudiant es tanqués en la seva pantalla i fos el professorat l’únic que navegues per la de tothom. En el cas de la UVic, les TIC, a més, van portar una gran novetat: la possibilitat de cursar els estudis en modalitat semipresencial i online. Tant la classe presencial a l’aula d’informàtica com la modalitat online van exigir un esforç de creació d’uns entorns didàctics que mantinguéssin un model d’aprenentatge col·laboratiu sobre la base de la interacció, ara en un entorn amb suport digital.

La situació interuniversitària del país va fer que fos la modalitat online dels estudis la que prosperés a la nostra universitat i que, en aquest entorn, cent per cent online, les aules multipliquéssin el número d’estudiants. El fet que, a més, el model d’impartició fos asincrònic va provocar haver de dissenyar amb tota precisió de quina manera, entre quines persones i en quins moments s’havia de produir la interacció, per no crear el caos a l’aula virtual i al cap de cada participant. Altra vegada, l’experiència en la impartició de les llengües estrangeres va complementar la literatura en didàctica de la traducció i compartir col·laborativament anàlisis textuais en wikis, discutir sobre l’abast de l’encàrrec en fòrums, autoavaluar-se i coavaluar com a estudiant per mitjà de l’eina taller de Moodle, etc. van passar a ser activitats disposades mil·limètricament en el transcurs d’una “tasca” que

desembocaria en el lliurament d'un producte final acabat a les assignatures de traducció. La possibilitat de celebrar una videotrobada amb objectius didàctics (referendada més tard per la pandèmia), que aquesta quedés enregistrada i poder compartir l'enregistrament amb el professorat va permetre, a més, dissenyar l'activitat TransDialog, una activitat dins la cadena d'activitats de la tasca, que exigeix discutir per consensuar una traducció. Amb totes aquestes eines es va poder donar continuïtat als principis del model d'aprenentatge col·laboratiu de la classe presencial, ara a l'aula virtual i, mitjançant l'activitat TransDialog es va obtenir l'eina que permetria recollir de manera sistemàtica allò que semblava impossible de recollir en la classe presencial: el brogit espontani sobre el procés traductor que emanava del treball en equip. Ara faltava només l'últim pas: com analitzar l'oceà de dades que oferien les converses de TransDialog enregistrades?

Un tast en diverses assignatures de metodologia de la recerca del màster online Educació i TIC de la UOC al 2012 i la lectura de la literatura de referència en el camp de la recerca del procés traductor em van sensibilitzar arran de les possibilitats de la teoria fonamentada, una metodologia qualitativa que fa possible l'anàlisi de grans volums de dades, sense caure en un paradigma computacional, a través d'un procés de reducció interpretatiu. D'aquí vaig passar al coneixement del programa Atlas-ti, un programa que permet fer aquest procés directament i dinàmicament sobre dades audiovisuals, sense necessitat de transcripcions.

Al curs 2016-17, any d'inscripció de la tesi, vaig portar a terme una prova pilot voluntària amb estudiants, que va consistir en la recollida, observació i anàlisi d'enregistraments de converses, seguida d'entrevista amb les persones participants. Arran dels resultats de la prova vaig acabar de perfilar els enunciats de l'activitat i la mecànica de codificació amb Atlas i al curs 2017-18 vaig començar amb la recollida i observació sistemàtica, en el format final, de totes les converses que constitueixen l'estudi definitiu, els resultats del qual es presenten aquí: 200 converses recollides, entre el miler d'activitats avaluades, durant 4 cursos, del 2017-18 al 2020-21, en el sí de tres assignatures de traducció de l'alemany al català o a l'espanyol.

2 Introducció

Aquesta tesi constitueix un estudi exploratori en l'aplicació d'una metodologia qualitativa d'anàlisi de fenòmens socials, la *teoria fonamentada*, per investigar en el vessant cognitiu intern del *procés traductor*, dins del marc de la *cognició situada*. S'investiga un context situat constituït per les accions i interaccions de les persones participants en les aules virtuals de tres assignatures de traducció de l'alemany al català i a l'espanyol cursades en modalitat online. Aquest marc situat ens facilita unes dades recollides en forma d'interaccions col·laboratives en el sí de converses espontànies que, mitjançant la negociació de significats, porten a una traducció consensuada entre les persones participants.

L'objectiu exploratori té una finalitat doble: atès que l'aprenentatge de la disciplina en modalitat col·laborativa online, un context nou, permet observar el procés traductor des d'un nou angle, per una banda es pretén observar i analitzar amb el mínim de manipulació possible com transcorre aquest procés traductor intern des de la negociació de significats que té lloc durant l'execució d'activitats. Per l'altra banda, es pretén obtenir claus per millorar l'acció docent arran dels resultats d'aquesta observació.

L'estudi parteix de les següents premisses: que unes dades situades¹, recollides en el marc de l'execució d'una activitat interactiva de traducció escrita, en un entorn d'aprenentatge col·laboratiu online, mostren les conductes que activen les persones participants en l'acte de traduir en aquest entorn; que aquestes conductes són un reflex dels processos cognitius que activen les persones participants durant aquest acte col·laboratiu i, per extensió, també dels processos cognitius, una negociació de significats, que activa una persona individualment quan tradueix a soles; que una observació i anàlisi d'aquestes dades, en l'entorn situat esmentat, pot posar-se al servei d'una millora del disseny dels instruments que faciliten l'aprenentatge de la disciplina en aquest mateix entorn.

La tesi es serveix de marcs teòrics de diferents disciplines sobre el fenomen estudiat: S'inspira en l'anàlisi del procés traductor fet sobre verbalitzacions espontànies dins del paradigma cognitiu iniciat per House (1988); aplica una anàlisi anàloga, però en la

¹ Com s'explica a l'apartat 3.2, cal entendre "dades situades" en el sentit de "dades intrínsecament vinculades, des d'un punt de vista de la cognició, al context on s'han produït".

perspectiva d'un enfocament no computacional, el de la traductologia sota la visió de la cognició situada, tal com la conceben, per exemple, Risku (2021) o Muñoz i Martín de León (2021); i persegueix uns objectius didàctics emparats sota la perspectiva de l'adquisició de competència traductora tal com l'entén el grup PACTE (2003) i de l'aprenentatge col·laboratiu de la traducció com l'entén Kiraly (1995) i rep el suport de la connectivitat, tal com la defineixen Keim i Cánovas (2020). Per poder avançar en el coneixement del procés traductor en la confluència d'aquestes disciplines s'apliquen els principis bàsics de la teoria fonamentada tal com els entenen Charmaz (2014) i Strauss i Corbin (1998).

El resultat que persegueix aquest estudi, doncs, no és tant una contrastació de fenòmens ja observats en altres estudis amb altres metodologies sinó la descripció d'un viatge cap a l'interior d'unes dades en un entorn nou (l'aula col·laborativa online) amb un vehicle diferent (la teoria fonamentada) i una mostra de fins on s'ha pogut arribar en aquest entorn amb aquest vehicle.

3 Marc teòric

3.1 El concepte “traducció” dins l’estudi

Quan copsem el signe “traducció” se’ns obre la possibilitat de representació de conceptes diversos: una activitat professional: (“viure de la traducció”), un producte: (“una traducció brillant”), una part d’una disciplina acadèmica: (“matricular-se a Traducció i Interpretació”), etc. De la mateixa manera que el codi lingüístic català disposa d’aquest signe, altres codis lingüístics han estandarditzat altres signes per representar conceptes semblants.

El conjunt d’operacions cognitives executades per una persona medidora, dirigides a buscar signes que resultin operatius perquè una tercera persona usuària d’un codi lingüístic diferent es pugui representar conceptes semblants, també s’anomena, en català, “traducció” i és, entre tots els seus significats, en aquest sentit que cal interpretar el terme en aquest treball. Aquesta simplificació sobre el significat del signe “traducció” i com l’hem d’interpretar (com ens hem d’acostar al concepte al qual es refereix) en el context donat, ens ajuda a ubicar-nos en el marc teòric principal d’aquesta tesi: el paradigma cognitiu.

El paradigma cognitiu, en un conjunt de disciplines científiques vinculades a la psicologia, eclosiona segons Muñoz i Martín de León (2021) a mitjans dels anys cinquanta del segle passat en el moment que el conductisme, fins llavors el paradigma dominant, deixa de poder donar resposta a algunes qüestions complexes, entre altres, com arriba la ment a aquesta representació de conceptes que hem esbossat en l’exemple de dalt.

En l’àmbit de l’estudi de la traducció humana, Muñoz i Martín de León (2021) situen l’Escola de Leipzig com a capdavantera en abordar el fenomen traductològic sota aquesta perspectiva, i en entendre “traducció” com a conjunt de processos cognitius que posa en marxa una persona a l’hora d’executar aquest procés en què intervé la conceptualització, passant per dues llengües diferents. I, sobre tot, capdavantera en buscar metodologies científiques que permetin l’anàlisi d’aquest procés tant si té lloc quan l’activitat busca un producte final oral (interpretació) o un text escrit. A Leipzig, sota la pregunta de què passa per la ment d’una persona quan tradueix, comença doncs el paradigma cognitiu en traductologia.

Paral·lelament, l’Escola de París, sota el mateix paradigma, va fer una proposta novedosa arran de l’observació del procés traductor, en aquest cas en l’àmbit de la interpretació: es podia deduir que durant aquest procés es produiria un fenomen deverbalitzador (el pas d’una expressió lingüística en la llengua de partida a una idea no lingüística), seguit d’un

fenomen reverbalitzador (el pas d'una idea no lingüística a una formulació lingüística en el text d'arribada).

Leipzig i París constitueixen doncs, sempre segons Muñoz i Martín de León, els embrions d'un paradigma en traductologia, que completarien més endavant altres especialistes a mida que avançava el paradigma cognitiu en diverses ciències i a mida que la traductologia s'apostentava com a disciplina científica:

Translation Studies was becoming a university discipline in its own right thanks to scholars such as Snell-Hornby, Toury and Holmes, who opened it to approaches within the tradition of the humanities. Some scholars— e.g. Fraser, Guerloff, Kusmaul, Lörscher and Tirkkonen-Condit— embraced psychological concepts and methods and focused on the empirical research of translation processes, but most of them shared notions of **cognition**, **meaning**, **language** and **communication** similar to those held by the Leipzig and Paris Schools. (Muñoz i Martín de León, 2021: 55) (El ressaltat és nostre).

Aquesta descripció permet parlar d'un paradigma amb una base comuna en relació amb els quatre elements fonamentals que apareixen a la cita de dalt: les capacitats cognitives i comunicatives de l'espècie humana, el paper que representen el llenguatge i la comunicació en elles i, com a clau de volta, el paper que representa el significat en tot el conjunt.

És cert que el paradigma mostra diverses tendències: principalment, com anuncia Muñoz (2017: 560): “there are just two major cognitive trends TS researchers—or, rather, research projects—will be adhering to in the next years: what I will call here computational translatology (aka cognitivism, information-processing approach), and cognitive translatology, which draws from 4EA² cognition”. En aquest treball considerem aquestes dues tendències com enfocaments i els anomenem “enfocament computacional” i “enfocament de la cognició situada”, tal com fa Risku (2017: 290). Aquest segon es desenvolupa a l'apartat 3.2. Amb tot, el paradigma comparteix unes nocions elementals sobre els quatre punts esmentats a dalt per Muñoz i Martín de León: “cognició”, “significat”, “llenguatge” i “comunicació”.

² Acrònim per “embodied”, “embedded”, “enacted”, “extended” i “affective cognition”

Nocions elementals compartides sobre el concepte de “cognició”:

En el paradigma de la traductologia cognitiva es parteix, generalment, de la base que la cognició humana treballa amb conceptes i aquests, malgrat estar interrelacionats amb i poder estar modelats pel llenguatge, no són de naturalesa lingüística. En els models computacionals aquests conceptes tindrien una naturalesa simbòlica i per això se'ls atorga, entre altres, el nom de “representacions mentals”, en models més connexionistes, una naturalesa sub-simbòlica i reben el nom, entre altres, de “patrons mentals interns contextualitzats” i en enfocaments situats deixen ja de ser considerats unitats estables de naturalesa simbòlica o representacional i se'ls atorga un caràcter enactiu³ mitjançant la interacció de l'individu amb l'entorn. Per a una visió, veg. Risku (2021, pàgs. 479-482).

La naturalesa d'aquests conceptes es pot explicar mitjançant la teoria de la metàfora de Lakoff i Johnson (1980), que considera la metàfora, abans que res, un mecanisme que fa possible la cognició humana. (Això explica que la noció de “metàfora” la desenvolupem aquí, dins del punt “cognició” i no dins dels punts, per exemple, “llenguatge” o “significat”). Aquesta nova dimensió de la metàfora, introduïda per Lakoff i Johnson, pioners de la lingüística cognitiva, parteix de la base que, lluny de ser un recurs estilístic del llenguatge, la capacitat de construir i d'interpretar metàfores és “pervasive in everyday life, no just in language but in thought and action” (Lakoff i Johnson, 1980: 3). Concretament, fa possible comprendre i experimentar la realitat gràcies a conceptes relacionats amb altres conceptes (Lakoff i Johnson, 1980: 5). En altres paraules, constitueix un mecanisme cognitiu que permet establir llaços entre dominis del sistema conceptual, de manera que un individu pugui conceptualitzar el món en donar sentit metafòric a la seva experiència social (Lakoff, 1993). Lakoff afirma també, anant un pas més enllà en direcció a la traductologia, que la traducció no es pot entendre sense partir de la noció d'aquesta capacitat conceptualitzadora: “A theory that does not recognize a conceptualizing capacity makes very different claims about translation and understanding” (Lakoff, 1987: 311).

Dins del paradigma de la traductologia cognitiva, és compartit entre tots els enfocaments que l'activitat traductora no té lloc a través de cap operació de transferència d'elements fixos, doncs els significats no són entitats estables, sinó que implica una feina d'aproximació, mitjançant recursos lingüístics, a aquests conceptes, passant per diverses llengües: “From a cognitive perspective, meaning can never be exhaustively represented in a Language or other representational System” (Jakobsen i Alves, 2021: 3).

³ El concepte d’“enactivitat”, entesa com a font de la cognició humana a partir de la interacció dinàmica entre l'individu i el seu entorn.

Nocions elementals compartides sobre el concepte de “llenguatge”:

Els recursos lingüístics que hem esmentat al punt anterior, en aquest paradigma, están definits per la lingüística cognitiva. Segons Rojo i Ibarretxe-Antuñano (2013): la lingüística cognitiva més que un marc teòric és un marc on es troben diversos enfocaments i teories (teoria de la metàfora explicada a dalt, frame semantics, gramàtica cognitiva...) compatibles gracies a l'existència d'uns presupòsits comuns: 1. El llenguatge forma part de manera integral de la cognició i, per tant, és producte de les capacitats cognitives humanes. Per tant, qualsevol element lingüístic, com ara un significat, està relacionat, abans que res, amb un procés cognitiu que dependrà directament de mecanismes mentals com ara la memòria, l'atenció, el raonament, etc. 2. El llenguatge és simbòlic, sorgeix de l'associació entre una representació fonològica i una representació semàntica. (Aquí ens permetem remarcar que el que diu la lingüística cognitiva és que el que és simbòlic és el llenguatge, no la cognició). 3. El llenguatge està format dins de la nostra experiència social, física i corporal (embodiment). 4. El llenguatge depèn de la nostra experiència i, per tant, els significats reflexen les categories mentals que nosaltres creem en la nostra interacció amb el món (els conceptes). En paraules de Schäffner i Chilton:

Cognitive linguistics (CL) studies the relationships between language structures and elements of conceptualization. The basic premises of CL include the following: language is an integral part of cognition and grounded in human conceptualization; natural language structures reflect cognitive features and mechanisms influenced by our bodily, physical, social and cultural experience, i.e. language is embodied; and meaning construction is a complex, dynamic and situated process; thus, meaning can be said to be emergent. (Schäffner i Chilton, 2021: 326).

Nocions elementals compartides sobre el concepte de “significat”:

Aquesta concepció d'una naturalesa dinàmica i emergent del significat situa la lingüística cognitiva i tot el paradigma de les ciències cognitives lluny de la noció que els significats siguin ens objectius que es trobin fora de la ment dels parlants. Els significats són l'expressió lingüística dinàmica dels conceptes. De cara a la traductologia, Jakobsen i Alves (2021) diuen que:

it is widely assumed that we cognitively construe [...] experience into meaning. It is this meaning that we learn to articulate in language, and this is the meaning that translators

translate. Our lived meaning-making process is initially an individual affair, and philosophers and psychologists tell us that we cannot know exactly what a person's experienced meaning is, but learning a language and speaking a language involve processes of cognitive alignment in which an individual's experience of reality is constantly modulated by language use and adapted to the way members of the language community perceive and construe reality. (Jakobsen i Alves, 2021: 3)

A partir d'aquesta concepció, en el paradigma cognitiu, sigui quin sigui l'enfocament, es deriva que un significat és una realitat dinàmica que reclama un pacte, un conveni que la persona ha de renegociar amb ella mateixa cada vegada que el significat és evocat, sense necessitat de traspasar codis semiòtics.

Des d'aquesta noció de significat, el paradigma pot arribar a una definició operativa de "traducció" allunyada de la metàfora de la transferència. Per exemple la que fa Halverson, (2021, 45): "Translation and interpreting can be conceptualized with reference to meaning negotiation across any codified semiotic system".

Aquesta definició, vàlida per a una traducció intralingüística, es pot aplicar també a la resta de variants de traducció i, si entenem que aquesta negociació de significats es produeix a través de dos sistemes semiòtics codificats anomenats llengües, acota el terme "traducció" al seu sentit convencional, a l'activitat en què es forma l'estudiantat al grau universitari on s'ubica aquest treball. Per altra banda, l'observació d'aquesta negociació en una activitat de traducció col·laborativa entre diverses persones pot donar mostres dels mecanismes que constitueixen les negociacions de significats en general. En paraules de Jääskeläinen: "the kinds of data that dialogue or collaborative protocols offer would appear to be well suited to investigating the way in which meanings are negotiated and constructed in social interaction" (Jääskeläinen, 2017: 226-227).

Nocions elementals compartides sobre el concepte de "comunicació":

Sobre una de les màximes establertes per H. Paul Grice (1975) en relació amb la comunicació, la "màxima de relació", en la que aquest filòsof estableix la necessitat que les contribucions estiguin relacionades amb l'intercanvi comunicatiu, és a dir, que siguin rellevants o pertinents, els lingüistes Sperber i Wilson (1986) basteixen la teoria de la rellevància. Aquesta teoria postula que les persones participants en un acte de comunicació no processen tot el contingut de la mateixa manera sinó que seleccionen els enunciats més informatius, més eficaços i també més ràpids de processar, tant des del punt de vista de la emissió com de la recepció. Així s'estableix un equilibri entre esforç i eficàcia: com més

grans son els efectes cognitius provocats i més petit l'esforç, més gran serà la rellevància. Això implica que el procés comunicatiu deixa de considerar-se com un transvasament d'informació mitjançant un mecanisme de codificació i descodificació, i que passa a considerar-se com un procés inferencial o interpretatiu més complex en el qual cal considerar els coneixements previs, el context i les intencions comunicatives (Soler, 2012: 133-134).

De cara a la traducció aquesta posició té dues conseqüències destacables: per una banda l'encimbellament de la dimensió pragmàtica dels textos, en sintonia amb la teoria de l'skopos, del funcionalisme i de l'ús interpretatiu de Gutt (Alves, 2021:135) i, per l'altra, el reconeixement que qualsevol acte comunicatiu té un efecte modificador del context cognitiu tant per la banda de qui comunica com per la banda receptora. Per tant, entra en joc l'"altri"⁴ no solament en el mecanisme de la comunicació sinó també en el mecanisme de la significació.

La traducció passa a ser una tasca de facilitació i tant si és inter- com intralingüística té una funció: "[to] facilitate the interpretation of meaning and make **relevant** information accessible by removing whatever constitutes a barrier to communication" (Whyatt, 2017, 189) (el subratllat és nostre). Especialista en traducció per tant ja no pot ser només una persona amb coneixement ple de dues llengües sinó que ha de ser una persona bilingüe amb competència en dues llengües i en la mediació intercultural. La traducció, com a producte, passa a ser considerada com una retextualització i el procés traductor deixa de ser considerat una transferència i passa a ser considerat com un acte comunicatiu nou.

3.1.1 Anàlisi de verbalitzacions en traducció

Amb l'objectiu d'analitzar què passa pel cap d'una persona mentre tradueix, dins el paradigma cognitiu sorgeix una premissa històrica segons la qual les verbalitzacions d'aquesta persona sobre l'activitat cognitiva que està portant a terme, mentre l'està duent a terme, poden aportar dades científiques sobre el funcionament d'aquesta activitat. Segons Göpferich (2008) aquesta premissa s'origina amb "Protocol Analysis, Verbal Reports as Data", de Ericson i Simon, del 1984, sobre un altre article seu previ del 1980: "Verbal reports as data" on es posen les bases d'un model interpretatiu de dades introspectives, refusades aleshores pel behaviorisme.

⁴ Ens permetem substantivar el pronom "altri" per intentar evitar un llenguatge amb molt de biaix de gènere. Veg. apartat 11.1.2

Partint d'aquesta base, en la disciplina dels estudis de traducció sobre traducció escrita, als anys 80 del segle passat, es va iniciar una aproximació al procés traductor mitjançant l'anàlisi d'aquesta mena de verbalitzacions.

in my opinion, this supports the original thesis [...] that through the systematic application of thinking-aloud as a means of data collection, one can investigate areas that were virtually closed off to all other research attempts in the field of translation studies, and that this method of research can enable the introduction of a line of research that is appropriate for research into translation processes (Kring, 1986, 484).

Fins aleshores la traductologia aplicada a la traducció escrita només s'havia centrat en l'anàlisi dels productes acabats. El nou punt de mira és el que va situar la traductologia en el terreny de les ciències cognitives (Chesterman, 2021).

Els primers estudis sobre el procés traductològic en traducció escrita, basats en l'anàlisi de verbalitzacions, es van desenvolupar amb experiments mitjançant la recollida de protocols individuals simultanis, més coneguts amb el nom de TAP, per les seves sigles en anglès: Think Aloud Protocols⁵. Aquests protocols consisteixen en estudis de laboratori on es recullen verbalitzacions sobre els processos cognitius que la persona està duent a terme mentre s'està traduint. És a dir, la persona va explicant en veu alta, davant una gravadora, els processos que és conscient que va activant mentre va traduint. El mètode va aportar dades innovadores i molt valuoses però de seguida va rebre objeccions. Una d'elles en la direcció que l'artificialitat de la situació (una persona en l'exercici de la seva activitat traductora habitual no va verbalitzant de manera sistemàtica sobre tots els mecanismes cognitius que va activant) podia alterar el propi procés que es pretenia analitzar. Per seguir les limitacions dels estudis de TAP veg. Jäaskeläinen (2002) i sobre les principals reaccions i contra reaccions sobre la incidència d'aquest fenomen (*reactivity*) en la validesa d'aquests estudis veg. Sun (2011).

Per trobar una sortida a aquest problema es van explorar alternatives. Una d'elles, la recollida de verbalitzacions retrospectives (verbalitzacions executades després d'haver traduït) i, una altra, la recollida de verbalitzacions en un entorn de diàleg col·laboratiu (verbalitzacions executades durant una conversa "espontània" entre dues persones que han d'arribar a una versió consensuada d'una traducció) i que House (1988) anomenaria "dialogue protocols". La descripció d'aquesta alternativa en aquest treball s'amplia en l'apartat 3.1.2.

⁵ Per a una visió general veg. el repàs que fa Krings (2001) dels primers estudis.

La primera via de seguida també va rebre l'objecció que les capacitats memorístiques podien alterar les dades i, la segona, que la situació era igualment artificial ja que la pràctica professional de la traducció escrita del moment rarament incorporava l'ús de la interacció oral entre subjectes i, a més, les dinàmiques socials d'una conversa podien alterar els resultats i tot plegat aportar dades més representatives d'aquestes dinàmiques socials que no pas dels processos cognitius individuals o, si més no, aportar dades indestruïbles d'uns i altres processos.

A més, totes les vies van rebre l'objecció general que, en qualsevol cas, les verbalitzacions principalment podien aportar informació sobre els processos cognitius conscients que la persona estava portant a terme i, pel que les pròpies dades dels estudis proporcionaven, la majoria de processos cognitius que portava a terme una persona professional en l'acte de traduir es produïen a un nivell subconscient o inconscient. A part de les crítiques exposades, sorgia el problema afegit que cada estudi representava una enorme inversió de temps (preparació de l'experiment, recollida de dades, transcripció de les verbalitzacions, anàlisi...) i, per tant, es podia tirar endavant només amb un número molt limitat de subjectes. De tot això ha derivat que tots els estudis centrats exclusivament en l'anàlisi de verbalitzacions hagin experimentat una creixent davallada (Sun, 2011) si no és que s'han acoblat, com a complement, a altres estudis multimètode on les verbalitzacions s'analitzen conjuntament o complementàriament amb altres registres, com per exemple, de teclat, de posicionament de la mirada, gravació de la pantalla, etc.

El mètode de recerca dels estudis del procés traductor en traducció escrita, centrats en l'anàlisi de verbalitzacions, ha consistit tradicionalment, doncs, en estudis de laboratori on s'han escollit subjectes amb unes característiques representatives (aprenents, professionals, persones nadiues de la llengua de partida, nadiues de la llengua d'arribada...); s'han escollit uns textos de partida representatius, amb uns problemes de traducció representatius; s'ha confrontat els subjectes a una situació artificial on havien d'executar una tasca de traducció parlant en veu alta, o bé ad hoc, o bé a posteriori, o bé dialogant amb altres subjectes, davant uns aparells d'enregistrament; s'han enregistrat les verbalitzacions; s'han transcrit; s'han observat uns fenòmens en les transcripcions de manera inductiva (sense partir de categories preestablertes i establint-les a partir de les dades) o de manera deductiva (partint d'unes categories preestablertes i examinant en quin grau s'acompleixen o no en les dades) i s'ha comparat la naturalesa o les característiques del fenomen a la naturalesa o les característiques dels subjectes. Majoritàriament, els experiments s'han executat dins de l'àmbit acadèmic, ja que aquest proporciona a l'analista subjectes d'estudi amb perfils anàlegs amb relativa facilitat. Atès que, com s'ha dit abans, el

número de participants és necessàriament reduït per la complexitat de tot el disseny, s'ha buscat la validesa dels resultats generalment triangulant les dades amb altres dades provinents d'entrevistes obertes, anàlisi dels productes acabats, etc., si no és que l'anàlisi de verbalitzacions ha passat a supeditar-se a estudis més amplis que analitzen principalment altres factors.

3.1.2 Anàlisi de verbalitzacions col·laboratives en traducció

Els protocols col·laboratius, coneguts amb el nom de “Dialog Protocols” o també “Collaborative Translation Protocols” son una alternativa als Think Aloud Protocols per obtenir dades sobre el funcionament del procés traductor. Constitueixen una via iniciada per House el 1988 i referendada posteriorment per Kussmaul, 1995; Matrat, 1995; Schmid, 1994, amb l'objectiu d'obtenir dades amb major valor ecològic que els TAP. Segons Jääskeläinen (2017), citant Pavlović, (2009):

Dialogue or collaborative protocols open a window to the ways in which meanings and solutions to problems are negotiated in social interaction. They appear to facilitate focusing attention on more complex problems in translation than thinking aloud alone. [...]Because translating in teams is increasingly common, access to collaborative translating might become easier and provide interesting data. (Jääskeläinen, 2017: 220).

I més endavant declara:

research evidence from TPR suggests that there could be an issue with the validity of TAPs, while the reliability of retrospection may be compromised by time delay. Dialogue or collaborative protocols provide access to negotiating meanings together and have considerable application potential in translator education. (Jääskeläinen, 2017 p.220-21).

El primer estudi utilitzant aquesta metodologia realitzat per House el 1988 té l'objectiu, segons la relació que fa Krings dels primers estudis sobre protocols (Krings 2001, 94-97), de mostrar l'avantatge d'aquest sistema de recollida de dades per davant dels TAP a l'hora d'investigar el procés traductor. Amb aquest objectiu, House prepara un estudi de laboratori on es comparen les verbalitzacions de quatre subjectes que tradueixen en solitud (TAP) amb les de tres parelles de subjectes que tradueixen el mateix text dialogant de manera col·laborativa, amb dues hipòtesis inicials:

- La presència d'un segon subjecte en la comesa de pensar en veu alta fa que la verbalització dels pensaments sobre els processos traductològics sigui una comesa més natural.

- Pensar en veu alta en parella aporta dades més riques i significatives i lliures de l' "efecte observador".

Krings desglossa les observacions que constata House a partir de la comparació dels dos grups:

1. Com que es tracta d'una situació comunicativa genuïna, les verbalitzacions, efectivament, semblen més autèntiques, menys forçades i que redueixen la consciència de ser observat.
2. Si apareixen problemes, son verbalitzats com a tals, s'expliciten les raons per les quals s'opta per una o altra opció i es discuteixen aspectes gramaticals i lèxics, incloent-hi aspectes contrastius
3. Es produeixen de manera lliure i flexible traduccions inverses, revisions explícites i reverbalitzacions d'unitats complexes, (chunks).
4. Es negocien les solucions als problemes de traducció, un procés natural del qual les dues parts se'n beneficien en la mesura que els serveix per aclarir els propis pensaments.
5. Tot i que cal aplicar menys monitorització durant l'execució de la tasca, els participants mostren més ús d'estratègies traslatives actives, com reformulacions o intents argumentats a favor d'una opció.
6. Els participants mostren més tendència a traduir significats contemplant cotext i context principalment perquè les seves associacions son apel·lades per l'interlocutor.
7. Es produeix molta més verbalització a l'entorn de fenòmens sintàctics.

Malgrat les apreciacions de House, Krings es mostra escèptic perquè els resultats mostren casos individuals (no es defineix primer un fenomen i després s'aplica una categoria d'anàlisi i es treu un resultat quantitatiu). Per tant, per a Krings, no es poden corroborar els resultats i afirma que si es poguessin corroborar en estudis posteriors això tampoc faria possible considerar els DP millors que els TAP. També afirma que House barreja dos conceptes "la validesa superior d'un mètode de recollida de dades per sobre de l'altre" amb "la millor adequació d'un mètode per sobre de l'altre per adquirir competència traductora".

Tot i que Krings admet la segona: "The hypothesis that dialog translation, with its required justification and negotiation of solutions, holds more learning potential than monologue

translations, is an interesting one (Kring, 2001: 96), afirma que aquesta hipòtesi no justifica la primera, que els “dialogue protocols” tinguin més validesa. I resol que l’error està en considerar que les dades de House mostrin “thinking aloud in pairs”, ja que el que mostrarien més aviat seria “talking aloud in pairs”.

Per altra banda Krings critica el raonament de la “communicative authenticity” que aporta House, dient que no hi ha definició del que això vol dir i que aquesta “authenticity” no pot aportar més validesa ja que l’objecte d’investigació no és pròpiament la comunicació mitjançant el diàleg i aquesta no es dona massa en la pràctica de la traducció:

“The assumption that a higher level of communicative authenticity also guarantees a higher level of validity would only make then sense if dialog communication itself were the object of theory formation. But due to the minimal practical significance of team translation, this is not the case” (Kring, 2001: 97).

Amb tot, Krings reconeix que “House has made an important contribution to the discussion of methods in the area of translation process research, which suggests a variety of aspects for further consideration. Without a doubt, the dialogue protocol technique is an important addition to the methodological arsenal of translation process research” (Kring, 2001: 97).

En un altre ordre de coses, fins a dia d’avui, es mostra un escepticisme general, expressat, entre altres, per Jakobsen (2017: 28) sobre la possibilitat d’avançar en el coneixement del procés traductor partint de la recollida de dades a través de verbalitzacions. S’adueix que en aquest entorn si no apareix problema de traducció, senzillament no apareix cap informació. El que suposa que tota la tasca executada automàticament queda sense poder-se processar i fora de l’abast de la recerca. Els sistemes d’enregistrament del teclat i registre de la mirada, contràriament, segons aquest punt de vista, ho enregistren tot i no fan diferències entre segments redactats automàticament o no automàtics.

3.2 Cognició situada

Com hem explicat a l’apartat 3.1 la cognició situada (“situated cognition”) constitueix un enfocament dins del paradigma cognitiu. El concepte prové de la psicologia i entén la cognició com “mental activity as dependent on the situation or context in which it occurs, whether that situation or context is relatively local (as in the case of embodiment) or relatively global (as in the case of embedding and extension)” (Robbins i Aydede, 2009: 3). El terme, que concorda amb el d’aprenentatge situat (Saivyer i Greeno, 2009: 348), inclou

un conjunt de línies d'estudi dels processos cognitius supeditats als contextos on aquests processos tenen lloc.

L'aportació seminal de la cognició situada és la consideració que els factors que envolten els processos cognitius no són elements circumstancials de la cognició sinó que formen part essencial de la pròpia cognició: "situative factors are seen [...] as central constituent of cognition" (Risku i Rogl, 2021: 482). Expressat en termes lingüístics aquesta consideració ve a dir que el context no és un fenomen extern que pot modular el significat sinó que és part constituent del significat. De cara a la traductologia aquesta perspectiva:

[...] on language and culture seems productive for any approach in contemporary Translation Studies that adopts a contextual or constructivist view on meaning and translation or deals with the creative and situated nature of translation as localization and transcreation. This view differs from computationalist and connectionist approaches in that it places a stronger focus on the relevance of concrete action in a situative context, assumes a development perspective on competences and situations, and includes external factors like space, time and social interaction in the analysis of cognitive processes. (Risku i Rogl, 2021: 483).

Per altra banda, el model considera, en general, que la cognició treballa amb representacions mentals (el que hem denominat a dalt "conceptes de naturalesa no lingüística"): "its position towards representations, since it does not deny their existence or relevance altogether but merely relativizes their role in the process and emphasizes their experience based origins" (Risku i Rogl, 2021: 483).

Dins de la cognició situada, el paradigma ha desenvolupat diverses branques entre les quals desenvolupem breument aquí la de la cognició corporeitzada ("embodied cognition") i la de la cognició distribuïda ("distributed cognition") a partir de l'exposició que fan Risku i Rogl (2021: 482-491), entenent que el terme "cognició situada" les engloba.

EMBODIED COGNITION

D'acord amb aquest marc, es considera que la cognició és inseparable dels processos corporals de percepció-acció que porta a terme l'individu: "we will not be able to understand cognition as long as we only look at the processes in the brain, since these derive their significance as parts of bodily activities" (Risku i Rogl, 2021: 484). Aquests processos tenen lloc imbuïts en contextos socioculturals i ecològics més amplis. Es considera que la cognició depèn de les experiències que provenen de tenir un cos amb capacitats sensoriomotrius, a l'acoblament íntim de l'individu amb l'ambient: "abstract representations [...] will only

become meaningful and explain cognitive processes if they are analysed as parts of bodily interactions in and with the surrounding circumstances and context of action. (Risku i Rogl, 2021: 484).

La noció que la cognició és corporeitzada, en aquest enfocament, entronca amb la noció de metàfora que hem explicat al punt 3.1. Aquesta considera que un concepte no és més que una extensió (una metàfora) d'una experiència corporal: “even when engaged in pure ratiocination, our most abstract concepts are still ultimately grounded in our bodily experiences and body- oriented metaphors” (Risku i Rogl, 2021: 484, citant Beer, 2014: 132).

DISTRIBUTED COGNITION

La noció de cognició distribuïda va més enllà de la noció de cognició situada en el sentit que contempla que la maquinària física que implementa processos cognitius no està integrada exclusivament pel cervell i el sistema nerviós central sinó que inclou elements de l'entorn a partir d'un procés de transformació de les representacions internes a externes i viceversa, de manera constant. En traductologia, aquesta branca ha derivat en estudis dels entorns professionals, de les xarxes professionals col·laboratives (*crowdsourcing*), etc., amb metodologies observacionals pròpies de l'etnografia:

The distributed cognition approach is closely linked with the methodological commitment to ethnographic observation— going “into the wild” and following people and activities in the field. Hutchins (1995a, p. 371) calls this methodological approach “cognitive ethnography” in reference to the method of observing cognitive processes in real- life settings (Risku i Rogl, 2021: 488).

IMPLICACIONS:

Supeditar el nostre estudi a l'enfocament de la cognició situada presenta dues exigències: per una banda, la necessitat d'acabar d'acotar el context teòric on es troba ubicat el nostre objecte d'estudi i, per l'altra, determinar quina metodologia d'anàlisi s'ajusta als objectius de recerca.

Per acabar de perfilar el context teòric de l'objecte d'estudi d'acord amb aquest nou enfocament fixem aquí unes definicions operatives dels elements constitutius primaris que

hem esmentat més amunt: “significat”, “llenguatge”, “comunicació” i “cognició”. El punt de partida d’aquestes definicions és la definició operativa del terme “traducció” entès com a procés traductor humà. A partir d’ella anem desenvolupant els elements restants.

L’objectiu de fer aquestes definicions no és el d’aprofundir-hi ni de contrastar-les amb altres definicions sinó acotar de manera succinta el terreny que estem trepitjant. A aquestes definicions hi arribem no solament a partir de les referències de la literatura que hem mencionat, sinó també, a partir de les evidències que han anat emergint de l’observació de les dades mitjançant processos inductius i abductius, tal com és propi de la teoria fonamentada. Aquestes definicions, per tant, en certa manera, estan molt relacionades amb les conclusions de la tesi, doncs precisament el que persegueix la teoria fonamentada, tal com s’explica a l’apartat 4.1, és la formulació d’uns principis teòrics que parteixin de les dades.

Traducció: L’entendem com a procés de negociació de significats a través de diferents sistemes semiòtics codificats. Ampliant la definició de Halverson (2021), si aquests sistemes semiòtics corresponen a la noció d’allò que anomenem llengües (per exemple, l’alemany, el català o l’espanyol, les llengües que s’aborden en aquest estudi) i la negociació té lloc a partir d’un text de partida escrit, codificat en alemany, i té com a objectiu la generació d’un text escrit d’arribada, codificat en espanyol o en català, d’acord amb uns principis deontològics de la professió, tindrem un esbós complet de l’objecte que s’estudia en aquesta tesi. Cal dir, per evitar confusions, que aquesta negociació s’executa generalment de manera intrapersonal i que nosaltres en aquest estudi l’observem a partir de les interaccions que es produeixen durant una negociació interpersonal, les que tenen lloc quan dues persones intenten consensuar col·laborativament un text d’arribada.

Significat: L’entendem com al resultat de transformar les conceptualitzacions, les unitats de maneig amb què treballa el sistema cognitiu d’un individu mitjançant el mecanisme de la metàfora, en unitats compatibles amb les unitats de maneig amb què treballa el sistema cognitiu d’un altre individu. És a dir, entenem el significat com el fruit de supeditar els conceptes a les lleis del llenguatge per fer possible la comunicació. Els significats tenen, per tant una doble naturalesa: cognitiva i social. Considerem que els significats no existeixen sinó que son construïts de manera efímera cada vegada que un individu els evoca, tant sigui en el moment de produir un text com en el moment de rebre’l i que només es poden bastir dins un context situat.

Llenguatge: El contemplem com a l'eina que permet operar amb conceptes per tal de poder retenir-los, comunicar-los, executar operacions subsegüents amb ells de manera ràpida i efectiva a partir de la reducció d'aquests conceptes a significats, en el marc dels sistemes semiòtics codificats que anomenem llengües. Els productes més habituals del llenguatge són els textos, unes composicions que no és que continguin significats, sinó que són el resultat de l'intent, per part de les persones productores, de bastir uns significats i ofereixen elements perquè les persones destinatàries es puguin construir els seus significats.

Comunicació: L'entendem en el sentit més ampli de la paraula, en el de la zoosemiòtica, com la capacitat d'un organisme independent de compartir informació amb un altre organisme independent. La comunicació humana pot tenir lloc a través del llenguatge ja que permet aquest intercanvi d'informació transformant conceptes en significats compatibles entre persones usuàries d'un mateix sistema semiòtic. Una de les possibilitats de comunicació a través del llenguatge, més enllà d'aquesta, fa possible que una persona competent en un segon sistema semiòtic codificat empatitzi amb les necessitats comunicatives d'una persona competent en aquest segon sistema semiòtic però no competent en el primer i li ofereixi a la persona que no té la competència la possibilitat de construir-se uns significats de manera que la comunicació no quedi estroncada.

Cognició: L'entendem en un sentit molt primari com a un sistema que facilita l'existència de l'individu, per una banda, mitjançant un mecanisme d'apropiació de la realitat que l'envolta a partir de conceptualitzacions i, per l'altra, mitjançant un mecanisme que permet compartir aquestes conceptualitzacions, convertides en significats, amb altres individus. Una apropiació efectiva només seria possible des del moment que la conceptualització està ancorada en la realitat situada de l'individu i tindria lloc mitjançant els mecanismes de la metàfora i, molt probablement, amb el concurs d'un mecanisme de simplificació cognitiva.

L'exigència sobre la metodologia de recerca derivada de l'aplicació de l'enfocament de la cognició situada implica, per poder estudiar processos cognitius, la necessitat d'adequar el paradigma científic, sortir de laboratori i analitzar-los en el seu context real. Així, en el camp de la traductologia, Risku afirma que:

understanding the underlying cognitive processes of translation might require research methods that go beyond verbally transparent and expressible translation strategies (which can be made visible, for instance, using think-aloud protocols) and look "behind" the verbal

processing that is directly observable and, thus, so prominently evident in translation. (Risku, 2017: 292)

Per fer-ho, s'aposta per l'ús de metodologies qualitatives aplicades a l'anàlisi de tot el procés traductor en el seu context autèntic (des de l'emissió de l'encàrrec fins al lliurament del producte) en els entorns professionals reals: “the need to study cognitive processes [...] leads to process researchers increasingly drawing on ethnographic methods established ways of studying the unique dynamics of individual activities in their authentic contexts” (Risku, 2017: 293).

D'altra banda, des de la perspectiva de la cognició situada, l'activitat a l'aula es pot deixar de veure com una font de recollida de dades per a un estudi de laboratori, per veure-la com un entorn natural on tenen lloc processos autèntics: “although classroom and laboratory research have often been placed together, es belonging to one pole, and in opposition to field research, there are important differences between them. Classrooms are authentic settings where social and human-computer interactions take place «in a natural way»” (Muñoz i Martín de León, 2021: 63). D'això es deriva la pertinença, com apunta la teoria de la cognició distribuïda, d'estudiar l'activitat cognitiva, imbuida dins l'aula de traducció, des d'una perspectiva etnogràfica:

This sets classroom research closer to ethnographic approaches than to experimental settings. On the other hand, classroom conditions are more flexible and can be more controlled than the circumstances of the workplace; for example, the same text can be translated by many translators, allowing comparisons that are not possible in the workplace. (Muñoz i Martín de León, 2021: 62)

I justifica que, des d'aquesta observació, en un entorn situat d'aprenentatge de la traducció, puguem intentar analitzar amb metodologies etnogràfiques amb quins mecanismes es negocien els significats interpersonalment i, amb això, inferir com es negocien intrapersonalment durant l'acte de traducció. Doncs, necessàriament, si aquests significats son dinàmics, en traducció humana, cal una mecànica negociadora⁶ intrapersonal interna per arribar a fixar-los en forma d'un producte final també traduït a soles.

⁶ Veg. “negociació de significats” a 3.1

3.3 Connectivitat

Amb l'aplicació de les tecnologies de la informació i de la comunicació tant en l'àmbit professional de la traducció com en l'àmbit didàctic ens trobem en el món de la connectivitat, que Keim i Cánovas en relació amb la didàctica defineixen com a:

tot el potencial d'interacció que, amb el suport de la tecnologia, té a la seva disposició una persona que forma part d'una comunitat d'aprenentatge en un entorn formatiu que pot ser el del grup classe, però que també pot anar més enllà. Inclou les comunicacions personals i amb el grup, i també les interaccions que inicia pel seu compte l'estudiant i que depassen els límits del propi grup, o les possibilitats d'incorporació de recursos d'informació, comunicació i reflexió que superen el que ofereix i proposa la pròpia institució educativa. Pedagògicament, la connectivitat enllaça directament amb conceptes com el d'entorn personal d'aprenentatge o amb teories com el connectivisme proposat per Siemens (2005), que considera que l'aprenentatge es deriva de connexions entre fonts diferents, o la teoria LaaN (Learning as a Network, Chatti, Schroeder y Jarke, 2012; Chatti, 2013), que afegeix elements relacionats amb el context social i la idea que l'estudiant té capacitat per gestionar aquest context i millorar la seva pròpia formació. D'una manera més global, aquestes teories tenen un vincle amb el constructivisme social de Vigotsky (Keim i Cánovas, 2021: 14,15).

La connectivitat no només fa referència a la didàctica, sinó que està present en altres àmbits en què es generen comunitats virtuals. La traducció professional és un d'ells. Un exemple pot ser el de la traducció col·laborativa (*crowdsourcing*) estudiada per Jiménez-Crespo (2017), i la recerca de processos cognitius en aquests entorns. Així "the method of observing cognitive processes in real-life settings, focusing on the social and material distribution of cognition and acknowledging the interrelations of cognition, culture and history" (Risku i Rogl, 2021: 488) ha esdevingut darrerament una constant en el paradigma.

Amb tot, és important recalcar que l'ús de la tecnologia en el procés traductor o en l'anàlisi d'aquest procés no implica un acostament als enfocaments computacionals de l'anàlisi del procés traductor. Al contrari, el repte precisament rau en copsar allò que es produeix amb el suport de la tecnologia i en analitzar-lo també amb el suport de la tecnologia sense simplificar-lo i sense deixar de banda la complexitat que implica observar-lo des d'una perspectiva de la cognició situada:

Situated cognition can also provide a model for further studies of translation as human-machine/computer interaction. Following Suchman's orientation towards applied research on the usability and optimization of technological artefacts, it can also help in the design of projects relating to the development and assessment of translation technologies (Risku i Rogl, 2021: 483).

3.4 Aprenentatge de la traducció en el paradigma cognitiu

Com es descriu a l'apartat 6.1, un dels objectius de l'estudi és el d'observar el comportament de les persones participants durant l'execució d'una activitat col·laborativa de traducció per tal de trobar evidències que puguin donar pistes per on es pot avançar en la contínua comesa de millora de l'activitat docent. Cal reconèixer que un bon punt de partida per a això el constitueix la recol·lecció automàtica d'unes dades espontànies gràcies a la connectivitat. De tota manera, per aconseguir l'objectiu, cal vetllar perquè paradigma traductològic i paradigma didàctic comparteixin un marc teòric comú.

Des de la perspectiva de la didàctica, el paradigma que abraça el model que segueixen la totalitat de les assignatures de traducció d'alemany del grau de Traducció i Llengües Aplicades, àmbit per el qual es preveu poder trobar una destinació per als resultats de la recerca, descansa sobre cinc punts compatibles entre ells, compatibles amb el paradigma traductològic i compatibles amb el paradigma de recerca. Aquests són: contemplar l'aprenentatge de la disciplina de la traducció, en aquest cas de l'alemany a l'espanyol i al català, com un procés d'adquisició de competència traductora (1) i considerar que aquesta adquisició s'afavoreix sota un enfocament d'aprenentatge situat (2), col·laboratiu (3), mitjançant la interacció (4) i amb atenció als aspectes socioafectius (5).

Adquisició de competència traductora

El grup PACTE ha materialitzat un model pedagògic en didàctica de la traducció, fixat definitivament el 2003, afí a la concepció d'aprenentatge com a adquisició de competències i no només de coneixements declaratius, on es considera la competència traductora com el sistema de coneixement subjacent necessari per poder traduir. Aquesta competència presenta quatre característiques (PACTE, 2003): es compon de coneixement expert, és a dir, que no està a l'abast de qualsevol parlant bilingüe de manera automàtica; consta de coneixement procedimental i no declaratiu, és a dir, més que saber, requereix saber fer; està format per un conjunt de diverses subcompetències interrelacionades entre elles; i el component estratègic hi juga un paper primordial.

La competència traductora està integrada, segons el model de PACTE (2003), en diverses subcompetències: la subcompetència bilingüe, que està formada per coneixements pragmàtics, sociolingüístics, textuais i lèxic-gramaticals en cadascuna de les llengües involucrades en el procés traductor; la subcompetència extralingüística, constituïda per coneixements en les dues cultures i coneixements enciclopèdics sobre els temes de què

tracten els textos de partida; la subcompetència del coneixement de la pràctica de la traducció, formada per el coneixement dels principis que canalitzen l'activitat dins la professió; la subcompetència instrumental, formada per coneixements vinculats amb l'ús de les tecnologies de la informació, les eines de suport i l'ús de fonts de consulta; i la subcompetència estratègica, la més important, ja que és l'encarregada de coordinar les diferents subcompetències, d'identificar els problemes i buscar la manera de resoldre'ls de manera efectiva. La subcompetència estratègica intervé en la planificació de tot el procés en relació amb el procés de traducció, avaluant-lo paulatinament a partir de resultats parcials obtinguts i sobre la base del resultat final en la seva globalitat. A més, el model contempla l'aportació de de diferents tipus de components cognitius (la memòria, la percepció, l'atenció i l'emoció), actitudinals (la curiositat intel·lectual, la perseverança, el rigor, l'esperit crític, coneixement de i confiança en les pròpies capacitats, la capacitat de mesurar les pròpies capacitats, motivació, etc.) i de mecanismes psicomotors (creativitat, raonament lògic, anàlisi i síntesi, etc.)

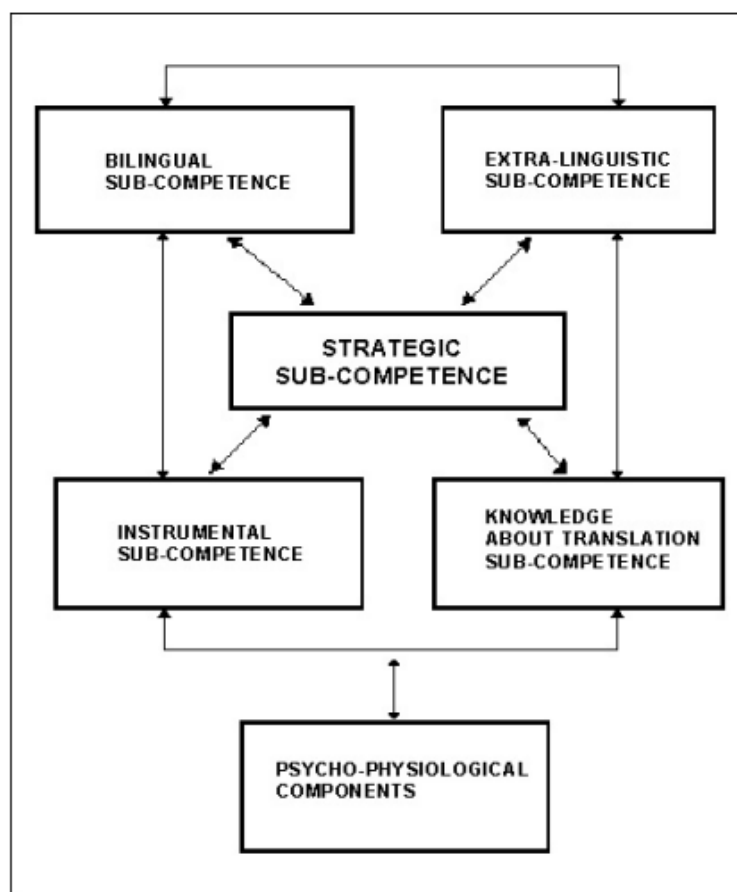


Figura 1. Model de competència traductora de PACTE, 2003. Extret de: PACTE (2003). "Building a Translation Competence Model". A: Alves, F. (ed.). Triangulating Translation: Perspectives in Process Oriented Research, Amsterdam: John Benjamins.

Més endavant el model de PACTE afegeix uns matisos respecte a la naturalesa no lineal d'aquesta adquisició (Hurtado, 2021: 404) i, per altra banda, Kiraly (2015: 212) també avança en la via de l'adquisició de subcompetències i competència general, si bé parla ara d'aparició en comptes d'adquisició i considera, també, que és difícil arribar a un consens sobre un llistat tancat de subcompetències.

D'acord amb el model didàctic que aixopluga aquest estudi, aquest plantejament de l'aprenentatge de la disciplina com a adquisició de diferents subcompetències subordinades a una competència general impulsa l'estudiant a discriminar les diferents habilitats necessàries que intervenen en l'acte de traduir, l'ajuda a prendre consciència de les habilitats que posseeix i les que li manquen en cadascuna de les fases del procés traductor de manera que pot avançar mitjançant un aprenentatge significatiu cap a una capacitat professional plena.

Aprenentatge situat

Una capacitat professional plena es pot adquirir a través d'un programa acadèmic focalitzat en competència i subcompetències si hi ha un vincle estret amb la competència i les subcompetències que exigeix la realitat professional no només a un nivell teòric sinó també a un nivell pràctic. En didàctica general, la necessitat d'aquesta vinculació és recolzada per l'enfocament de l'aprenentatge situat. L'aprenentatge situat en didàctica de la traducció s'entén com un enfocament, en la formació de professionals de la traducció i la interpretació, que depèn del context i on l'estudiantat està exposat a entorns i tasques de la vida real o molt simulats, dins i fora de l'aula (González-Davies i Enríquez-Raído, 2016).

Aquest enfocament està directament relacionat amb la teoria de la cognició situada que ja hem vist a l'apartat 3.2, on Risku defineix "cognició", en el marc de la traductologia, com "contextualised action embedded in a body and increasingly mediated by technologies and situated in its socio-cultural environment" (Risku i Windhager, 2015: 35). Aquesta perspectiva, postulada, entre altres, també per Kiraly quan, fent referència a "The need for realistic, practice-oriented classroom activities" (Kiraly, 1995: 22), sosté que els models didàctics cal que s'ajustin a les situacions laborals i a les exigències del món professional real i que siguin els contextos on se situa la pràctica de la professió els qui acabin de configurar aquests models.

D'aquesta manera, el model didàctic que inspira el disseny de les assignatures i de les tasques que les integren, a part de confiar aquest vincle amb el món real en les assignatures de pràctiques, també es treballa dins de les pròpies assignatures de traducció. Així, dins d'aquestes assignatures, en comptes de partir sempre d'un programa tancat predeterminat, es busca l'adquisició de la competència traductora potenciant la capacitat de l'estudiantat de pensar i actuar com a professionals, sempre que és possible, a través d'una interacció el màxim de propera amb el món real.

Aprentatge col·laboratiu

Pujolàs, en didàctica escolar, defineix el concepte d'aprenentatge cooperatiu com el sistema mitjançant el qual, en oposició a un model competitiu:

els estudiants, d'una banda, experimenten sentiments de pertinença, d'acceptació i de suport i s'hi poden ensenyar, i practicar, les habilitats i els rols socials que es necessiten per mantenir unes relacions interpersonals positives; i, d'altra banda, els estudiants es fan més sensibles a les conductes que els altres esperen d'ells i aprenen les habilitats necessàries per respondre a aquestes expectatives [...] amb un balanç general de confiança més que de desconfiança en les altres persones i amb la capacitat de veure les situacions i els problemes des de més d'una perspectiva (Pujolàs, 2003: 69).

En didàctica general, per altra banda, el paradigma socioconstructivista postula un concepte paral·lel, el de l'aprenentatge col·laboratiu, centrat en la participació activa de totes les figures que prenen part en el procés d'aprenentatge, com a la clau de la construcció de nou coneixement.

La perspectiva socioconstructivista assigna a la persona que aprèn un rol de participació activa i reflexiva en aquest procés. A la figura docent, al seu torn, li atorga un rol mediador, facilitador i de guia que afavoreix l'autonomia de treball dels integrants del grup (Kiraly, 2000). En didàctica de la traducció el mateix Kiraly (2000) estableix el concepte de "collaborative translation teaching" quan a aquest rol del professorat de facilitador se li afegeix l'aplicació d'una fórmula d'avaluació formativa sobre l'adquisició de competències que busqui evidències d'aprenentatge més a l'entorn dels processos de traducció que apliquen les persones aprenents, que no en els productes finals que lliuren i, a més, quan es vincula el procés d'aprenentatge a una situació professional real.

Així doncs, l'enfocament col·laboratiu de Kiraly, on la participació social s'entén com a clau cognitiva per a l'adquisició de competència individual, en combinació amb l'enfocament

inclusiu propi de l'aprenentatge cooperatiu de Pujolàs, on la diversitat no és vista com un problema sinó com una oportunitat, constitueixen el paradigma del model d'unes aules que, com és característic de l'ensenyament universitari a distància, estan constituïdes per una gran diversitat de perfils de participant: persones de procedència diversa (nadiues catalanes, hispanoamericanes, alemanyes o altres), persones amb i sense experiència professional en l'àmbit de la traducció, adultes, joves, etc. La diversitat de procedència no suposa només un enriquiment de coneixements per a les persones participants de caràcter sociocultural. La diversitat de llengües en joc, amb grups de participants de procedència heterogènia, implica que una mateixa tasca, per a unes persones participants, suposi una traducció d'una llengua 1 a una altra llengua 1 (persones bilingües); per a unes altres, d'una llengua 2 a una llengua 1 (persones nadiues alemanyes); per a unes altres, al revés; i per altres, que es tradueixi d'una llengua 2 a una altra llengua 2. En aquest treball, doncs, utilitzem el terme d'“aprenentatge col·laboratiu de la traducció” com a combinació dels conceptes de Pujolàs i de Kiraly.

Interacció

Per a Vigotski (1978: 86), aprenentatge equival a escurçar la diferència entre el nivell existent de desenvolupament cognitiu d'una persona i el nivell de desenvolupament potencial de la mateixa, dins del tram que ell anomena ZDP (zona de desenvolupament pròxim). Per aconseguir aquesta reducció, a la persona aprenent li cal un procés autònom, però acompanyat. Aquest acompanyament, segons la teoria afí posterior de la bastida (*scaffolding*), es produeix mitjançant la interacció principalment amb parells més competents (per exemple, amb el professorat), però també amb qualsevol altre tipus de parell més capaç (Vigotski, 1978: 86). Aquest concepte d'aprenentatge autònom amb el suport d'una bastida a partir d'un procés d'interacció, conegut, com hem vist en el punt anterior, amb el nom de socioconstructivisme, és el que desenvolupen principalment Kiraly (2000) i González Davies (2004) en didàctica de la traducció.

Per altra banda, en una realitat marcada per la connectivitat, la pràctica professional de la traducció, com exposen Mansilla i González-Davies (2017), que es considerava fins no fa gaire una tasca solitària conté, en l'actualitat, arran dels canvis en la pràctica professional, una part social-col·laborativa, que pràcticament cap professional pot eludir, ja que la necessària interacció amb altres professionals: (gestors de projecte, col·legues, clients, revisors, editors, etc.) forma l'univers de contactes directes amb els que cada individu ha de tractar, i de la bona relació amb aquest univers depèn en gran part l'èxit del seu treball.

D'aquesta manera, el model didàctic sobre el qual reposa aquest estudi considera que la interacció entre totes les figures que conformen l'espai d'aprenentatge, dins i fora de l'aula, tal com sustenta l'enfocament socioconstructivista, és positiva perquè fomenta, per una banda, una pràctica similar a aquella que aquestes figures exercitaran en la seva professió i, per l'altra, perquè incideix directament en el progrés dins la seva ZDP individual.

Més enllà, aquest foment de la interacció col·laborativa, si es dona entre els perfils diferents que hem esmentat en el punt anterior, per exemple, persones amb llengües 1 diferents, provoca que una persona participant, amb un perfil determinat, es confronti a reptes, procediments i estratègies a les quals no s'hauria vist mai exposada arran dels nivells de competència que ja posseeix i els que li manquen. La interacció, per tant, pel fet d'imposar a la persona participant la necessitat de contemplar l'acte de traduir des d'altres perspectives cognitives diferents a la seva, li potencia, entre altres coses, la consciència sobre les operacions que intervenen en el procés traductor i l'ajuden a reduir l'espai que separa les capacitats que ja té com a aprenent de la capacitat professional plena.

Atenció als aspectes socioafectius

Per a Damasio, “el estado del sentimiento hace que el cerebro procese de forma significativa objetos y situaciones relacionadas con la emoción. (...) el pasado, el presente y el futuro anticipado reciben las características significativas apropiadas y una mayor probabilidad de influir sobre el razonamiento y el proceso de toma de decisiones” (Damasio, 2003: 198). Sobre aquesta base epistemològica, que Rojo (2017) amplia i aplica a l'estudi del procés traductològic, Mansilla i González-Davies, ara projectant-ho a didàctica de la traducció, estableixen que les emocions i la motivació constitueixen una part integral del procés cognitiu i que, per tant, incideixen directament en el procés d'aprenentatge: “El uso de estrategias socioafectivas conlleva un enfoque de enseñanza y aprendizaje colaborativo y situado de la traducción, y mejora tanto el proceso como el producto de traducción” (Mansilla i González-Davies, 2017: 254).

Així doncs, el model didàctic sobre el qual s'aplica aquest estudi té en compte que, en un entorn d'aprenentatge online de la disciplina de la traducció, l'atenció als aspectes socioafectius, com ara l'acompanyament, el treball en equip, la motivació, etc., tant en el disseny dels entorns, com en l'acció docent directa, no solament es constitueix com una peça més, que contribueix a allisar el camí de l'aprenentatge, sinó que és un altre dels elements clau que fan possible el progrés en la ZDP de la futura figura de professional de la traducció.

3.4.1 Mecànica del plantejament didàctic

El conjunt d'assignatures entorn de les quals gira aquest estudi segueixen el mateix model didàctic d'ensenyament a distància asincrònic. Aquest consta d'una estructura d'eines, materials i continguts a l'aula virtual i d'una acció docent centrada en l'acompanyament en l'ús d'aquests recursos per a que l'estudiantat executi unes activitats majoritàriament cooperatives, en forma de tasca, repartides en unitats didàctiques.

S'entén el terme "tasca", derivada de la visió de Nunan (1989) en aprenentatge de llengües estrangeres, com una sèrie encadenada d'activitats que porten a un producte final directament relacionat amb elles, que consta, de forma coherent, d'uns objectius específics vinculats a l'adquisició d'unes competències, aspectes d'una competència, diverses competències simultàniament, etc.; d'una informació d'entrada; d'una definició dels rols dels docents i dels aprenents que especifiqui quina és la dinàmica de treball i les formes socials; i un sistema d'avaluació. En el nostre cas el producte final de la tasca serà sempre una traducció.

Cada assignatura consta d'un determinat número d'unitats didàctiques distribuïdes al llarg del semestre segons un calendari prefixat. Cada unitat correspon a una tipologia textual i en cada una d'elles l'alumnat ha de desenvolupar una tasca. En cada unitat-tasca l'alumnat ha de seguir un procés semblant, que consisteix en la lectura i interiorització, individualment, d'un mòdul teòric sobre la realitat professional en la traducció de la tipologia textual en qüestió i, a posteriori, en l'execució de la sèrie d'activitats que componen la tasca. El procés té lloc de manera asincrònica. És a dir, cada estudiant, dins el calendari establert, va executant les accions de cada tasca al seu ritme i només s'exigeixen trobades sincròniques entre estudiants per a l'execució d'activitats puntuals. Mai no es produeixen trobades sincròniques de tot el grup.

Per a que de la tasca en resulti un aprenentatge significatiu es procura que aquesta estigui situada en un context real i es procura que a l'estudiant, per resoldre-la, li calgui un treball col·laboratiu mitjançant la interacció, una reflexió sobre la distinció de les competències que hi intervenen i, al seu torn, se li ofereix un entorn d'acompanyament que vetlla per les dimensions socioafectives i que aplica una avaluació formativa.

La distribució de tipologies textuales i, per tant, d'unitats-tasca del conjunt d'assignatures respon a diferents realitats del món professional i els objectius d'aprenentatge, a les realitats de diferents branques del sector: l'empresa de serveis lingüístics, l'agència de notícies, la

revista científica especialitzada, l'estudi de doblatge i subtitulació i l'editorial literària. Son aquestes realitats les que porten a l'abordatge de les tipologies textuals: textos instructius, textos descriptius publicitaris, textos tècnics, textos periodístics, textos científics, novel·la, doblatge de reportatges divulgatius i subtitulació de pel·lícules de ficció. En les assignatures inicials les tasques estan predissenyades al 100% i transcorren exclusivament dins de l'aula. En les assignatures finals, en canvi, es treballa sovint amb encàrrecs reals simulats, amb intervenció de professionals externs, per exemple en la revisió de currículums o cartes de motivació per optar a una oferta laboral. En alguns casos, fins i tot ha estat el mateix alumnat qui ha buscat un encàrrec de traducció real i l'ha gestionat directament amb una editorial o amb una empresa. En qualsevol cas, cada unitat comença sempre aprofundint en la pràctica laboral real i amb la fixació d'un encàrrec de traducció. A més es practiquen les particularitats de la professió en cadascuna de la tipologia d'encàrrec, com ara: l'elaboració de la factura com a professional *freelance*, el còmput de rotlles (en traducció audiovisual), la revisió segons el llibre d'estil del mitjà (periodística), la distribució i gestió de projectes multipersonals entre diferents estudiants (tècnica), etc.

En relació amb el foment del treball col·laboratiu mitjançant la interacció, ja al pla docent, el document que descriu l'assignatura, hi consta la importància del treball en equip. Textualment s'hi diu: "Es parteix de la base que l'aprenentatge és possible per mitjà de la interacció entre materials, estudiants i docents a totes bandes. Per tant, a part de les activitats que hauràs de resoldre individualment, es presenten activitats interactives amb altres membres del curs, en parelles o en grups, per mitjà de *wikis*, fòrums o videotrobades". En l'apartat d'avaluació del mateix document, més endavant, hi consta: "Una MH és un premi que atorga el professorat de l'assignatura a un/a estudiant amb la qualificació d'excel·lent. Si partim de la base que l'aprenentatge és possible en un entorn col·laboratiu, podràs optar a una Matrícula d'Honor si, a part de tenir un excel·lent de mitjana de les activitats, t'has distingit per crear un clima de cooperació amb la resta del grup que faciliti aquest aprenentatge".

Naturalment, amb aquests dos incisos al pla docent, encara que tot el disseny de l'assignatura graviti a l'entorn del treball en equip, no n'hi ha prou perquè es creï un ambient col·laboratiu que fomenti la participació grupal i la motivació individual. Això es canalitza en el dia a dia, per part del professorat, donant retroacció a les activitats, seguint els fòrums i animant quan es produeixen aportacions positives i esmenant amb cura quan les aportacions no són tan encertades. De fet, exactament igual que es fa en una classe presencial quan es comenta una intervenció d'algú davant tot el col·lectiu.

L'enfocament per competències s'assoleix en la mesura que els objectius i les tasques estan concebudes sota aquesta perspectiva, però sobretot, també, en la mesura que les activitats son avaluades de manera coherent en relació amb les subcompetències que es treballen en cada activitat.

3.4.2 Tasca model

La tasca que ha de complir cada estudiant en cada unitat didàctica consisteix en el lliurament d'una traducció, generalment de forma individual, d'un fragment de text, com a culminació de la consecució d'una sèrie d'activitats col·laboratives prèvies. Tot el desenvolupament de la tasca té lloc sobre la plataforma Moodle i cada activitat té lloc a través d'una de les eines d'aquesta plataforma. L'ús de Moodle proporciona les eines imprescindibles per al lliurament de manera pública, davant tot el grup-classe, o privada, només al professorat, la retroacció, la interacció, l'avaluació en diverses modalitats, possibilitats de connexió amb el portafolis, etc.

La seqüenciació de les activitats dins la tasca és flexible, segons les característiques de cada unitat, i està subordinada als principis teòrics que hem exposat al començament. Atenent-nos a l'enfocament per competències i subcompetències, en primer lloc es treballa la situacionalitat (coneixement del marc professional específic i encàrrec de traducció), a continuació es treballa especialment la comprensió de les idees que expressa un text de partida dins del seu context comunicatiu, seguidament es treballa la fase de construcció de la idea en la llengua d'arribada i finalment es posa èmfasi en el control de l'adequació d'aquesta construcció en el nou context situacional.

L'avaluació, que és formativa per fer possible un aprenentatge significatiu, s'aplica amb un grau de proporcionalitat més alt sobre el procés que sobre el producte final. Així l'avaluació del producte acabat (lliurament de la traducció final) no pondera més enllà d'un 33,3% sobre el total de l'avaluació, mentre que la resta d'activitats necessàries per a la construcció d'aquest producte acabat i que s'executen de manera col·laborativa i algunes de les quals contempen la coavaluació, ponderen un 66,6% o més.

A continuació es detalla la sèrie d'activitats que constitueixen l'esquelet d'aquesta tasca model i que es reproduïxen en cada tasca i, per tant, en cada unitat didàctica, amb diverses variacions o en companyia d'altres activitats, en funció de la idiosincràsia de cada tipologia textual.

3.4.2.1 Activitat 1

La primera comesa consisteix en la lectura d'un mòdul teòric amb les informacions acadèmiques (objectius, metodologia de treball, càrrega de feina, temporització, avaluació, etc.) seguit de la part de continguts. Aquests continguts tenen l'objectiu de facilitar el coneixement de la tipologia des d'un punt de vista professional i de fomentar la subcompetència estratègica a partir de la conscienciació sobre totes les subcompetències que entraran en joc en el desenvolupament d'aquesta activitat i de les següents.

Mitjançant el treball individual i abans d'iniciar cap altra activitat, l'estudiant interioritza els continguts del mòdul, reflexiona sobre les peculiaritats de cada branca professional: tipus de pràctica laboral, eines específiques, requisits especials, etc. (El mòdul sovint inclou una entrevista a professionals sobre la seva tasca diària). Així mateix reflexiona sobre els constreyniments que imposa un encàrrec de traducció concret per a cada text; sobre especificitats dels textos de la tipologia, tant dels TP com dels TA, que poden anar des de qüestions lèxiques, gramaticals, de comparació d'estructures, de qüestions socioculturals, etcètera; sobre els problemes de traducció i les tècniques que es poden utilitzar per superar-los; sobre la necessitat de prestar atenció al control de l'adequació del producte final, d'acord amb l'encàrrec; i sobre eines útils per portar a terme la tasca (motors de cerca de parells; traductors automàtics; diccionaris bilingües, monolingües, generals, especialitzats...; textos paral·lels en una i altra llengua, gramàtiques, etc.) Aquesta activitat no és avaluada.

3.4.2.2 Activitat 2

La segona activitat, amb la qual s'inicia la part pràctica, té l'objectiu de fomentar la subcompetència situacional induint a situar els textos en els seus contextos i el treball de traducció en la realitat professional. Consisteix en el plantejament per part de cada estudiant d'un encàrrec de traducció particular per al fragment que caldrà lliurar traduït al final de la unitat.

Mitjançant l'eina fòrum, amb fils de conversa, cada estudiant, en un *post* inicial del fil, ha de definir un encàrrec que pugui conduir a un text d'arribada amb diferències respecte a altres textos d'arribada resultants de la definició d'altres encàrrecs plantejats per altres estudiants i argumentar el perquè de les diferències.

Es dona la retroacció, generalment en forma de comentari, editant un *post* particular o publicant un *post* de resposta al final de cada fil uns dies abans d'expirar el termini de l'activitat final, el lliurament final. S'aplica un model d'heteroavaluació amb la possibilitat de donar cabuda a avaluació entre iguals, ja que l'eina fòrum de Moodle així ho permet. Es fomenta que sigui formativa també pel fet de donar a l'estudiantat l'opció de reformular el *post* inicial, amb un altre *post*.

3.4.2.3 Activitat 3

L'activitat següent, amb l'objectiu de fomentar la competència estratègica i la distinció de subcompetències mitjançant l'exercici per separat d'aquestes subcompetències, consisteix en la detecció de problemes de traducció que plantegi l'encàrrec, en la discriminació sobre si es tracta de problemes de comprensió del TP, problemes de fixació de la idea en el TA o problemes d'adequació del TA i en la proposta de solucions als problemes que plantegen altres participants, amb una dinàmica d'interacció col·laborativa.

L'estudiant ha de publicar diverses contribucions i avaluar-ne altres d'altres participants amb les eines fòrum o *wiki*. Un tant per cent de l'avaluació de l'activitat prové, llavors, de l'avaluació del professorat i l'altre de l'avaluació entre iguals. La coavaluació es porta a terme seguint un protocol estricte que indica quants individus ha de qualificar cada participant i amb quins criteris. Els criteris giren a l'entorn de la utilitat que suposa el contingut del *post* per executar la traducció i estan recollits en una rúbrica.

3.4.2.4 Activitat 4

La quarta activitat, generalment la penúltima, abans del lliurament final, es tracta de l'activitat TransDialog, l'activitat de la qual s'extreuen les dades per a aquest estudi. Consisteix en resoldre un qüestionari a través d'una videotrobada en parelles o petits grups. En aquesta videotrobada les persones participants han de consensuar la traducció d'un fragment del text del qual s'haurà de lliurar la traducció en l'activitat final. Els objectius són, per una banda, oferir a l'estudiantat online un espai virtual de construcció de coneixement mitjançant la interacció col·laborativa, reforç afectiu i ús de l'empatia i, per l'altra, oferir al professorat una eina de supervisió del procés traductor que segueix cada estudiant (la videotrobada queda enregistrada) per poder avaluar de manera formativa el procés d'aprenentatge d'acord a la perspectiva de la teoria de la bastida.

Amb data límit uns dies abans del lliurament final per poder donar lloc a una retroacció abans del lliurament, l'activitat s'executa amb una combinació d'eines: videotrobada, repositori de vídeos i qüestionari de Moodle. Com a resposta a les preguntes del qüestionari, els participants han d'adjuntar l'enllaç al fitxer de la videotrobada enregistrada i la traducció que s'hi ha consensuat. A l'apartat 3.5 s'explica l'activitat amb més detall ja que, des de la perspectiva de la recerca, constitueix l'instrument de recollida de dades.

Es procura la dimensió formativa de l'avaluació presentant la retroacció i la qualificació abans del lliurament de l'activitat final, amb l'objectiu que de l'observació del procés efectuat pel professorat en pugui resultar un aprenentatge més significatiu que no si la retroacció es fa a partir d'un producte acabat. Sovint ocorre que els integrants han presentat un producte acabat amb un error. Amb tot, de la visualització de la discussió es fa palès com es tracta d'una decisió que han pres en l'últim moment i que durant tota la conversa han estat considerant una opció més propera a la idea que expressa l'original. Així doncs, en el moment de l'avaluació, es pot recollir més l'encert d'aquesta consideració durant el procés que no el resultat del producte acabat.

3.4.2.5 Activitat 5

L'última activitat de la tasca consisteix en que l'estudiant lliuri, al final de tot el procés, la traducció del text treballat durant tota la tasca. Es tracta sempre d'un text autèntic, relativament complex, situat i pertanyent a la tipologia que s'aborda en la unitat. L'objectiu de l'activitat és el de tancar el procés presentant un producte després d'haver interioritzat les retroaccions que ha rebut per part del professorat i de la resta de participants en les activitats anteriors. El professorat fa la retroacció amb marques i comentaris sobre el document i avalua la qualitat de la traducció unidireccionalment en funció de la coherència amb l'encàrrec que l'estudiant va definir en l'activitat 1.

3.5 L'activitat TransDialog

L'activitat TransDialog és una activitat expressament dissenyada amb una doble finalitat: la de permetre una interacció col·laborativa entre estudiants, integrada en una tasca (Nunan, 1989) en un entorn d'aprenentatge en línia i la de constituir una eina de recollida de dades amb el màxim de validesa ecològica, de manera que es pugui dur a terme un estudi sota el paraigües d'una metodologia qualitativa compatible amb un enfocament de cognició situada.

Des del domini de la didàctica, dins del marc de l'epistemologia socioconstructivista, es planteja com al recurs principal perquè l'estudiant de traducció en un entorn didàctic *online* pugui construir experiències i coneixements d'una manera participativa exercint un rol actiu i reflexiu en el procés d'aprenentatge (Kiraly, 2000), de la mateixa manera que ocorre en la classe presencial.

El nostre estudi comença, de fet, molt abans del disseny de l'activitat TransDialog: al curs 2013-14 es dissenya i s'implanta l'activitat Dialog, per assignatures de llengua estrangera impartides en línia amb la finalitat, per una banda, de crear un instrument d'interacció oral efectiu per a estudiants d'assignatures de llengua estrangera en línia i, per l'altra, un instrument que ofereixi evidències d'adquisició de competència oral supervisables per al professorat. Paral·lelament, l'activitat Dialog té la funció d'entrenar l'estudiantat en l'ús d'una eina d'interacció natural que els acabi resultant familiar, de manera que en posteriors assignatures, no ja de llengua sinó de traducció, puguin executar tasques col·laboratives de traducció de manera totalment espontània i desinhibida: “-Ja no ets conscient que la conversa està essent gravada”, diu una persona participant.

L'activitat Dialog s'implanta com a activitat obligatòria el curs 2013-14 en assignatures del Grau en Llengües Aplicades i Traducció de la UVic UCC i es va desenvolupant i perfeccionant curs rere curs, sobretot en funció de les innovacions que apareixen constantment en els entorns digitals de les videotrobades. Els resultats de l'activitat no es mostren exclusivament al professorat sinó que es comparteixen davant tota la comunitat d'aprenentatge a través de l'eina “fòrum” de Moodle, de manera que la totalitat de participants a l'aula poden veure en tot moment els resultats de les activitats de la resta de participants, així com les retroaccions que dona el professorat.

Al curs 2015-16 l'activitat Dialog s'implanta com a activitat obligatòria en les assignatures d'alemany com a llengua estrangera del nou Grau de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades impartit conjuntament per la UVic i la UOC. Ara els grups són més nombrosos, de fins a 75 estudiants per aula i justament en aquest context és quan se n'aprecia més la utilitat: l'estudiantat acorda les videotrobades al seu aire, els enregistraments queden recollits i exposats ordenadament a la vista de tothom i així també, la retroacció del professorat, de manera que tothom pot aprendre de tothom. Com que l'activitat s'implementa en la totalitat d'assignatures d'alemany com a llengua estrangera, la majoria d'estudiants del grau, abans de poder iniciar les assignatures de traducció, han d'haver superat les assignatures de llengua estrangera i per tant, hauran fet, de mitjana, unes 20 activitats Dialog abans de poder fer front a les matèries de traducció.

Sobre la base de l'activitat de llengua estrangera Dialog, es dissenya l'activitat de traducció TransDialog, clònica a la primera pel que fa a la mecànica de funcionament, però que, en comptes de perseguir un diàleg natural en llengua estrangera en línia, persegueix l'execució, entre dues persones, d'una activitat de traducció en línia de manera col·laborativa en un entorn d'interacció natural. De cara al nostre estudi, el resultat de l'activitat permet obtenir un registre audiovisual de tota la interacció de les persones participants amb l'àudio i amb la visió de l'escriptori de la persona que va editant el text d'arribada i les cares de les persones.

Com a mostra del desenvolupament de l'activitat, a l'apartat 11.6 s'ofereix una transcripció completa del transcurs d'una conversa típica a TransDialog. La transcripció només recull verbalitzacions i, per tant, no permet fer aflorar el cent per cent de tot allò que es desencadena durant la interacció. Amb tot, dona una idea bastant clara del potencial que suposa, com a docent, poder observar una radiografia dels detonants dels reptes afrontats, dels procediments i les estratègies aplicades, dels errors comesos, dels factors que s'han considerat o deixat de banda, etc. durant l'exercici de la tasca traductora per part de l'estudiant. Aquest coneixement de causa, més enllà de la constatació d'encerts o errors en els productes finals, sembla que haurà de revertir en una millora en un acompanyament (d'acord amb la teoria de la bastida) més efectiu en l'adquisició de competència traductora a la classe de traducció a distància.

4 Metodologia de recerca

En aquesta tesi, es pretén aprofundir en el coneixement del procés traductor mitjançant l'anàlisi de les interaccions de subjectes executant una activitat col·laborativa de traducció per obtenir-ne un profit didàctic. El paral·lelisme amb els objectius dels estudis de verbalitzacions col·laboratives exposat al punt 3.1.2 és obvi, ara bé, cal superar els dèficits que percep Krings. En primer lloc cal que el mètode de recerca per arribar a aquest coneixement encaixi amb el nou paradigma traductològic i didàctic. Com el propi Krings esmenta, cal que el sistema d'anàlisi encaixi amb el paradigma (Krings, 2001, 214). Dins del paradigma cognitiu hi pot encaixar una anàlisi d'interaccions i el sistema com aquestes hagin estat recollides i tractades serà circumstancial. En un enfocament socio-cognitiu de cognició situada com el que empara aquesta tesi encaixarà una metodologia dirigida a l'anàlisi qualitativa d'unes interaccions naturals sense manipular el context on es produeixen. Interaccions que, per altra banda, deixen de ser un fenomen rar en la pràctica de la professió ordinària actual, a diferència dels temps als quals es refereix Krings, quan a falta de la connectivitat es constata una "minimal practical significance of team translation" (Krings, 2001, 99).

La connectivitat permet en l'actualitat aquesta interacció en el món professional, però mitjançant la connectivitat és possible també seguir uns estudis en una modalitat en línia sense haver de renunciar a uns principis didàctics basats en el socioconstructivisme, principalment perquè els instruments que fan possible aquesta connectivitat permeten un grau d'interacció anàleg al grau d'interacció que es produeix en una aula presencial. Per altra banda, la connectivitat, que fa possible una classe de traducció a distància, obre també noves vies, que permeten apropar-se al procés traductor de manera científica des de l'observació directa, sense intervenció, de la interacció duta a terme per estudiants. Aquests entorns didàctics fan possible que l'estudiant resolgui tasques de traducció escrita oralment de manera col·laborativa fins a consensuar una traducció i que aquesta interacció quedi automàticament enregistrada sense demanar a les persones participants cap esforç addicional. D'aquesta manera l'analista pot accedir a posteriori tant al resultat final de la tasca (producte) com també a l'evolució de l'execució de la tasca (procés). Tenir accés a aquest vessant de la tasca té un valor inestimable de cara a la docència però també aporta

dades amb un valor afegit en la investigació del procés traductor, que radica en una combinació de factors provinents de la connectivitat i de la cognició situada:

- Mitjançant la connectivitat les dades es poden obtenir en un entorn d'interacció col·laborativa sense intervenir. Pot semblar paradoxal qualificar com a "situació sense intervenir" l'enregistrament de l'execució d'una tasca que es desenvolupa a través d'una videotrobada. Almenys així ho semblava en els primers experiments iniciats ara fa més de 15 anys. La intuïció en aquells moments (tot i que aliena a les repercussions que tindria més endavant la pandèmia provocada per la covid) feia preveure, però, que acabaria existint una eina que s'utilitzaria per a interactuar espontàniament a distància, també en l'àmbit educatiu. Per altra banda, de les mateixes dades de l'estudi es desprèn que hi ha estudiantat que celebra ara trobades col·laboratives per iniciativa pròpia per resoldre altres tasques d'altres assignatures, amb les mateixes eines i emulant bona part del funcionament de la tasca dissenyada per a l'obtenció de dades per a aquest estudi. Al mateix temps, el fet que no hi hagi diferència entre les tasques de les que s'obtenen dades per a investigació i les altres tasques d'interacció que l'estudiantat executa habitualment durant el curs en diverses assignatures d'alemany allunya el present estudi dels constreïments d'un estudi de laboratori.
- La connectivitat, en la mesura que determina el disseny dels entorns didàctics, fa possible l'accés a multiplicitat de registres sobre els aprenentatges. Els entorns virtuals constitueixen l'escenari on té lloc el procés d'aprenentatge i el seu disseny preveu, entre altres coses, les modalitats d'interacció que s'han de produir entre els diferents agents i posa a disposició dels agents les eines que les facin possibles, però de manera tangencial aquests dissenys permeten recollir i administrar fàcilment grans quantitats de dades; no només, els enregistraments audiovisuals de les discussions, també els resultats de les tasques, els registres dels temps invertits per executar-les, les retroaccions del professorat o les respostes a preguntes addicionals que es puguin adreçar a l'estudiantat. Tot pot quedar recollit i arxivat en els instruments de l'aula virtual i tot és fàcilment accessible a posteriori sense demanar esforços addicionals als participants si en el moment del disseny s'ha tingut en compte un objectiu de recerca paral·lel a l'objectiu de facilitació de l'aprenentatge.
- Mitjançant les facilitats de la connectivitat, entesa en el seu sentit més ampli, és possible un aprenentatge a distància dins un marc socioconstructivista per tot tipus d'estudiantat. Una altra de les derivades d'aquest fet és que el perfil d'estudiantat d'un grau universitari en línia és molt diferent al perfil de l'estudiantat d'un grau

presencial. De cara a aquest treball, això implica deixar d'estar subjecte un perfil de participant arquetípic: “estudiant jove, local, sense experiència professional, provinent del batxillerat, amb bons coneixements de la L1 a la qual es tradueix, i coneixements millorables de la L2 de la qual es tradueix”. Això és així perquè l'estudiantat en el grau online està format per persones amb característiques, procedències i llocs de residència molt diversos ja que, a part del model típic, hi ha persones adultes, professionals que cursen el grau per obtenir una titulació homologada, persones nadiues indistintament en una de les dues llengües o en les dues alhora i residents indistintament en el país de la seva llengua nadiua o en el de l'altra, persones no nadiues en cap de les dues llengües de treball, etc.

En resum, el fenomen de la connectivitat aporta unes dades que, analitzades sota el paradigma de la cognició situada pal·lien els principals obstacles que presentaven els protocols col·laboratius per mostrar el funcionament del procés traductor: l'artificialitat de la situació per a la recollida, la dificultat d'obtenció de moltes dades, cosa que portava a haver-se de restringir pràcticament a estudis de cas i, en tercer lloc, les restriccions en els perfils de subjecte d'estudi. Sobre els altres dos obstacles: la possibilitat d'obtenir dades relatives a processos cognitius subconscients o inconscients i la dificultat de destriar si les verbalitzacions testimonien més aviat dinàmiques socials pròpies d'una conversa més que no pas processos cognitius, s'aborda en el capítol 7, dedicat als resultats de l'anàlisi.

Així doncs, aquest estudi, en el seu propòsit d'explorar una manera d'analitzar unes dades que ens proporciona la connectivitat sota la perspectiva de la cognició situada, es veu en la necessitat d'explorar una metodologia d'investigació sobre interaccions que s'ajusti als principis epistemològics del nou paradigma de la cognició situada i que doni sortida als següents reptes:

- Possibilitat de recollir i treballar amb un gran volum de verbalitzacions espontànies en comptes de amb una mostra seleccionada a priori i així abordar una realitat situada en la seva globalitat.
- Possibilitat de treballar en tot moment directament sobre les dades audiovisuals, durant tot el procés i de recórrer a elles les vegades que faci falta, sense haver de passar per una transcripció.
- Possibilitat d'explorar una via alternativa de recerca per analitzar interaccions, que doni entrada, amb rigor metodològic, a fenòmens com ara la creativitat, la intuïció o

la sensibilitat, per part de l'analista, per analitzar una realitat complexa i sortir de l'aparent estancament on ha entrat el model existent d'anàlisi de verbalitzacions.

Al cap i a la fi el mateix Krings reconeix, en un enfocament oposat, que l'anàlisi no és possible sense aplicar la intuïció per part de l'analista:

Despite all striving toward operationality, it is impossible to do without intuition when analyzing introspective data. Quite the contrary, it can be assumed that intuition, in the sense of the capability of the analyzer to think his way into the cognitive processes of the subjects, is one of the decisive prerequisites for data analysis and interpretation (Krings, 2001: 303).

La decisió presa en aquest estudi, doncs, és posar en valor aquesta intuïció, juntament amb tota una altra sèrie de paràmetres qualitatius, des del començament, per portar a terme un estudi de caràcter exploratori utilitzant per a això una metodologia que encaixi amb el paradigma de la cognició situada.

En aquest sentit, la mateixa Risku (2017: 296) addueix que, en una anàlisi qualitativa, les dades han de ser interpretades i contextualitzades en diversos passos relacionats i que l'anàlisi ha de ser tan propera a les dades com sigui possible i recomana l'ús de software per dur-lo a terme. Esmenta que el factor clau és assegurar una anàlisi detallada i sistemàtica, al voltant de tants casos diferents com sigui possible, amb l'objectiu de cobrir un ampli espectre, supeditada a una lectura minuciosa i a una explicació exhaustiva de com s'ha portat a terme aquesta anàlisi. Apunta finalment que la teoria fonamentada, malgrat la seva complexitat, pot aportar nova llum a l'anàlisi del procés traductor. Jääskeläinen suggereix també que es podrien abordar les verbalitzacions al voltant del procés traductor com si es tractés d'una narrativa: "Treating verbal reports as a kind of narrative rather than as objective accounts of processing steps might open up new kinds of avenues for using verbal reports". (2017: 224).

Així doncs, tot porta a pensar que, amb l'ajuda d'un software adequat, ha de ser possible, en el paradigma de la cognició situada, una anàlisi de les interaccions que ens brinda la connectivitat centrant-nos en el procés traductor intern. És a dir, principalment des de les verbalitzacions emeses per les persones participants. I que aquesta anàlisi es pot fer, a partir només de les dades que es recullen d'aquestes interaccions, mitjançant l'aplicació exclusiva de la teoria fonamentada.

4.1 Teoria fonamentada

La teoria fonamentada, (Grounded Theory) és un mètode d'investigació científica nascut de la convergència de dues escoles nord-americanes del món de la sociologia, de la mà de dos investigadors: Barney Glaser i Anselm Strauss. Glaser procedeix de l'escola de Columbia coneguda pel desenvolupament de metodologia de recerca quantitativa en la sociologia i Strauss, de l'escola de Chicago, coneguda pel desenvolupament de metodologia qualitativa també en sociologia. Ambdós autors publiquen *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research* l'any 1967 després d'un estudi fet a San Francisco sobre les interaccions entre personal mèdic, malalts i familiars entorn als malalts terminals d'un hospital de San Francisco. Jaime Andreu et al. destaquen d'aquest estudi inicial:

la preocupación por la producción de teoría basada en los datos; un convencimiento de que la teoría debía guiar la investigación; un interés por la elaboración de conceptos teóricos; una inquietud por la codificación en la investigación cualitativa; antecedentes del método de comparación constante; un énfasis en la verificación de la teoría” y que “lo importante de la Teoría Fundamentada es llegar a conclusiones con el mayor grado posible de desarrollo teórico y no darse por satisfecho con la mera presentación de los datos o con simples descripciones (Andreu, 2007: 14).

Si bé és cert que la teoria fonamentada neix de la confluència de dues metodologies, la qualitativa i la quantitativa, també ho és que la vessant qualitativa acaba eclipsant l'altra. Són diverses les escoles i les vies que s'han anat desplegant. La teoria fonamentada ha experimentat escissions en els seus plantejaments que han fet, fins i tot, que hagin aparegut visions confrontades sobre principis metodològics. Amb tot, hi ha uns elements comuns, establerts en primer lloc per Glaser i Strauss el 1967 i després per Strauss i Corbin⁷ el 1998, que agafem aquí com a referència. També agafem com a referència la concepció de Charmaz (2014), no especialment pensada per a una recollida de verbalitzacions en un entorn de diàleg sinó per a dades en els més diversos formats: per una banda, el que ella denomina “elicited texts” (textos en els quals l'analista participa en la seva creació d'una o altra manera, com els resultats de qüestionaris, entrevistes, diaris, etc. encarregats als subjectes per part de l'analista) i també el que ella denomina “extant texts” (textos creats espontàniament per els subjectes. O, per una altra banda, els documents publicats pels mitjans de comunicació, documents organitzatius, correspondència...) En aquest segon

⁷ En les referències bibliogràfiques apareix amb data de 2002 atès que s'ha treballat amb l'edició traduïda a l'espanyol i publicada el 2002.

supòsit Charmaz hi inclou les discussions a través d'Internet, que constitueix una "tipologia textual" molt semblant a les interaccions orals que s'estudien aquí.

En primer lloc, és important entendre que, en aquest marc, el funcionament del sistema no és lineal. No es comença amb un disseny tancat que s'inicia amb una recollida de dades, segueix, un cop acabada aquesta fase, amb la seva anàlisi i acaba, un cop tancada la segona fase, amb la reflexió i les conclusions sobre tot el procés, sinó que s'estableix una relació d'interdependència entre totes les fases, un avançar simultani en totes elles i la necessitat d'acudir recursivament a les dades en tot moment.

En relació amb la recollida de dades, es considera molt important que aquestes siguin riques, detallades i ancorades en el seu context. A mesura que s'aprèn com les persones participants en la investigació expressen les seves experiències, l'analista pot començar a interpretar de manera analítica els seus significats.

Aquesta interpretació té lloc mitjançant el mecanisme de la codificació. És a dir, l'etiquetatge de segments de dades segons allò que indiquen aquests segments. Aquest etiquetatge es pot fer a través del sistema de codificació inicial línia per línia, una estratègia que porta a estudiar les dades per ordre d'aparició per poder començar a conceptualitzar les idees; o bé mitjançant la codificació focalitzada, que permet separar, ordenar i sintetitzar grans quantitats de dades. Els codis han de cristal·litzar els significats i les accions que es troben en les dades. Com a ajuda es fa ús dels "memos" unes notes que va redactant l'analista amb l'objectiu de descriure els criteris que ha de complir cada codi. Al llarg de tota la investigació es va fent un ús constant d'aquest recurs ja que obre la possibilitat d'establir noves comparacions, de revisar els codis o fins i tot d'impulsar la recollida de noves dades d'altres maneres.

En la mesura que s'avança en el treball amb les dades el procés esdevé progressivament més analític en la forma de tractar-les i d'aquesta manera els codis es van convertint en categories conceptuais.

Paral·lelament es van obtenint més dades selectives per tal d'afinar i omplir les categories principals en el pas que es diu "mostreig teòric", fins que s'arriba a la "saturació teòrica". Aquest procés implica tornar al principi, a la recollida de dades, tantes vegades com faci falta fins que la "saturació teòrica" indiqui que no hi ha noves propietats de la categoria que puguin emergir per moltes més dades que es puguin recollir.

En un estadi més avançat es van classificant els memos que encaixen amb les categories conceptuais i mostren les relacions que s'estableixen en l'estudi. Aquesta operació es pot

fer amb l'ajuda de diagrames visuals. El pas final consisteix a construir una teoria sobre la base de l'anàlisi anterior i redactar-la juntament amb la descripció de tots els passos que han tingut lloc (Charmaz, 2014).

Per entendre bé com evoluciona el procés de recerca en teoria fonamentada, cal precisar la definició dels conceptes que acaben d'aparèixer més amunt: "disseny emergent", "mostreig teòric", "mètode de comparació constant" i "saturació teòrica". Faig aquesta definició a partir de les definicions de Penalva i Mateo-Pérez (2006) d'acord amb Charmaz (2014) i com a referència inicial principal a Corbin i Strauss (2002) i, també a Glaser i Strauss (1967). Es tracta doncs de definicions genèriques, corresponents a l'àmbit "natural" de la teoria fonamentada, que és l'àmbit social. Més endavant s'acabaran de concretar aquestes definicions en la mesura que s'apliquen a la realitat d'aquest estudi: una anàlisi d'interaccions en traductologia. Per altra banda, el procés analític descansa sobre un altre factor que ha portat molta controvèrsia en el sí de la teoria fonamentada: la modalitat d'inferència. Inicialment, en el seu estadi primigeni, la versió ortodoxa de la teoria fonamentada propugna l'aplicació exclusiva d'un model d'inferència inductiu, que implica que l'analista no hauria de partir de cap categoria conceptual preconcebuda. Més endavant, segons la branca, es dona cabuda al mètode deductiu o a la combinació dels dos i finalment, des de fa uns anys es va obrint camí també el sistema abductiu, que Charmaz mateixa acull tímidament en els seus primers treballs i més decidivament ja d'ençà del 2009 (Charmaz, 2009).

4.1.1 Disseny de recerca emergent

Segons Penalva i Mateo-Pérez (2006) el disseny de la investigació s'ha d'entendre com el pla organitzat particular i específic per a dur a terme un treball d'investigació concret amb un problema determinat. En una línia d'investigació qualitativa aquest pla es caracteritza pel seu caràcter provisional i flexible. Això vol dir que les decisions de disseny no estan totalment tancades des d'un bon començament sinó que en van sorgint de noves o altres de diferents a les pensades en les primeres fases de la investigació.

La implementació d'un disseny de recerca en teoria fonamentada en sociologia no transcorre, doncs, segons uns plànols dibuixats abans de començar l'execució de l'obra, sinó que els plànols es van traçant a mida que es va executant aquesta obra. És la propia obra la que va determinant com i per on es pot anar avançant. En paraules de Charmaz, treballar amb aquesta metodologia implica aturar-se constantment per anotar noves idees ja que algunes de les millors idees se'ns poden aparèixer al final del procés i ens poden

obligar a tornar de nou a les dades inicials per obtenir una visió més profunda dels fenòmens que hem descobert (Charmaz, 2014).

A vegades l'analista es pot adonar també que el treball suggereix seguir endavant en més d'una direcció analítica. Per tant, es pot haver de centrar primer en unes determinades idees i acabar un treball o projecte sobre aquestes idees, i després tornar a baixar al camp les dades i continuar amb l'anàlisi inacabada en una altra àrea (Charmaz, 2014).

4.1.2 Mostreig teòric

A diferència d'un estudi empíric, on la tria dels subjectes d'estudi i el corpus de dades que es vol estudiar han de quedar fixats abans de l'anàlisi, en funció de les variables que es vulguin estudiar, per ratificar o no una hipòtesi, en teoria fonamentada la hipòtesi és una resposta provisional, no a una pregunta de recerca, sinó a les preguntes sobre les relacions entre les categories que van emergint de les dades, relacions que permeten la fixació de la categoria i alhora establir la relació de la categoria amb la teoria. Per tant, no fa sentit treballar amb una mostra prefixada sinó que la mostra es va constituïnt a poc a poc, a mida que va avançant l'estudi. En paraules de Penalva i Mateo-Pérez:

En aquesta fase, com en la inducció analítica, és possible la verificació de les hipòtesis amb la incorporació de nous casos o la verificació mitjançant una nova lectura de les dades per a determinar-ne la validesa. [...] Com que es parteix d'un disseny emergent en què codificació, l'anàlisi i la recollida de dades es fa moltes vegades de manera simultània, és possible la producció de dades a través de noves aplicacions d'una o més tècniques. Per a la comprovació de les hipòtesis s'utilitza el mostreig teòric (se seleccionen nous casos que cal estudiar). La selecció d'aquests obeeix al seu potencial que tenen per a ajudar a refinar o expandir els conceptes i teories ja desenvolupats (Penalva i Mateo-Pérez, 2006: 141).

És a dir, el mostreig teòric és el recurs que permet decidir, a mesura que es va desenvolupant l'anàlisi i que va emergint la teoria, per on cal recollir més dades amb l'objectiu de poder establir les noves comparacions necessàries per fer avançar l'estudi.

En paraules de Strauss i Corbin: "El propósito del muestreo teórico es maximizar las oportunidades de comparar acontecimientos, incidentes o sucesos para determinar cómo varía una categoría en términos de sus propiedades y dimensiones" (Strauss i Corbin, 2002: 220). Per administrar aquest recurs de manera coherent i metòdica la teoria fonamentada proposa el mètode de comparació constant.

4.1.3 Mètode de comparació constant

Una vegada explorades les primeres dades i efectuat l'etiquetatge de fenòmens, emergeixen conceptes més elaborats en forma de categories inicials. En aquest punt la teoria fonamentada, segons Penalva i Mateo-Pérez (2006), considera vital determinar per a cada categoria: quines causes, conseqüències, tipus, processos l'han configurat. És a dir, explorar les "propietats i dimensions", en terminologia straussiana, de les categories i paral·lelament portar un registre rigorós de les notes d'anàlisi i interpretació perquè les idees que van sorgint durant la codificació siguin coherents al llarg de tota l'anàlisi.

Per a això, s'aplica el mètode de comparació constant (MCC), que fa referència a l'exercici d'acarament, confrontació metòdica entre casos, discursos, incidents, objectes, etc. amb la finalitat de crear aquestes categories conceptuals.

Quan es descobreix una «categoria» s'ha d'observar en quines circumstàncies varia i en quines no; com es produeixen les interaccions entre els actors, quines estratègies entren aquests, quins són les principals conseqüències. El MCC consisteix principalment en la generació de categories conceptuals, amb la definició de les seues propietats (aspectes significatius de les categories) i l'establiment de les hipòtesis (relacions entre categories). (Penalva i Mateo-Pérez, 2006: 140).

Les categories emergeixen dels registres a partir de la comparació sistemàtica dels fenòmens observats entre ells i les seves propietats, entre diferents tipus de subjectes, entre diferents tipus de productes o diferents tipus de registre i el que és fonamental: les categories no es mantenen estables a través de tota la investigació sinó que van variant.

amb l'anàlisi intensiva de cada categoria, van apareixent transformacions en el sistema de categories: relacions i connexions entre elles, fusió i, fins i tot, l'eliminació d'algunes que al principi semblaven rellevants. Moltes vegades, el resultat d'aquesta fase és la transformació de les categories en conceptes: les categories són designades per uns codis in vivo (expressades en el llenguatge dels subjectes observats per a conservar el seu significat local), mentre que els conceptes ja utilitzen codis inventats per l'investigador (això suposa una major elaboració teòrica i moltes vegades s'aprofiten aquells termes que s'emmarquen en les teories de la disciplines de les ciències socials). (Penalva i Mateo-Pérez, 2006: 141)

4.1.4 Saturació teòrica

Ja s'ha dit que en teoria fonamentada un estudi no parteix d'una mostra acotada de bon principi sinó que la delimitació de la mostra va evolucionant (mostreig teòric) en funció de com van emergint les categories i en funció de les relacions que s'estableixen entre

categories mitjançant el mètode de comparació constant. De tota manera, hi ha d'haver un moment on es detingui aquest mostreig teòric, es deixin d'efectuar comparacions i ja no calgui codificar més.

Aquest moment no es produeix de manera arbitrària sinó que ve donat per la consideració de l'analista de que la seva teoria ja està construïda i que les noves dades que van arribant no fan més que ratificar allò que han dit dades anteriors i no aporten res més al desenvolupament de la teoria, fenomen que es coneix com a "saturació teòrica" (Strauss i Corbin, 2002: 231-232).

Arriba un moment on l'analista, doncs, comença a percebre que no sorgeixen noves variacions entre les dades mitjançant el mètode de la comparació constant i que els nous fenòmens que s'analitzen expliquen relacions ja desenvolupades i, per tant, pertanyen a les mateixes categories. En aquest moment s'arriba al punt de saturació, que marca el moment on s'ha d'aturar el mostreig teòric.

Els criteris per determinar quan arriba la saturació teòrica poden venir donats per diversos motius. Per una banda per les limitacions en la recollida de dades, és a dir, la saturació es pot assolir quan l'analista no té capacitat per accedir a altres dades que contribueixin al desenvolupament de la investigació; per una altra banda, per la integració i la densitat de la teoria, és a dir, se satura quan s'han analitzat el major nombre de variacions dins de la teoria i quan la relació entre les categories obeeix a un esquema lògic-explicatiu del problema d'investigació; o en darrer lloc per la la sensibilitat teòrica de l'analista, que no és més que la seva capacitat per abordar teòricament les dades (Glaser i Strauss, 1967, pp. 61-62). Més endavant, Strauss i Corbin ratifiquen la importància d'aquest recurs per poder establir la mostra:

La regla general al construir una teoria es reunir datos hasta que todas las categorías estén saturadas. Esto significa que a) no haya datos nuevos importantes que parezcan estar emergiendo en una categoría, b) la categoría esté bien desarrollada en términos de sus propiedades y dimensiones, demostrando variación, y c) las relaciones entre las categorías estén bien establecidas y validadas. La saturación teórica es de gran importancia. A menos que el investigador recopile datos hasta que todas las categorías estén saturadas, la teoría no se desarrollará de manera uniforme y carecerá de densidad y precisión (Strauss i Corbin, 2002: 231-232).

4.1.5 Modalitats d'inferència

Un dels trets distintius de la teoria fonamentada és el de plantejar-se la pregunta epistemològica de per quins camins del raonament es pot arribar al coneixement d'un fenomen social complex. La filosofia tradicional fins a l'arribada de Peirce havia establert dos camins, la del raonament deductiu i la del raonament inductiu, en general mútuament excloents en totes les branques de la ciència.

Glaser i Strauss, dins de l'àmbit de la sociologia, proposen, en els inicis de la teoria fonamentada, que la teoria s'ha de generar des de baix, a partir de les dades, i mitjançant un mètode de comparació constant, fins i tot afirmen que l'analista ha d'ignorar la teoria existent per tal que l'emergència de categories no estigui "contaminada". Per tant, advoquen per l'ús d'un mètode d'inferència estrictament inductiu per passar de les dades a les categories:

the analyst is forced to develop ideas on a level of generality higher in conceptual abstraction than the qualitative material being analyzed. ...If the analyst starts with raw data, he will end up initially with a substantive theory. ... If he starts with the findings drawn from many studies pertaining to an abstract sociological category, he will end up with a formal theory pertaining to a conceptual area (Glaser i Strauss 1967: 115).

Per altra banda afirmen que a l'investigador li cal certa "Theoretical sensitivity" (habilitat de tenir intuïcions/prespicàcies teoritzants i capacitat de fer alguna cosa amb elles), cosa que porta, per un cantó, a la necessitat de fugir de la teoria prèvia per no patir un condicionament i, per l'altre, al coneixement de la teoria prèvia ja que aquesta "sensitivity" descansa també en la capacitat d'aplicar tot un arsenal d'hipòtesis existents. És a dir, no es tanca la porta a un mètode d'inferència deductiu per passar de la dada a la categoria, tot i que sembla contradictori amb el primer supòsit.

Strauss i Corbin (2002) defensen un joc entre inducció i deducció ja que consideren que l'acció interpretativa que cal per a categoritzar un fenomen és, de fet, una forma de deducció:

Para nosotros, una interpretación es una forma de deducción. Estamos deduciendo lo que sucede con base en los datos pero también en nuestras lecturas de los datos junto con nuestras suposiciones sobre la naturaleza de la vida, la literatura que nos acompaña y las discusiones que hemos tenido con los colegas (así es como nace la ciencia). En realidad, existe una interrelación entre la inducción y la deducción (como en todas las ciencias). (Strauss i Corbin, 2002: 150).

Peirce, des de la lingüística, havia donat entrada a una tercera via de raonament que ell denomina com a “abductiva” i que consisteix en un procés d’inferència creatiu per tal de produir noves hipòtesis i teories, basat en evidències de recerca sorprenents. Segons Peirce, aquest raonament parteix d’una hipòtesi construïda sobre la base de premisses incertes, que exigeix que sigui comprovada per mitjà d’induccions i deduccions successives. És un tipus de raonament que, arran de la descripció d’un fet o fenomen, ofereix o arriba a una conjectura que explica les possibles raons o motius del fet mitjançant les premisses obtingudes. Segons Peirce, l’abducció és el primer pas del raonament científic, ja que des del començament es fa una restricció d’hipòtesis aplicables a un fenomen. Però per altra banda el considera també base de naturalesa semiòtica de qualsevol raonament, en la mesura que dóna significat a allò que es percep.

En teoria fonamentada, en sociologia, el concepte peircià és recollit per Charmaz (2009) lligat a la idea d’anàlisi centrat en els fenòmens sorprenents que ens aporten les dades “We adopt abductive logic when we engage in imaginative thinking about intriguing findings and then return to the field to check our conjectures” (Charmaz, 2009: 137-38) De tota manera, Charmaz considera l’abducció supeditada a la inducció.

Més endavant altres sociòlegs, com p.e. Tavory i Timmermans (2012 i 2019) proposen el raonament abductiu com a motor principal en una recerca social que permeti innovació teòrica, cosa que els porta a anar més enllà de la teoria fonamentada:

we argue for a [...] radical rethinking of the relation between data and theory construction. [...] Rather than thinking about abduction as a point of conjecture within a broader inductive framework, we propose an analytical approach that privileges abduction. We argue that in the process of theory construction, abduction comes first—temporally and analytically. While grounded theory still offers useful tools for the organization of qualitative research, it is only in relation to abduction that theory construction becomes meaningful (Tavory i Timmermans, 2012: 169).

En aquest estudi es recupera doncs, un concepte nascut de la semiòtica, crescut en la sociologia i que ara retorna a l’àmbit del llenguatge per posar-lo al servei, juntament amb la inducció i la deducció, de la interpretació de les dades (veg. apartat 6.7).

4.2 Teoria fonamentada i anàlisi qualitativa de continguts

L’aplicació de la teoria fonamentada per assolir els objectius que persegueix aquest estudi presenta punts de contacte amb altres mètodes de recerca. Un d’ells és l’anàlisi qualitativa

de continguts. Les converses situades que s'analitzen en l'estudi son, al cap i a la fi, textos, dels quals volem extreure informació no sempre explícita a través d'una mecànica centrada en la reducció i la categorització, a través de processos interpretatius i de la comparació. Així doncs, la naturalesa de les dades i la mecànica d'anàlisi de l'estudi comparteixen elements dels dos àmbits, la teoria fonamentada i de l'anàlisi qualitativa de continguts, que val la pena detallar.

L'anàlisi de continguts té els seus orígens en la lingüística, però es va estendre ràpidament per la sociologia, la psicologia, les ciències de la comunicació i altres disciplines. Aquesta ampliació i l'entrada puixant dels paradigmes qualitatius la van fer permeable a aquest nou paradigma (Mayring, 2000). Més que un paradigma científic, però, és una tècnica d'anàlisi que pretén arribar al coneixement del contingut implícit en els textos sobre la base de l'anàlisi metòdica dels elements explícits que els constitueixen, per una via qualitativa.

Philipp Mayring, desde la psicologia, i a mig camí entre una paradigma qualitatiu i un de quantitatiu la defineix com "as an approach of empirical, methodological controlled analysis of texts within their context of communication, following content analytical rules and step by step models, without rash quantification." (Mayring, 2000: 2)

Els elements que comparteixen la AQC i la teoria fonamentada, des de la perspectiva del nostre estudi son:

- Que es proposen treure a la llum els continguts latents d'unes dades en el seu context natural mitjançant un mètode observacional.
- Que, per fer això, utilitzen un procés emergent de reducció d'aquestes dades.
- Que aquest procés de reducció té lloc a través d'una reelaboració, començant amb una segmentació i etiquetatge d'unitats d'anàlisi directament sobre les dades, per arribar a unes categories més abstractes a través de la comparació i de l'agrupació.
- Que aquesta reelaboració, que té lloc mitjançant un procediment interpretatiu, no es limita a una finalitat descriptiva.
- Que les inferències que porten al procediment interpretatiu donen cabuda als processos inductius. És a dir, es pot partir d'unes categories no prefixades, les categories poden emergir directament de les dades.
- Que es proposen establir relacions entre aquestes categories, que portin, al seu torn, a establir relacions amb una teoria.

- Que donen cabuda al mètode de comparació constant com a mecanisme primari en tots els passos, des de la segmentació fins a l'establiment de relacions entre categories.
- Que avalen l'ús de programari CAQDAS per poder treballar directament sobre les dades.

També és cert que en major o menor grau hi ha línies d'investigació de l'anàlisi qualitativa de continguts que no encaixen amb la teoria fonamentada, quan, per exemple, aquesta última parla de disseny de recerca emergent, de mostreig teòric o de saturació teòrica (Mayring, 2020).

De l'anàlisi qualitativa de continguts, a part dels elements que encaixen amb la teoria fonamentada, aquest estudi, agafa un altre factor substancial: la sistematicitat en el format de recollida de dades. D'aquesta manera, mitjançant unes característiques de compatibilitat, les dades, una vegada reduïdes, es poden erigir en corpus i, malgrat que no es pretengui obtenir resultats a través de la quantificació, es fa possible una anàlisi molt exhaustiva confrontant categories de tots els àmbits.

En l'anàlisi de continguts la característica principal és el fet que les dades corresponen a comportament humà amb significat social i cultural (Riba 2009). En comptes de buscar un significat social o cultural, aquest estudi, mitjançant la intersecció de la teoria fonamentada i l'anàlisi qualitativa de continguts, intenta copsar l'activitat cognitiva intrapersonal a l'entorn del procés traductor que deixen traslluir les interaccions. Així com l'analista social parteix de la base que les verbalitzacions no es poden allunyar diametralment del significat social que vol analitzar, aquest estudi parteix de la base que les verbalitzacions espontànies recollides en el marc de l'execució d'una tasca col·laborativa de traducció no es poden allunyar diametralment dels mecanismes cognitius que cada subjecte està aplicant.

4.3 Teoria fonamentada i anàlisi del procés traductor

La traductologia no ha estat impermeable a l'ús de la teoria fonamentada, tot i que aquesta última provingui de les disciplines estrictament socials. De fet, si contemplem l'acte de traduir en la concepció d'activitat subjecta a una doble articulació, cognitiva i social, com defineix Kiraly (1995) ja es fa evident que, almenys en la seva dimensió social (epistemològicament) els paradigmes de la traductologia cognitiva i de la teoria

fonamentada poden encaixar. En aquest sentit, encara que allunyats de la perspectiva de la cognició situada, hi ha estudis com el de Carl i Schaeffer (2018) que apliquen aquesta metodologia com a mètode d'anàlisi del procés traductor dins un enfocament computacional per obtenir dades primàries d'un sistema de base de dades, el sistema anomenat TPR-DB. Aquest sistema consisteix en una gran base de dades d'accés obert⁸ creada amb l'objectiu de comparar diferències en el producte de traducció i en el procés de traducció durant l'execució de traduccions sobre un mateix text de partida per part de diferents persones, en diferents idiomes i modes de traducció. La comparació entre el ritme del teclejat i el posicionament de les mirades en l'espai i el temps, per exemple, els permet fer emergir codis i categories vàlids per descriure les qualitats del procés de traducció subjacent, cosa que fan mitjançant la teoria fonamentada. Això els permet la visualització de les dades sobre el procés en forma de gràfics de progressió de manera que es pot conceptualitzar i interpretar la naturalesa de les dades i mostrar-la convertida en una narrativa.

També hi ha estudis com el de Pavlović (2007), justament de verbalitzacions col·laboratives, on, com s'explica en el proper apartat, s'utilitza la teoria fonamentada, però només parcialment en una de les fases d'anàlisi.

Amb tot, no hi ha, en el meu coneixement, estudis sobre processos cognitius desencadenats durant el procés traductor intern duts a terme exclusivament mitjançant teoria fonamentada. Probablement perquè dins una perspectiva de la traductologia computacional no encaixi una metodologia basada en un procés interpretatiu o perquè en una perspectiva de cognició situada simplement fins al moment no ha existit un entorn situat en el qual es puguin recollir grans quantitats de dades sobre el procés traductor intern, sense modificar aquest entorn.

4.4 Teoria fonamentada i anàlisi de verbalitzacions col·laboratives

L'anàlisi de verbalitzacions en general per mitjà de la teoria fonamentada s'origina en el camp social i el més comú era que l'anàlisi tingués lloc sobre entrevistes. Des de llavors la pràctica s'ha extès de manera que l'anàlisi de verbalitzacions col·laboratives mitjançant TF avui dia és comú en psicologia, en didàctica i en diverses altres disciplines.

⁸ <https://sites.google.com/site/centretranslationinnovation/tpr-db>

En traductologia les verbalitzacions executades en un entorn de diàleg col·laboratiu s'han recollit i analitzat tradicionalment en projectes de recerca experimentals. Per tant, l'aplicació de la teoria fonamentada ha quedat automàticament descartada des d'un punt de vista de coherència epistemològica si no és com en el cas que s'ha esmentat més amunt de Pavlović, que utilitza la teoria fonamentada en un apartat molt concret dins la totalitat de la recerca: la generació de codis a partir de les transcripcions. Un cop Pavlović ha generat els codis, però, ja s'aparta d'aquesta teoria ja que en l'anàlisi no continua amb els procediments d'interpretació mitjançant el mètode de comparació constant fins arribar al punt de saturació teòrica. Per altra banda, tampoc recorre a les tècniques inicial de mostreig teòric i final de formular una teoria sinó que busca uns resultats quantitius sobre la base de la comparació de percentatges. Per altra banda adopta els termes "acció-interacció" pròpia de la TF per designar, no la totalitat de fenòmens estudiables sinó només un dels tipus de categoria. Finalment sí que afirma utilitzar la tècnica inductiva, combinant-la, això sí amb la deductiva quan en la literatura existeixen termes acunyats.

Fora de la traductologia són nombroses les disciplines, més enllà de la sociologia, que han adoptat la teoria fonamentada com a recurs metodològic per avançar en la recerca. En el nostre cas, s'ha confrontat a un anàlisi pur d'interaccions sobre el procés traductor amb l'objectiu d'explorar les possibilitats de fer aflorar conceptes fora dels que s'hagin pogut establir amb altres metodologies fins ara, arran de la dinàmica del procés de recerca que estableix, arran de les mecàniques que utilitza i, sobretot, arran de la possibilitat de portar a terme una anàlisi partint de l'observació de la globalitat d'una realitat situada gràcies a la connectivitat.

5. Anàlisi d'interaccions amb CAQDAS

Tant des de la teoria fonamentada (Charmaz, 2014), com des de l'anàlisi de continguts (Riba 2009), com de l'anàlisi de verbalitzacions en traductologia (Jääskeläinen, 2017) sota el paraigua de qualsevol altre metodologia es reconeix la idoneïtat de treballar amb el suport d'eines informàtiques per al maneig de les dades durant el procés analític. Amb aquest objectiu, al mercat existeixen diverses opcions de programari de suport a l'anàlisi qualitativa de dades, alguns permeten executar les funcions necessàries per a l'anàlisi directament sobre els enregistraments audiovisuals, entre ells, Atlas-ti.

Atlas-ti és un programa informàtic que té com a objectiu principal facilitar l'anàlisi de grans volums de dades textuais sota un paradigma de recerca qualitatiu. És un de tants programes coneguts amb el nom de CAQDAS, que es correspon amb l'acrònim de "Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software" és a dir, "programes Informàtics d'ajuda a l'anàlisi qualitativa de dades", conjunt de programes que sorgeixen a mitjans dels 80 (Muñoz-Justicia, 2017) i que van més enllà dels recursos informàtics genèrics que fins a la data s'havien utilitzat en l'anàlisi qualitativa en les ciències socials. La seva especificitat recau en el fet que serveixen de suport en la feina d'interpretar grans volums de dades, d'acord amb les pautes de la recerca qualitativa, per poder portar a terme una anàlisi. No és necessari per tant, utilitzar aquest programari si es pretén analitzar un petit nombre de documents primaris.

Aquesta mena de programari permet la gestió ordenada dels fitxers a partir dels quals s'obtenen les dades, la segmentació, la codificació i l'establiment de relacions entre aquestes dades i la creació d'unes anotacions que fan possible la constant monitorització de tot el desenvolupament de l'anàlisi a través d'una mecànica rigurosa sistemàtica i creativa. Tot té lloc en un sol entorn, de manera que es pot passar de la gestió de fitxers, a l'execució de les codificacions, a l'establiment de relacions entre aquestes codificacions, a la consulta de les anotacions sobre qualsevol dels supòsits anteriors o, a la redacció d'informes navegant per les diverses opcions que presenten els programes.

Els programes CAQDAS no pretenen automatitzar el procés d'anàlisi (de la mateixa manera que un editor de textos no escriu sol, un programa d'ajuda a l'anàlisi qualitativa tampoc no analitza sol), sinó simplement ofereixen ajuda a l'analista en moltes de les tasques que intervenen en el procés, com ara facilitar la mecànica de la segmentació dels documents en passatges o cites, brindar eines per gestionar la codificació de manera àgil, per escriure i vincular comentaris i anotacions a les cites i als codis, etc. És a dir, simplifica i presenta i guarda en un sol entorn totes aquelles activitats que, si no es disposés del programa,

s'haurien de dur a terme i arxivar utilitzant un conjunt d'altres programes, com per exemple un editor de textos, una base de dades i, en el nostre cas, un repositori de fitxers de vídeo, amb els conseqüents inconvenients que suposaria la transferència d'informació entre un entorn i l'altre. Per altra banda, en aquest estudi es treballa, més enllà de les verbalitzacions, directament sobre la totalitat de la interacció en el seu suport audiovisual, per tant és imprescindible que l'entorn de treball permeti un accés recurrent als detalls dels registres amb facilitat ja que la memòria auditiva de l'analista és molt més limitada que la memòria visual i durant els processos de segmentació i de codificació és necessari recórrer una i altra vegada a les dades amb molta freqüència.

Atlas.ti es va crear a la Universitat Tecnològica de Berlín entre 1989 i 1992. El nom és un acrònim de "Archiv für Technik, Lebenswelt und Alltagssprache - Text Interpretation", que en alemany vol dir "Arxiu per a la Tecnologia, el Món de la Vida i el Llenguatge Quotidià - Interpretació de Textos". La primera versió va ser llançada el 1996. Aquest estudi s'inicia amb diversos projectes preliminars preparatoris en la versió 8 i s'ha portat a terme en la seva totalitat en la versió 9. Els elements essencials que presenta Atlas en general i que, per tant, són adoptats en aquest estudi amb la respectiva nomenclatura són els següents:

Projecte

És el fitxer únic on queda organitzat i emmagatzemat un estudi, tot i que també es pot construir un estudi que estigui constituït per diversos projectes. En el nostre cas, aquest estudi en la seva part final consta d'un sol projecte general que recull totes les codificacions de tots els enregistraments. Ara bé, cada un dels enregistraments també constitueix un projecte individual separat dels altres. En aquest projecte individual per a cada enregistrament, les codificacions estan etiquetades directament sobre el fitxer audiovisual. En el projecte general les codificacions estan etiquetades sobre una "fotografia" del fitxer audiovisual. D'aquesta manera si en qualsevol moment es vol accedir directament a qualsevol conversa segmentada, etiquetada i codificada, es pot fer obrint el projecte individual de cada conversa i si es vol treballar amb el conjunt de totes les codificacions etiquetades en totes les converses, es pot fer àgilment en aquest projecte global, que té totes les codificacions, però no té els fitxers audiovisuals. En el nostre projecte global final hi ha emmagatzemats trenta documents primaris, corresponents a les trenta gravacions codificades. A part, hi ha, doncs, trenta projectes individuals, corresponents a les mateixes converses i cadascun d'ells conté les codificacions aplicades directament sobre el fitxer audiovisual.

Documents Primaris

Constitueixen la base d'on s'extreuen les dades que es volen analitzar. En les ciències socials els documents primaris més comuns solen ser transcripcions d'entrevistes obertes, recopilacions de textos, enregistraments, etc. En el nostre estudi final, els documents primaris consisteixen en el total dels trenta enregistraments de vídeo que s'han anat carregant al programa, un a un, arran del procés del mostreig teòric. Atlas permet treballar amb arxius de diversos formats alhora, d'àudio, de vídeo, imatges, etc i codificar-los amb els mateixos codis. Durant el projecte es van recollir també de manera sistemàtica, a part de les gravacions, els registres escrits amb el desenvolupament i el resultat finals de l'activitat, en forma de captura de pantalla i un breu informe descriptiu fet per l'analista sobre aspectes globals del transcurs de cada conversa. Aquests arxius donen informació addicional sobre, per exemple, la durada de la conversa, mostren el redactat del text d'arribada, les correccions i comentaris que han rebut les persones participants com a retroacció, etc. Al final, es va considerar però, no codificar aquests documents primaris i, per tant no s'han incorporat al projecte, tot i que estan disponibles si en un futur es volgués avançar establint comparacions d'altra mena. Els breus informes descriptius es van incorporar a cada un dels enregistraments respectius, a l'apartat "comentaris".

Un cop incorporat un arxiu de vídeo al projecte, el programa mostra, com es pot veure⁹ en la figura 2, de baix: (1) una finestra amb el vídeo incrustat, (en el moment de la captura de pantalla el vídeo mostra la pantalla d'una de les persones participants; a les barres de sota i del costat es pot veure com s'alternen en aquest vídeo incrustat les cares de les persones participants o les seves pantalles), (2) un espectograma dinàmic, que permet col·locar el cursor en qualsevol moment del vídeo i activar-lo en aquell punt i, al costat, (3) les cites i els codis que ha generat l'analista vinculades al minutatge de l'espectograma. Clicant sobre elles, s'activa també el vídeo en el mateix punt.

⁹ La captura de pantalla mostra un exemple d'un projecte consistent en un sol enregistrament. Abans, per tant, d'incorporar-lo al projecte final, que consta de trenta enregistraments.

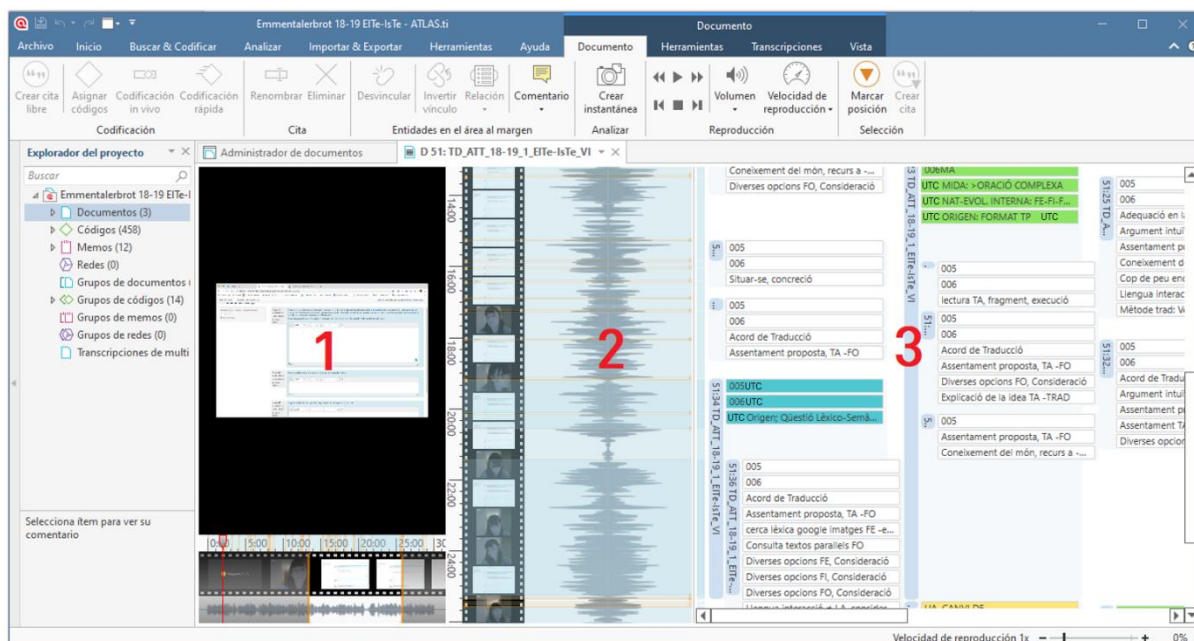


Figura 2. Còpia de pantalla de la pàgina principal del projecte de l'estudi.

Cites

Son els segments dels documents primaris seleccionats per l'analista perquè considera que són segments significatius. En un estudi convencional amb CAQDAS on els documents primaris siguin, per exemple, transcripcions d'entrevistes, una cita consisteix en una selecció d'un fragment del document primari transcrit. El programa CAQDAS genera una etiqueta al costat del segment de text seleccionat. Clicant sobre qualsevol de les etiquetes generades, el cursor es col·loca automàticament sobre el fragment de text que constitueix la cita, cosa que permet visualitzar fàcilment totes les cites en el seu context situat en tots els documents primaris mentre es va treballant.

Amb la creació de les cites s'estableixen les unitats d'anàlisi, el primer pas per reduir la informació i per fer emergir fenòmens. En el nostre estudi, una cita no consisteix en un fragment de text transcrit, sinó en un fragment de vídeo, acotat per unes marques de temps sobre el moment d'inici i el moment final de la cita. A la imatge superior es poden apreciar les cites, corresponents a fragments de la conversa representada per un espectrograma (2).

De la mateixa manera que, en un document de text, la creació d'una cita genera una etiqueta al costat del fragment de text, en un fitxer de vídeo, el programa genera una etiqueta al costat de l'espectrograma. Clicant sobre qualsevol de les etiquetes, el cursor del vídeo es col·loca automàticament sobre el fragment corresponent de vídeo i, amb un clic sobre qualsevol etiqueta, es pot visualitzar i escoltar qualsevol moment etiquetat.

Aquestes etiquetes cal omplir-les de contingut. Això és, posar un títol i descriure les

propietats i dimensions que compleix la cita per poder portar aquesta etiqueta i que, per tant, hauran de complir altres cites per poder portar la mateixa etiqueta.

La selecció dels segments dels documents primaris que han de constituir les cites constitueix el primer pas per a la reducció de la informació en un estudi convencional amb CAQDAS ja que implica que els segments que no han estat seleccionats queden descartats per als passos posteriors de l'anàlisi. En el nostre estudi, però, no hi ha cap segment de conversa descartat si no és per qüestions accidentals.

Codis

Podem entendre els codis com les conceptualitzacions d'allò que té lloc a les cites i els podem anomenar com els títols que s'assignen a totes les cites que tenen les mateixes propietats i dimensions. Per tant els codis es converteixen en la unitat bàsica d'anàlisi de tot el procés. La cristallització d'un codi es produeix mitjançant un procés interpretatiu per mitjà del mètode de comparació constant de les propietats i dimensions de moltes cites al llarg de diversos documents primaris.

En el nostre estudi, només la utilització de programari CAQDAS permet navegar amb la suficient agilitat per multitud de cites en diferents documents primaris per poder fer aflorar aquests codis en el seu context natural situat.

Memos

Per poder codificar de manera coherent tant les cites com els codis permeten que se'ls afegixi un comentari adjunt. Amb tot, el sistema permet la creació d'uns comentaris independents i desvinculats d'un codi, d'una cita o d'un document particular. En aquests memos l'analista pot anar anotant hipòtesis sobre maneres de codificar o sobre les relacions entre els codis, pot descriure el procés evolutiu de l'anàlisi, o, fins i tot recollir material que no forma part de les dades d'estudi però que necessita tenir a mà, etc. CAQDAS ofereix la possibilitat de gestionar aquests comentaris, anomenats memos, en el mateix entorn que la resta d'elements del projecte. En aquest estudi alguns memos han acabat constituint la base del redactat final ja que en ells s'han anat descrivint els procediments que s'han anat seguit durant l'anàlisi.

Agrupacions

Es poden crear agrupacions en el cas dels documents primaris, dels codis i dels memos si es considera que aquests elements tenen característiques en comú. No existeixen les

agrupacions de cites, ja que les cites, si cal relacionar-les entre elles, només cal etiquetar-les amb el mateix codi. En el cas dels codis, la creació d'agrupacions pot ser un pas cap a la creació de relacions entre codis, l'establiment de codis més abstractes i l'elaboració de blocs de models teòrics.

A part de les relacions més habituals entre cita i codi (el que s'anomena "codificació") es poden establir relacions de diversa naturalesa entre cites, codis i memos. Per exemple: cita-memo, codi-memo, cita-cita, codi-codi i memo-memo. Els elements que estan vinculats entre ells es poden representar gràficament a través d'una vista de xarxa¹⁰.

Per fer tot això el programa disposa de tota una sèrie d'eines de cerca que permeten navegar per tot l'entramat de cites, codis, agrupacions, memos, etc., que faciliten poder establir relacions i comparacions constants a tots els nivells, des de les cites fins a les categories més abstractes i permet, així, una progressiva reducció de la informació mitjançant un procés d'interpretació i d'abstracció. El punt de partida són els documents primaris, dels quals s'extreuen cites que després es vincularan a codis, codis que es relacionaran amb altres codis i formaran categories més abstractes.

¹⁰ A l'apartat 7.2.2.1 es pot veure un exemple de vista de xarxa de codis en relació amb una dimensió concreta.

6. El model d'anàlisi de TransDialog

L'estudi que aquí es presenta segueix el fil del supòsit exposat a l'apartat 3.1, iniciat per Ericsson i Simon (1984), aplicat a l'anàlisi de protocols en traducció "think aloud protocols" i continuat per House (1988) i la seva proposta de "dialogue protocols", per portar a terme, des d'una nova perspectiva metodològica, una anàlisi d'interaccions col·laboratives espontànies a l'hora de consensuar traduccions. Parlem aquí d'"interaccions" i no de "verbalitzacions" perquè entenem que, en el marc teòric de la cognició situada, el primer concepte defineix més bé l'objecte d'estudi, doncs l'escenari analitzat (converses espontànies) comprèn fenòmens que van més enllà de les estrictes emissions fòniques. Amb tot, cal reconèixer que la majoria de conceptes que emergeixen de l'anàlisi en aquest treball provenen de la interpretació de les verbalitzacions que es produeixen en aquestes converses.

La decisió de continuar pel camí iniciat per l'anàlisi de verbalitzacions, malgrat l'aparent saturació (Sun, 2011) a què ha arribat aquesta metodologia en traductologia cognitiva, ve fonamentada per tres motius. El primer, tal com s'ha explicat a l'apartat 3.2, està relacionat amb l'aparició del paradigma científic de la cognició situada, que aspira a arribar al coneixement dels fenòmens cognitius relacionant-los intrínsecament al context natural on es produeixen. El segon, molt relacionat amb el primer, es deriva, tal com s'ha explicat a l'apartat 3.3, de la nova realitat que suposa la connectivitat en el món professional de la traducció i, sobretot, pel paper central que juga la connectivitat en l'ensenyament a distància de la disciplina de la traducció i del rèdit que se'n pot obtenir des d'una perspectiva de recerca en relació amb la recollida de dades. El tercer motiu deriva de la possibilitat, que s'explica a l'apartat 4, d'utilitzar programari específic que permet analitzar interaccions sota un paradigma de recerca qualitatiu del coneixement situat mitjançant l'observació i l'etiquetatge dels fenòmens directament sobre els arxius audiovisuals i considerant tot el bloc, en conjunt, de converses celebrades durant diversos cursos acadèmics per part de totes les persones participants com a base de la mostra d'estudi.

Aquets tres supòsits han de venir a contrarestar les mancances que s'han atribuït fins ara a l'anàlisi de verbalitzacions, detallades als apartats 3.1.1 i 3.1.2, i en especial, respecte al dèficit que expressa Jakobsen (2017: 28) quant a les possibilitats de recollir fenòmens inconscients o subconscients, ja que les interaccions col·laboratives enregistrades a través de la tasca TransDialog per a aquest estudi permeten recollir també fenòmens que van més enllà de la mera activitat conscient de la persona participant. Això sí, per fer-les aflorar no és suficient un càlcul algorítmic, cal un complex procés interpretatiu per part de l'analista.

Aquest procés només pot complir criteris de fiabilitat mitjançant l'aplicació d'una estricta metodologia de recerca.

Així doncs, en aquesta tesi s'avança en aquest sentit i es recullen i analitzen interaccions espontànies executades per participants en activitats col·laboratives de traducció mitjançant els beneficis de la connectivitat, en un entorn situat d'aprenentatge en línia. Es parteix de la premissa que de l'observació d'interaccions de persones amb diferents nivells de competència es poden observar, amb independència del nivell, uns mateixos fenòmens sobre el procés traductor intern¹¹, tal com el conceben Risku i Rogl, (2021: 486).

Aquestes interaccions són observades i estudiades aquí a través d'un procés interpretatiu, exclusivament per part de l'analista, en vistes a que puguin sortir a la llum altres fenòmens que intervenen en el procés traductor intern diferents dels que s'han estudiat fins ara en relació amb la traducció escrita. En certa manera, seguim el consell de McDonald (2021) quan suggereix que l'anàlisi del procés traductor es podria practicar mitjançant tècniques etnogràfiques, a partir dels registres que es podrien obtenir de la pràctica de la interpretació online:

There may be quite distinct and revealing findings in a discourse space where meanings are negotiated online, with less room for revisions or embellishment. Furthermore, science and technology are advancing at such a rate that it should be possible to integrate thick descriptions of the psychology of interpreter behaviour, interpreting processes and outcomes of interaction within clearly depicted social ecologies. (Macdonald, 2021: 106).

6.1 Objectius

L'objectiu general de l'estudi és el d'explorar les possibilitats d'aprofundir en el coneixement dels processos cognitius interns conscients i inconscients que tenen lloc durant la negociació de significats quan les persones participants, aprenents de traducció, executen una traducció per escrit de manera col·laborativa i, des d'aquest coneixement, obtenir evidències que puguin donar pistes per on es pot avançar en la contínua comesa de millora de l'activitat docent en un entorn didàctic nou, com és la impartició de la disciplina de la traducció per via telemàtica. Aquest segon objectiu és el que imposa la necessitat d'obrir al màxim el focus de l'objecte d'estudi, doncs només amb la consideració del màxim espectre

¹¹ Veg. representacions internes-externes a 3.2, DISTRIBUTED COGNITION.

de casos i fenòmens es pot determinar després quines estratègies didàctiques cal aplicar per a aquesta millora.

Una anàlisi amb aquest plantejament tan ampli d'un procés tan complex com és el procés traductor només és possible seguint una metodologia de recerca que parteixi del principi epistemològic segons el qual una reducció de les dades a través d'un procés interpretatiu facilita el coneixement dels fenòmens que es desprenen d'aquestes dades. Aquesta metodologia és la teoria fonamentada i, com s'explica a l'apartat 4, és la pròpia teoria fonamentada, la que marca que es comenci amb un objectiu de recerca tan genèric i que no es vagi avançant en la concreció d'objectius més específics si no és amb l'avanç paral·lel de l'estudi.

6.2 Preguntes de recerca

Les preguntes de recerca han anat evolucionant al llarg de tot el projecte. Tal com assumeix la teoria fonamentada, aquestes són genèriques al principi i no es poden anar definint si no és a mida que avança l'estudi.

En les fases inicials del projecte les preguntes de recerca van ser:

- És possible recollir sistemàticament un gran nombre d'interaccions espontànies en el conjunt d'un entorn situat, a diferència de les verbalitzacions dels estudis de laboratori, que puguin contribuir a la detecció de fenòmens cognitius relatius al procés traductor intern que fa servir l'estudiantat a l'hora de traduir de manera col·laborativa?
- És possible aplicar un mètode de reducció d'aquestes dades, mitjançant el qual, a través d'un procés interpretatiu, es puguin identificar aquests fenòmens per analitzar-los, complint uns criteris de fiabilitat?
- És possible portar a terme aquesta anàlisi directament sobre les mateixes dades sense haver de passar per la interpretació inicial prèvia inamovible que suposa treballar amb una transcripció?
- És possible que aquesta identificació i aquesta anàlisi puguin ser aprofitades per millorar el disseny dels entorns didàctics de manera que es faciliti l'adquisició de competència traductora?

Un cop obtinguts uns resultats positius en la prova pilot (veg. 3.5) i en les primeres fases de l'estudi definitiu, es van poder formular preguntes amb objectius de resposta més dirigits a l'objecte d'estudi:

- És possible delimitar de manera estable, dins del flux conversacional de cada document primari (cada conversa enregistrada), unes unitats d'anàlisi que responguin a la negociació de significats que es produeix durant l'execució de l'activitat TransDialog?
- És possible fixar un inventari estable de codis amb els quals es pugui etiquetar aquestes unitats d'anàlisi en el conjunt d'interaccions d'un document primari i en la totalitat de documents primaris?
- És possible establir relacions, comparacions i agrupacions entre codis i entre les seves propietats de manera que d'aquest procés s'obtingui informació significativa sobre la negociació de significats durant el procés traductor?

Un cop les dades han anat corroborant les preguntes anteriors, la darrera pregunta de recerca busca unes respostes formulades en qualitat d'hipòtesis, d'acord amb la lògica peirciana:

- És possible, a partir de l'establiment d'agrupacions de codis i relacions i comparacions entre codis i les seves dimensions, definir unes constants que ens portin a esbossar conceptes genèrics sobre el funcionament del procés traductor intern?

6.3 Disseny de l'estudi

D'acord amb les bases descrites en els capítols anteriors en relació amb el paradigma de recerca sobre el procés traductor i en relació amb l'enfocament del coneixement situat, ens trobem en la tessitura que la connectivitat ens permet recollir unes dades sobre el procés traductor, en una situació d'aprenentatge col·laboratiu, a través de la tasca d'interacció oral TransDialog i que podem analitzar aquestes dades de manera coherent amb aquests paradigmes ja que disposem de la tecnologia necessària per fer-ho, de manera que els resultats obtinguts puguin revertir en una millora dels plantejaments didàctics.

Aquest darrer objectiu didàctic obliga a obrir el focus al màxim de cara a la fixació de l'objecte d'estudi, doncs només contemplant el màxim número de subjectes, de fenòmens,

de contextos durant el procés de negociació de significats es pot obtenir una radiografia d'allò que succeeix a l'aula. El disseny ha de permetre doncs, en primer lloc, contemplar la totalitat d'interaccions que s'han produït a l'aula i anar incorporant al projecte del programa CAQDAS aquells enregistraments que compleixen unes condicions tècniques, d'acord amb el mètode del mostreig teòric. Per estudiar la viabilitat es va fer una prova pilot que va tenir lloc durant el curs 2016-17, que va tenir l'objectiu de verificar un funcionament òptim de l'activitat des del vessant didàctic i des del vessant investigador. El resultat d'aquesta prova pilot consisteix en l'anàlisi de sis gravacions durant l'execució en línia de l'activitat TransDialog d'una durada mitjana de 90 minuts cadascuna i dues entrevistes a dues persones participants amb experiència en l'execució de tasques col·laboratives de traducció a classe en format presencial¹². Cada conversa va ser escoltada, se'n van transcriure fragments i se'n va redactar un informe amb conclusions i concrecions al voltant d'aspectes tècnics de les eines, de característiques dels participants, de característiques dels textos emprats, etc. Aquest informe, al principi, constituïa un document primari paral·lel al de l'enregistrament.

De la prova pilot es conclou que tècnicament és viable gestionar un conjunt de vídeos, etiquetar-ne segments, codificar-los i establir comparacions entre codis. També es conclou que les gravacions poden constituir una font suficient de dades. De l'observació dels enregistraments de l'estudi pilot sorgeix però el problema sobre quins criteris es poden seguir de cara a la segmentació i etiquetatge de les interaccions, doncs són incomptables els fenòmens que s'observen i diverses les maneres possibles d'etiquetar-los.

S'observa que una possibilitat d'etiquetatge podria girar entorn del concepte "translation flow", utilitzat entre altres en l'anàlisi de think aloud protocols, com per exemple per Barbosa i Neiva, que el defineixen de la següent manera:

the translation flow runs from the point where the translator stops reading in order to start translating. Each length of text processed makes up a translation unit, so that it can be considered that each translation unit is demarcated by a break in the translation flow. Breaks may occur simply because the amount of text involved is all that the translator's brain can process at a time, or they may occur because those are the points at which the translator found difficulties, either because there is a vocabulary item that has to be looked up or because the syntax is too involved for immediate understanding or processing. (Barbosa i Neiva, 2003:138)

¹² El grau universitari d'on s'han extret les dades va viure una transició de format presencial a format en línia i algunes de les persones participants en la prova pilot van cursar assignatures en els dos formats.

Aquesta definició conté elements que es mostren amb claredat en les verbalitzacions observades en el nostre estudi, com son, l'aparició d'uns senyals que marquen "la quantitat de text involucrat en relació amb allò que la ment de la persona pot processar de cop" o que permeten acotar la presència de problemes puntuals lèxics, semàntics o d'índole textual durant el flux conversacional. Aquests senyals han de permetre, per tant, etiquetar segments i diferenciar-los. Les dades de la prova pilot mostren clarament també que les seqüències de verbalitzacions acotades per aquests senyals no ocorren de manera lineal, unes després de les altres, sinó que es solapen constantment. Aquest fenomen, tècnicament, no representa però cap problema, ja que el programa permet que les etiquetes es solapin o presentin interseccions les unes amb les altres.

De les entrevistes, fetes a estudiants amb experiència en l'execució de l'activitat TransDialog en format en línia, es conclou que s'han sentit còmodes en els enregistraments i que han interaccionat, al seu parer, sense coaccions provocades arran de l'enregistrament.

Els enregistraments mostren poder aportar suficients dades per garantir un estudi amb garanties de fiabilitat. Malgrat tot, es decideix que es recolliran, per una banda, les impressions de pantalla amb els resultats i els detalls del desenvolupament de l'activitat a Moodle i, per l'altra, un informe escrit d'una mitja pàgina aproximadament redactat per l'analista després de la visualització de l'enregistrament, que recull un resum del que succeeix durant la conversa.

Es decideix també recollir informació sobre les persones participants de cara a poder establir comparacions en el futur. Així mateix, es decideix escurçar la mida del text de partida de l'activitat i indicar en l'enunciat de l'activitat que s'espera que la conversa duri uns 30 minuts com a màxim.

En l'estudi definitiu, per tant, totes les interaccions s'han extret de la resolució de l'activitat TransDialog, que es presenta en cadascuna de les unitats didàctiques de cadascuna de les assignatures de traducció. Cada cop que es presenta l'activitat ho fa en el mateix format, i amb les mateixes instruccions. L'única cosa que varia és el text de partida, que correspon a les tipologies abordades en cada unitat. El text de partida que presenta l'activitat sempre és un fragment d'un text més gran. Del text més gran se n'estan treballant altres fragments durant la unitat didàctica, fragments dels quals l'estudiantat ha de lliurar una traducció al final. Les persones participants, per tant, ja coneixen les dimensions comunicatives del text en la seva globalitat i han pogut contextualitzar-lo. No coneixen però el fragment concret que els presenta l'activitat TransDialog en el moment que l'obren, ja que aquesta es presenta en format qüestionari, a diferència de l'activitat "Dialog" (veg. 3.5), que es

presentava en format fòrum. Això implica que cada participant deixa de veure els lliuraments d'altres participants. El qüestionari Moodle està programat amb un sol intent, en el qual apareix l'enunciat de l'activitat i el text de partida que cal traduir en una pregunta oberta. De la mateixa manera que en l'activitat Dialog, les persones participants han d'utilitzar, a banda, diverses eines externes, una per a la videotrobada i un repositori de vídeos per arxivar el vídeo resultant i poder-lo compartir amb el professorat. Abans de la pandèmia provocada pel Covid-19, la novetat de les eines feia necessari adjuntar llargues instruccions i videotutorials sobre el funcionament de cada eina i sobre com combinar-ne l'ús per a l'execució de l'activitat. En les darreres edicions les activitats no estan subjectes a instruccions tan detallades. La majoria de participants tenen experiència amb l'ús de totes aquestes eines i se'ls dona llibertat per utilitzar les que prefereixin. Actualment prepondera l'ús de Skype, Meet o Zoom com a eina d'interacció i de Drive com a repositori, però hi continua havent participants que utilitzen el seu canal particular de Youtube com a repositori i altres que fan servir altres sistemes com per exemple la combinació de videotrucada per Whatsapp i gravadora de pantalla. L'heterogeneïtat del marc de recollida de les dades podria semblar que actua en detriment de rigor científic (en un cas es visualitzen les dues cares participants, en un altre una cara i l'escriptori de l'altra, en un altre cas els dos escriptoris...) però, en el fons, també és la seva força, ja que el que es busca no és la constatació de fenòmens predeterminats sinó la immersió de l'analista en dades sense manipular per tal que emergeixin fenòmens singulars. Per altra banda, s'ha acabat donant prioritat a que la interacció pugui tenir lloc amb espontaneïtat, ja que, com mostren les dades de la prova pilot, com més rígids i controlats son els protocols d'actuació, més augmenta el fenomen de teatralització (consciència de ser objecte d'una gravació).

En el registre de Moodle es visualitza el moment en què cada participant obre i tanca el qüestionari, dada que, comparada amb la de la publicació de la gravació, permet comprovar que l'activitat no ha estat preparada amb antelació i que, per tant, les verbalitzacions són espontànies. Per reforçar aquesta garantia el qüestionari disposa només d'un intent i conté preguntes aleatòries, de manera que impossibilita que les persones participants hagin pogut tenir coneixement del contingut de la pregunta abans d'iniciar-se la gravació. Per altra banda, en algun cas que ha aparegut la sospita que un participant coneixia el text (no és estrany que estudiants facin la tasca dues vegades per tal d'ajudar altres estudiants que s'han quedat sense parella), encara que aquest coneixement no es faci explícit en les verbalitzacions, l'enregistrament ha quedat descartat de l'estudi.

L'activitat TransDialog, com s'ha explicat al punt 3.5 sempre ha estat una activitat intermèdia en el sí d'una unitat didàctica en la qual s'ha de lliurar un producte final a la finalització de la unitat. És a dir, de les verbalitzacions es constata que, a ulls de les persones participants, l'activitat és percebuda com un pas necessari per obtenir una retroacció que ajudi a aconseguir un producte més ben acabat en el lliurament de l'activitat final, més que no pas com a mer instrument de recollida d'evidències de cara a una avaluació final. Amb tot, l'activitat és obligatòria i avaluada, però dins un marc d'avaluació continuada i formativa.

Les converses s'han anat recollint al llarg de diversos anys. En aquest sentit, hi ha hagut una clara evolució en el funcionament i en el domini per part de les persones participants de les eines d'interacció. Això ha incidit en la llargària de les "macro unitats de situació" aquells segments de conversa en els quals les persones participants verbalitzen arran del funcionament de la pròpia tasca i sobre com l'han de dur a terme (veg. definició més detallada a l'apartat 6.9.2), però a ulls de l'analista, un cop iniciada pròpiament l'activitat traductora dins la conversa, aquesta evolució de l'escenari, no ha influït en el desenvolupament de la resta de verbalitzacions.

L'activitat inicialment es va plantejar per ser resolta en parelles. Ha estat per iniciativa de les pròpies persones participants que es van constituir alguns grups de tres persones. Al principi aquestes converses van ser descartades per a l'estudi, però després, un cop analitzades les converses, s'ha vist que no ofereixen diferències significatives, pel rumb que ha agafat l'estudi analític, respecte a les altres, ans al contrari, fins i tot reforcen algunes hipòtesis arran d'aquesta invariabilitat. Sí que es produeix una diferència en el temps necessari per arribar a acords de traducció i les converses en grups de tres tenen una durada significativament més llarga.

A la resta de converses, les persones participants intenten ajustar-se a les indicacions de l'enunciat, que demanen no excedir els 30 minuts. Amb tot són bastantes les converses que els excedeixen. L'estudi dona però prioritat a que les converses siguin naturals, espontànies i relaxades i no es s'ha fet cap mena d'amonestació si s'allarga. Algunes converses que han doblat el temps que es dona en les indicacions han estat, això sí, descartades per a ser incorporades al projecte.

S'observa que la majoria de participants, també no alemanys, comencen l'activitat parlant en alemany sense que sigui necessari, fins i tot persones molt properes entre elles en la vida fora de la universitat, això revela el grau de familiaritat de l'estudiantat amb el plantejament de l'activitat. Emulen els protocols de l'activitat Dialog.

Aquest grau de familiaritat i l'esponaneïtat de la interacció es poden veure clarament en el següent exemple corresponent a l'inici del vídeo:

CrLa: Hola S.

ShCa: Hola C. ¿Qué tal? Haha.

CrLa: ¿Qué, cómo estás? Haha.

ShCa: ¡Que raro es hablar en español!

CrLa: Sí, superraro. ¡Tantos vídeos que hemos grabado en, en alemán!

ShCa: Ha ha.

CrLa: Bueno, ¿estás lista?

ShCa: Vale. ¿Metes tu..., miras tu el texto y me lo compartes?

TD_ATT_19-20_1_CrLa-ShCa_VI

6.4 Les persones participants i els textos de partida

El mostreig teòric està constituït sobre una base d'un miler d'enregistraments de l'execució de l'activitat observats i qualificats al llarg de diverses assignatures, durant quatre cursos, per la mateixa persona, com a docent, que després les analitzarà. Entre aquests se n'escullen 200 d'acord a un protocol que contempla l'acompliment de les característiques tècniques que requereix el programa CAQDAS. Tots els enregistraments han estat observats sistemàticament de nou i s'ha redactat un breu informe sobre cada un d'ells. Aplicant la tècnica del mostreig teòric, tal com s'explica a l'apartat 4.1.2, s'han començat a analitzar i a codificar fins que, al final de l'estudi, n'ha resultat un mostreig teòric format per 30 converses.

Com defineix la teoria fonamentada, no s'ha buscat una mostra representativa a l'inici sinó que, a criteri de l'analista, de manera interpretativa, entre els 200 enregistraments observats s'han anat considerant les interaccions que poden aportar més informació sobre els fenòmens que han anat emergint. La selecció obeeix al potencial que té cada enregistrament per ajudar a refinar o expandir els conceptes que s'han començat a desenvolupar. Això ha fet també que, a vegades, s'hagi descartat una interacció que ja

havia estat codificada o que a mig anàlisi se'n hagi recuperat una que en principi havia quedat descartada.

Per exemple, inicialment es van descartar les interaccions de participants no avesats a la tasca Dialog, però després, veient que una de les crítiques que reben els protocols col·laboratius és precisament que la manca de familiaritat amb l'entorn de la recollida de dades pot afectar els resultats, es va decidir recuperar aquestes interaccions per comparar verbalitzacions de persones expertes en l'execució de la tasca amb les verbalitzacions de no expertes.

Com que les dades provenen de l'execució d'una activitat docent i tots els enregistraments han estat examinats per ser avaluats, han entrat en l'estudi tots aquells enregistraments que complien amb les indicacions dels enunciats i que s'adequaven als criteris d'ètica de la recerca (s'ha donat el vistiplau per part dels participants per ser tractats fora de l'àmbit de la docència i ser-ho dins del de la recerca).

No s'ha fet, per tant, una selecció de participants prèvia a l'anàlisi sinó tot al contrari, s'han observat totes les converses i se n'han anat escollint algunes que presentaven fenòmens significatius. Els enregistraments d'aquestes converses s'han anat incorporant al projecte, s'han anat segmentant i codificant i s'han anat confrontant les dades resultants a altres converses amb altres perfils de participant.

La concreció dels perfils de participant ha anat evolucionant també al llarg de l'estudi un cop codificades les converses. Finalment ha quedat fixada en tres tipus de perfil: [C], [B] i [A]. Aquesta classificació s'ha fet d'acord a la primera classificació que fa el grup PACTE, (Hurtado, 2019) en el projecte d'elaboració d'uns descriptors de nivells de competència, semblants als descriptors existents en el Marc Comú Europeu d'Ensenyament de Llengües. Els descriptors de la classificació es poden consultar a l'annex, a l'apartat 11.3.

La inclusió de cada participant en una d'aquestes tres categories es porta a terme sobre la base de dos elements:

1. Enquesta a les persones participants que recull la seva percepció sobre la seva competència lingüística en les llengües en joc i sobre la seva percepció de la seva competència professional en traducció. (Veg. annex, apartat 11.2.1)
2. Coneixement per part de l'analista de les competències de cada participant exposades al punt anterior, a partir del resultat de les tasques que ha anat portant a

terme. Entre elles, per exemple, el lliurament d'un currículum vitae per a una tasca que simula una pràctica de traducció real.

Per formar part del conjunt de les 200 converses contemplades en l'estudi només s'han descartat aquelles interaccions que presenten una clara discordança amb la resta de material recollit (verbalitzacions individuals, verbalitzacions sense vídeo, verbalitzacions amb coneixement previ del TP...). La selecció de les trenta converses codificades s'ha anat produïnt arran del l'aplicació de la tècnica del mostreig teòric, de la mateixa manera que les tipologies de participant. Tot ha anat emergint progressivament, poc a poc, de les mateixes dades durant l'evolució de l'estudi.

En aquest mostreig teòric s'hi troben des de persones bilingües adultes amb expertesa professional (a la cerca d'una titulació oficial) fins a estudiants joves, aprenents d'alemany com a L2, l'expertesa professional dels quals es limita a haver cursat assignatures de dos cursos del grau de Traducció i Interpretació. No hi ha però persones totalment alienes a la disciplina, com en el cas d'alguns dels primers TAP, que es van portar a terme amb la participació d'estudiants d'altres disciplines. (Veg. Krings, 2001)

En la constitució progressiva d'aquest mostreig teòric s'ha vetllat, per part de l'analista, que hi hagués una presència equilibrada de perfils de participant diferent, així com una presència equilibrada de textos de partida de tipologia diferent.

Llistat de les 49 persones participants en els 30 enregistraments finals amb el nom ocult sota un codi numèric i classificades¹³ per perfils:

Participants de perfil C	Participants de perfil B	Participants de perfil A
○ 007	● 005	◆ 001
○ 016	● 006	◆ 003
○ 017	● 009	◆ 004

¹³ Com s'explica a l'apartat 6.10.3.10, aquests codis assignats a cada participant son codis amb els quals s'etiqueten les seves verbalitzacions, amb el mateix mecanisme que s'etiqueten els fenòmens que apareixen en aquestes verbalitzacions.

De la mateixa manera que s'han agrupat altres codis en funció dels fenòmens, s'han agrupat els codis de cada participant en els grups de codis [A], [B] o [C] d'acord amb els seus perfils.

○ 021	● 015	◆ 008
○ 022	● 018	◆ 010
○ 024	● 019	◆ 012
○ 027	● 023	◆ 013
○ 028	● 032	◆ 014
○ 035	● 033	◆ 020
○ 037	● 034	◆ 026
○ 038	● 039	◆ 036
○ 045	● 043	◆ 040
○ 046	● 050	◆ 041
○ 049	● 051	◆ 042
○ 054	● 052	◆ 044
○ 055	● 056	◆ 050
		◆ 053

Així com no s'ha fet una selecció de perfil de participant prèvia a la fixació definitiva de les preguntes de recerca, tampoc no s'ha fet una selecció prèvia dels textos de partida, sinó que s'han analitzat interaccions que s'han portat a terme amb qualsevol de les tipologies textuals¹⁴ que es treballen en qualsevol de les tres assignatures de traducció de l'alemany del grau. S'han anat confrontant els fenòmens que emergien a partir del treball amb textos d'una tipologia amb el treball en textos de la mateixa tipologia i amb textos d'altres tipologies, seguint també la tècnica del mostreig teòric.

¹⁴ Així com les persones participants, representades per un codi, d'acord amb el seu perfil competencial, han quedat situades en el grup de codis [A], [B] o [C] mitjançant l'operació d'agrupació de codis, els textos de partida s'han agrupat per agrupacions de textos primaris, no per agrupacions de codis.

S'ha treballat amb textos instructius, concretament, del camp de la fleca i la brioixeria; textos turístics que descriuen i promocionen destinacions turístiques en territoris de parla alemanya, textos periodístics (reportatge sobre l'arribada d'immigració a Alemanya), textos literaris (fragment de novel·la d'una autora d'origen iranià), textos tècnics especialitzats (sobre instal·lació de tancaments per a l'estalvi energètic), textos científics divulgatius (sobre intel·ligència artificial). No s'han incorporat a l'estudi les converses desenvolupades a l'entorn de la resolució de l'activitat TransDialog amb textos audiovisuals atesa la dificultat tècnica que representava recollir uns enregistraments audiovisuals d'unes converses que contenien la reproducció d'altres documents audiovisuals en el seu interior, la dels textos de partida.

Mitjançant l'aplicació del mètode de comparació constant, el total de textos d'aquestes tipologies, a mida que ha anat avançant l'estudi, han quedat classificats només en dos grans grups: el grup format per textos que separen unitats de contingut visualment de manera molt marcada (textos instructius i textos tècnics de l'estudi) i textos que només separen les unitats de contingut a través d'elements gramaticals, de cohesió i coherència textuals i de marcatge ortotipogràfic convencional (resta de tipologies). Això ha estat així perquè només s'han detectat diferències de comportament remarcables entre les persones participants en funció d'aquestes dues variables en relació amb la tipologia textual. Als apartats 2 i 3 de (7.2.1 Unitats de magnitud Macro) s'aprofundeix en aquesta qüestió.

6.5 Recollida i observació

Les converses enregistrades arran de l'execució de la tasca TransDialog constitueixen, cada una d'elles, textos a mig camí entre el que Charmaz (2014) considera "elicited texts" (textos instigats per l'analista) i "extant texts" (textos existents que l'analista recull de la realitat, aliens a un estudi concret). Són textos instigats perquè, al coincidir en una sola persona les figures de docent i d'analista, des de la dimensió docent s'insta a cada participant que actuï de determinada manera i amb uns constreyniments concrets, tal com indiquen les instruccions de la tasca. Per altra banda són textos espontanis perquè, justament, el que busca el disseny de l'activitat és que aquesta es resolgui a través d'una conversa col·laborativa espontània. Les mateixes dades de l'estudi corroboren aquesta realitat, ja que en el conjunt de documents primaris (els enregistraments de les converses), pràcticament no s'han etiquetat cites que mostrin que les persones participants llegeixin l'enunciat de l'activitat. És a dir, es pot inferir que la majoria de persones participants entren

a discutir sobre la traducció o a traduir el text que conté l'activitat directament, sense atènyer-se a les indicacions.

S'aplica, doncs, el model d'anàlisi textual que proposa Charmaz, tenint en compte que, tractant-se de diàlegs la mecànica s'acosta més a la de l'anàlisi conversacional que no la de l'anàlisi del discurs. Per altra banda, s'opta per incloure, com a suport per a la categorització, la breu història de cada interacció, amb els fenòmens genèrics més rellevants que s'hi produeixen, a diferència de la prova pilot, com a "comentari" a cadascun dels fitxers audiovisuals i no com a document primari independent.

Així doncs, després de l'observació de la totalitat d'activitats TransDialog en tres assignatures de traducció durant quatre cursos acadèmics, s'han escollit 200 enregistraments que presenten unes característiques formals comunes, s'han convertit a un format compatible amb Atlas-ti i s'han arxivat amb noms que mostren el perfil de participant, el text de partida i la data de recollida.

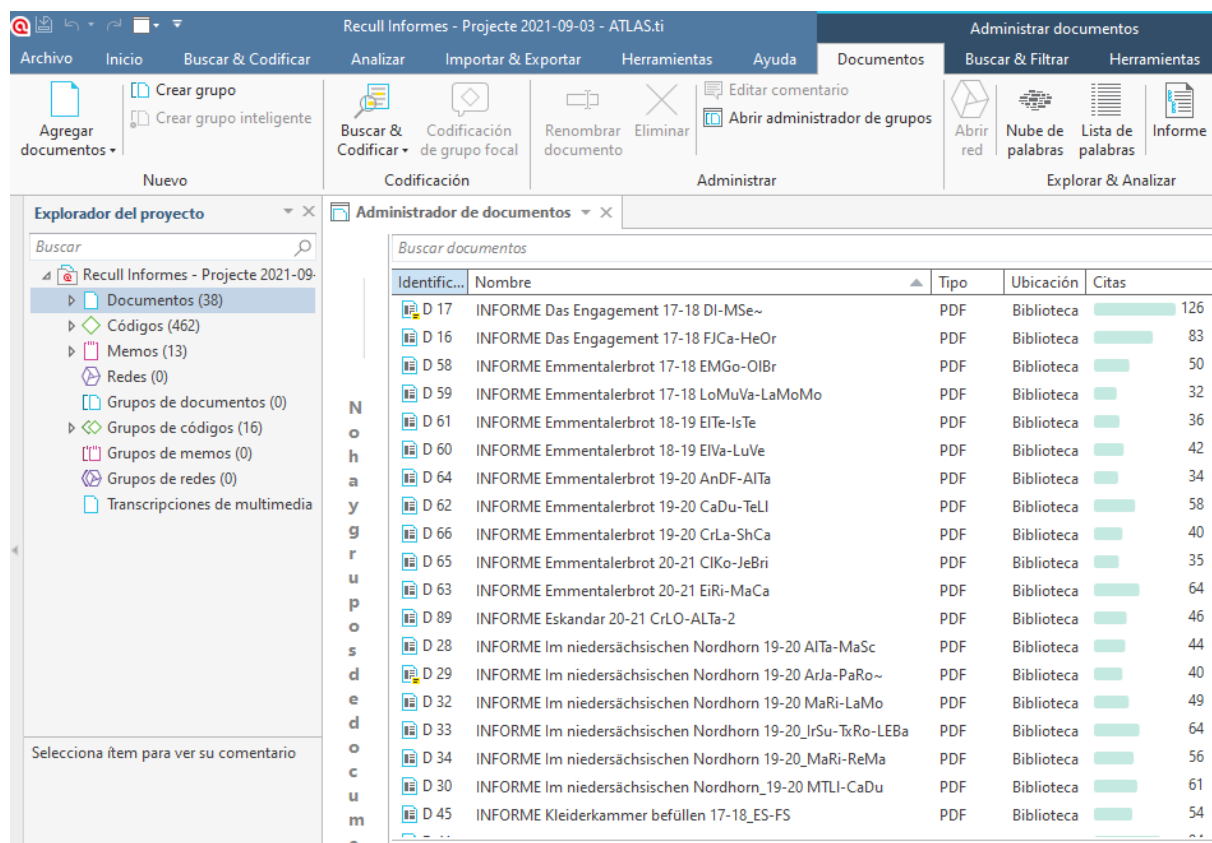


Figura 3. Còpia de pantalla del panell central del programa Atlas, des de la finestra "administració de documents", en una fase intermèdia del projecte. A la dreta els mostra que hi ha 38 enregistrament incorporats, amb els quals s'han generat 462 codis.

6.6 Comparant dades

La tècnica aplicada per intentar aprofundir en el coneixement del funcionament del procés traductor sobre la base de les dades exposades a dalt ha estat, principalment, el mètode de comparació constant. El principi epistemològic d'aquest mètode s'ha explicat més amunt, a l'apartat 4.1.3.

Aquesta tècnica, aplicada als registres de l'estudi, ha transcorregut de la següent manera: durant l'observació d'un enregistrament, l'analista percep un indici d'un fenomen (nou o ja conegut) que li sembla rellevant per la seva implicació en el procés traductor. En aquest punt, marca el segment de conversa amb les eines que li brinda el programa CAQDAS directament sobre el fitxer audiovisual, i etiqueta el segment amb un codi (un nom relatiu al fenomen observat). Immediatament després, descriu l'abast, les propietats i dimensions d'aquest codi en forma de comentari adjunt al codi, de manera que quan es torna a trobar amb el mateix fenomen pot consultar-ne la descripció i contrastar si es tracta del mateix fenomen o no i pot decidir si aplicar-li el mateix codi, crear un altre codi amb un nom diferent o modificar el nom del codi. El programari fa que si es modifica el nom d'un codi, totes les cites de l'estudi etiquetades fins llavors amb el codi antic queden etiquetades amb el codi nou automàticament.

Conceptualment, per determinar l'encert en la denominació i en la determinació de les propietats i dimensions que caracteritzen un codi només hi ha una via: contraposar aquest codi a situacions diferents. És a dir, comparar-lo en situacions semblants en converses diferents. Del fruit d'aquesta contraposició es pot anar perfilant la descripció del codi i es pot diferenciar el codi, seguint uns paràmetres coherents, de la resta de codis.

Tècnicament, una contraposició que doni garanties de fiabilitat només es pot portar a terme si els dos segments es contrasten en el seu format audiovisual original i de manera immediata. Aquest és el gran avantatge que ens aporta la tecnologia CAQDAS: durant la codificació d'un enregistrament, en el moment que l'analista vol aplicar un codi a una cita, pot cridar, amb un clic, totes les cites de l'estudi a les quals se li ha aplicat aquest codi i, amb un altre clic, visualitzar cadascuna de les cites etiquetades amb el codi assignat. D'aquesta manera, la fixació d'un codi mitjançant la comparació constant de les seves propietats i dimensions amb altres codis no es fa arran de la comparació entre transcripcions de converses sinó que es fa directament sobre les converses. Per aquesta via és possible anar ajustant constantment matisos dels codis, que amb una primera visualització potser no s'haurien apreciat, .

Aquest mètode de treball brinda la possibilitat de poder parar atenció, per una banda, a possibles fenòmens no explorats encara sobre el procés traductor, per una altra, a aquells fenòmens que ja han estat identificats i gaudeixen d'una denominació en els estudis sobre el procés traductor i, per una altra encara, a aquells fenòmens que semblen contradir o, si més no, presenten aspectes sorprenents respecte a allò que s'ha estudiat fins ara o en relació amb sentit comú.

Quan es detecta un incident, es compara l'incident amb altres incidents en el mateix diàleg, o en altres diàlegs; es pregunta: té lloc amb interlocutors d'altres perfils?; es produeix en una fase concreta: durant la comprensió, la fixació de la idea, la formulació?; es produeix amb altres perfils de subjecte (nadius, aprenents, professionals...)?; depèn dels tipus d'objectes (tipologia textual, eines emprades...); té relació amb altres dades (enquesta, resultats de la tasca...). Mitjançant la comparació sistemàtica i constant entre enregistraments amb diferents propietats i dimensions s'han anat constituint, doncs, en primer lloc, uns criteris coherents de segmentació del discurs que permeten diferenciar cites de magnituds¹⁵ diferents, i paral·lelament, un arbre de codis coherent per etiquetar les cites de cadascuna d'aquestes magnituds.

Un efecte que ajuda a visibilitzar el funcionament del mecanisme és l'aparició de codis buits. Codis que la lògica de l'analista, en aplicació de la comparació amb altres codis, fa emergir, però que al llarg de l'estudi acaben no podent-se aplicar a cap cita. Cosa que, al seu torn, propicia noves preguntes: (per què no s'ha pogut vincular aquest codi a cap cita?) preguntes que, al seu torn, propicien l'establiment de noves comparacions.

Una mostra d'aquest procediment es podria il·lustrar, per exemple, arran de l'evolució del codi [dubte], un codi amb el qual es van etiquetar, en els primers enregistraments, aquelles verbalitzacions on la persona participant expressava un dubte. En les fases inicials de l'estudi va emergir la necessitat d'establir tres dimensions diferents en gran nombre de codis: la dimensió de la comprensió d'una idea que expressava el TP (dimensió FE), la dimensió de fixació d'aquesta idea en la ment de la persona participant (dimensió FI) i la dimensió de formulació d'aquesta idea en un text d'arribada (dimensió FO), ja que, en virtut de si un mateix fenomen es produïa en una o altra situació aquest fenomen prenia unes derivacions o altres. Així el codi [dubte] es va dividir en els codis [dubte-FE]¹⁶, [dubte-FI] i

¹⁵ "magnitud" = grandària de les unitats amb què treballen les persones participants. Dins les UTC s'han acabat establint unitats de tres magnituds: micro-, meso- i macro-unitats.

¹⁶ Dins les UTC de traducció es distingeixen quatre dimensions a les quals poden estar vinculats alguns codis: a la comprensió d'una idea del TP (**dimensió FE**), a la fixació d'una idea mitjançant llenguatge (**dimensió FI**), a la formulació d'una idea dins un TA (**dimensió FO**), o a la globalitat del

[dubte-FO]. (Cosa que va implicar haver de revisar tots els segments etiquetats amb el codi [dubte] fins aleshores i re-etiquetar-los tots). Més endavant va sorgir una nova dimensió, la dimensió TRAD, una subdivisió de la dimensió FO, per a aquelles verbalitzacions en les quals, en el moment de formular la idea en el TA, es complien uns requisits determinats. Així, es van haver de revisar tots els segments etiquetats amb el codis [-FO] per escindir-ne els corresponents a la dimensió [-TRAD].

Més endavant, es va començar a poder agrupar codis. Els codis [dubte-FE], [dubte-FI], [dubte-FO] i [dubte-TRAD] no encaixaven, però, en cap de les categories que van sorgir. Amb tot, es podia veure que es podien relacionar amb codis amb els quals compartien la dimensió "apreciació". En aquell moment, establint de nou una comparació constant entre els segments ja etiquetats, i consultant enregistrament nous, es va canviar la denominació d'aquests quatre codis per la de [diverses opcions -FE, apreciació], [diverses opcions -FI, apreciació], [diverses opcions -FO, apreciació] i [diverses opcions -TRAD, apreciació], que són els que s'han consolidat fins al final. El mètode de comparació constant, per tant, no només té repercussions en la generació de codis, també les té, amb la mateixa dinàmica, en la generació de categories més abstractes, com ara, les agrupacions de codis.

6.7 Camins per interpretar les dades

L'assignació per part de l'analista d'uns codis determinats a un segment de conversa té lloc mitjançant un procés interpretatiu en el qual poden intervenir separadament diversos mètodes d'inferència o també, a través d'una combinació d'aquests mètodes. Si el codi neix purament de les dades i es consolida com a codi simplement arran de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant amb altres dades, podem dir que el codi ha emergit a partir d'un procés inductiu. Si el codi ja existeix com a concepte fixat en la disciplina i el que fan les dades és constatar la seva presència o la seva absència en determinat segment, podem dir que el codi ha emergit a partir d'un procés deductiu. En aquest estudi aquests dos mètodes han estat utilitzats amb relativa freqüència i de manera més o menys equilibrada. Per altra banda, i relativament amb més freqüència, s'ha utilitzat el mètode abductiu, tal com s'ha descrit a l'apartat 4.1.5, com a mètode d'inferència que propicia la

procés traductològic (**dimensió TRAD**). Aquestes dimensions han sorgit arran de la comparació constant entre codis i codis, codis i cites de tots els registres. Les seves característiques s'expliquen amb més detall en el punt 6.10.1.2

formulació de noves hipòtesis que només es poden verificar mitjançant l'establiment de noves comparacions constants.

El mètode d'inferència abductiva no s'ha utilitzat només en el procés de consolidació dels codis sinó també en el procés de consolidació de les categories més abstractes que aglutinen diversos codis i més enllà, com es veurà a les conclusions. El propi projecte en la seva totalitat adopta una dinàmica abductiva, doncs les preguntes de recerca, a mida que ha avançat l'estudi han anat evolucionant cap a formulacions que es poden respondre amb una hipòtesi.

Veiem a continuació exemples dels diferents mètodes: a partir exclusivament de la comparació constant entre les dades, s'infereix que alguns procediments que apliquen les persones participants els apliquen de manera espontània i altres, de manera deliberada i amb planificació. Això fa que emergeixin la propietat [PD] per als deliberats i la propietat [VD] per als espontanis. Aquesta diferenciació provoca, de manera exclusivament inductiva, que es puguin constituir dues agrupacions de codis diferenciades: per una banda l'agrupació de codis d'[estratègia], amb els codis amb propietat [PD]. I, per l'altra banda, l'agrupació de codis de [procediment], amb els codis amb propietat [VD].

En canvi, el codi [encàrrec de traducció, consideració] apareix i queda fixat per la via deductiva ja que es tracta d'un concepte a bastament definit per la literatura i l'únic que es fa en l'estudi és comprovar la seva aparició o no en les interaccions.

Per altra banda, el codi [gestualització], per exemple, no s'acaba fixant fins que l'analista s'adona d'un fet sorprenent: que en les converses, quan les persones participants executen gestos vinculats a significats, només ho fan en moments molt concrets del procés traductor. Això permet establir la hipòtesi de l'existència d'una fase diferenciada en el procés traductor a nivell cognitiu en els registres: una fase de fixació de les idees. Aquesta hipòtesi portarà més endavant a la creació de la dimensió -FI, de fixació de la idea, que caracteritzarà molts codis. Es pot dir que aquest codi es fixa a través d'un procés de raonament abductiu, ja que s'inicia amb la descoberta d'un fet sorprenent per a l'analista i conclou amb la formulació d'una hipòtesi.

Inducció, deducció, abducció es posen al servei d'un mecanisme interpretatiu en el qual intervenen factors cognitius complexos, com la creativitat, la intuïció, la sensibilitat... que no es deixen quantificar computacionalment. De tota manera, en l'anàlisi de verbalitzacions col·laboratives el procés interpretatiu no és monopoli de la perspectiva cognitivista. Com reconeix Pavlović en el seu estudi sobre verbalitzacions en traducció fet sota un paraigua

científic més positivista: “various Behaviors observed in the protocols generally are the expression of various processes occurring concomitantly. Because they are not 'discrete' operations, their coding may be difficult and, to some extent, depend on the subjective evaluation of the analyst” (Pavlović, 2007: 54).

En teoria fonamentada, el mètode de la comparació constant és l'instrument que aporta sistematicitat en aquest procés interpretatiu i el que fa possible que aquesta “subjective evaluation” no sigui diferent en cada cas. Exemples del grau d'interpretació que han reclamat les dades del nostre estudi els podem trobar, per exemple, en les descripcions dels codis, a l'Annex 1. Un bon exemple seria la descripció del codi [Assentament proposta, TA - FE, consideració].

6.8 Saturació teòrica

L'estudi no ha partit d'una mostra prefixada d'enregistraments sinó que, després d'haver visualitzat tots els enregistraments (ultrapassen el miler) en l'exercici de la docència de les assignatures, se n'han recollit 200 seguint uns protocols estables fixats després de la prova pilot. Aquests enregistraments s'han tornat a observar i se n'ha escrit un breu informe. A continuació a aquests fitxers se'ls ha assignat un nom en relació amb el text de partida i amb les persones participants i han estat classificats en carpetes d'acord amb aquests paràmetres. Finalment s'han anat incorporant progressivament al projecte, perquè fossin sotmesos a la metodologia de la comparació constant, en funció de la intenció de l'analista de poder comparar un fenomen constatat, en un nou fitxer determinat. Un cop s'ha decidit incorporar un fitxer a l'estudi, aquest fitxer ha estat codificat en la seva totalitat.

Aquest procediment que, com s'ha explicat en el punt 4.1.2, s'anomena “mostreig teòric” s'ha detingut en el moment en què les dades han deixat d'aportar noves evidències. Així doncs, un cop codificades un total de 30 converses d'activitats executades sobre textos de partida de tipologies diferents i amb 49 participants de perfils diferents, i un total de 1692 cites etiquetades i un total de 268 codis que han emergit de fenòmens relacionats amb la traducció durant l'execució de l'activitat TransDialog, s'ha decidit deixar d'incorporar nous fitxers a l'estudi perquè s'ha arribat al punt anomenat “saturació teòrica” en teoria fonamentada.

6.9 Segmentació

Les dades que s'han recollit en cadascun dels fitxers de vídeo d'aquest estudi constitueixen contínuums conversacionals espontanis enregistrats per les mateixes persones que els han dut a terme mentre porten a terme una negociació de significats. Com que el propòsit és estudiar els fenòmens que surten a la llum arran de l'anàlisi a posteriori d'aquests contínuums, una de les fases fonamentals de l'anàlisi consisteix en la delimitació dels fragments de conversa que es corresponen amb cada fenomen que va aflorant. Només quan es coneixen els límits d'allò que es vol etiquetar es pot procedir a etiquetar. Per tant, en primer terme, l'estudi ha de fer front a una fase de segmentació dels documents primaris.

El terme "segmentació" s'utilitza en traductologia sobretot en el marc dels estudis amb registres del teclat i de la mirada. És a dir, també en un marc d'anàlisi de fenòmens cognitius, però allà, en una perspectiva computacional, en referència a aquells segments que un individu treballa de cop, entre una pausa llarga i una altra pausa llarga en la seva activitat amb el teclat, que queda enregistrada. En el nostre estudi entenem "segmentació" més en els termes de Riba Campos en el marc de l'anàlisi qualitativa de continguts, quan afirma que per mesurar o analitzar una seqüència d'accions, la persona que observa un comportament assisteix a un flux continu i en principi indiferenciat d'accions i verbalitzacions. Segons Riba (2009), aquest flux ha de ser dividit en unitats significatives, categoritzables o classificables. Per tant, davant d'un comportament humà lliurement desplegat, això és, en un paradigma d'anàlisi d'una realitat situada, l'analista ha de dur a terme en primer lloc aquesta tasca de segmentació .

Encara que l'estudi no busqui una "extrapolabilitat dels resultats", sinó explorar fenòmens que s'interrelacionen i s'imbriquen en cada un dels segments establerts per tal de poder establir hipòtesis, sí que es persegueix una validesa i una fiabilitat i, per a això, és necessari definir clarament, quins son els criteris de segmentació de les unitats d'anàlisi i aplicar-los de manera coherent. Per aconseguir aquesta coherència s'aplica, principalment, la metodologia de comparació constant, tal com s'ha descrit a l'apartat 4.1.3 i a l'apartat 6.6.

De la mateixa manera que cal tenir consciència que les interaccions estudiades no recullen el 100% dels processos cognitius que les desencadenen, i per tant no es pot aspirar a radiografiar-los tots, tampoc no es poden computeritzar la totalitat de variables que determinen la constitució d'un determinat segment de conversa com a tal, i que permeten aïllar-lo i etiquetar-lo amb categories que el diferenciïn de la resta de segments. Cal doncs un procés d'interpretació per part de l'analista i certa destresa per sintetitzar, per una banda, què ocorre, en essència, en un d'aquests segments i per l'altra per delimitar-lo en funció

d'això i en funció del què ocorre en la resta de segments d'altres diàlegs executats per altres participants. Aconseguir uns criteris de segmentació de les verbalitzacions que permetin establir unes unitats d'anàlisi de manera sistemàtica i coherent al llarg de tot l'estudi és possible per mitjà de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant.

Segons Krings (2001: 80), el primer estudi de verbalitzacions sobre el procés traductor ja estableix unes unitats d'anàlisi. Elaborat per Sandrock el 1982, l'estudi permet reconstruir el procés traductor estudiat i quantificar els temps emprats per a cadascuna de les nou categories que l'autora fa emergir de les dades. En aquest estudi experimental s'observen científicament per primera vegada fenòmens que més endavant seran considerats com a fenòmens universals del procés traductor: la tendència a treballar en funció de l'estructura oracional del text de partida, la tendència a dependre de les decisions traductològiques un cop preses, la dependència de reproduir l'estructura sintàctica del text de partida o la tendència a utilitzar l'estratègia de solucionar problemes, en primer lloc, a nivell microtextual i a recórrer al nivell macrotextual només quan falla la primera estratègia. L'estudi de Sandrock destaca però, sobretot també, per la definició del terme d'"unitat de traducció", que defineix com el segment de text de partida més petit que un subjecte tradueix de cop.

L'establiment d'aquesta unitat constitueix la primera temptativa per segmentar verbalitzacions de cara a convertir-les en unitats d'anàlisi. Aquestes unitats, confrontades amb la medició del temps dedicat a les diverses fases del procés traductor, li permeten a Sandrock establir paràmetres sobre aquest procés, com per exemple l'índex de dificultat, la comparació de dedicació a la comprensió versus redacció, etc.

Sandrock, segons Krings (2001), estableix que aquesta unitat pot constituir-se en virtut del text de partida i, per tant, en relació amb el fenomen de la comprensió, o bé en relació amb el text d'arribada i, per tant en relació amb el fenomen de la producció. Amb tot, cal recalcar que la mecànica d'anàlisi dels *think aloud protocols* posteriors ha portat a constituir les "unitats de traducció" a partir de les propietats dels textos de partida.

El terme "unitat de traducció" no és una creació de Sandrock, es tracta d'un terme encunyat abans de la pròpia existència de la disciplina de la traductologia. Així, al 1958, en la primera edició del seu llibre *Stylistique Comparée du Français et de l'Anglais*, els lingüistes Vinay i Darbelnet ja el defineixen com "le plus petit segment de l'énoncé dont la cohésion de signes est telle qu'ils ne doivent pas être traduits séparément" (Vinay i Dabelnet, 1966: 37). Son precisament els primers estudis sobre el procés traductor partint de verbalitzacions, de la mà dels enfocaments de la psicolingüística, qui posa en dubte la viabilitat d'aquest concepte

en un paradigma cognitivista. Königs o el mateix Krings (2001) el refusen per la seva rigidesa i la seva supeditació a una visió estructuralista i lineal del llenguatge.

Amb tot, el terme es continua utilitzant, per exemple, entre els funcionalistes. Aquests estableixen la seva naturalesa plàstica, que fa que una unitat de traducció pugui anar des de tot el text fins a un mínim fragment manejable:

El análisis de unidades de traducción funcionales en vez de estructurales tiene varias ventajas. En primer lugar, nos permite concebir el texto como una entidad compleja en la que todos los componentes cooperan para cumplir los fines comunicativos deseados. Así, es en efecto el texto la unidad que se traduce y sin embargo el traductor puede procesar unidades más manejables en el proceso de traducción (Nord, 1998: 76).

En la disciplina de l'anàlisi del procés traductor a partir de verbalitzacions apareix, més endavant, el concepte de "problema de traducció" com a unitat d'anàlisi, encunyat per Jääskeläinen. Ella mateixa el refuta però, arran de les dificultats per posar uns límits clars entre un problema i un altre segons Krings (2001). Jääskeläinen el descarta en favor del nou concepte d'"unitat d'atenció", que defineix de la següent manera: "Those instances in the translation process in which the translator's 'unmarked processing' is interrupted by shifting the focus of attention onto particular task-relevant aspects." (Jääskeläinen, 1990: 173)

Aquest concepte ha tingut continuïtat en la disciplina de la recerca del procés traductor, sobretot, en el paradigma dels estudis de laboratori de registres de la mirada i del teclat. En aquest paradigma, per exemple, Hvelplund el defineix de la següent manera: "An attention unit is defined as a unit of uninterrupted source and/or target text attention indicated by successive fixations, saccades, and typing events." (Hvelplund, 2017: 250). A diferència dels think aloud protocols, que afavorien la constitució de les unitats de traducció arran del text de partida, la mecànica dels registres de teclat i de moviment ocular en aquesta línia d'investigació han portat a que les unitats d'atenció es constitueixin més a partir dels textos d'arribada.

Amb tot, en aquest paradigma, s'ha continuat parlant d'unitats de traducció. Així per exemple, Dragsted (2005) en el seu estudi relaciona la segmentació amb la capacitat de la memòria de treball de l'individu: "Segmentation in translation is defined here as a cognitive phenomenon. The size and nature of the unit processed cognitively in translation, referred to here as the translation unit (henceforth TU), is governed by the limited capacity of working memory" (Dragsted, 2005. 49-50).

6.9.1 Unitats de treball col·laboratiu

Quan es procedeix a l'observació sistemàtica dels registres d'aquest estudi, abans de la codificació, es pot apreciar com, efectivament, en la conversa que té lloc durant el procés de traducció dialogada per a consensuar una traducció, les persones participants treballen tenint com a referència compartida uns "temes", que podem anomenar també "unitats". Només el fet de sincronitzar la seva atenció en aquestes unitats permet que aquestes persones puguin interaccionar de manera efectiva, puguin avançar juntes en la seva comesa i puguin treballar col·laborativament en la construcció d'un text d'arribada consensuat.

Aquestes unitats responen a unes necessitats conversacionals i són, per tant, en part, unitats de conversa; però responen també a uns requisits cognitius individuals i són, per tant, també, unitats d'atenció; i responen a uns objectius de treball traductològic col·laboratiu i són, doncs, al mateix temps, unitats de treball traductològic col·laboratiu. Durant l'estudi, malgrat estar parlant sempre de la mateixa realitat, s'han anat manejant aquestes diferents termes per designar aquestes unitats i s'han anat intercanviant i no ha estat fins a la fase de cloenda, en el moment de procedir a la redacció de l'informe final, que s'han pogut recollir els suficients criteris per acabar de triar el terme definitiu que les designi. Aquest terme ha acabat estant el de Unitats de Treball Col·laboratiu (UTC), que descriu plenament la seva naturalesa. En el terme s'ha deixat de banda el component "traducció" perquè es considera, per una banda, que és redundant, atesa la disciplina on ens trobem i, per l'altra, que pot portar a confusió ja que en l'estudi apareixen unitats de treball col·laboratiu no estrictament vinculades al procés traductor, com són les unitats en les quals les persones participants s'esmercen a situar-se per poder dur a terme l'activitat, o en les quals dediquen la seva atenció a només un dels factors que entren en joc en el procés traductor.

Arran de l'observació i de l'anàlisi de les pròpies dades, a través d'un procés interpretatiu per mitjà de l'aplicació del mètode de comparació constant es pot concloure, doncs, que les persones participants, durant les negociacions, estableixen unes unitats de treball col·laboratiu arran de diferents realitats. Aquestes realitats poden ser un fragment del TP, un fragment del TA, tot el TP, un context, l'encàrrec de traducció, un repte de traducció, etc. o amb més d'una d'aquestes realitats alhora. El fet de compartir aquestes UTC constitueix el marc que fa possible una conversa efectiva entre participants: exposar-se uns dubtes, unes propostes; abordar conjuntament uns reptes; plantejar-se unes estratègies; arribar a uns acords, etc.

Malgrat que el concepte UTC emergeixi de les dades, ens servim d'un altre concepte, provinent, en aquest cas, de la literatura, per delimitar les nostres unitats d'estudi: "shifting the focus", de Jääskeläinen (Jääskeläinen, 1990: 173), doncs el canvi de focus d'atenció, aquí, compartit entre les persones participants dins d'una dinàmica conversacional, resulta operatiu com a criteri de segmentació.

Com esmenta Pavlović (2007), durant el procés traductor, una persona pot tenir diverses unitats d'atenció actives alhora, cosa que dificulta una possible anàlisi del procés. Ara bé, cal reconèixer que en el moment que la persona està treballant col·laborativament i interaccionant, per poder implementar una interacció sincrònica ha de triar una unitat d'atenció cada vegada, perquè el canal comunicatiu, a diferència de la globalitat de la capacitat cognitiva, li permet posar sobre la taula només una unitat cada vegada. Aquesta obligació a discriminar i a posar les unitats d'atenció en cua, per poder interaccionar amb l'altra persona, facilita la feina de segmentació, la primera feina de l'analista, que és distingir aquestes unitats, ara contemplades com a unitats de treball col·laboratiu en el sí d'unes converses espontànies, per poder-les etiquetar, codificar i establir comparacions més endavant.

L'espontaneïtat de la interacció és, doncs, el factor clau que brinda la possibilitat a l'analista de poder aplicar uns criteris de segmentació als discursos amb un alt valor ecològic, amb l'objectiu de discriminar unes unitats. Ara bé, per una altra banda, aquesta espontaneïtat té l'efecte contrari en el moment de comparar enregistraments. I és que, malgrat que les pautes de l'activitat estableixin condicionants en el desenvolupament de les converses, aquestes converses son de molt diversa índole i no és fàcil trobar uns patrons comuns estables que serveixin per establir comparacions entre totes elles.

Per altra banda, Alves i Vale (2009, 2011) en els seus estudis de mesura de l'esforç cognitiu durant el procés traductor mitjançant *eye tracking* i *keylogging*, més enllà d'unitats de traducció, parlen de macro i micro unitats, que defineixen, de la següent manera:

a micro TU is defined as the flow of continuous TT production — which may incorporate the continuous reading of source and TT segments — separated by pauses during the translation process as registered by key-logging and/or eye-tracking software. It can be correlated to a ST segment that attracts the translator's focus of attention at a given moment. A macro TU, on the other hand, is defined as a collection of micro TUs that comprises all the interim text productions that follow the translator's focus on the same ST segment from the first tentative rendering to the final output that appears in the TT. (Alves i Vale, 2011, 113).

En el nostre estudi, dins un altre enfocament, ha avançat la possibilitat de dividir de manera congruent el flux conversacional establint una analogia amb aquesta terminologia.

D'aquesta manera, com s'exposa a (Tortadès, en premsa) ens permetem manllevar els termes "macro unitat" i "micro unitat" i de dotar-los, però, d'un altre significat: En el nostre estudi, les micro unitats son les unitats d'anàlisi de magnitud més petita i corresponen a les verbalitzacions concretes i individuals que aporta cada persona participant a la conversa.

Les macro unitats, les unitats de magnitud més gran, corresponen al conjunt de verbalitzacions de la totalitat de la unitat de treball compartida entre les persones participants a cada moment i dins la qual tenen lloc les verbalitzacions individuals.

Més endavant, s'ha avançat en la possibilitat d'afegir una altra magnitud: la de "meso unitat", corresponent a aquells segments de conversa formats per micro unitats que constitueixen una illa de discussió dins una macro unitat. Aquestes meso unitats generalment s'originen quan a les persones participants els apareix un repte de traducció que poden resoldre sense abandonar l'atenció de la macro unitat. Si el repte és gran, llavors aquest repte pot convertir-se ell mateix en l'origen d'una macro unitat i el que havia començat etiquetant-se com a meso unitat acaba convertint-se en una macro unitat. En els punts 6.9.2, 6.9.3 i 6.9.4 segueix una definició més exhaustiva i precisa d'aquesta diferenciació de les unitats en funció de la magnitud. Aquests tres termes, sota el paraigua de l'anàlisi del procés traductor, en una realitat situada, prenen un valor relacionat amb el "translation flow", la quantitat de text que la persona traductora és capaç de processar alhora mitjançant les seves capacitats cognitives, que hem abordat en l'apartat 3.2, en la terminologia de Barbosa i Neiva (2003).

És important distingir que quan parlem de UTC de diverses magnituds, no ens referim a les mides de segments de cap dels dos textos de treball, el de partida o el d'arribada. Estem parlant dels focus on les persones participants tenen posada l'atenció dins la conversa de manera compartida. Aquest focus pot estar posat en el text de partida, en el d'arribada, en tots dos alhora o en una altra qüestió relacionada només tangencialment amb ells. Per altra banda, tampoc volem dir que el procés traductor humà es redueixi a un treball que es porti a terme mecànicament amb unitats exclusivament d'aquestes tres magnituds, sinó que, arran de les evidències sobre l'existència aquests tres tipus de focalitzacions, dividim el flux conversacional de tots els registres i els emmotllem en aquest patró de tres magnituds per tal de poder dur a terme una anàlisi coherent i sistemàtica entre tots els registres.

6.9.1.1 Etiquetatge de les UTC

L'etiquetatge d'aquestes unitats té lloc directament sobre l'arxiu audiovisual, seleccionant una seqüència de l'espectograma que presenta l'arxiu (per entendre'ns, p.e. del minut 00:01 al minut 00:13) i convertint-lo en una cita a la qual se li adjuntaran uns codis.

La conversa que es pot apreciar en un enregistrament es desenvolupa, doncs, a ulls de l'analista, en la mesura que les persones participants van tractant un "tema general" rere un altre. Dins d'aquests "temes generals", cada participant hi aporta les seves contribucions particulars i sovint sorgeixen punts de discussió, com un parèntesi, dins del "tema general". Cadascun d'aquests "temes generals", des d'una perspectiva analítica, els considerem macro UTC, i etiquetem doncs tot el segment de conversa relacionat amb aquesta macro unitat en forma de cita de magnitud macro. Dins d'aquesta cita macro, corresponent a una macro UTC, les persones participants hi aporten les seves contribucions individuals, les UTC de magnitud micro. Els segments de conversa relatius a aquestes UTC micro les etiquetem en forma de cites micro.

Al seu torn, mentre les persones participants aborden aquest "tema general", poden sorgir qüestions menors relacionades amb ell, que es debaten. Aquestes qüestions menors les considerem UTC de magnitud meso i les etiquetem també com a tals. Les persones participants mentre resolen aquestes qüestions de magnitud meso i mentre aporten les seves contribucions particulars de magnitud micro donen mostres de tenir activada la UTC de magnitud macro.

La mida dels fragments de text de treball que originen unitats de treball col·laboratiu (un sintagma, una frase una oració complexa...) és, per tant, circumstancial. Una sola paraula, per exemple, pot donar origen a una sèrie de macro unitats de treball col·laboratiu. La mida del fragment de text abordat en una UTC és una dimensió més que caracteritza la unitat. Una mida, per exemple, [UTC MIDA=Oració Complexa] pot caracteritzar tant una macro UTC com una meso UTC.

La simultaneïtat temporal entre unitats de diferent magnitud (macro, meso i micro) durant la l'execució de l'activitat és doncs una constant: totes les verbalitzacions emeses en els àmbits micro tenen lloc mentre està activa la macro unitat i algunes, mentre ho està una unitat meso, que alhora està també dins una macro. I aquesta simultaneïtat temporal, quan parlem de visualitzar els registres a través del programa CAQDAS, es tradueix en confluència física: les micro cites es troben a l'interior d'una macro cita i algunes, dins d'una meso cita, que alhora es troba dins una macro.

La mecànica es pot visualitzar bé en la imatge següent, on s'aprecia, a l'esquerra, l'espectrograma corresponent a un segment de conversa etiquetat com a macro unitat i que conté una meso unitat i diverses micro unitats. Al mig s'aprecien els codis amb els quals s'han etiquetat aquestes unitats. A la dreta, en un calaix de text per a aquest redactat final, s'ha afegit una explicació dels elements de la còpia de pantalla que s'aprecien a l'esquerra. En el programa es visualitza també, en un requadre escalable, la imatge en vídeo de les persones interaccionant. Aquí la imatge del vídeo no es mostra per preservar l'anonimat de les persones participants.

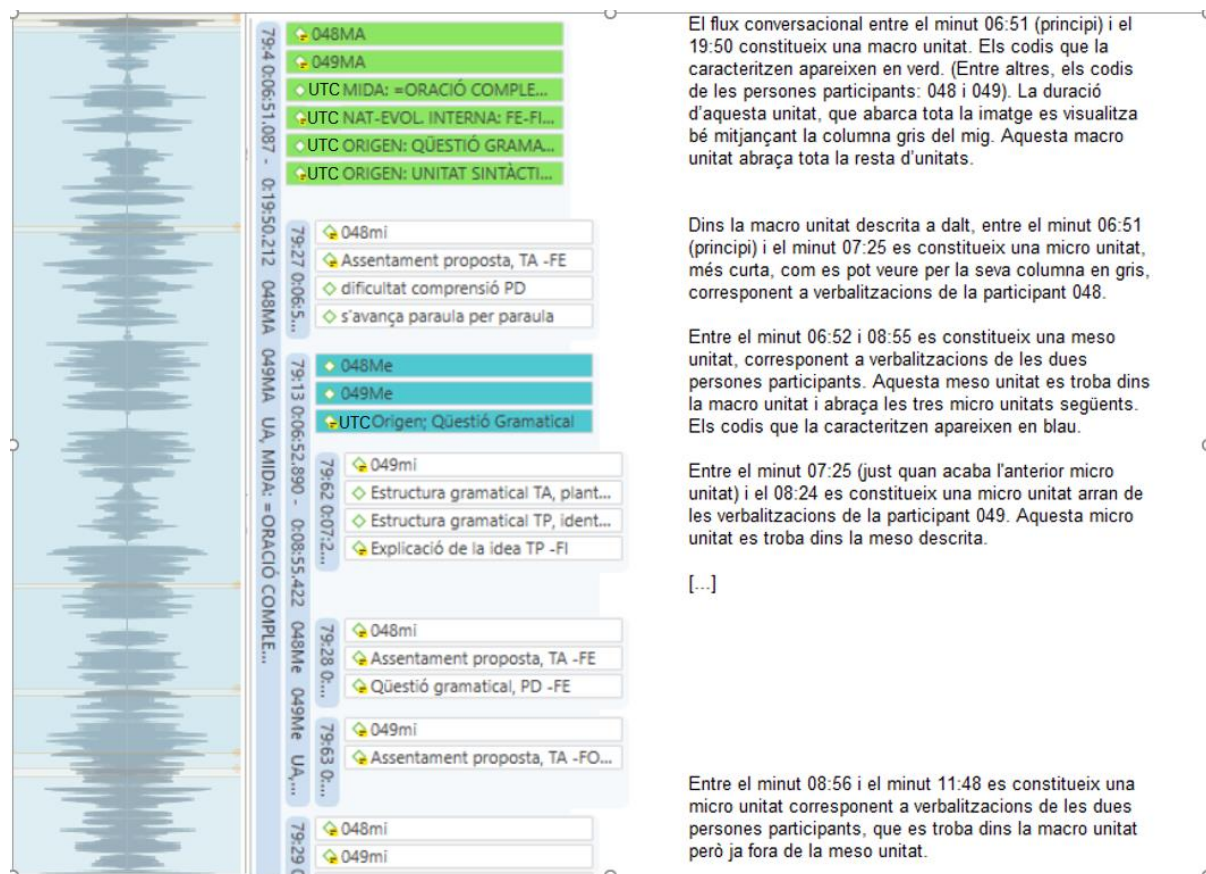


Figura 4. Explicació de la mecànica de codificació mitjançant una captura de pantalla del projecte.

La segmentació del discurs en unitats de magnitud macro, meso i micro respon a la voluntat de poder establir comparacions, no càlculs, tal com correspon al nostre paradigma de recerca. Es busca sobretot explorar quina mena de microunitats coocorren entre elles i quines coocorren dins de determinades meso o macro unitats.

Aquesta diferenciació permet seleccionar els segments de conversa relatius a cadascuna d'aquestes tres magnituds, convertir-los en cites etiquetades amb codis pertanyents també

a cada una d'aquestes magnituds i després establir comparacions per mitjà de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant amb el suport de programa. Amb tot, per molta ajuda que pugui prestar el programari CAQDAS, la proposta de segmentació i de diferenciació de segments entre diferents magnituds no té lloc arran d'un càlcul computacional sinó a partir dels processos complexos que posa en joc l'analista, com són la intuïció, la capacitat d'abstracció, la creativitat i la combinació de mètodes d'inferència deductiva, inductiva i, sobretot, abductiva propis d'un procediment interpretatiu.

Un altre element important, que s'aplica en aquest estudi, amb l'objectiu de procurar la fiabilitat i evitar un biaix, a part de l'aplicació de la MCC, és el de segmentar i codificar el cent per cent del flux conversacional de tot un enregistrament. Qualsevol verbalització enregistrada queda etiquetada, per tant, com a mínim, dins el marc d'una micro unitat i alhora dins d'una macro unitat. Les meso unitats, en canvi, no cobreixen la totalitat del flux conversacional ja que només sorgeixen quan apareix un repte, però sí que es recullen sempre també totes les meso unitats de l'enregistrament.

A continuació segueix una descripció i una definició de cadascun d'aquests tres termes, tal com han quedat fixats en aquest estudi. Aquesta fixació s'ha produït mitjançant la mecànica de la teoria fonamentada, això és, d'acord amb les propietats i dimensions que han emergit de les mateixes dades. Per tant, per desenvolupar la descripció, anirem entrant en el regne de les dades.

6.9.2 Macro unitats de treball col·laboratiu

Les macro cites corresponen a macro unitats de treball col·laboratiu i són segments del flux conversacional durant els quals la totalitat de persones participants en la conversa verbalitzen o donen mostra que tenen el seu focus d'atenció centrat, de forma consensuada, en un bloc de treball i tenen present la totalitat d'aquest bloc mentre van verbalitzant sobre detalls dels elements que juguen un paper en aquest bloc; elements que poden ser micro textuais o macro textuais.

Característiques comuns d'aquestes unitats i que les diferencien dels altres tipus d'unitats d'anàlisi són: que són consensuades; que s'obren i es tanquen amb verbalitzacions explícites sobre aquesta consensuació; que en el seu interior contenen verbalitzacions amb relacions creuades sobre elements de la unitat; i que responen a una finalitat comuna compartida entre les persones participants. Així mateix, cada cita de magnitud macro té una dinàmica interior pròpia, en relació amb variables que s'hi presenten. Per exemple, poden

ser les variables [-FE], [-FI], [-FO], [TRAD] (Per una descripció en detall d'aquestes variables, veg. 6.10.1.2). Això és: una macro unitat pot començar amb verbalitzacions arran de la comprensió (variable [-FE]) i acabar amb verbalitzacions arran de la formulació (variables [-FO] o [-TRAD]). Encara que no sempre és així.

La totalitat de segment conversacional relatiu a una unitat de magnitud macro, és a dir, la cita macro, s'etiqueta amb codis macro. (Veg. Annex I, apartat 7.1.2). La realitat mostra que no és possible il·lustrar els criteris de segmentació d'una macro unitat a través d'una transcripció convencional d'un segment de conversa, ja que només l'observació del flux conversacional oral natural considerat globalment en el seu context situat aporta els indicis necessaris per poder inferir-ne les seves propietats i dimensions; per exemple si és consensuada o no, o el tipus de finalitat comuna compartida que persegueix, etc. Les cites macro s'han etiquetat amb codis de color verd i el segment que abraça tota la cita queda representada amb la barra vertical a l'esquerra dels codis. (Veg. figura 4). De les dades de l'estudi han emergit tres àmbits que generen unitats de magnitud macro: l'ubicació, la generació i la revisió:

Macro unitats d'ubicació

Les macro unitats d'ubicació en l'estudi porten etiquetat el codi [UTC, SITUAR-SE] i corresponen a aquells segments de conversa en els quals la totalitat de participants emeten un bloc cohesionat de verbalitzacions amb la finalitat explícita de poder-se ubicar en el marc de l'execució de l'activitat.

L'activitat dona instruccions precises a les persones participants sobre com han d'actuar. Amb tot, cada participant quan enceta l'activitat es troba en una situació nova i única i li cal acabar de pactar els darrers detalls amb l'altra persona: de quina manera es comparteix el TP, qui escriu la versió que es va pactant, quines eines addicionals es fan servir, com es penja el vídeo i es tanca l'activitat etc.

Les macro unitats d'ubicació estan constituïdes pel conjunt de totes les micro unitats relacionades amb la dimensió [SIT]. És a dir, aquelles verbalitzacions explícites individuals relatives exclusivament al fet de situar-se.

Propietats i dimensions d'aquestes unitats i que les diferencien dels altres tipus d'unitats d'anàlisi son, a part de les comunes a totes les macro unitats, que totes les converses de l'estudi comencen amb una macro unitat d'ubicació. En cap de les converses, un cop

tancada la fase d'ubicació i començada l'activitat pròpiament de negociació de significats, aquesta negociació queda interrompuda totalment per donar pas a una macro unitat d'ubicació. Sí que es produeixen verbalitzacions relacionades amb l'ubicació, quan, per exemple, sorgeix un problema tècnic sobtat o una de les persones participants té algun dubte però són meso unitats o micro unitats. Algunes macro unitats d'ubicació contenen micro unitats amb una relació ja establerta amb aspectes situacionals i alhora traductològics, com per exemple: l'encàrrec de traducció, els enunciats de l'activitat, els continguts de l'assignatura, el mètode de treball o el mètode de traducció. Totes les converses de l'estudi acaben també amb una macro unitat d'ubicació.

Macro unitats de generació

Les macro unitats de generació d'aquest estudi corresponen a aquells segments de conversa en els quals la totalitat de participants emeten un bloc cohesionat de verbalitzacions amb l'objectiu de generar un fragment de text d'arribada en català o en espanyol a partir d'un fragment de text de partida en alemany. Es caracteritzen per portar un codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA...] ja que es pot definir una dinàmica interna dins de la unitat entorn de les dimensions [FE], [FI], [FO] i [TRAD]. I també per portar un codi [UTC, MIDA: =...] ja que es pot definir la magnitud, amb paràmetres lingüístics, del segment textual entorn del qual gira la conversa en aquesta macro unitat.

Propietats i dimensions són, a part de les comunes a totes les macro unitats (consensuació; obertura i tancament amb verbalitzacions explícites sobre aquesta consensuació; que en el seu interior contenen verbalitzacions amb relacions creuades sobre elements de la unitat; i finalitat comuna compartida entre totes les persones participants), que en elles tenen lloc verbalitzacions relacionades amb la totalitat del procés traductor, des de la comprensió del TP a la formulació del TA; que generalment al llarg d'aquestes unitats les persones participants tendeixen a prendre com a referència, a l'inici, el text de partida i, cap al final, el text d'arribada; que generalment inicien el treball en el bloc amb una lectura de la totalitat del fragment corresponent al TP; que les verbalitzacions de tancament inclouen codis del grup de codis de resolució; i que es pot fixar, amb paràmetres lingüístics, la mida del "tema" a què fa referència la UTC. És a dir, si en aquest segment la conversa gira a l'entorn d'una paraula, d'una frase, d'una oració, etc.

És difícil plasmar un exemple il·lustratiu del transcurs d'una unitat sencera d'aquest tipus a través d'una transcripció perquè els elements que conflueixen en la constitució d'una unitat

de generació en general no son verbalitzats de manera explícita per les persones participants i cal tot un treball d'interpretació de l'analista en el context de la verbalització per acabar de delimitar la unitat. Amb tot, sí que es pot determinar, de les converses registrades, que son diversos els factors que conflueixen en la delimitació de les macro unitats de generació. Així, per exemple, en registres sobre una activitat amb un text de partida instructiu amb els continguts distribuïts gràficament en passos, les dades mostren que la majoria de parelles treballen consensuadament a partir d'unes macro unitats derivades del format del text, que es poden aïllar amb facilitat tant visualment com conceptualment. És a dir, les parelles tenen el contingut de tot aquest apartat en la ment mentre van treballant; han iniciat el treball amb aquesta unitat amb una sèrie de verbalitzacions explícites al respecte i no abandonen l'àmbit d'aquesta unitat sense manifestar-ho o proposar-ho de manera explícita. En altres tipologies textuales, en canvi, les macro unitats de generació s'estableixen de maneres més heterogènies. Molt sovint és l'estructura gramatical del TP qui en marca la pauta, però també el nivell de competència de la persona participant hi juga un paper determinant, tal com s'explica al subapartat 3 del punt 7.2.1.1.

Macro unitats de revisió

Les macro unitats de revisió d'aquest estudi es caracteritzen per portar el codi [UTC, ORIGEN: RECAPITULACIÓ] i corresponen a aquells segments de conversa en els quals la totalitat de persones participants emeten un bloc cohesionat de verbalitzacions amb l'objectiu de revisar una pretraducció elaborada per elles mateixes. Es diferencien de les macrounitats de generació i d'ubicació, en la mesura que parteixen d'una pretraducció ja elaborada i pactada prèviament.

Propietats i dimensions son, a part de les comunes a totes les macro unitats, que en elles tenen lloc verbalitzacions centrades en la formulació del TA; que les persones participants tendeixen a prendre com a referència la seva pretraducció; i que les verbalitzacions de tancament inclouen codis del grup de codis de resolució.

Les macro unitats de treball col·laboratiu, tant siguin d'ubicació, de generació o de revisió, s'etiqueten amb codis macro. És a dir, amb codis relatius als fenòmens genèrics que ocorren en el conjunt de la macro unitat. Així mateix, cada macro unitat és etiquetada amb els codis de totes les persones que hi prenen part.

6.9.3 Micro unitats

Les unitats de magnitud micro corresponen als segments de conversa en els quals les persones participants, a un nivell individual, fan una aportació en la que manifesten o donen mostra que tenen el seu focus d'atenció centrat en un element particular, circumscrit dins d'una macro unitat. La totalitat del segment conversacional relatiu a una d'aquestes micro unitats es categoritza amb codis de nivell micro, codis amb un grau d'abstracció menor.

De la mateixa manera que el 100% del flux conversacional d'un enregistrament queda segmentat en macro unitats —és a dir, no queda cap fragment de conversa fora del marc d'alguna macro unitat— el 100% de la conversa queda segmentat també en micro unitats.

Cal reconèixer, això sí, que en alguna ocasió es produeixen verbalitzacions alienes a l'execució de l'activitat. Ja hem dit que l'enregistrament de les videotrobades té lloc en un context situat natural i no és excepcional que insospitadament apareguin criatures, trucades de mòbil, etc. interrompent la conversa de les persones participants. En aquest cas, si la interrupció no té incidència sobre la continuïtat del desenvolupament de l'activitat, no s'han codificat les verbalitzacions produïdes per la interrupció.

De la mateixa manera que emergeixen macro unitats d'ubicació, de generació i de revisió, també emergeixen micro unitats vinculades a cada un d'aquests tres àmbits. Amb tot, per etiquetar-les, en l'estudi han prosperat micro codis que es poden aplicar indistintament als tres àmbits i és, doncs llavors, en funció de si un mateix codi s'aplica a una micro unitat que es troba dins una macro unitat d'ubicació, una macro unitat de generació o una macro unitat de revisió, que la codificació agafa una dimensió o una altra.

Les propietats i dimensions comunes de les unitats d'anàlisi de magnitud micro i que les diferencien de les macro unitats son: que constitueixen aportacions generalment individuals a la tasca comuna; que les persones participants inicien, abandonen o reprenen l'àmbit d'una micro unitat sense manifestar-ho ni proposar-ho de manera explícita; i que venen determinades pel conjunt de micro codis amb què estan etiquetades i per la tipologia de la macro unitat on es troben.

Les micro unitats de treball col·laboratiu, s'etiqueten, doncs, amb codis micro. És a dir, amb codis relatius als fenòmens individuals que cada persona aporta a la unitat. Ara bé, hi pot haver micro unitats de treball col·laboratiu que corresponen a la totalitat de persones que prenen part en el diàleg. Això és així quan una verbalització, malgrat hagi estat emesa per

una sola persona, no és atribuïble a ella sola. Un exemple clar, quan s'acorda llegir en veu alta un segment, tant sigui del TP, com del TA. La lectura en veu alta l'executa una sola de les persones participants, però de l'acord verbalitzat i del silenci de l'altra es pot interpretar que també està involucrada en el procés de lectura. D'aquesta manera, el segment durant el qual una de les persones va llegint, s'etiqueta amb el nom de les dues persones participants, com es pot veure a la figura 5.

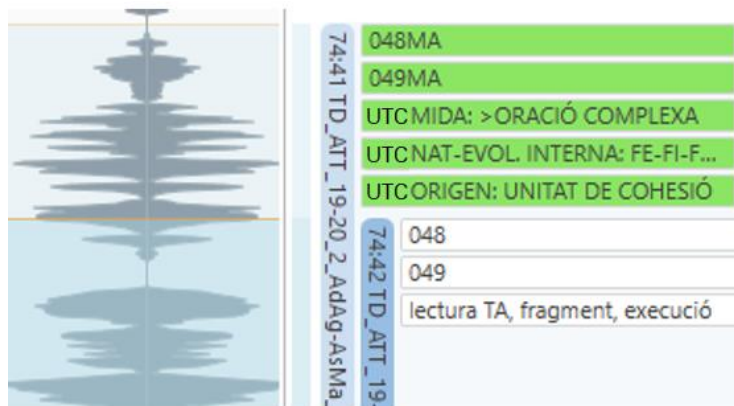


Figura 5. Còpia de pantalla del projecte on es mostra la coincidència d'un codi de magnitud micro i dels codis corresponents a dues persones en una sola cita.

6.9.4 Meso unitats

Les unitats de treball col·laboratiu de magnitud meso corresponen als segments del flux conversacional durant els quals la totalitat de persones participants en la conversa verbalitzen o donen mostra que tenen el seu focus d'atenció centrat, de forma consensuada, en un bloc de treball i tenen present la totalitat d'aquest bloc, sense deixar de tenir present la totalitat de la macro unitat on està ubicada la meso unitat i mentre van verbalitzant sobre detalls dels elements que juguen un paper en aquest bloc. És a dir, una meso unitat està necessàriament ubicada dins una macro unitat i conté necessàriament micro unitats. Generalment la constitució d'una meso unitat respon a l'aparició d'un "repte de traducció".

Propietats i dimensions de les meso unitats son: que responen a una necessitat puntual compartida; que generalment experimenten una evolució interna en relació a les variables [FE], [FI], [FO] i [TRAD] i, generalment també, en el seu interior es produeixen, al principi, verbalitzacions relacionades amb la comprensió i, al final amb la formulació; que conclouen sempre amb un codi del grup de codis de [resolució]; i que, de la mateixa manera que les macro unitats, es pot fixar, amb paràmetres lingüístics, la mida del "tema" a què fa

referència la meso UTC. És a dir, si en aquest segment la conversa gira a l'entorn d'una paraula, d'una frase, d'una oració, etc.

Les meso unitats no cobreixen el 100% del transcurs d'una conversa. És a dir, hi ha fragments de conversa que no constitueixen cap meso unitat i, fins i tot, hi ha converses on no s'hi aprecia cap meso unitat. Per exemple, quan participants amb nivells de competència molt distants, van traduint línia per línia i no generen cap debat entorn de cap bloc de treball.

Les unitats meso s'etiqueten amb codis de color blau i el segment que abraça tota la unitat queda representada amb la barra vertical de més a la dreta, després de la barra vertical que representa a la macro unitat. (Veg. figura 4).

6.10 Codificació

El procés de codificació consisteix en etiquetar els segments de conversa delimitats segons el procés explicat en el punt anterior (6.9 Segmentació) sota unes categories, que anomenem codis. El procés de codificació ha transcorregut paral·lelament i en constant interacció amb el procés de segmentació i amb vista al procés posterior de comparació de codis consolidats. L'assignació de codis als segments de la conversa transcorre, mitjançant un procés interpretatiu, en funció dels fenòmens que en aquest segment es poden observar i que emergeixen d'aquesta conversa i de la comparació constant amb altres converses. Els codis, doncs, són categories que emergeixen de les dades a través d'un procés interpretatiu de reducció que té lloc a través de l'aplicació del mètode de comparació constant. No s'han utilitzat codis que no hagin emergit per aquesta via, per exemple arran d'altres estudis de verbalitzacions, perquè el que es pretén és estudiar en profunditat la realitat situada particular en la seva globalitat, de cara a la posterior millora de la qualitat docent.

L'objectiu de la codificació en aquest estudi no és el de fer càlculs quantitius sobre la freqüència d'aparició de determinats codis, sinó, per una banda, la de reduir el gran volum d'informació/significat que aporten les dades i, per l'altra, el d'obtenir unes unitats de treball compatibles entre elles. L'acompliment d'aquest doble objectiu és el que permet continuar establint comparacions, més endavant, en el moment de l'anàlisi. Un exemple de la reducció del volum d'informació que representa etiquetar un segment de conversa amb un codi es pot veure en el següent fragment transcrit més avall, a l'apartat 6.10.1.1 quan s'explica la dimensió [SIT]: un segment de conversa queda reduït, mitjançant un procés interpretatiu per

part de l'analista, a una cita etiquetada amb un micro codi de situació ja que les dues persones centren la conversa purament en aquest fenomen.

De la mateixa manera que ha ocorregut amb la segmentació, en la codificació s'aconsegueix establir unes caracteritzacions i definicions estables per a cada categoria al comparar les dimensions i propietats de cada codi directament sobre les dades dels registres audiovisuals. La cristal·lització de les categories a base de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant ha estat possible amb l'ajuda de programari CAQDAS, que brinda, sobretot, l'oportunitat de navegar per totes les converses i escoltar amb un clic directament qualsevol segment ja codificat de qualsevol conversa. Un element de CAQDAS que ajuda a establir aquestes definicions de manera estable i coherent és la possibilitat d'anar redactant un comentari adjunt a cada codi.

A part del mètode de comparació constant s'han fet servir dos recursos més, que preveu la teoria fonamentada i que faciliten també els programes CAQDAS amb sengles aplicacions: la reducció del número de codis a través del mecanisme de "fusió", cosa que fa que augmenti el nivell d'abstracció dels codis, i l'agrupació de codis sota diferents conceptes, d'acord amb les propietats i dimensions de cada codi.

Com s'ha dit, la teoria fonamentada subscriu l'aplicació d'un disseny emergent de l'estudi a tots nivells. D'aquesta manera, la segmentació de les unitats es retroalimenta de la constitució del sistema de categories i aquest sistema de categories, de les primeres temptatives d'anàlisi. És a dir, fins que no es comencen a albirar els primers resultats en la comparació entre diverses categories en la fase d'anàlisi, no es comença a consolidar l'arbre de codis ni es poden donar per definitius els criteris de segmentació en l'etiquetatge. De la mateixa manera, l'arbre de codis no és definitiu fins que no s'arriba a la saturació teòrica i es dona per acabat l'estudi. Això vol dir que els codis no son categories fixes i invariables des de que es procedeix a analitzar la primera conversa fins que s'acaba amb la última. Tot al contrari, l'arbre de codis no queda definitivament consolidat fins al final.

Per oferir una visió operativa del conjunt de codis que presenta l'estudi, segueix ara aquí una descripció de la cristal·lització de codis a partir d'aquests tres mecanismes: comparació, fusió i agrupació.

6.10.1 Fent emergir dimensions

Més enllà dels codis, de les pròpies dades han emergit una serie de conceptes que apareixen en alguns d'aquests codis de manera constant i que es distribueixen per codis afins seguint també unes constants, de manera que aporten a cada codi una dimensió que li permet diferenciar-se d'altres codis i alhora relacionar-se amb altres codis. La paraula "dimensió" constitueix doncs un terme especialitzat en teoria fonamentada que s'utilitza per designar aquests conceptes.

L'establiment de comparatives entre un codi X i un codi Y, en relació amb les seves diferents "dimensions", és el motor que permet perseguir els objectius d'aquesta tesi: donar informació sobre com transcorre el procés traductor intern des de l'observació de la negociació de significats, i sobre què podem fer per millorar els entorns didàctics dirigits a millorar la competència a l'hora d'operar mitjançant aquest procés.

Un dels elements més importants que han emergit de les dades d'aquest estudi arran d'aquestes comparacions és la possibilitat de diferenciar cinc fases o moments que tenen lloc durant el procés traductor durant l'execució de les activitats TransDialog. Cadascuna d'aquestes fases constitueix un d'aquests conceptes i és considerada, doncs com una "dimensió" que caracteritza els codis. (A l'apartat 6.6 ja ha aparegut una petita mostra d'aquestes dimensions que hem fet servir per explicar com havia evolucionat el codi [diverses opcions, apreciació]). Així doncs, de les converses codificades per a l'execució de les activitats, per mitjà de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant, han emergit les següents cinc fases o moments del procés que donen lloc a cinc dimensions en funció de l'objectiu prioritari de la Unitat de Treball Col·laboratiu i que es desprenen de la mateixa verbalització o del conjunt de verbalitzacions que l'envolten: la primera dimensió caracteritza les interaccions que mostren que les persones pretenen situar-se en el marc de l'activitat: (dimensió [SIT]). Un exemple són les macro unitats d'ubicació que hem explicat a l'apartat 6.9.2. La segona dimensió caracteritza les interaccions que mostren que les persones participants intenten comprendre una idea que presenta el TP: (dimensió [FE]). La tercera dimensió, les interaccions que pretenen fixar, mitjançant verbalitzacions, una idea emanada del TP: (dimensió [FI]). La quarta, les interaccions que mostren que les persones participants pretenen formular una idea en la LA: (dimensió [FO]). I la cinquena caracteritza les interaccions que mostren que pretenen formular la idea emanada del TP en un TA tenint en compte els contextos comunicatius on se situen TP i TA: (dimensió [TRAD]). Aquestes dimensions afecten a codis de les tres magnituds, els que s'apliquen a les cites de magnitud macro, a les cites de magnitud meso i a les cites de magnitud micro.

Altres dimensions rellevants marquen, per exemple si, en la UTC, el fenomen codificat està expressat explícitament per la persona participant: (dimensió [PD]) o si el fenomen codificat es dedueix implícitament d'allò que expressa la persona participant: (dimensió [VD]). Per exemple, si la persona declara que topa amb un repte o senzillament l'analista percep que topa amb un repte.

Altres dimensions importants marquen, per exemple, si l'acció que designa el codi simplement està essent executada: (dimensió [Execució]) i d'això en dona mostra la verbalització, o si la persona participant considera que cal executar l'acció i així ho verbalitza: (dimensió [Consideració]), per exemple, la persona recapitula o manifesta que cal recapitular.

Altres dimensions marquen la mida de la unitat lingüística que s'està treballant durant la verbalització, per exemple (Oració Complexa), l'origen de la UTC, la dinàmica interna que pren la UTC, etc. De la mateixa manera que hem establert uns criteris a partir de les dades que justifiquen la segmentació en unitats de tres magnituds, una segona exigència que li fem al nostre estudi és la de justificar aquesta diferenciació entre aquestes dimensions.

6.10.1.1 Dimensió [SIT]

Les cites etiquetades amb codis amb la dimensió [SIT] son fàcilment diferenciables ja que en aquestes cites no es verbalitza explícitament arran de la negociació de significats sinó que s'aborda la relació de les persones amb l'entorn de la situació. Exemple:

054 "Was konnte er dafür?", "der arme, das" "¿Qué podía?, ¿podría?" "der arme Junge dafür?" O sea, "para esto", ¿no?

016 Aha.

054 Eh, "dafür".

016 Ahora me estoy dando cuenta de que no tengo el texto entero, ¿eh? Solo, solo lo tengo hasta aquí...

054 "Er musste für"...

016 Esto no lo tengo. ¿Puedes ir un momento para arriba que me hago otra foto?

054 Es verdad. Sí, sí.

016 Este trocillo no lo tenía. A ver, desde el "muss" A ver. ¿Puedes ir un pelín más arriba, que me hago otra foto?

054 ¿Aquí?

016 Un poco más arriba. No. Abajo, abajo. Me refiero, perdona, ha, ha, ha. Así. ¡Perfecto! Vale. Ya lo tengo. Es que antes se me... Antes se me... Antes solo lo tenía hasta...

054 Yo tampoco lo he hecho, ¡eh! O sea, ahora me doy cuenta que hay... Pero bueno, no pasa nada.

016 Solo es un par de frases.

054 Lo añadimos aquí y ya está. Ahora imprimo la segunda hoja y ya lo tengo. Imprimir. Página dos.

054 OK. Vale. Venga. Ya está. Entonces: "etwas"...

20-21_1_054-016 (22:26)

Com es pot veure més avall en la captura de pantalla feta sobre el registre del programa CAQDAS, el segment de conversa transcrit a dalt en la part ombrejada dura 55 segons, conté una vintena de proposicions i ha estat etiquetat com a cita de magnitud micro en la que intervenen les persones participants 016 i 054 i ha estat etiquetada amb un micro codi de situació ja que les dues persones centren la conversa purament en aquest fenomen. Concretament el que ocorre en la conversa és que, com que només una de les persones participants obre el qüestionari, comparteix pantalla amb l'altra participant per mostrar-li el TP i en aquest cas, una part del TP quedava fora de la finestra i no es visualitzava.

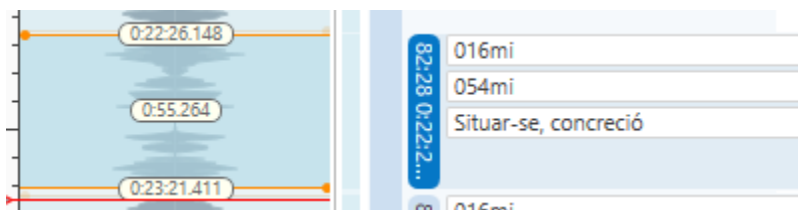


Figura 6. Còpia de pantalla que mostra la codificació d'una cita amb codi micro de dimensió SIT.

De la mateixa manera que amb la dimensió [SIT] s'han codificat micro cites com la de l'exemple, existeixen també cites de magnitud meso i de magnitud macro amb la mateixa dimensió. No posem cap exemple de cap unitat transcrita sencera d'aquestes magnituds

perquè ja es veu que si la transcripció d'una cita de magnitud micro té aquesta extensió, les de nivell superior ocuparien diverses pàgines. Però ja s'intueix que si la conversa transcrita en l'exemple anterior, per l'aparició d'algun repte o problema concret, s'hagués estès més, amb verbalitzacions que explicitessin aquest repte o problema, hauria constituït ja una unitat meso.

Posem ara un altre exemple que mostra un fragment tal com transcorre habitualment una macro unitat de dimensió SIT d'inici de conversa, altrament dita, macro unitat d'ubicació:

056 Bona tarda XXX, què tal estàs?

055 Molt bé XXX, i tu?

056 Bé. Gràcies. Preparada per fer el text?

055 Sí, sí

056 Molt bé, perfecte. Doncs primer de tot el que faré serà compartir la pantalla

056 Molt bé. Veus la pantalla? Del Moodle?

055 Sí

056 Molt bé. Doncs, el que faré serà, doncs, començar. (Llegeix): "intente resolver el cuestionario ahora".

056 Et sembla bé?

055 Aha

056 Molt bé. (Llegeix): "comenzar intento"

056 Vale. Aleshores diu. (Llegeix): "El cuestionario, al abrirse, presenta preguntas aleatorias de un banco de preguntas. Por tanto es necesario que lo abra uno solo de los participantes y que comparta el texto con el otro. Así los dos participantes podréis trabajar con la misma pregunta. Para que la tarea sea evaluada es suficiente con que el cuestionario lo entregue uno solo de los participantes"

[...]

056 Bueno tu veus, veus la imatge bé?

055 Sí, sí. Vale.

056 Perfecte, doncs, eh, el que faré serà comentar els recursos que utilitzarem si et sembla bé.

055 Aha. Vale.

Vegem ara la imatge del registre de codificació sobre el fitxer audiovisual del mateix fragment:

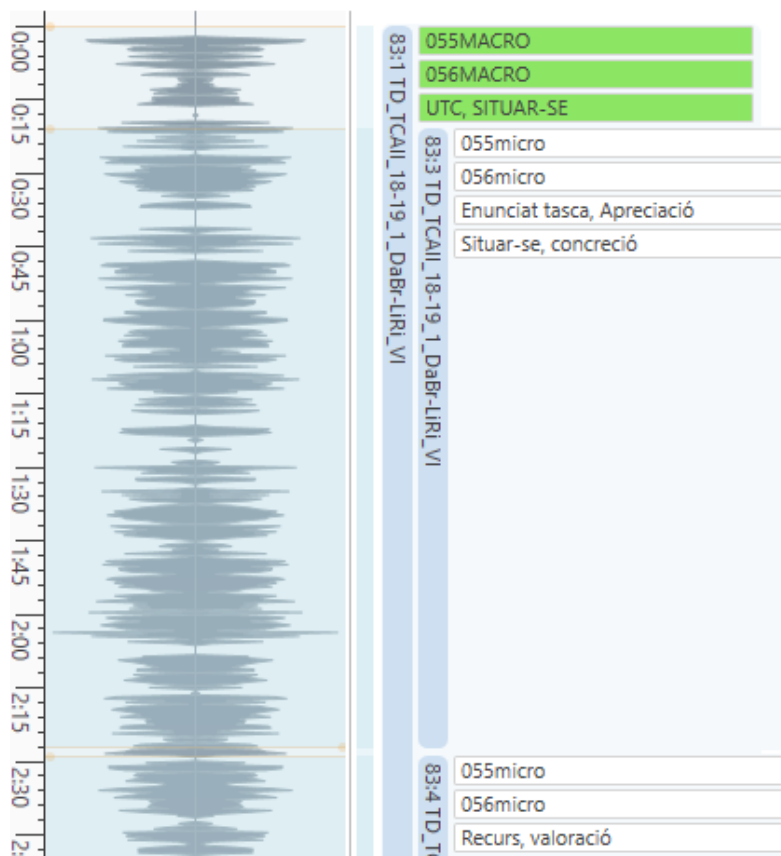


Figura 7. Còpia de pantalla que mostra la codificació d'una cita amb codi macro de dimensió SIT.

En la imatge del registre es fa palès com les codificacions responen al fet que les dues persones participants han constituït una primera macro unitat de treball col·laboratiu, una unitat preliminar, entorn al fenomen de situar-se, que al principi dediquen conjuntament les verbalitzacions d'una primera micro unitat a situar-se en el sí de l'activitat i a llegir i tenir en compte l'enunciat de l'activitat. I que una mica més endavant, en una micro unitat diferent, entren a considerar les eines que faran servir. En aquest segon exemple es veu clar com les verbalitzacions, dins de la dimensió [SIT], es van apropant al context on s'ha de produir la negociació de significats.

6.10.1.2 Dimensions [FE], [FI], [FO], [TRAD]

Diferenciar les UTC de dimensió [SIT], sigui quina sigui la magnitud de les cites (micro, meso o macro) és relativament senzill ja que les pròpies verbalitzacions són força explícites i no cal cap gran procés interpretatiu. Més complicat és justificar que, dins la resta de verbalitzacions, les verbalitzacions emeses estrictament durant el desenvolupament del procés traductor, existeixin les altres quatre variables i que el total de variables identificables siguin quatre i no cinc, o tres.

Dimensió [FE]

Les cites etiquetades amb un codi que porta la marca [FE] corresponen a verbalitzacions emeses durant un procés de comprensió o d'intent de comprensió d'una idea continguda en la UTC. La marca [FE] s'aplica principalment a codis dels grups de codis d'estratègia, de procediment, interlocució, reptes... La majoria de codis que porten una marca [FE] corresponen a la magnitud micro, alguns a la magnitud meso i molt pocs a la magnitud macro.

Exemple d'una UTC de magnitud meso etiquetada amb un codi amb la marca [FE] i que conté codis de magnitud micro, etiquetats també amb codis amb la marca [FE].

011 (Llegeix): "Danach abschlagen und zehn Minuten ruhen lassen". "Abschlagen" no sé qué es. Sinceramente. Esto es algo que, je, je, algo que no conozco.

012 Bueno, que se separan. Esto no puede ser. ¡Eh!

011 ¡He!

012 Madre mía, ¡qué difícil!

011 "Abschlagen". Es que esto... Ya te digo yo, que no sé qué es exactamente.

012 Ya miraré yo a ver qué significa.

011 Voy a buscar un texto paralelo, a ver si lo encuentro: "Teig abschlagen" (tecleja).

012 "Cortar" ¿puede ser?

011 Hm. No. A ver... (llegeix): "Unter dem Abschlagen eines Teigs versteht man den Hefeteig..."

011 ¡Vale! ¡Vale, vale! Hay que, hay que volver a amarlo bien...

20_21_011-012 (21:54)

Afegim ara una imatge del registre de com s'ha codificat un segment de conversa amb un codi amb la marca FE sobre el fitxer audiovisual del mateix fragment:

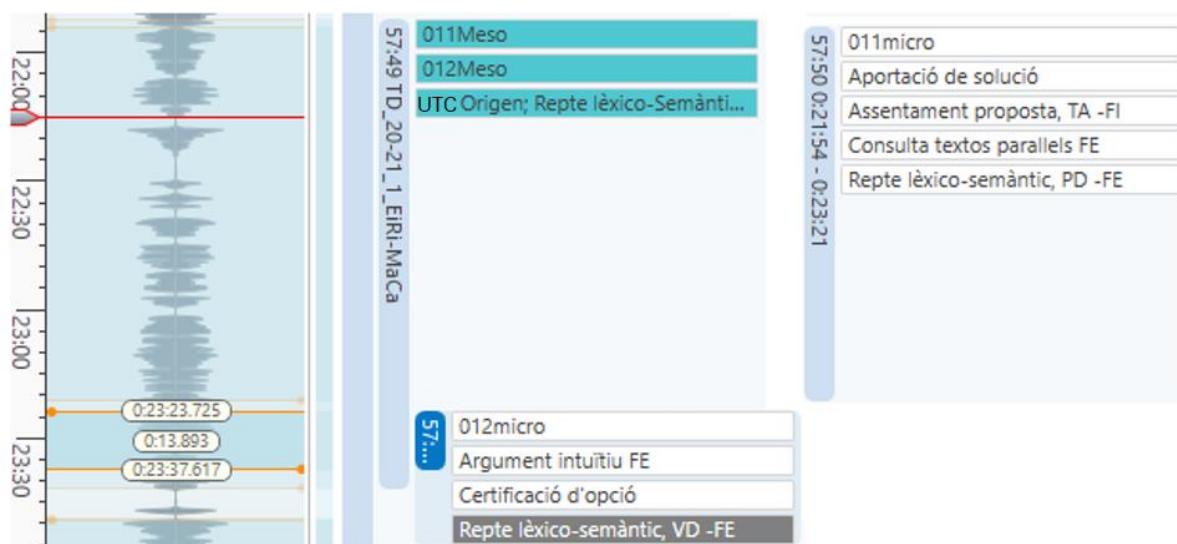


Figura 8. Còpia de pantalla que mostra la codificació d'una cita amb codi micro de dimensió -FE.

En aquesta meso cita hi trobem micro cites ben diferenciades relatives al fenomen de la comprensió. Com per exemple la micro cita relativa a la verbalització de la persona participant 011: {*"Abschlagen". Es que esto... Ya te digo yo, que no sé qué es exactamente.*}, que en l'estudi queda etiquetada amb el codi [Repte: lèxico-semàntic, PD -FE]. O la micro cita: {*Voy a buscar un texto paralelo, a ver si lo encuentro*}, de la mateixa persona, que queda etiquetada amb el codi [Consulta textos paral·lels -FE, execució]. Les dues micro cites estan caracteritzades amb codis amb la dimensió [FE], que vol dir que tant el repte o problema que expressa 011 de caràcter lèxico-semàntic com la solució que adopta (una consulta en textos paral·lels en la LP) estan relacionats amb el fenomen de la comprensió i no amb els altres tres restants.

Dimensió [FI]

Les cites etiquetades amb un codi que porta la dimensió [FI] corresponen a verbalitzacions emeses en un procés d'intent de fixació d'una idea continguda en la UTC. S'entén com a fixació el procés de donar-li forma mitjançant paraules, sense pretendre però, encara, una formulació vàlida en el TA.

La mateixa meso cita anterior ens ofereix un exemple en aquest sentit, la micro cita de la mateixa persona participant 011: {*j Vale! j Vale, vale! Hay que, hay que volver a amarlo bien...*}, que llegida dins el context de la conversa ens indica que ja ha entès la idea i dona una explicació d'aquesta idea sense buscar, però, encara, una formulació.

Aquesta distància entre haver copsat la idea i poder-la formular en el que seria una fase [FO] queda clara en el següent exemple:

041 Clar és el que posa aquí, que requereix més esforç, temps i perseverança.

042 Exacte!

041 És, és un esforç més gran i el fàcil és donar menjar o donar roba i repartir-la i au!

042 Sí. La tenim, la tenim, la tenim! Vale. Ara només hem de trobar les paraules!

041 Bueno però ja ho hem entès!

17-18_041-042 (16:45)

La dimensió FI es pot observar molt nítidament en les converses on les persones participants interactuen en una llengua diferent a les llengües de treball. Així, per exemple, el fragment següent on les persones tradueixen de l'alemany a l'espanyol, pero interactuen en català per ser aquesta última la seva llengua de comunicació natural entre elles:

017 "Die Hefe im Wasser auflösen". Bé. Això seria: "es llevat s'ha de fondre dins s'aigo". No?

018 Exacte! "Disuelva la levadura..."

017 ..."la levadura"...

018 ..."en agua".

19-20_017-018 (05:25)

El fet de que la persona participant 017 no hagi verbalitzat en cap moment l'existència d'un problema de comprensió del segment, el fet de verbalitzar el significat de la idea que expressa la micro UTC en una llengua diferent a la LA i el fet de no verbalitzar una formulació de la idea en la LA fins més endavant, fora del segment transcrit, donen mostra de l'existència d'aquesta fase de fixació de la idea de manera independent a les fases de comprensió i de formulació.

En l'estudi s'ha donat el cas de persones amb L1 anglès que interaccionaven en espanyol i quan han fet servir l'anglès, sempre també ha estat en una fase [FI].

Tot i que hi ha diverses persones participants amb alemany com a L1, malauradament no s'ha pogut codificar cap conversa on s'interaccionés en alemany.

Amb més dades en aquest sentit probablement es podria arribar a una definició senzilla de què es considera L1 en aquest estudi: la llengua de preferència per emetre verbalitzacions etiquetables amb codis amb la dimensió [FI].

Un cop s'ha fixat aquesta dimensió en l'arbre de codis ja no és necessari acudir al recurs de la tercera llengua i és fàcil identificar-la. Aquí ara un exemple sense tercera llengua.

007 Vale. O sea que estamos cogiendo la levadura disuelta y la estamos mezclando con, con lo demás. ¿No?

008 Bueno, la estamos poniendo en ese hoyito que hemos hecho en, en la harina... Y además la mantequilla los huevos y los cubitos de queso.

17-18_007-00 (00:00)

La dimensió [FI], dins l'estudi, no va emergir, de fet, fins bastant avançat el procés de codificació, cosa que va obligar a revisar força enregistraments i recodificar moltes cites. La majoria de codis que porten una marca FI corresponen a la magnitud micro, alguns a la magnitud meso i molt pocs a la magnitud macro.

Dimensió [FO]

Les cites etiquetades amb un codi que porta la marca [FO] corresponen a verbalitzacions emeses durant un procés de formulació o d'intent de formulació en el TA d'una idea continguda en la UTC. Un exemple molt clar es pot visualitzar en el següent fragment transcrit:

054 Porque es "stosst", "stösst". Sí, es en presente. ¿No? "le da una patada, con el pie"

016 Bueno. O sea. En realidad pone "golpea con el pie". Pero yo diría... Esto es como dar una patada. ¿No?

054 Exacto. Sí, sí, sí. "Golpea" es "chocar".

016 Sí.

054 Pero "dar una patada" también debe ser. Espera. A ver, voy a mirar aquí (tecleja) "dar una patada". Yo creo que sí. ¿Eh? "Dar una patada". ¿Ves? Una expresión, que...

016 Sí. En castellano sería "dar una patada".

054 Patada, sí, sí. Sí "dar una patada".

016 Pero entonces no diría "con el pie" porque la patada siempre es con el pie.

054 "Golpea".

016 No. No. Podemos decir "da una patada" pero entonces no ponemos "con el pie".

054 Es una redundancia. ¿No?

016 Sí, exacto. Vaya. Si estás de acuerdo. ¿Eh?

20_21_054-016 (09:25)

La transcripció correspon a una UTC de magnitud micro compartida per les dues persones participants. Del contingut de les verbalitzacions es pot interpretar que els processos cognitius no giren a l'entorn de la comprensió i que, un cop fixada la idea en les dues primeres línies, aquests processos giren exclusivament a l'entorn de la formulació de la idea en el text d'arribada.

Dimensió [TRAD]

Fins aquí hem diferenciat, descrit i comparat les variables [SIT], [FE], [FI] i [FO] dins el procés traductor, que van emergir de les dades de l'estudi bastant al principi de tot. Avançat l'estudi però, es va topar amb la següent micro UTC:

037 En la calle... En la Malowerstraße. ¿No, es?

038 Sí

037 Yo no soy partidario de traducir "Straße", eh! Yo lo dejaría "Malowerstraße" o "Malower ese, te, erre", abreviado.

038 Vale. No. Menos. Porque, eh, un castellanoparlante no necesit. no necesariamente sabe que “ese, te, erre” es “Straße” o es “calle”.

037 Bueno y si lo dejáramos sin tocar, sin traducir, tampoco, tampoco queda claro. ¿No?

038 Y siempre tenemos los paréntesis.

037 Vale. Bueno sí, dejémoslo así “en la calle... ehm sí”. Pero yo he visto muchas traducciones que lo dej. que lo traducen y después lo dejan y acompañan el nombre original al lado. Es decir “en la calle Malowerstraße”.

038 ¿Ah, sí?

039 Es una redundancia, pero...

18-19_1_38-37 (24:30)

Com es pot inferir sobre la base del contingut de les verbalitzacions de l'exemple, la UTC no es centra en les variables [FE] ni [FI], sinó exclusivament en la [FO], però, a més, afegeix l'ingredient que la persona traductora verbalitza clarament que es posa en el lloc del públic destinatari de la seva traducció.

Des d'aquest moment, durant el desenvolupament de l'estudi, les cites etiquetades amb un codi amb la variable [FO] que tenen en compte el públic receptor del TA, el públic receptor del TP o els dos alhora es passen a etiquetar amb la variable [TRAD]. Porten la variable [TRAD], per tant, les interaccions portades a terme durant un procés de formulació o d'intent de formulació en el TA d'una idea continguda en la UTC, que mostren un sentiment d'identificació explícita o d'empatia amb les persones destinatàries del TA o del TP.

Aquesta dimensió respon en certa manera la pregunta que es fan Muñoz i Martín de Leon (2021: 64):

Are translation addressees constructed in translators' minds in fashions similar to those used by writers and speakers to construct their readers or audiences in monolingual settings? Are such addressee constructions intuitively rooted in communication? If so, we should include audiences, interlocutors, and addressees into the picture.

6.10.1.3 Dimensions [PD] i [VD]

Un altre fenomen que emergeix en algunes UTC, concretament les cites codificades amb codis de [repte], es la diferenciació entre les variables [PD] i [VD]. Les sigles corresponen a si la (p)ersona (d)eclara de manera explícita el fenomen etiquetat amb el codi o si la (v)erbalització (d)enota aquest fenomen etiquetat amb el codi.

En el mateix exemple que hem mostrat quan hem abordat la dimensió [FE], es pot apreciar molt clarament la diferència entre una i altra dimensió: la cita {"Abschlagen". *Es que esto... Ya te digo yo, que no sé qué es exactamente.*"} la persona 011 declara de manera explícita que no entén la idea i la cita queda etiquetada amb el codi amb la variable PD [Repte: lèxico-semàntic, PD -FE]. L'altra persona participant, en canvi, fa les següents verbalitzacions {*Madre mía, ¡que difícil!*}, {*Ya miraré yo a ver qué significa.*} i {"Cortar" *¿puede ser?*}, de les quals es dedueix que té el mateix problema que 011, sense però que ho verbalitzi directament. Per això s'etiqueta amb el codi amb l'altra variable [Repte: lèxico-semàntic, VD -FE]. Aquesta diferenciació s'estableix en els codis del grup de codis [repte].

6.10.1.4 Dimensions [Execució] i [Consideració]

Una altra diferenciació que ha emergit en la codificació s'estableix en funció de si la verbalització etiquetada en una UTC mostra que la persona està executant una acció o sobre si verbalitza que executa o que cal executar aquesta mateixa acció. Aquesta diferenciació s'estableix en els codis d'[estratègia] i de [procediment].

Exemple:

056 Molt bé. Doncs ara torno un altre cop a la pantalla del Moodle... La veus?

055 Sí.

056 Molt bé. Vols eh... llegir el text en alemany? Per saber de què va? Ha, ha...

055 Sí. Una lectura ràpida...

055 (Llegeix en veu cada cop més baixa) "von den Männern ist keiner mehr kräftig genug, um hierher zu kommen..."...

[...]

056 Vale!

En la visualització del registre sobre el programa CAQDAS, a baix, es mostra com queda codificat el segment de conversa transcrit a dalt i s'aprecia com aquest segment ha quedat fixat com una macro unitat de treball col·laboratiu entre les persones participants 055 i 056 i que consta només de dues micro unitats, una en la qual aquestes persones "consideren" conjuntament la lectura de la totalitat del TP que han de traduir, i l'altra, en la qual aquestes persones "executen" la lectura de la totalitat del TP que han de traduir. L'espectograma mostra aquí de manera molt clara la diferència entre una variable i l'altra. La primera, que dura uns 15 segons, genera ones clarament audibles i la segona, que dura un minut, genera només un xiuxiueig. Aquest xiuxiueig és mostra també de com diversos fenòmens es poden codificar només a través d'un procés interpretatiu per part de l'analista gràcies a l'existència d'un codi parell amb una dimensió oposada. Aquest és el cas de la majoria de cites codificades amb un codi amb variable [execució].

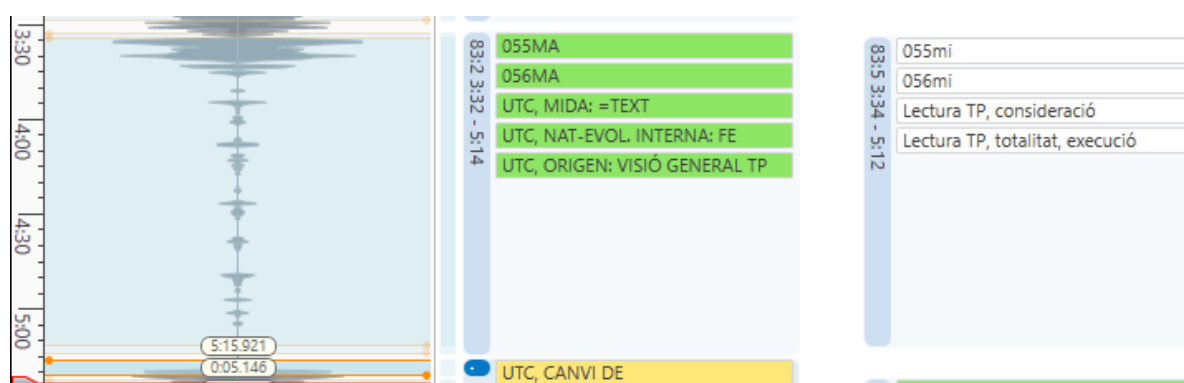


Figura 9. Còpia de pantalla que mostra la codificació d'una cita amb codis micro de dimensió [Execució] i [Consideració]

6.10.2 Fusionant codis

La dinàmica habitual d'un estudi mitjançant teoria fonamentada fa que l'analista comenci codificant els documents primaris aplicant etiquetes molt descriptives. La conseqüència directa és que emergeixen multitud de codis i tots ells amb títols molt propers a allò que mostren els documents primaris. El que es pretén però en una investigació d'aquestes característiques és reduir la informació a través d'un procés interpretatiu per fer emergir les raons que expliquen per què passa allò que passa i no una pura descripció d'allò que passa. Una dinàmica que cal aplicar constantment, doncs, és la de reducció del número d'aquests codis descriptius agrupant-los en codis més abstractes.

Atlas-ti disposa d'un mecanisme molt útil que permet portar a terme aquest exercici al mateix ritme que es va avançant en l'estudi. A través d'aquest mecanisme es poden seleccionar els codis que es desitgi, agrupar-los sota un codi nou i automàticament totes aquelles cites dels documents primaris etiquetades amb la diversitat de codis antics de tot el projecte passen a estar etiquetades amb el codi nou. A través de l'aplicació "comentaris", a més, queda registrada automàticament una descripció de l'operació. El codi [Assentament proposta TA], per exemple, mitjançant el qual han acabat etiquetades multitud de cites corresponents a l'acció d'una persona participant de proposar una traducció per a un fragment del text de partida, ha sorgit de fusionar diferents codis inicials amb noms diferents que es devien a com es fa l'assentament, quin objectiu té la proposta, etc. El resultat de fusionar codis implica l'eliminació de codis antics. L'opció de fusionar codis resulta també fonamental per treballar de manera sistemàtica i donar coherència a tot l'arbre de codis.

6.10.3 Agrupant codis

L'agrupació de codis respon a dos objectius: per una banda, igual que amb la fusió, a la necessitat de sistematicitat durant la codificació. Així, abans de donar la codificació d'un segment de diàleg per tancada, es pot consultar la llista de les agrupacions i assegurar-se, de no passar per alt cap dels àmbits en què pot estar involucrat un segment de verbalització. Per l'altra banda, les agrupacions de codis tenen una utilitat de cara a l'anàlisi ja que les comparacions es poden establir entre codis pertanyents a diverses agrupacions. Per exemple, es pot comparar quina mena de codis de l'agrupació "estratègia" coincideixen amb quina mena de codis "repte de traducció" d'acord a un tercer paràmetre, per exemple, d'acord amb el "perfil de participant", amb la "tipologia textual", etc. Finalment, l'agrupació de codis per conceptes permet també no perdre's en un bosc de codis durant tot el procés d'anàlisi.

Es poden agrupar i, de fet, durant l'estudi s'han agrupat els codis en funció de diversos paràmetres, per exemple "codis relatius a macro unitats", "codis relatius a meso unitats", "codis relatius a micro unitats", segons si les verbalitzacions etiquetades responen a accions explícites o implícites, segons si les verbalitzacions estan vinculades a les dimensions de situació, de comprensió, de fixació de la idea, de formulació de la idea, o a la dimensió traductològica en la seva globalitat. etc. Han sorgit també agrupacions que han aportat sorpreses interessants al final de l'estudi, com per exemple l'agrupació "codis d'acció corporal", en la que es recullen diferents codis com les riallades o els gestos que acompanyen determinats actes de traducció.

Del fet d'agrupar d'una sèrie de codis en pot resultar una agrupació que quedi establerta de manera estable com a concepte, però també es poden efectuar agrupacions provisionals durant qualsevol estadi de l'estudi per donar suport a l'anàlisi. La flexibilitat a l'hora de crear agrupacions constitueix un dels grans avantatges de treballar amb programari CAQDAS, ja que ajuda, per una banda, a que els codis puguin cristal·litzar d'una manera dinàmica i, per l'altra, que es puguin establir comparacions constantment entre agrupacions provisionals o agrupacions més definitives, de manera instantània, per a totes les dades de la totalitat de l'estudi.

Per oferir una visió operativa del conjunt de codis que presenta l'estudi, és a dir, per donar una visió entenedora dels codis que han emergit, segueix ara aquí una descripció d'un llistat d'agrupacions estables de codis, amb una enumeració del tipus de codis que les integren. Si es vol consultar les característiques de qualsevol dels codis, més endavant (apartat 7.1), es descriuen tots els codis, un per un, amb les seves propietats i dimensions i es mostren exemples de cites etiquetades amb aquests codis. Les agrupacions que es mostren aquí i els títols que les designen han emergit de les mateixes dades, de la mateixa manera que ho han fet els propis codis. Això vol dir que han experimentat un procés d'evolució: s'han originat arran de l'observació dels primers diàlegs; s'han anat modificant a mida que s'han incorporat nous diàlegs; algunes s'han fusionat entre elles, altres han estat eliminades, etc.

De la mateixa manera que agrupar codis serveix per a la dinàmica de la comparació constant, tant en la fase de constitució dels codis, com en la comparació entre codis un cop ja estan establerts, es poden establir en tot moment agrupacions dinàmiques d'altres elements de l'estudi, per exemple, subjectes d'estudi, textos de partida, etc.

És important entendre que totes les agrupacions, tant de codis, de participants, de textos..., no s'estipulen a priori, sinó que deriven de les dades a través d'un procés inductiu o abductiu. Així, no és que, s'hagin agrupat, per exemple, participants per uns nivells de competència prefixat o textos amb diferenciació gràfica i sense diferenciació gràfica en agrupacions diferents de bon principi, sinó que aquesta diferenciació s'estableix quan de les dades emergeix el fet que les persones participants es comporten de manera diferent segons el seu nivell de competència o davant d'aquests dos tipus de text.

En el llistat d'agrupacions que segueix és important tenir en compte que hi ha codis que pertanyen a més d'una agrupació i que tots els codis que han emergit de l'estudi formen part, com a mínim d'alguna de les agrupacions que es detallen. En primer lloc es llisten agrupacions de codis de magnitud micro i, al final, agrupacions de codis de magnitud macro i meso.

6.10.3.1 Codis micro, agrupats arran del tipus d'interlocució

Sota el concepte de [tipus d'interlocució] s'han agrupat de manera estable tota una sèrie de codis amb els quals s'han etiquetat cites arran del procés traductor en relació amb la manera com es desenvolupa comunicativament l'activitat des de la perspectiva de què aporta cada persona interlocutora a la conversa.

Els codis més freqüents en aquesta agrupació son els d'[aportació de proposta] (la persona aporta una proposta de traducció, que pot estar vinculada a la fase de comprensió, a la de la fixació d'una idea, a la formulació de la idea en la llengua d'arribada, etc.) i els de [certificació d'opció], on les persones ratifiquen una proposta emesa amb anterioritat.

Una altra sèrie de codis freqüents son, quan apareixen reptes, els relatius a les verbalitzacions relacionades amb les [aportacions de solucions] a aquests reptes. Quan les persones participants detecten errors de la seva pròpia acció traductora també es troben sovint cites que s'etiqueten amb codis relacionats amb aquesta [explicitació d'errors] i, com a conseqüència d'aquestes cites, s'etiqueten altres cites amb tota una altra sèrie de codis relacionats amb la [correcció d'errors] ja siguin aquests errors propis o de l'altra persona interlocutora.

Finalment agrupem també sota el concepte [tipus d'interlocució] aquells codis amb què s'etiqueten cites en funció del tipus d'argument que es fa servir davant la persona interlocutora i diferenciem entre [arguments categòrics], [arguments intuïtius] i [arguments raonats]. Tots aquests arguments, en les verbalitzacions, estan vinculats a les dimensions de la comprensió, la fixació, la formulació, etc. d'una idea i, per tant, han generat codis específics d'acord amb aquestes dimensions.

6.10.3.2 Codis micro, agrupats arran del tipus de repte

Sota el concepte de "repte" s'han agrupat de manera estable els codis amb els quals s'han etiquetat verbalitzacions que denoten que les persones participants topen amb una qüestió que els representa un esforç especial. Amb aquest terme s'eviten les connotacions negatives del terme "problema de traducció" que s'ha vingut aplicant, des de diverses perspectives, en l'anàlisi del procés traductor.

Així doncs, quan les verbalitzacions de les persones participants mostren que han topat amb un repte, a part dels codis relacionats amb les "aportacions de solucions", que hem detallat també en l'agrupació anterior [tipus d'interlocució], aquestes verbalitzacions

s'etiqueten amb codis relacionats amb el concepte de "repte". Aquests codis corresponen a verbalitzacions fonamentalment relacionades amb qüestions de gramàtica, amb qüestions lèxico-semàntiques i d'encaix en el text o en el context per raons de cohesió o de coherència textuals o raons culturals. En menor mesura han emergit codis que mostren l'aparició de reptes per qüestions ortotipogràfiques i de fraseologia. Tots aquests aspectes han generat codis diferenciats en funció de si el repte és a nivell de comprensió, de fixació de la idea, de formulació de la idea, etc.

La majoria d'aquests codis de reptes es desdoblen en dos, segons si el repte o el problema es presenta a ulls de les persones participants i hi fan front de manera conscient i deliberada, o bé si es presenta només a ulls de l'analista, és a dir si és només l'analista qui percep l'existència del repte i, per tant, les persones participants hi fan front o hi ensopeguen sense tenir-ne consciència.

La cocurrencia, per exemple, de codis de [reptes] i de codis d'[estratègia] en una mateixa cita o la ocurrència de codis d'aquestes agrupacions en cites contigües portarà a constatar, com veurem més endavant, quina mena d'estratègies s'han emprat davant quina mena de problemes, en relació amb un tercer factor (perfil de participant, tipus d'error, tipus de resolució, etc.)

6.10.3.3 Codis micro, agrupats arran d'estratègies

Sota el concepte d'[estratègia] s'acullen de manera estable els codis amb els quals s'han etiquetat segments de conversa durant els quals les persones participants apliquen una maniobra deliberada per tal d'aconseguir un objectiu traductològic. Son codis d'[estratègia] els codis vinculats a les següents maniobres, executades mentre les persones participants verbalitzen, per exemple arran de la cerca que estan portant a terme o que cal portar a terme:

- cerques lèxiques a persona interlocutora
- cerques lèxiques a imatges
- cerques lèxiques a recursos bilingües
- cerques lèxiques a recursos monolingües
- cerques lèxiques indeterminades
- cerques ortotipogràfiques
- cerques de sintagmes a traductor automàtic

per exemple, arran del fenomen formal que estan tenint en compte:

- apreciació de l'encàrrec
- apreciació de la funció del text
- apreciació de la tipologia textual
- apreciació del format del text
- apreciació de l'estructura gramatical del TA
- apreciació de les aportacions col·laboratives a l'assignatura
- apreciació dels continguts teòrics de l'assignatura

per exemple, arran de la maniobra que estan considerant executar:

- consideració d'assentament d'una proposta
- consideració de lectura de TA/TP
- consideració de recapitulació

per exemple, arran de la consulta informativa que estan portant a terme (es diferencia del concepte [cerca], que encapçala la llista en aquesta agrupació, en la mesura que no té lloc sobre un element lingüístic sinó sobre un aspecte temàtic).

- consulta a persona interlocutora
- consulta enciclopèdica
- consulta gramatical
- consulta textos paral·lels

o arran d'altres maniobres deliberades dirigides a culminar el requeriment de l'activitat, per exemple:

- contextualització de la micro/meso/macro unitat
- contextualització del TP/TA
- correspondència directa
- descripció genèrica del TP
- explicació de la idea
- explicació de l'estructura
- explicació del context
- identificació de l'estructura gramatical del TP
- lectura TP totalitat o bé d'una micro-, meso-, o macro unitat
- lectura TA totalitat o bé d'una micro-, meso-, o macro unitat
- recapitulació

- recurs a coneixement del món
- recurs a coneixement de la tipologia textual
- redimensionat gramatical
- redimensionat lèxico-semàntic
- reformulació del text d'arribada

En la globalitat de l'estudi, multitud de codis porten una extensió per distingir si l'acció codificada s'executa de manera explícita (verbalitzant que es fa) o implícita (es fa sense verbalitzar que es fa) —en terminologia de l'estudi [PD] (persona declara) o [VD] (verbalització denota)—. Altres codis també porten una extensió per discriminar si una acció s'executa o bé si la persona participant considera executar-la —en terminologia de l'estudi [execució] o [consideració]—. Dins de l'agrupació [Estratègia], tots els codis etiqueten una acció conscient i deliberada que sovint fins i tot es verbalitza explícitament. Per tant, davant la disjuntiva [PD] o [VD] i de la disjuntiva [execució] o [consideració], formen part de l'agrupació [Estratègia] la majoria de codis amb les dimensions [PD] i [consideració].

Per altra banda, s'observa que el mecanisme de desenvolupament de la tasca fomenta l'explicitació: com que, pel fet de treballar a distància, cadascuna de les persones participants no veu la totalitat de l'escriptori de l'altra, la situació obliga, de manera natural, a justificar algunes de les seves accions: "No, es que lo he buscado en...". Això, de cara a l'anàlisi, ajuda a discriminar aquells actes conscients dels inconscients i, en conseqüència a establir les fronteres entre els codis d'[estratègia] i els de [procediment].

Com es pot veure a l'apartat 7.2 son múltiples les comparacions que s'estableixen entre codis d'[estratègia] i codis d'altres agrupacions. Sense anar més lluny, per exemple, al punt 6 de l'apartat 7.2.1.4 es pot constatar la incidència d'un codi d'estratègia (l'ús del traductor automàtic) en un factor tan crucial com es l'establiment, per part de les persones participants, de les Unitats de Treball Col·laboratiu.

3.10.3.4 Codis micro, agrupats arran d'allò que s'aprecia¹⁷

Posem per cas que en una conversa es verbalitza arran d'un repte que ha sorgit i aquest fet desencadena una sèrie de cites arran d'estratègies per superar aquest repte. Aquestes cites

¹⁷ "apreciar" s'utilitza aquí en el sentit de "tenir en compte" o "considerar". S'ha evitat el terme "consideració" per designar aquesta agrupació de codis, tot i que probablement seria més ajustat semànticament, per evitar la confusió terminològica amb el binomi "consideració-execució", que s'utilitza per diferenciar si les verbalitzacions etiquetades amb alguns codis d'estratègia responen a que s'executa l'acció o que es considera d'executar-la.

necessàriament impliquen que les persones participants hagin de centrar l'atenció en un aspecte, fenomen o element concret, o més d'un, de tot el parament necessari per dur a terme l'activitat. Així doncs, sota el concepte d'[apreciació] s'acullen els codis amb els quals s'han etiquetat les cites on les persones participants tenen en compte un element o fenomen determinat de cara a resoldre la tasca de traducció. Hi ha codis intratextuals i extratextuals. Emergeixen codis d'apreciació en els següents àmbits:

- adequació en la LA
- aspecte intercultural
- aspectes col·laboratius assignatura
- coherència TA
- concordança semàntica
- continguts teòrics assignatura
- correcció en la LA
- dificultat de la tasca
- enunciat tasca
- encàrrec de traducció
- fluïdesa TA
- funcionalitat del TA
- mètode de treball
- mètode de traducció
- ortotipografia
- tipologia del TA
- tipologia del TP
- TP, Desconsideració

Per posar un exemple, a l'apartat 7.2.2.1, es pot veure la transcendència de considerar codis que mostren què tenen en compte les persones participants, és a dir, codis de l'agrupació [apreciació], per llavors nosaltres, com a analistes, poder constituir una de les dimensions que ha emergit com a constituent del procés traductor durant la resolució de les activitats TransDialog en general.

6.10.3.5 Codis micro, agrupats arran del procediment

Sota el concepte [procediment] s'han agrupat de manera estable els codis amb els quals s'han etiquetat aquelles cites que fan patent que les persones participants estan executant

una actuació per tal d'aconseguir un objectiu traductològic tot i que no explicitin verbalment el fet d'executar-la. Dit d'altra manera, no verbalitzen que executen l'actuació sinó que executen l'actuació mitjançant la verbalització. Per exemple, l'analista pot distingir en un enregistrament tot un segment on la persona participant està llegint un fragment del text de partida sense verbalitzar que ho fa. En aquest supòsit tot el segment en què es pot sentir com a persona llegeix, queda etiquetat amb un codi de [procediment]. Son codis de [procediment] els codis vinculats a les següents actuacions:

- assentament oral de proposta de text d'arribada
- assentament escrit de text d'arribada
- avanç paraula per paraula
- conceptualització dinàmica
- contextualització de la micro/meso/macro unitat
- correspondència directa
- diverses opcions, consideració
- lectura del TP
- lectura del TA
- lectura de traducció automàtica
- recurs a coneixement del món
- recapitulació
- redimensionat gramatical
- redimensionat lèxico-semàntic
- reformulació TA
- traducció directa com a lectura
- valoració d'un determinat recurs o eina

Els codis de procediment es distingeixen dels codis d'estratègia en la mesura que els darrers mostren el grau de consciència i d'intencionalitat amb què les persones participants apliquen el recurs, mentre que per als primers sovint cal adoptar, en alguns casos, una actitud més interpretativa. La base d'un codi d'estratègia i d'un codi de procediment pot ser la mateixa. Per exemple, s'etiqueta sota el títol "recapitulació" aquell segment on les persones participants verbalitzen que necessiten fer una recapitulació del resultat del treball amb un fragment per poder continuar amb l'activitat. Però si, en acabar el treball amb una unitat de treball col·laboratiu, les persones participants senzillament procedeixen a recapitular, el segment s'etiqueta igualment amb el títol "recapitulació". Ara bé, en el primer supòsit el nom del codi portarà l'extensió [-consideració], mentre que en el segon portarà l'extensió [-execució], per diferenciar-los.

Un cop codificades totes les converses, per avançar en l'anàlisi ha resultat molt interessant establir comparatives entre codis de l'agrupació [estratègia] i codis de l'agrupació [procediment] d'acord a altres paràmetres, per exemple [[tipus de participant]+[tipus de repte]], etc. Això, tal com es mostra, per exemple, a l'apartat 7.2.2.4 ha ajudat a arribar a conclusions arran de fenòmens conscients i inconscients.

6.10.3.6 Codis micro, agrupats arran de la metodologia

Sota el concepte de "metodologia" es poden agrupar els codis amb els quals s'han etiquetat verbalitzacions que denoten que les persones participants aborden el mètode de traducció o el mètode de treball que s'adopta per tal de resoldre l'activitat. Son codis de metodologia els codis vinculats a les següents qüestions:

- encàrrec de traducció
- mètode de treball
- mètode de traducció

6.10.3.7 Codis micro, agrupats a l'entorn dels errors

Sota el concepte de "errors" es poden agrupar els codis amb els quals s'han etiquetat verbalitzacions que denoten que les persones participants prenen una decisió equivocada d'acord amb l'enunciat de l'activitat, a ulls de l'analista o a ulls de les propies persones participants. Emergeixen codis d'error en els següents àmbits:

- Error, comissió
- Error, esmena
- Error, esmena interlocutor

Cadascuna d'aquestes codificacions es concreta després en codis específics segons si l'error és en l'àmbit de la comprensió, el de la fixació de la idea o el de la formulació de la idea en la llengua d'arribada. Com es pot imaginar és interessant establir comparacions entre els codis d'aquesta categoria i els codis de l'agrupació de [reptes] en relació amb altres factors, com puguin ser el nivell de competència de les persones participants, els tipus d'estratègies emprats, etc.

6.10.3.8 Codis micro, agrupats a l'entorn d'una resolució

Sota el concepte de “resolució” es poden agrupar els codis amb els quals s’han etiquetat verbalitzacions que denoten que les persones participants tanquen una negociació que té objectiu traductològic i que té lloc sobre el bloc que les persones participants han estat abordant. Emergeixen codis de resolució en els següents àmbits:

- acord de Traducció
- aportació de solució
- assentament d'una proposta del text d'arribada
- certificació d'opció
- cop de peu endavant
- desacord de traducció
- eureka!

Son els codis característics que es troben al final d'una meso unitat, la unitat que sorgeix quan apareix un repte de traducció.

6.10.3.9 Codis micro, agrupats a l'entorn d'una acció corporal

Sota el concepte de “acció corporal” s’han agrupat codis amb els quals s’han etiquetat verbalitzacions, emeses amb objectius traductològics, acompanyades d'accions notòries executades amb la intervenció d'altres aparells corporals, diferents als propis de l'articulació fònica que es fa servir per parlar. Han emergit codis d'acció corporal en l'àmbit de les “riallades” vinculades a determinades dimensions dels codis i en l'àmbit de les “gestualitzacions” vinculades als significats amb els quals s'està treballant amb els textos de l'activitat.

Es tracta de codis que van aparèixer en les fases primigènies de l'anàlisi, quan la codificació era purament descriptiva i que van quedar arraconats ja que semblava que contemplar-los implicava eixamplar encara més l'objecte d'estudi. No ha estat fins a les darreres etapes de l'estudi, amb el treball amb categories més abstractes, que s'ha vist la possibilitat d'aprofundir en les relacions de les “riallades” amb la dimensió [TRAD] i les “gestualitzacions” amb la dimensió [FI], tal com s'explica a l'apartat 7.2.2.

6.10.3.10 Codis micro, agrupats a l'entorn del perfil de participant

Cada participant disposa d'un codi. Cada verbalització queda etiquetada amb el codi de participant corresponent. S'han agrupat aquests codis en tres agrupacions diferents (A, B i C) en funció del nivell competencial de cada participant. El nivell A és el menys competent i el C el més competent. Els criteris per a la diferenciació s'han explicat a l'apartat 6.4.

Com ja s'ha pogut veure en la descripció de les anteriors agrupacions, entre els diferents exponents de comparació, els més prolífics en aquest estudi són els que estableixen una comparativa entre codis, agrupacions de codis o dimensions dels codis i cadascuna d'aquestes tres tipologies de participant.

6.10.3.11 Agrupacions de codis de magnitud macro

Fem un compendi en aquest apartat de les agrupacions estables de codis de magnitud macro:

Les agrupacions més destacables són, en primer lloc, la que acull els codis sobre la [MIDA] del segment lingüístic que constitueix el "tema" que aborden les persones participants en cada macro UTC. En aquesta agrupació s'hi encabeixen els codis amb què s'etiqueta si aquest segment lingüístic sobre el qual les persones estant treballant és "més petit o igual que", "igual que" o "més gran o igual que" una paraula, una frase, una oració simple..., fins arribar a tot el text en el seu context.

En segon lloc, l'agrupació més destacable és la que acull els codis amb què s'etiqueta la [NATURALESA I EVOLUCIÓ INTERNA] de la macro unitat. En aquesta agrupació s'hi encabeixen els codis amb què s'etiqueten les dimensions traductològiques que entren en joc en cada macro unitat (la situacionalitat, la comprensió, la fixació d'una idea o la formulació d'una idea o la formulació d'aquesta idea tenint en compte tot el context) i que recullen l'evolució en les fases de comprensió -fixació -formulació de la idea dins la unitat.

En tercer lloc, la que acull els codis amb què s'etiqueta l'[ORIGEN] de la macro unitat. És a dir, la raó per la qual s'ha originat (un repte, el format del text de partida, la mecànica de treballar línia per línia, la voluntat de recapitular, etc.)

De la mateixa manera que les agrupacions de codis micro, els codis macro i les seves agrupacions han sorgit exclusivament del treball amb les pròpies dades, sense que s'hagi adoptat cap categoria provinent d'altres estudis. De la mateixa manera també, de les

comparacions de codis d'aquestes agrupacions de nivell macro amb codis d'altres agrupacions de nivell macro, però sobretot de les comparacions entre codis d'agrupacions macro i codis d'agrupacions micro han sorgit les dades més rellevants de l'estudi. Veg. per exemple, l'apartat 7.2.1.4.

6.10.3.12 Agrupacions de codis de magnitud meso

De la mateixa manera que en les macro cites, les meso cites, s'etiqueten amb codis de magnitud meso que es poden agrupar sota els mateixos conceptes que els codis de magnitud macro. Això és així, perquè la naturalesa, l'evolució interna, la mida del segment lingüístic treballat o les raons que han desencadenat la unitat són conceptes que es poden aplicar igualment a una macro com a una meso unitat. De fet, ja s'ha dit més amunt, que les meso unitats s'han passat a diferenciar de les macro en una fase ja avançada de l'estudi, quan es va veure que alguns dels codis que exigien aquestes meso unitats no encaixaven amb els que exigien les macro: fonamentalment el tipus de repte si l'origen és un repte i el fet que aquest origen pugui ser no compartit per les dues persones participants. Veg. apartat 7.2.1.2.

6.11 Codis buits

Un dels fenòmens que pot cridar l'atenció sobre la codificació és l'aparició de codis buits. És a dir, que, arran de l'observació de les dades, hagin emergit codis que no s'han aplicat a cap cita. Aquest fenomen es produeix, perquè, com s'ha dit, l'aplicació de la MCC exigeix una necessitat de coherència entre totes les categories que van emergint.

Per posar un exemple, en el moment que de l'observació d'un diàleg emergeix la categoria [Argument categòric], l'analista estableix aquesta categoria com a codi. A mida que es van codificant més diàlegs, es veu que aquest codi apareix relacionat amb el fenomen de la formulació de la idea en la llengua d'arribada: dimensió [FO]. En la mesura que l'analista veu que aquesta relació és consistent al llarg de molts diàlegs, li canvia el nom per el de [Argument categòric -FO]. Abans de fer això, naturalment ha de revisar¹⁸ que totes les cites ja codificades amb el codi [Argument categòric] encaixin amb el nou codi [Argument

¹⁸ Com ja hem dit, Atlas ti permet fer aquesta revisió fàcilment, en la mesura que se li pot demanar un llistat de totes les cites etiquetades amb un codi i amb un clic es pot visualitzar i escoltar el segment etiquetat, per comprovar-ho.

categòric -FO]. Un cop feta la comprovació i el canvi de nom del codi, per procurar la coherència amb la resta de codis que disposen de les dimensions [FE], [FI], [FO], [TRAD], es creen, a més, els codis [Argument categòric -FE], [Argument categòric -FI] i [Argument categòric -TRAD]. Al final, alguns d'aquests codis que s'han creat per coherència amb altres codis, no s'han pogut aplicar en cap cita per molt que s'ampliés l'estudi amb la incorporació de nous enregistraments.

En el moment de començar amb el redactat final del treball es va considerar eliminar aquests codis buits de l'estudi, però de seguida es va veure que l'absència d'una dimensió en les cites i la conseqüent impossibilitat d'etiquetar-les amb un codi ajudava a definir la resta de cites. Per exemple, l'absència de cites per al codi [Argument categòric -FI] ens diu que les persones participants, en els moments en els quals emeten verbalitzacions arran de la fixació d'una idea en el seu cap (no quan emeten verbalitzacions arran de la comprensió de la idea ni arran de la formulació d'aquesta idea en el text d'arribada), no utilitzen arguments categòrics en els enregistraments de l'estudi. Aquesta conclusió es converteix, doncs, en una de les propietats de la variable [-FI], que la refermen com a tal.

7. Avançant en l'anàlisi

En aquest capítol, sota un titular dinàmic, es mostren els resultats de l'estudi de la manera com han evolucionat, també de manera dinàmica, tal com es deriva de l'aplicació de la teoria fonamentada. En primer lloc es fa referència al llistat final de codis al moment del tancament del projecte, en segon lloc es mostren inferències concloents derivades de les comparacions entre codis i dimensions dels codis i, en tercer lloc, es mostra un breu apunt sobre la manera com s'han anat fixant aquests elements des d'un punt de vista tècnic.

7.1 Llistat de codis

En el capítol anterior hem descrit com s'ha procedit en la segmentació del discurs, en la manera com han emergit els codis amb els quals s'han etiquetat els segments i hem donat una visió aèria del mapa de codis que han cristal·litzat a partir d'unes agrupacions. Aquest procés ja conté, de fet, bona part del procés analític, ja que és l'aplicació de la metodologia de la comparació constant entre les dades la que ha permès tant l'assentament d'uns criteris de segmentació, com l'assentament dels codis, com les possibilitats de constituir agrupacions dels codis, en relació amb la negociació de significats que té lloc durant l'execució de l'activitat TransDialog.

La consolidació de les codificacions, però, no és el resultat final que es busca. L'objectiu final és continuar establint comparacions, encara que aquestes ens puguin obligar a retrocedir i a revisar els criteris aplicats fins al moment. Com ja hem dit, la mecànica de la teoria fonamentada exigeix un avançar i retrocedir constant; el procés de segmentació de les unitats es retroalimenta del procés de constitució de les categories i el sistema de categories es retroalimenta de les primeres temptatives de comparacions amb els codis consolidats. Per tant, els primers resultats en la comparació entre diverses categories en la fase d'anàlisi fan modificar l'arbre de codis i, fins i tot els mateixos criteris de segmentació en l'etiquetatge.

Així doncs, no és fins al final de l'estudi, que l'arbre de codis ha quedat consolidat. Cada codi queda descrit de manera definitiva i se'n pot presentar un llistat definitiu amb tots els detalls. Aquesta descripció, que és la que s'ha anat construint al llarg de l'estudi i que ha acompanyat el procés de codificació, és la que ha servit a l'analista per anar fixant les característiques i propietats que ha de complir cada codi i que han de diferenciar el codi dels altres, i la que ha resultat del procés dinàmic de constitució de cada codi.

En aquest informe final adjuntem el llistat final amb les entrades redactades en forma de fitxa, sota un mateix patró i classificades alfabèticament a partir del lema, que és el nom del codi. D'aquesta manera, durant la lectura d'aquest capítol 7, es pot acudir a la fitxa dels codis particulars, amb la seva descripció, si cal aclarir algun detall d'algun codi per entendre les inferències que es fan en la segona part del capítol. A aquesta descripció s'hi adjunten exemples¹⁹ de fragments de conversa transcrits, no perquè aquestes transcripcions s'hagin fet servir durant el procés analític (ja s'ha dit que en tot moment s'ha segmentat, etiquetat i codificat directament sobre els fitxers de vídeo), sinó per ajudar a entendre, si és necessari, les dimensions i propietats de cada codi durant la lectura d'aquest informe final. Com que la lectura lineal d'aquest llistat de codis pot resultar feixuga, malgrat que la cristal·lització dels codis constitueix la part fonamental i més laboriosa del treball, es presenta a l'apartat d'annexos.

7.2 Continuant les comparacions

Durant el desenvolupament de l'estudi, un cop força consolidat l'arbre de codis amb els quals hem etiquetat la totalitat de la conversa segmentada, el següent resultat substancial prové de continuar aplicant el mètode de comparació constant a partir de la coocurrència de codis de diversos nivells o de diverses agrupacions, sobre les cites, per constatar la presència o absència de determinades dimensions i variables d'aquestes dimensions en aquestes coocurrències i així poder constatar l'existència de fenòmens rellevants relatius a la negociació de significats que té lloc durant el procés traductor.

A part de les coocurrències, el programa CAQDAS permet també fer cerques de combinacions de codis per mitjà d'operadors booleans, de proximitat o semàntics; com per exemple: que es mostrin totes les cites en què s'ha aplicat tant el codi A com el codi B o que s'ha aplicat el codi A però no el B, etc. Aquestes consultes també es poden combinar amb variables sobre la base de grups de documents, d'agrupacions de codis, etc. Això significa que es pot restringir una consulta només a una part de les dades, com ara, mostrar totes les cites en què s'ha aplicat el Codi A però no el codi B, però només per a un determinat tipus de text, per exemple, els corresponents a textos instructius. D'aquesta manera es poden constatar els fenòmens rellevants.

¹⁹ La mida del fragment transcrit, per exemplificar més bé un codi, pot comprendre una mica més de conversa que el segment estrictament etiquetat amb aquest codi, amb l'objectiu de poder contextualitzar adequadament el sentit de la cita en la lectura d'aquest informe final.

Els resultats que ens aporta continuar amb l'aplicació del mètode de comparació constant a partir d'una codificació ara ja més consolidada van en dues direccions. Per una banda ens permet confirmar la solidesa del sistema de segmentació i de codificació i, per una altra, ens permet explorar les relacions entre determinats codis (sobre tot, entre codis aplicats a cites d'una magnitud menor inclosos dins de cites etiquetades amb codis d'una magnitud més gran), entre les dimensions dels codis i inferir unes constants.

Pel que fa al procediment mecànic del programa informàtic, en aquesta fase de l'anàlisi, la comparació constant deixa d'establir-se directament sobre els enregistraments audiovisuals i passa a fer-se sobre uns duplicats d'aquests documents primaris. Això és així arran dels límits de capacitat de processament de molts fitxers audiovisuals oberts alhora per part del maquinari de l'equip. Per altra banda, com que el que interessa, un cop consolidats els codis, és treballar arran de les coocurrències de codis, les comparatives s'estableixen ara sobre una mena de fotografia de les converses codificades i no cal fer-ho directament sobre els registres audiovisuals. Així, de cada registre audiovisual se n'ha estès un informe escrit, en format document, on s'han incorporat tots els codis, mitjançant el sistema de codificació d'Atlas-ti, però ara vinculats a una imatge de l'espectograma. Des d'aquest moment es treballa, doncs, sobre una codificació que ja no descansa sobre el fitxer audiovisual original, sinó que descansa sobre una "fotocòpia" d'aquest fitxer. Això permet que les eines de cerca del programa puguin executar els seus càlculs de manera immediata, cosa que no passaria si haguéssin de llegir els documents primaris en format audiovisual per efectuar aquests càlculs. De tota manera, els arxius audiovisuals originals codificats queden arxivats igualment, ara, cada un en format de projecte individual, i s'hi pot accedir en qualsevol moment, senzillament important el projecte que el conté. Aquest procediment s'ha establert per fer possible cerques ràpides de coocurrències o cerques de combinacions de codis al llarg de tots els arxius del projecte seguint el mateix mètode de la comparació constant. Sense aquest mecanisme, el programa, cada cop que li fem una pregunta arran de relacions entre codis, hauria d'evocar directament totes les cites en format audiovisual i això col·lapsa la cerca. Només fent les indagacions ara sobre un arbre de codis no vinculat a arxius de vídeo, podem navegar ràpidament a través de tots els documents primaris i, si necessitem accedir puntualment a un arxiu de vídeo per contrastar un fenomen, ho podem fer fàcilment obrint el projecte²⁰ corresponent a aquest arxiu.

²⁰ Cal reconèixer que aquest canvi en el procediment fa que, en el projecte final sobre documents i no sobre enregistraments, les modificacions fetes en l'arbre de codis no es traslladin automàticament als fitxers audiovisuals codificats. Per tant, a partir d'aquest moment s'han fet molt pocs canvis en aquest arbre de codis.

7.2.1 Arran de la segmentació:

La primera mostra de solidesa de la segmentació del flux conversacional dels registres en cites corresponents a Unitats de Treball Col·laboratiu per mitjà del mètode de comparació constant l'aporta l'evidència que la divisió encaixa en la globalitat de les situacions comunicatives en les quals estan involucrades totes les verbalitzacions, des de la situació comunicativa que emmarca el TP, a la que es preveu que originarà el TA, fins al de la resolució de la mateixa tasca, totes elles en el seu context situat particular. És a dir, el "tema" abordat i compartit en cada unitat pot venir determinat indistintament per la naturalesa del TP, per la naturalesa del TA o per la naturalesa de la conversa i, tant si depèn d'una realitat com d'una altra, es pot segmentar amb els mateixos criteris.

Una altra mostra de solidesa que aporta la comparació és el fet que la segmentació sigui compatible amb els conceptes que emergeixen de totes les agrupacions de codis: ja si es tracta que la verbalització s'ha categoritzat des de la perspectiva del [tipus d'interlocució], des de la perspectiva del [tipus de repte] que es presenta, de l'[estratègia] que s'aplica per resoldre'l, d'allò que es té en compte a l'hora d'aplicar aquesta estratègia, etc.

Una altra mostra de solidesa de la segmentació en UTC mitjançant el mètode de comparació constant l'aporta el fet que la segmentació del discurs emès per les persones participants sigui compatible amb totes les dimensions que han emergit: ja si es tracta de que aquestes persones executen o que consideren executar una acció (una cerca, l'assentament d'una proposta, una recapitulació); ja si es tracta de la relació de qualsevol d'aquests fenòmens amb la comprensió d'una idea en el text original, amb la fixació d'aquesta idea o en la formulació d'aquesta idea en un text d'arribada. Tant si és un [Fluïdesa TA -TRAD, Apreciació], com un [Eureka -FE], com un [argument intuïtiu, -FE], totes les cites es poden acollir al concepte de UTC.

Finalment, la mostra de solidesa sobre la diferenciació de les UTC en les tres magnituds que s'han consolidat (macro, meso, micro) l'aporta principalment el fet que la divisió es pugui aplicar indistintament en situacions heterogènies amb resultats semblants (interaccions amb grups de tres persones, participants amb perfils diferents), amb l'excepció del cas on les persones participants han sotmès, abans que res, el TP en la seva totalitat a un procés de traducció automàtica. La resta de mostres de solidesa sobre aquesta diferenciació, a través de l'aplicació de la metodologia de la comparació constant, les aporten alguns dels codis que apareixen a l'interior de cadascuna d'aquestes unitats i que es detallen a continuació:

7.2.1.1 Constants de les macro UTC

Les macro UTC han estat definides al punt 6.9.2 com les unitats de treball en les quals les persones participants tenen present la totalitat d'aquest bloc mentre van verbalitzant sobre detalls dels elements que juguen un paper en aquest bloc. (Corresponen, per tant, a segments llargs de conversa, és a dir, en terminologia de l'estudi, a cites codificades amb codis de magnitud macro que contenen unitats de magnitud micro d'índole diversa i poden contenir també cites de magnitud meso si apareix un repte). Constants que han aparegut en l'estudi sobre aquestes UTC son:

1. Rarament hi ha macro UTC de generació i de revisió que continguin només una o dues cites de magnitud micro en el seu interior. Un cas excepcional vindria a ser el que es mostra en el gràfic següent: es pot apreciar que la Macro UTC del centre només conté dues UTC de magnitud micro, relatives, una a la consideració que fan les participants de llegir la totalitat del TP i l'altra a la propia execució d'aquesta lectura. Es tracta d'un cas rar en l'estudi. La majoria de UTC de generació de magnitud macro contenen desenes de UTC de magnitud micro.

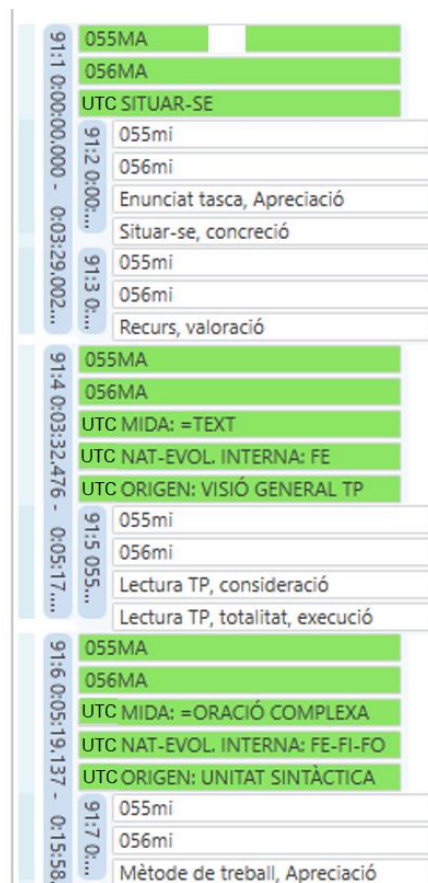


Figura 10. Còpia de pantalla que mostra la codificació d'una successió de cites breus de magnitud macro.

2. Les persones participants acostumen a verbalitzar explícitament, en primer lloc, que es disposen a abordar un segment de treball concret relatiu a la tasca i, en acabat, que es disposen a tancar-lo. S'estableix, per tant, el codi [UTC, CANVI DE], per etiquetar aquestes verbalitzacions. Els segments de conversa que queden entremig de dos segments etiquetats amb el codi [UTC, CANVI DE] constitueixen, doncs, Unitats de Treball Col·laboratiu de magnitud macro.

Un simple càlcul quantitatiu, que es pot fer fàcilment amb les aplicacions del programa CAQDAS, sobre la relació entre nivell d'expertesa de les persones participants i número de codis [UTC, CANVI DE] que es presenten en la totalitat dels registres dona una visió de la tendència dels perfils de participant a centrar-se en més o menys UTC i, per tant, a centrar-se en UTC més llargues o més curtes. Els resultats indiquen que a major nivell de competència global de la parella es donen menys unitats de canvi i, per tant, es donen menys unitats de treball. Amb això es corrobora el que ja diuen tots els estudis de verbalitzacions: a major nivell d'expertesa, les unitats d'atenció/traducció/treball... tendeixen a ser més llargues.

Si, mitjançant les eines del programa però, establim una diferenciació entre activitats executades sobre textos de partida amb format gràfic que fracciona visualment breus unitats de text, com són els textos instructius i els textos tècnics de l'estudi, per una banda, i, per l'altra, activitats executades sobre textos continus (periodístics, literaris i publicitaris descriptius de l'estudi (veg. Annex), podem establir una comparativa sobre la magnitud de les macro UTC en relació amb el format visual de TP i el nivell d'expertesa de la persona participant. Així si restringim la consulta al conjunt de textos amb format gràfic no fraccionat, el resultat és que les persones participants de perfil [A] (menys expertes) tripliquen les UTC respecte a les de nivell [C] (més expertes) i si canviem el paràmetre de restricció i el posem a "format gràfic fraccionat" (és a dir, excloent ara els textos continus), els resultats, en canvi, són molt més propers entre si²¹.

Aquesta comparació permet formular la hipòtesi que un format gràfic fraccionat en un text de partida pot fer que les persones participants s'ajustin a l'estructura visual del TP a l'hora de centrar-se en una unitat de treball col·laboratiu, amb

²¹ Fórmula aplicada:

Eines de consulta

Abast de la cerca: format fraccionat / format no fraccionat

Abast de la consulta: {MACROUNITATS} coocorre amb {Participants A / B / C}

independència del seu nivell de competència. I, en canvi, en un text continu, que les persones tendeixin a treballar amb unitats compartides més grans o més petites en funció de la seva competència.

3. Quan la macro unitat de treball col·laboratiu deu el seu origen al format del text de partida, tota ella s'etiqueta amb el codi de magnitud macro [UTC, ORIGEN: FORMAT TP]. Quan, en cas contrari, el text de partida no presenta una fragmentació relativa al format, el més habitual és que les persones participants estableixin les unitats de treball col·laboratiu arran de criteris sintàctics del TP, llavors el codi que etiqueta la unitat de treball és [UTC ORIGEN: UNITAT SINTÀCTICA]: Les persones participants busquen a partir d'indicis ortotipogràfics, lèxics, d'ordenació dels elements... on comença i on acaba una oració, una frase, etc i la prenen com a objecte de focalització. És el codi d'origen més abundant de les macro unitats.

Una constant que emergeix de l'observació de les verbalitzacions corresponents a treball amb textos de partida en els quals una segmentació no és evident per raons sintàctiques o de format del TP és que hi ha uns factors de cohesió textual que fan que totes les persones participants segmentin les macro UTC en un mateix punt. Així s'observa p.e. que la repetició de forma plena del subjecte al TP actua com a divisió clara en el text Val Gardena Active:

“Entspanntes Wandern ist eine Stärke des Grödner Angebots. Deshalb gehört auch Val Gardena Active, das Wochenprogramm für den aktiven Gast, der an Sport und Kultur sowie an der herrlichen Bergwelt interessiert ist, zu den besonders populären Freizeitangeboten. Val Gardena Active enthält Freizeitspaß für die ganze Familie von geführten Ausflügen in den Naturpark Puez Geisler, Sonnenaufgangswanderungen mit Wildbeobachtung über Mountainbike Kurse bis hin zu Kinderprogrammen und Kochkursen mit anschließender Verkostung”.

4. Les cites de magnitud macro, excepte les etiquetades amb els codis [UTC, ORIGEN: LÍNIA PER LÍNIA] i [UTC, SITUAR-SE] presenten una constant relativa al fet que les persones participants tenen actives unitats de treball de magnituds diferents al mateix temps. És a dir, que mentre tenen activa una macro unitat de treball relativa a una idea d'una mida determinada, aporten verbalitzacions alhora sobre aspectes més reduïts circumscrits dins la macro unitat a nivell meso i a nivell micro.
5. Les macro UTC estan etiquetades amb codis de nivell macro. Però la presència i combinació de cites etiquetades amb codis d'altres nivells en el seu interior son també allò que ajuda a definir-les. Per exemple, a part de la presència de verbalitzacions introductòries i de clausura, un factor determinant és el fet que les

persones participants donin lectura al fragment del TP o donin lectura al fragment de TA amb el qual s'ha treballat durant la UTC i, per tant, apareguin els codis de magnitud micro [Lectura TP, fragment UTC, execució] o [Lectura TA, fragment UTC, execució]. La presència d'aquests codis de magnitud micro constitueixen un indicador clar de la magnitud de la unitat macro amb la qual treballen les persones participants.

Com es veurà en l'apartat 7.2.3, a més, la comparació entre diversos perfils de participant respecte a aquestes verbalitzacions, és a dir, si en l'interior d'una macro unitat, la conversa es centra més en el text de partida o en el text d'arribada ens donarà dades rellevants sobre on es fixa l'atenció.

6. Les unitats de magnitud macro de generació i les unitats de magnitud macro de revisió solen presentar diferències notables entre elles. Això es pot constatar en les dimensions dels codis que les etiqueten: [ORIGEN] (factor desencadenant de la UTC), [MIDA] (grandària del fragment de text que es treballa en la UTC) i [NAT-EVOL. INTERNA] (evolució en les fases de comprensió -fixació -formulació de la idea dins la UTC). Per altra banda, contenen micro codis molt diferents, però aquesta disparitat presenta una regularitat en el conjunt de codis que les etiqueten en totes les converses, amb independència del perfil de la persona participant o del TP.

7.2.1.2 Constants de les meso UTC

Les meso UTC han estat definides al punt 6.9.4 com aquelles unitats consensuades on es produeix una discussió específica en el sí d'una macro unitat. És a dir, mentre les persones participants estan treballant sense perdre de vista tota una macro unitat, s'origina una meso unitat quan apareix un problema o repte, a mode de parèntesi dins la macro unitat. Les meso unitats corresponen, per tant, a fragments de conversa relativament breus que es troben sempre dins una cita de magnitud macro i que contenen sempre cites de magnitud micro.

Atès que la meso UTC té lloc sense perdre de vista la macro UTC, la coexistència simultània d'unitats de diferent magnitud ha d'anar necessàriament lligada a una capacitat "polifònica" de la memòria de les persones participants. Per altra banda, sovint ocorre, en el procés de codificació, que el que ha començat etiquetant-se com una meso UTC acaba etiquetant-se com a macro UTC, ja que les persones participants han acabat convertint el

“tema” d’aquesta unitat en la part central de la conversa i han acabat oblidant la macro UTC on estava inserida.

Igualment que amb les unitats de magnitud macro, entre els codis amb els quals estan etiquetades les unitats meso destaquen els codis relatius a la mida textual al qual al·ludeix la unitat conversacional, la meso UTC. És a dir, en aquestes unitats les persones participants també centren el seu treball en un segment textual d’una magnitud concreta independentment de la magnitud de la UTC. En l’estudi, segons la mida d’aquest segment de text al qual al·ludeix la UTC, aquesta s’etiqueta amb codis que descriuen si el segment és igual que, més gran que, paraules, frases i oracions senzilles, frases i oracions complexes, etc. El més habitual és que les macro UTC al·ludeixin a segments textuais més grans que els segments als quals s’al·ludeix en una meso unitat.

De l’aplicació del mètode de comparació constant sobre les verbalitzacions respecte a les unitats d’aquesta magnitud s’observa una particularitat remarcable: el fet que les persones participants en la conversa tinguin nivells de competència molt diferents fa que no es puguin etiquetar els segments de conversa amb els mateixos codis que s’apliquen a parelles que sí que mostren un nivell de competència semblant. Per exemple, quan per a una persona un tema representa un [repte] i, arran d’això, el conjunt de verbalitzacions al voltant d’aquest repte fa que es generi una meso UTC, però per a l’altra persona aquest tema no suposa cap repte, difícilment es pot categoritzar una unitat sota els mateixos paràmetres que quan el nivell de les persones participants és semblant.

Exemple:

(s’hi veu com la persona participant 008 expressa una idea (FI) equivocada de la unitat i la participant 007 la corregeix amb una d’encertada, sense altra mena de verbalitzacions):

008 Vale. O sea que estamos cogiendo la levadura disuelta y la estamos mezclando con, con lo demás. ¿No?

007 Bueno, la estamos poniendo en ese hoyito que hemos hecho en, en la harina... Y además la mantequilla los huevos y los cubitos de queso.

17-18_1_007-008 (07:43)

Es fa evident en l’exemple que el conjunt de verbalitzacions constitueixen una UTC que no es pot però, etiquetar amb el mateix joc de codis per a les dues persones participants tot i

constituir una unitat. Sí que es poden però codificar les verbalitzacions de magnitud micro que fa cadascuna d'elles dins d'aquesta meso unitat.

Per a aquests casos, en les meso unitats, s'han hagut de crear codis específics com [Utc, Origen; No compartit] i [Utc, Nat-Evol Interna: No Compartit]. En canvi, atesa la dinàmica conversacional, s'observa que el codi [Utc, Mida:=...] sí que es pot aplicar sempre al conjunt de les meso unitats, encara que hi hagi aquesta diferència de nivell competencial.

El fet d'emergir els codis [Utc, Nat-Evol interna, No compartit] i [Utc, Origen; No compartit] pot ajudar a justificar l'existència d'algunes dimensions, doncs la dinàmica conversacional mostra que, malgrat donar-se en una conversa aquestes meso unitats, amb orígens i evolucions diferents, les dues persones participants les mantenen com a unitats "temàtiques" en la seva conversa i, per tant, com a Unitats de Treball Col·laboratiu. Seria molt estrany, doncs, que aquest manteniment es degués purament a circumstàncies conversacionals alienes a la negociació de significats.

Com s'ha dit al principi d'aquest apartat 7.2.1, en les converses on les persones participants han sotmès, abans que res, la totalitat del TP de l'exercici a un procés de traducció automàtica, no es pot fer una segmentació de la seva conversa amb els mateixos criteris i, conseqüentment, tampoc un etiquetatge amb els mateixos codis. Sí que, malgrat tot, en aquestes converses es constitueixen també una espècie de meso unitats, que no estan, però, lligades a cap macro unitat. En canvi, sí que es produeixen meso unitats dins de macro unitats en les converses on, si es fa ús de la traducció automàtica, aquesta està supeditada a un procés de segmentació previ. Es a dir, aquelles converses on les persones participants passen un fragment prèviament segmentat del text de partida pel traductor automàtic i no la totalitat del text amb què s'està treballant tenen un desenvolupament anàleg a les converses on no es fa servir traductor automàtic i es poden segmentar i codificar amb els mateixos criteris i categories..

.2.1.3 Constants de les micro UTC

Les micro UTC han estat definides al punt 6.9.3 com aquelles unitats en les quals les persones participants, a un nivell individual, fan una aportació a la conversa en la que manifesten o donen mostra que tenen el seu focus d'atenció centrat en un element particular, circumscrit dins d'una macro unitat. Corresponen, per tant, a enunciats breus que constitueixen les unitats mínimes d'anàlisi, és a dir, en terminologia de l'estudi, corresponen

a cites codificades amb codis de magnitud micro, que es troben dins una cita de magnitud macro i, eventualment també, dins una unitat de magnitud meso.

Exemple:

En el mateix exemple anterior, que es torna a reproduir aquí, es pot distingir clarament com el conjunt de la meso unitat està formada per dues micro unitats, una expressada per la persona participant 008 i l'altra, expressada per la participant 007:

008 Vale. O sea que estamos cogiendo la levadura disuelta y la estamos mezclando con, con lo demás. ¿No?

007 Bueno, la estamos poniendo en ese hoyito que hemos hecho en, en la harina... Y además la mantequilla los huevos y los cubitos de queso.

17-18_1_007-008 (07:43)

A nivell micro, l'etiquetatge també pot coincidir sobre una sola cita corresponent a dues persones participants alhora.

Exemple:

017 "Die Hefe im Wasser auflösen". Bé. Això seria "es llevat s'ha de fondre dins s'aigo". No?

018 Exacte! "Disuelva la levadura..."

017 ..."la levadura"...

018 ..."en agua."

19-20_1_017-018 (05:25)

Codificació:

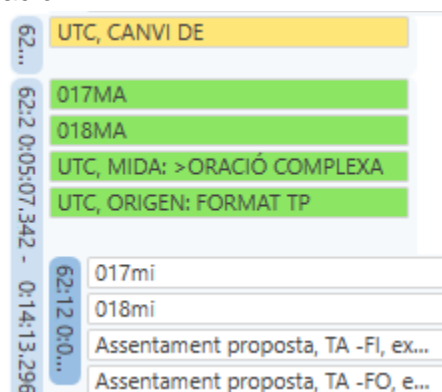


Figura 11. Còpia de pantalla del projecte on es mostra la coincidència d'un codi de magnitud micro i dels codis corresponents a dues persones en una sola cita.

En l'exemple, malgrat que es tracti de verbalitzacions individuals, les dues persones emeten verbalitzacions etiquetables amb els mateixos codis i, per tant, ja que el procés de codificació té l'objectiu de reduir el volum de les dades, es reuneixen les verbalitzacions corresponents a les dues persones participants en una sola cita. Per altra banda, del contingut de les verbalitzacions (en la transcripció) es desprèn també clarament que el segment de conversa no dona per ser considerat una cita de magnitud meso, ja que no s'hi produeix cap mena de negociació.

Constants que s'observen en relació a les UTC de magnitud micro són:

1. El fenomen de la coincidència descrit a dalt ocorre més sovint quan les persones participants estan categoritzades en el mateix nivell de competència. És a dir, a nivells competencials semblants hi ha més coincidència de participants en les microunitats (microunitats codificades amb les dues p.participants) i a nivells competencials diferents hi ha menys coincidència en les microunitats, més profusió de mesounitats i, en aquestes mesounitats presenten codis més genèrics.
2. En les macro unitats de revisió, que estan etiquetades amb el codi [UTC, ORIGEN: RECAPITULACIÓ], les microunitats són compartides (les cites estan etiquetades amb els dos noms) amb més freqüència que en les macro unitats de generació. És a dir, s'aprecia que en les verbalitzacions de les persones participants es produeix una confluència de codis més sovint en la fase de revisió que en la fase de generació.
3. Així com les magnituds macro i meso han generat pocs codis i molt genèrics, la magnitud micro és la que ha generat més profusió de codis i aquests, molt més concrets. De fet, en les primeres fases de l'estudi, quan es va començar a codificar, van començar a emergir només codis de magnitud micro i no va ser fins després d'haver observat diverses converses que no va aparèixer la necessitat d'establir cites més grans que compreguessin les cites de magnitud més petita i d'establir codis específics per a aquestes cites de magnitud més gran. En aquell moment es va veure també que, quan hi hagués un nombre de converses codificades, es podrien establir comparacions sobre la coocurrència de determinats codis de magnituds diferents sobre uns mateixos segments de conversa.

7.2.1.4 Constants entre les comparacions de magnituds

Sense entrar encara a establir comparacions entre codis amb les eines específiques del programa CAQDAS, es poden fer ja unes apreciacions generals sobre constants d'aquestes tres magnituds: macro, meso i micro UTC:

1. La primera constatació clara, que es deriva d'aquesta distinció és que les etiquetes es superposen sobre els segments de conversa, cosa que implica que les persones participants tenen diverses UTC actives al mateix temps. És a dir, mentre emeten, per exemple, una verbalització de magnitud micro, tenen activa tota una unitat de treball col·laboratiu de magnitud macro i, a més, en poden tenir una altra d'activa de magnitud meso. El fet que els segments textuais que s'aborden simultàniament en aquestes unitats [UTC: mida] tinguin mides diferents no deixa dubte a poder concloure que els processos cognitius que estan tenint lloc simultàniament han de ser de naturalesa diferent.
2. Un segon fenomen que es pot constatar és la dissociació que permet l'ús d'aquestes unitats d'anàlisi respecte a les unitats de contingut que presenten el text de partida o el text d'arribada. És a dir, es fa palès a ulls de l'analista com les persones participants prenen sovint com a referència, com a Unitat de Treball Col·laboratiu, un element que no es correspon exactament a cap segment concret del text de partida o del text d'arribada. L'aparició d'un error en la lectura del TP ens pot ajudar a visualitzar-ho. Així, per exemple, en un text de l'estudi apareix una construcció complexa que combina tres conjuncions "von-über-bis hin" en el fragment següent:

Val Gardena Active enthält Freizeitspaß für die ganze Familie von geführten Ausflügen in den Naturpark Puez Geisler, Sonnenaufgangswanderungen mit Wildbeobachtung über Mountainbike Kurse bis hin zu Kinderprogrammen und Kochkursen mit anschließender Verkostung.

Malgrat les dificultats per segmentar el text de partida, algunes parelles estableixen igualment unes unitats de treball col·laboratiu, que, generalment els porten a malinterpretar el text de partida i a generar una traducció errònia. Aquesta pot quedar fixada com a tal o els pot despertar la sensació de resultat no satisfactori, i provocar nous intents. De tota manera, el segment de conversa ha quedat segmentat i codificat seguint el mateix patró: una macro unitat, que conté diverses meso unitats (la discussió en aquests casos es sol allargar), que contenen, al seu torn, diverses micro unitats. Aquestes últimes, això sí, etiquetades amb codis que fan palès aquest error.

L'exemple no es tracta d'un cas aïllat i no solament s'aprecia quan es produeix un error. L'habilitat com a analista rau, per tant, a no deixar-se arrossegar per l'estructura dels textos a l'hora de segmentar, sinó parar atenció a allò que es desprèn de la conversa i a diferenciar allò que és circumstancial d'allò que constitueix la base per poder segmentar el discurs.

3. Es podria pensar que la divisió de les interaccions en unitats d'aquestes tres magnituds, macro, meso i micro, podria ser deguda exclusivament a factors accidentals. Per exemple, que les persones participants adoptessin un procediment singular pel fet de traduir a distància en l'entorn dissenyat. En aquest sentit es constata, com ja s'ha dit, que, amb l'excepció de les persones que, abans que res, passen la totalitat del text de partida per un traductor automàtic, totes actuen de la mateixa manera, ja siguin nadiues en la llengua del TP o en la del TA, ja interactuïn en parelles o en grups de tres. Fins i tot es dona el cas que, hi ha persones que, per circumstàncies excepcionals durant el curs de l'assignatura, han lliurat la tasca havent-se gravat elles soles, sense interactuar amb ningú o bé que, per circumstàncies personals, els ha estat més fàcil interactuar presencialment i gravar la conversa davant d'un sol ordinador. Aquests enregistraments que, de fet, emulen algunes situacions de laboratori, si bé no han estat incorporats a l'estudi ni han estat codificats, sí que han estat observats i mostren que les persones en solitud, o interactuant presencialment, mostren els mateixos comportaments que la resta de participants de l'estudi. Malauradament no s'ha pogut confrontar cap registre de dues persones nadiues alemanyes interactuant en la mateixa activitat. Probablement, si s'hagués donat un cas d'aquests, hauria presentat una dràstica reducció de les verbalitzacions relacionades amb la fase de comprensió en els registres.
4. Una altra constant que es mostra és que malgrat la tendència a que la mida de segment textual pres en consideració per a una UTC sigui més petit per a persones de nivell competencial més baix, i més gran per a persones de nivell més alt i que això pugui constituir un problema a l'hora d'etiquetar converses que han mantingut persones amb aquests perfils molt diferenciats, la dinàmica conversacional fa que les UTC s'acoblin en totes les magnituds. Generalment la persona amb menys nivell imposa el seu criteri i fa que la conversa es desenvolupi a partir d'unitats menors.

5. Una altra constant que es mostra és que sovint coocorren codis de meso UTC al·ludint a segments textuais de mida gran, que es troben dins una macro UTC que al·ludeix a segments textuais de mida més petita. Exemple:

The screenshot displays a vertical timeline of UTC codes. At the top, a green bar represents a macro UTC with the label 'UTC MIDA: <FRASE/ORACIÓ SIMP...' circled in black. Below it, a blue bar represents a smaller UTC, also circled in black, with the label 'UTC Mida: =Frase/Oració Simple'. The timeline shows various UTC codes (020MA, 021mi, 020mi, 021mi, 020Me, 021mi) and their corresponding text segments (e.g., 'Cerca lèxica indeterminada -FE, e...', 'Assentament proposta, TA -FO, e...', 'Estructura gramatical TP, identific...', 'Assentament TA, escriptura -FO,...', 'Fluïdesa TA -FO, Apreciació').

Figura 12. Còpia de pantalla del projecte on es mostra la inclusió d'una cita de magnitud meso (en blau) dins una cita de magnitud macro (en verd) on les dimensions estan capgirades: el segment treballat és més gran en la meso que en la macro.

És a dir, en la codificació de l'exemple es pot veure com les persones participants 020 i 021 estan centrades en el treball amb una macro unitat referent a un fragment de text de mida relativament petita, en el cas de l'exemple, com indica el primer codi encerclat en negre, a dalt, estan treballant sobre una unitat textual de mida més petita que una frase o oració simple. D'aquí que la cita s'hagi etiquetat amb el codi: [MIDA: <FRASE /ORACIÓ SIMPLE]. Mentre mantenen l'atenció en aquesta macro unitat, avancen amb verbalitzacions micro fins al minut 17:24 i allà entren, sense

deixar de tenir l'atenció centrada en la macro unitat, arran d'un problema gramatical, en un apart, una meso unitat, que al·ludeix a un segment de text curiosament més gran, un segment textual de mida igual a una frase o oració simple. D'aquí que la cita s'hagi etiquetat amb el codi: [Mida=Frase /Oració Simple].

En un altre exemple, ara mitjançant una transcripció es pot visualitzar aquest fenomen de manera bastant clara:

044 "Una de las, de las ofertas". Eh, "de..." O... "Una de las", "de las grandes ofertas", o "de las..., ofertas estrella".

045 "Gra..." "fuer..." Sí, es como "fuertes", "más potentes", pero...

044 Sí, pero, pero como nosotros no decimos "más fuertes". Decimos "la", "la oferta estrella" más o menos. ¿No?, para... para decir algo

045 Sí "una de las ofertas más potentes, más..."

044 Sí, y sería, una... Bueno, sería... "las caminatas..."

045 El público a quien queremos traducirlo, igualmente es... Vamos a poner, de momento, todos los públicos. O... Quiero decir, para el encargo de traducción.

044 ¡Hm!

045 Para imaginarnos algo y, y centrarnos en eso. ¿Lo hacemos como... , no sé, para gente joven, deportista?

044 Sí. Sobre todo para gente que, que quiera hacer. A ver. Tampoco muy espor... muy deportiva. Porque, vamos a ver, una caminata es para bastante público. No solo para...

045 Ya, pero después dice algo de, de deporte y cultura. Bueno, sí. Como que hay muchas cosas. Vale. Sí. Lo dejamos...

044 Bueno, eh. Ponemos esto, ponemos esto. Mira: eh "una", "una de las ofertas estrella de, del valle de Gárdena" o "de Gardena", ¿vale?

045 Pero "Angebot" ¿quina traduc..., traducción a parte de "oferta"...?

19-20_2_045-044 (03:40)

L'exemple mostra com les persones participants estan concentrades en una micro unitat, per a la qual fan un [Assentament proposta, TA -TRAD, execució]: "las caminatas". La manca de seguretat sobre l'adequació del terme els fa obrir el focus totalment i considerar l'adequació d'aquest terme en funció de la dimensió pragmàtica de tot text d'arribada: " El público a quien queremos traducirlo,

igualmente es...” i, acte seguit, tornen a tancar el focus a l’entorn de només aquest terme: “Bueno, eh. Ponemos esto”.

La transcripció palesa, naturalment, una cadena seqüencial però l’etiquetatge i la codificació mostren que aquesta obertura i tancament de focus tenen lloc simultàniament...

El fenomen també es detecta quan una meso unitat etiquetada amb un codi de mida textual petita inclou una unitat micro que contempla, en el seu interior, una unitat textual més gran²².

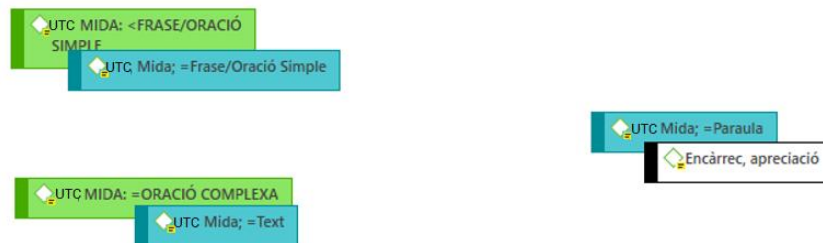


Figura 13. Còpia de pantalla del projecte que mostra el resultat d’una cerca de coocurrències de codis respecte a les seves magnituds.

El gràfic de dalt mostra combinacions de codis que criden l’atenció respecte a les magnituds de les unitats: a l’esquerra, mentre les persones participants, en el marc de la macro unitat de treball col·laboratiu (en verd), estan verbalitzant arran d’una unitat textual relativament petita, fan un apartat (en blau) en el qual aborden una unitat textual més gran. A la dreta, dins el marc en el qual s’està abordant una unitat textual de mida petita, una de les persones fa una aportació particular que fa referència a tota la situació comunicativa.

També pot ocórrer que en una micro unitat compartida (etiquetada amb els codis de les dues persones participants) on la interacció es desenvolupa sense entrebancs,

²² Fórmules de localització: [UTC, Mida; =Frase/Oració Simple] WITHIN [UTC, MIDA: <FRASE/ORACIÓ SIMPLE] o [UTC, Mida; =Frase/Oració simple] ENCLOSES [Encàrrec, apreciació];

aparegui un repte al mig, que genera una meso unitat. En acabar la meso s'arriba a un acord i continúa la micro.

Aquest joc mostra clarament, no només, que els processos cognitius que tenen lloc durant el procés traductor no son seqüencials, sinó que, a més, tenen lloc en relació amb segments conceptuals en un moviment de focalització dinàmica:

Aquest fenomen, que anomenem aquí de “focalització dinàmica”, i que es desenvolupa amb més detall en l'apartat 8.3 de conclusions, s'infereix arran de les interaccions que mostren com les persones, mentre tenen centrada la conversa en els significats d'un segment textual de magnitud determinada, son capaces d'evocar paral·lelament conceptualitzacions corresponents a segments molt més grans del mateix text. Com si tinguessin actiu un mecanisme que els permet representar-se simultàniament conceptes recollits per segments de mides diferents del text, mentre estan treballant en el significat encarnat en un segment textual d'una mida determinada.

6. Una altra constant que es mostra és que l'ús del traductor automàtic per part de les persones participants abans d'haver fet una segmentació sembla que destrueix aquest mecanisme de focalització dinàmica. És a dir, si les persones participants, en comptes de llegir el text de partida i adoptar consensuadament un segment del mateix, com a macro unitat de traducció col·laborativa, el que fan és passar, en primer lloc, el text de partida pel traductor automàtic, aquest exercici d'evocar segments de text, en un moviment de refocalització constant, mentre s'està treballant col·laborativament en un segment concret, ja no té lloc i la conversa es converteix, ara sí, en un exercici seqüencial on es van abordant els reptes que van apareixent de manera lineal.
7. Aquests moviments d'obertura i tancament de focus es produeixen de manera general en tots els perfils de participant i en totes les fases, sigui de comprensió, de fixació de la idea o de formulació de la mateixa, si bé és cert que destaquen en participants de perfil A, quan se'ls presenta un repte de comprensió. En aquest cas, els intents d'obrir i tancar el focus son més repetits sobretot quan a les persones participants, per un problema de comprensió, els costa de fixar unes UTC que els permetin treballar de forma col·laborativa, doncs fins que no hi ha comprensió difícilment es poden establir unes unitats de treball operatives. Una conseqüència

directa d'aquesta situació de cara a l'anàlisi de les verbalitzacions és que les dificultats que han tingut les persones participants per establir les seves unitats de treball col·laboratiu es traslladen directament a l'analista, que es troba amb les mateixes dificultats, ara per segmentar les seves verbalitzacions.

7.2.2 Arran de les dimensions dels codis:

Com hem vist fins aquí, segmentar el discurs en unes verbalitzacions col·laboratives per distingir què ocorre en cada segment i poder codificar aquests segments per mitjà d'un procés interpretatiu, mitjançant una metodologia de comparació constant, en relació amb la resta de registres dona ja una visió de processos cognitius que van activant les persones participants durant la negociació de significats que implica l'execució de l'activitat TransDialog. En aquest apartat mostrem ara les constants que han emergit a través de les comparatives sistemàtiques entre les principals "dimensions" dels codis.

7.2.2.1 Dimensió [SIT]

Tots els registres de l'estudi, sense excepció, s'inicien amb una macro cita preliminar on les persones participants interaccionen principalment al voltant de detalls de l'execució de l'activitat, de la interacció, de les interfícies, dels programes... abans de començar la feina. Hem anomenat aquestes macro unitats, "unitats d'ubicació" a l'apartat 6.9.2. Aquestes macro cites preliminars que, en principi, encara no estan vinculades a la negociació de significats, s'etiqueten amb codis amb la dimensió [SIT].

Amb tot, dins d'aquestes macro unitats, hi trobem sovint verbalitzacions de magnitud micro que, encara que no s'hagi començat pròpiament la negociació, sí que hi estan més directament relacionades, com en el cas de l'exemple que s'ha mostrat a 6.10.1.1, on les persones participants consideren les eines traductores que utilitzaran. Altres exemples de verbalitzacions directament relacionades amb la negociació de significats que tenen lloc en les macro unitats preliminars de dimensió [SIT] serien verbalitzacions arran de la fixació d'un encàrrec de traducció, o la referència a fixar-lo, la referència al format del text de partida o al d'arribada, la referència al mètode de traducció que es prestarà, etc. A continuació es mostren els codis relacionats amb aquesta dimensió que han emergit en l'estudi en aquestes unitats:

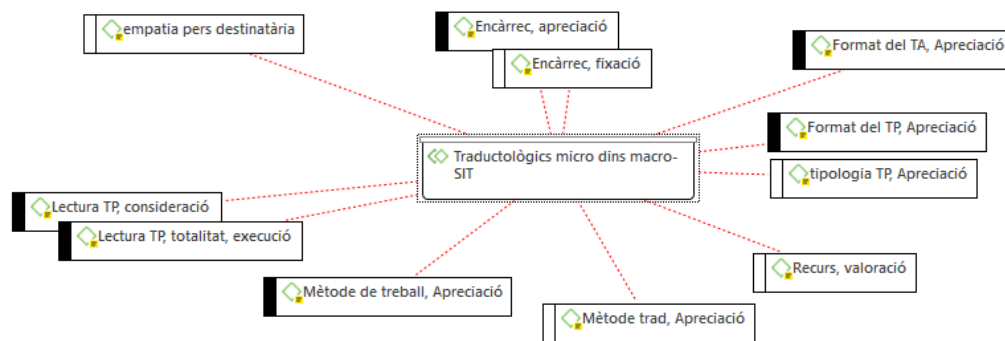


Figura 14. Còpia de pantalla del projecte que mostra la xarxa de codis que s'apliquen generalment en la fase de negociació però que apareixen en la fase d'ubicació.

Fent una comparació d'on apareixen aquests codis en les dades s'observa una tendència de que aquesta mena de verbalitzacions de magnitud micro, dins d'una unitat preliminar de magnitud macro, a l'inici d'una conversa, les produeixen amb molta freqüència participants de perfil C i de manera molt menys freqüent participants de perfil A o B. El següent diagrama de Sankey²³ dona una idea:

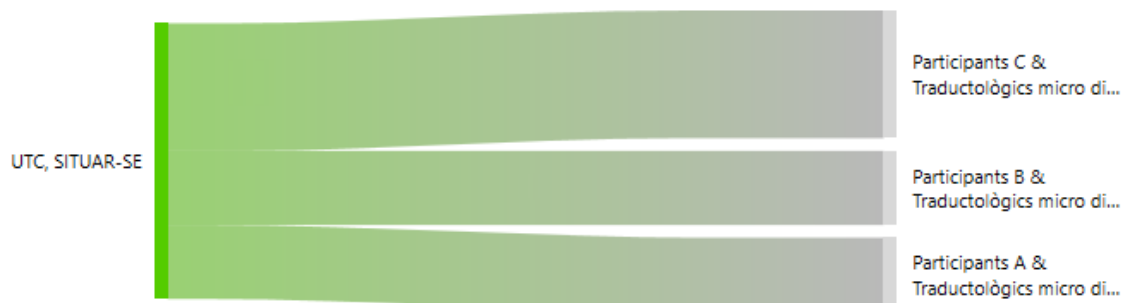


Figura 15. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

En el gràfic s'aprecia la tendència que mostren les dades dins l'estudi: dins del còmput global de la totalitat de cites de magnitud macro que encapçalen una conversa on les persones participants emeten un bloc de verbalitzacions preliminars arran de la situacionalitat (representades pel gruix del feix de l'esquerra), les cites de dimensió micro

²³ Els diagrames de Sankey son un recurs de Atlas-ti amb els quals es poden representar de manera molt visual les proporcions en les coocurrències entre diversos codis.

compreses a dins (representades pels tres gruixos de la dreta) es reparteixen en la següent proporció: El conjunt de participants amb un perfil C n'emeten en l'ordre del doble que participants dels perfils B o A²⁴.

Una constant que mostren les dades, doncs, és que les persones participants amb un nivell competencial més alt emeten verbalitzacions directament relacionades amb el procés traductor abans de començar la negociació de significats amb molta més freqüència que les persones participants amb un nivell competencial més baix. Les persones amb nivell competencial més baix, en canvi, tendeixen a dedicar aquestes primeres unitats de treball col·laboratiu preliminarment exclusivament a abordar i acordar qüestions procedimentals sobre les interfícies, sobre els programes, sobre aspectes procedimentals no relacionats directament amb el procés traductor.

La dimensió [SIT] no correspon estrictament a verbalitzacions sobre la negociació de significats, tot i que, com hem pogut veure, les cites de magnitud macro etiquetades amb la dimensió [SIT] contenen sovint micro cites que sí que hi corresponen, sobretot si les persones participants son del perfil C.

7.2.2.3 Dimensions [FE], [FI], [FO] i [TRAD]

Dimensió [FE]

La dimensió [FE], que s'aplica a aquells codis que etiqueten cites centrades en el fenomen de la comprensió no genera cap aportació general remarcable quan es compara amb altres dimensions o codis respecte a altres constants en aquest estudi.

S'aprecia, per exemple, una clara tendència a que dels conjunt de cites etiquetades amb coocurrència de codis de [repte], [cerca] o [consulta] amb la dimensió [FE], i amb codis d'[argument categòric] corresponguin a persones del nivell competencial [A]. És a dir s'aprecia la tendència de que davant un repte o problema de comprensió les persones de

²⁴ Fórmula aplicada: s'ha creat el grup de codis que reuneix tots els codis de l'arbre de dalt: els codis de magnitud micro que poden aparèixer en l'interior d'una cita de magnitud macro de dimensió SIT. S'han creat els codis intel·ligents vinculant els codis anteriors als perfils de participant A, B o C: [Participants A & Traductològics micro dins macro-SIT], [Participants B & Traductològics micro dins macro-SIT] i [Participants C & Traductològics micro dins macro-SIT]. A continuació, mitjançant l'eina "taula de co-ocurrències" es demana el número de micro cites dels codis esmentats que coocorren en una macro unitat inicial de dimensió SIT.

nivell competencial més baix no aporten arguments raonats en la mateixa mesura que les persones d'altres nivells. O també s'aprecia que no ha emergit amb dimensió [FE] el codi [Cerca lèxica recurs monolíngüe, execució]. És a dir, que al davant, per exemple d'un problema de comprensió, no s'ha trobat cap verbalització de cap persona que recorri a una cerca a un recurs terminològic monolíngüe, per exemple un diccionari monolíngüe. Cosa que indica un hàbit diferent als que existien en altres temps.

Per altra banda, s'ha detectat un fenomen sorprenent en relació amb el codi de magnitud micro [Repte: Interferència, homofonia -FE] en el sentit que s'ha aplicat a verbalitzacions tant de persones de nivell A, B com C relatives a un mateix punt: crida l'atenció que la semblança entre paraules com "Mulde-molde" o "Mehl-miel" creï interferències que dificulten la comprensió (en la dimensió FE) tant a persones amb nivell competencial baix com a persones amb nivell competencial alt i amb domini de l'alemany a nivell de primera llengua.

Dimensió [FI]

L'evidència sobre l'existència d'unes verbalitzacions intermèdies entre la fase de comprensió i la fase de formulació desperta el dubte sobre si poden derivar exclusivament de la dinàmica conversacional. Aplicant la metodologia de la comparació constant entre diverses converses sobre la base de textos de tipologies diferents, a partir de perfils de participant diferent, a partir de dimensions diferents, les dades ens mostren, però, que els codis amb dimensió [FI] s'apliquen indistintament a tota mena de UTC i arreu.

Quantitativament sí que es manifesta una diferència i és que les verbalitzacions etiquetades amb codis amb dimensió [FI] son més freqüents com més alt és el nivell competencial de les persones participants, en la proporció que mostra el gràfic següent:

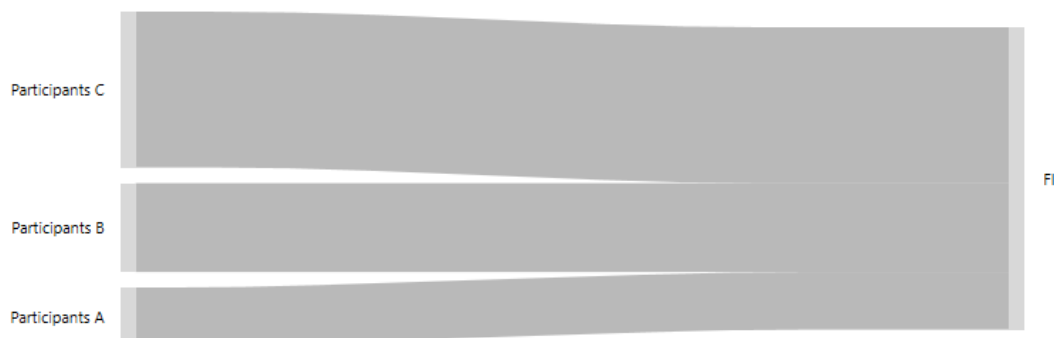


Figura 16. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

Una constant que crida l'atenció i que també ha emergit cap al final de l'estudi és que, si com sembla, en aquest entorn situat de recollida de dades, es poden discriminar les gestualitzacions²⁵ que estan directament relacionades amb els significats que es treballen en les UTC, sembla ser també que aquestes gestualitzacions tenen lloc només en cites etiquetades amb codis amb la dimensió [FI]. És a dir, la persona participant no gestualitzaria “traductològicament” davant l'exercici de la comprensió ni davant l'exercici de la formulació i només ho faria, davant un repte, en l'exercici de fixar una idea mitjançant paraules, en la dimensió [FI]. El fenomen crida l'atenció, no només per aquesta restricció, sinó pel fet que les gestualitzacions son totalment gratuïtes comunicativament, ja que l'altra persona interlocutora no està pendent de la imatge de la persona que gestualitza sinó que, visualment en la pantalla, ha d'estar pendent del text de partida, de la interfície on estan editant el text d'arribada, de les eines que estan utilitzant, etc.



Figures 17 i 18.

Còpies de pantalla d'enregistraments de l'activitat TransDialog (en *imatge de bits monocolor* per tal d'ocultar la identitat de les persones participants).

Els exemples mostren com aquestes persones acompanyen amb gestos significatius amb les mans la idea que estan fixant verbalment durant la tasca traductora: (Fig.17: “Cal tirar els ingredients dins del clot a la muntanyeta de farina”, fig. 18: “La Sara lliga un drap al voltant del cap del seu difunt marit perquè no se li obri la boca”). Ho fan de manera injustificada comunicativament ja que l'altra persona no la pot estar mirant.

Els textos de l'estudi que han generat aquesta mena de gesticulacions han estat els textos instructius de receptes de brioixeria on es donen indicacions sobre passos que cal fer amb les mans i un text literari, en el qual la veu narradora descriu un ritual d'amortallament.

²⁵ Entenem “gestualització” en el sentit comú de la paraula com al conjunt de gestos que intervenen en un acte comunicatiu

En l'estudi només s'ha pogut constatar el fenomen i no s'hi ha pogut aprofundir. Però seria interessant fer-ho ja que sembla relacionat amb la naturalesa metafòrica del llenguatge.

Una altra constant que allunya la possibilitat de supeditar la dimensió [FI] a la dinàmica conversacional i no a la traductològica el constitueix el codi de magnitud micro [Traducció directa com a lectura -FI]. Aquest codi s'aplica a cites en les quals la persona participant s'enfronta directament al TP per primera vegada fent una traducció directa en la LA com a lectura. En aquest exercici pot anar alternant sovint fragments de lectura en la LP. Dit d'altra manera, sense mostrar intenció de fixar encara un TA, la persona participant va llegint indistintament el text en la llengua de partida o en la d'arribada com a primera aproximació a l'activitat que ha de dur a terme. El fet que la verbalització etiquetada amb aquest codi no mostri cap vinculació amb codis de repte de comprensió o amb codis relacionats amb la formulació en la LA constitueix una evidència que existeix aquesta dimensió [FI]. Per altra banda, en l'estudi aquest codi només s'ha pogut relacionar amb persones bilingües en les llengües de treball. Malauradament no s'ha donat cap cas de persones bilingües, en les llengües d'interacció i de la llengua de partida, que interaccionin en una llengua diferent a la llengua d'arribada a les quals se'ls hagi pogut aplicar aquest codi. Amb tot sembla concebible que es pogués produir (per exemple una persona bilingüe català-alemany traduint al castellà que fes una lectura del text de partida alternant l'alemany i el català).

Dimensió [FO]

La majoria de codis que porten una marca [FO] corresponen a la magnitud micro, alguns a la magnitud meso i molt pocs a la magnitud macro i es distribueixen entre totes les categories (agrupacions de codis) de manera més o menys uniforme. Destaquen, però, els codis de l'agrupació "Procediment" amb dimensió [FO], que doblen en número als de les altres dues dimensions (FE i FI). No vol dir això que hi hagi més abundància de verbalitzacions (més cites), sinó que hi ha més variació de fenòmens (més codis diferents) relacionats amb aquesta categoria. En canvi en la categoria "Reptes" la varietat de codis amb la variable [FO] és menor.

Com es pot suposar, dins les cites de magnitud macro de la fase de generació, els codis de dimensió [FO] son proporcionals a la resta de dimensions. En canvi, en les cites de magnitud macro de recapitulació hi son presents de manera molt més preponderant.

Una constant que crida l'atenció és que, de la mateixa manera que es podien observar certes gestualitzacions vinculades als significats treballats en les UTC exclusivament en

cites etiquetades amb codis amb variables [FI], s'observa també que hi ha un tipus determinat de riallades relacionades amb els significats treballats en les UTC que només es troben en cites etiquetades amb codis amb la dimensió [FO] o [TRAD]. És a dir existeixen unes rialles característiques, intrínsecament vinculades a la negociació de significats, que només es produeixen en el moment de formulació de la idea amb format lingüístic. Pel context on tenen lloc aquestes rialles es pot establir la hipòtesi que la rialla desencadena la capacitat de la persona emissora de la rialla de posar-se en el lloc del públic receptor i d'imaginar-se l'efecte que la seva pretraducció faria sobre aquest públic. Seria interessant en posteriors estudis d'interaccions espontànies, focalitzar-se en aquest fenomen i contrastar-lo amb verbalitzacions retrospectives.

En relació amb l'equilibri entre les dimensions [FE], [FI] i [FO], en el conjunt de totes les verbalitzacions etiquetades en l'estudi, com es pot veure en el gràfic de baix, s'observa una clara preponderància de les verbalitzacions etiquetades amb codis amb la dimensió [FO]. És a dir es verbalitza amb més intensitat, indistintament del nivell competencial de les persones participants, arran de la formulació en la llengua d'arribada. En segon lloc es verbalitza més arran del fenomen de la comprensió (dimensió FE) i amb menys intensitat, indistintament del nivell competencial, es verbalitza arran de la fixació de les idees. Però, mirat des de l'altra banda, s'aprecia que la quantitat de verbalitzacions arran de la fixació d'una idea (dimensió FI) son proporcionals al nivell competencial de les persones: es donen proporcionalment més sovint amb el perfil C de participant, menys sovint en el B i encara menys sovint en el A.

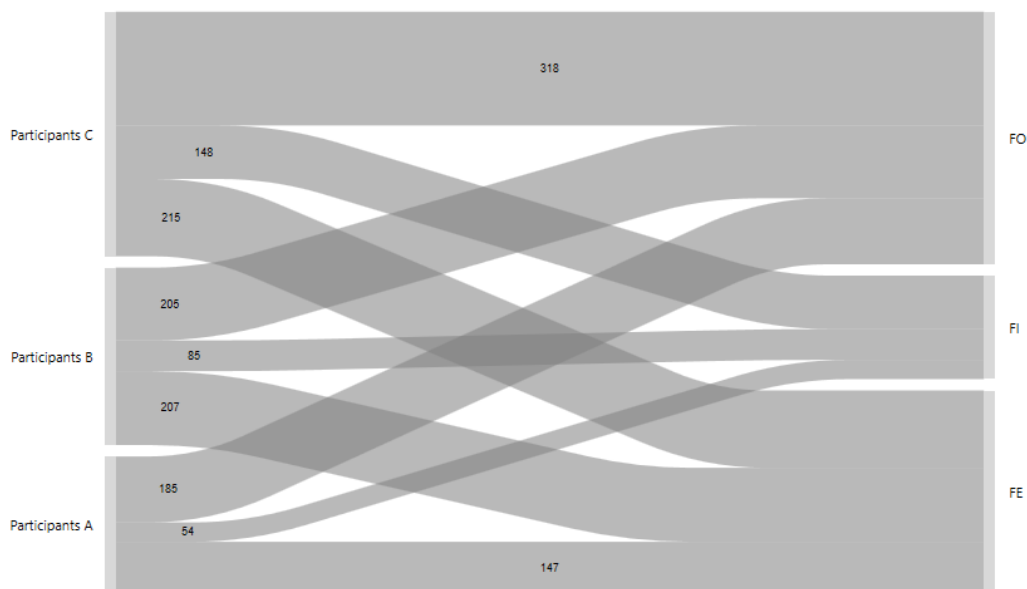


Figura 19. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

Dimensió [TRAD]

Una evidència que es pot inferir de la comparació constant entre els codis que porten etiquetada aquesta dimensió és que no totes les persones participants verbalitzen de la mateixa manera sobre totes les variables: el fet de no aparèixer verbalitzacions amb la dimensió [TRAD] en participants amb el perfil de nivell de competència més baix probablement mostra que aquesta variable no té lloc. La no presència, en canvi, de verbalitzacions amb la variable [FE] en participants amb el perfil de competència més alt, probablement mostri no que no tingui lloc, sinó que es produeix de manera automàtica, i que només verbalitzin a propòsit de la variable [FE] si la persona interlocutora s'enfronta a un repte de comprensió, no elles.

La diferència principal entre les dimensions [FO] i [TRAD] s'observa en el fet que en les verbalitzacions etiquetades amb codis caracteritzats per la dimensió [FO] les persones participants mostren una tendència a ignorar el TP. En les verbalitzacions codificades amb la dimensió [TRAD], en canvi, la persona participant mostra tenir tots els condicionants de l'acció comunicativa actius al cap, els del TP i els del TA.

Una constant que s'observa de la dimensió [TRAD] és que les persones participants del nivell competencial més alt (nivell C) emeten de manera freqüent verbalitzacions etiquetades amb el codi [diverses opcions TRAD, estimació] i, en canvi, les de nivell més baix (nivell A) no van més enllà dels codis [diverses opcions FE, FI o FO, estimació]. És a dir, les persones del grup C tindrien al cap, durant l'execució de la tasca, una dimensió més que les altres dimensions, més purament lingüístiques. Una dimensió que es pot relacionar amb el concepte d'empatia, en la mesura que implica posar-se en el lloc d'altres persones, el públic receptor del text d'arribada, però també el públic receptor del text de partida. Aquí no com a mecanisme emocional automàtic, com les riallades, sinó com a mecanisme estratègic deliberat. Un posar-se en el lloc de l'altre per poder complir la tasca traductora.

Dimensions [FE], [FI], [FO] i [TRAD] en cites d'altres magnituds

Fins aquí ens hem centrat en les dimensions [FE], [FI], [FO] i [TRAD] principalment respecte a les UTC de magnitud micro. Les UTC de magnitud macro i meso però també hi estan relacionades. Cada macro cita presenta diverses dimensions i propietats generals per a tota ella i una d'elles és la seva evolució interna respecte a les variables [FE], [FI], [FO] i [TRAD], ja que una macro cita pot estar centrada exclusivament en la comprensió de la idea del que expressa la macro unitat en el TP (dimensió [FE]), exclusivament a fixar la idea del que

expressa la macro unitat (dimensió [FI]), a formular la idea en el TA (dimensió [FO]) o a formular-la tenint en compte la totalitat del procés traductor (dimensió [TRAD]), o a combinar diverses d'aquestes variables.

Així han emergit una sèrie de codis que etiqueten les cites de magnitud macro en funció de la naturalesa i evolució interna del que ocorre dins la macro unitat. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FE] s'aplica quan la macro UTC, en la seva globalitat, gira només a l'entorn de fer-se a la idea. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FE-FI] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn només de fer-se a la idea i a fixar-la. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FE-FI-FO] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn de fer-se a la idea, a fixar-la i a formular-la en la LA. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FE-FI-FO-TRAD] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn de fer-se a la idea, a fixar-la, a formular-la en la LA i que mostra que es té en compte tant el context d'arribada del TP com el context d'arribada del TA. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FE-FO] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn de fer-se a la idea i a formular-la en la LA, sense passar per una fase d'apreciacions, procediments, estratègies, etc. relacionades amb la fixació. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FI] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn només de fixar la idea. El codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FI-FO] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn només de fixar la idea i de formular-la en la LA. I el codi [UTC, NAT-EVOL. INTERNA: FO] s'aplica quan la UTC, en la seva globalitat, gira a l'entorn només de formular la idea en la LA.

De la mateixa manera que aquestes variables s'apliquen als codis de magnitud macro, també s'apliquen als codis de magnitud meso i així queda recollida també la diferenciació en la seva nomenclatura. A vegades no es pot concretar, però, si una UTC de magnitud meso és [FE], [FI], [FO] o [TRAD] en la seva totalitat perquè la UTC respon a condicionants diferents per a cadascuna de les persones participants (veg. 7.2.1.2).

Poder definir el concepte d'"evolució interna" dins d'una macro unitat o d'una meso unitat a partir d'aquestes variables ha resultat crucial per establir el propi concepte de "macro" i de "meso" unitat i per poder segmentar el flux interaccional de tota la conversa en unitats. Com s'ha dit a l'apartat 6.9.2, una de les constants que caracteritzen les unitats d'aquestes dues magnituds més grans és tenir una dinàmica interna en relació amb aquestes variables.

És important tenir en compte que els codis [NAT-EVOL. INTERNA] porten escrites les variables una darrera l'altra en el nom del codi però que això no vol dir que dins la cita aquestes variables es produeixin seqüencialment una rere l'altra.

Es podrien establir comparatives molt interessants de la coocurrència de determinats codis de magnitud micro dins de cites de magnitud macro i meso codificades amb determinats codis [NAT-EVOL. INTERNA], que podrien portar a conclusions rellevants. Malauradament un estudi de les característiques del nostre, però, no es poden explorar totes les vies que es van obrint i en aquesta no s'ha avançat.

7.2.2.4 Dimensions: [PD] i [VD]

En referència a les variables [PD] i [VD], amb les quals diferenciem entre si la (Persona Declara) de manera explícita el fenomen etiquetat amb el codi o si la (Verbalització Denota) aquest fenomen etiquetat amb el codi, una constant que s'aprecia en les dades i que reflexen els dos diagrames de Sankey que segueixen és que, quan apareix un repte o problema de traducció en relació amb la comprensió, hi ha més equilibri entre aquelles verbalitzacions on les persones participants declaren explícitament l'existència del repte i les que no ho declaren explícitament quan aquest repte o problema és de caràcter lèxico-semàntic.

En canvi quan apareix un repte o problema de traducció relatiu a la comprensió i aquest és de caràcter gramatical, hi ha més desequilibri entre aquelles verbalitzacions on les persones participants declaren explícitament l'existència del repte i les que no ho declaren explícitament.



Figura 20. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

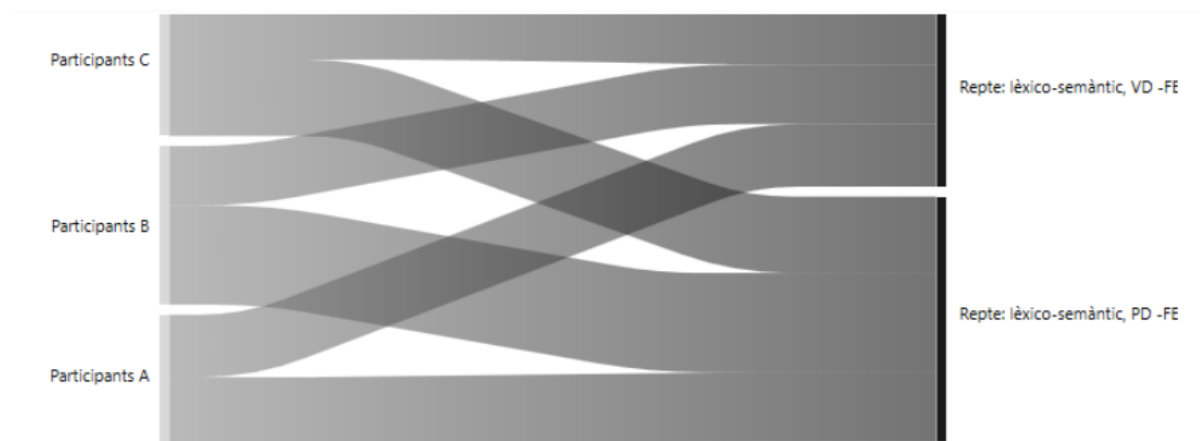


Figura 21. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

Aquests resultats mostren que, a nivell de comprensió, les persones de l'estudi expliciten els reptes que els presenta l'activitat TransDialog molt més quan aquests reptes son de naturalesa lèxico-semàntica, en canvi, ho fan amb molta menys freqüència quan els reptes son de caràcter gramatical. Per altra banda, el primer gràfic ens mostra que entre les persones que afronten un repte gramatical sense verbalitzar-ho explícitament destaquen clarament les de nivell competencial A, el més baix. Això ens pot portar a pensar que les persones amb un nivell competencial més alt fan front a les qüestions gramaticals de manera més conscient.

Amb aquest exemple es deixa veure, per altra banda, un recurs inestimable per a la comesa interpretativa de l'analista: els codis amb la dimensió PD, fàcilment identificables mercès al caràcter explícit de les verbalitzacions, ajuden a fer emergir i a fixar codis dels mateixos fenòmens, quan aquests apareixen de forma més velada i només es poden identificar mitjançant una acció més interpretativa.

Per altra banda, acabem de relacionar els termes "consciència" i "nivell competencial". Aquest arrengrament, com apuntarem més endavant a les conclusions, podria donar suport a la suposició que despertar la consciència en determinats àmbits, com per exemple, el gramatical, podria incidir en un increment del nivell competencial global.

7.2.2.5 Dimensións: [Execució] i [Consideració]

La totalitat de verbalitzacions etiquetades amb codis que contenen les variables "Execució" o "Consideració" responen a accions individuals (tal participant fa, o bé declara que fa, farà,

s'ha de fer...tal cosa) i, per tant, pertanyen totes a l'àmbit de les micro unitats. Com es pot suposar i com es pot observar en el diagrama de Sankey de baix, mirant les referències de la dreta, sobre el total de UTC de magnitud micro etiquetades en el conjunt de l'estudi (al voltant de mil) les que porten la marca "execució" sextupliquen les que porten la marca "Consideració". Això vol dir que per a l'execució de les activitats TransDialog, en general, les persones participants emeten moltes més verbalitzacions arran de les accions que estan executant (p.e. llegeixen segment TP en veu alta, llegeixen resultat d'una cerca, assenten una proposta per a un segment de TA...) que no pas declaren que fan, faran, haurien de fer aquestes mateixes accions. Per altra banda, si distribuïm aquest resultat per nivells de competència (referència de l'esquerra) podem veure com la proporció de les cites etiquetades amb la marca "Consideració" son més del doble en els perfils de nivell de competència C que en els de nivell de competència A. Això dona peu a la interpretació que les persones amb nivell competencial més alt, en l'estudi, verbalitzen de manera explícita a l'entorn de les accions que duen a terme de manera molt més accentuada que no les que tenen un nivell competencial més baix.

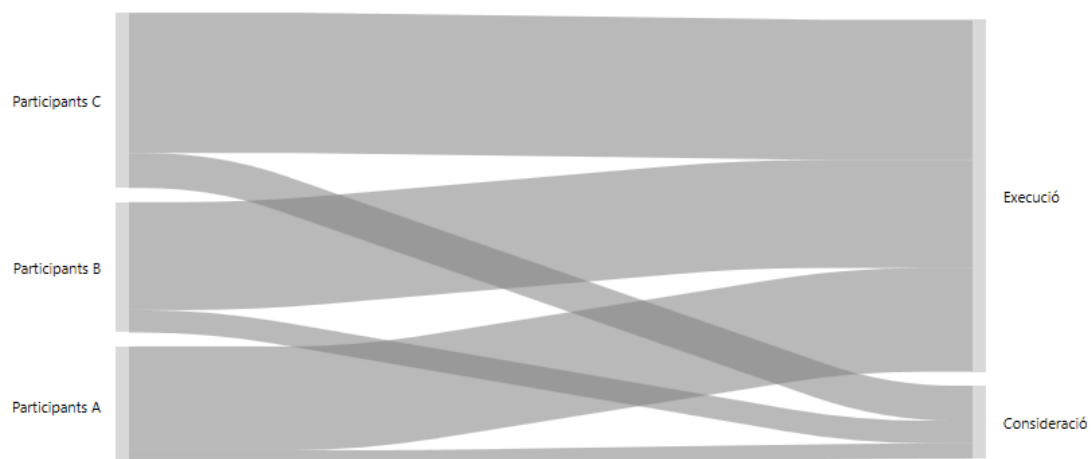


Figura 22. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

De la mateixa manera que en la dimensió anterior, on es comparava si la presència d'un repte s'abordava de manera explícita (PD) o implícita (VD) i que en això la consciència hi podia jugar un paper, en aquesta altra dimensió, el fet de verbalitzar explícitament també suggereix una possible relació dels fenòmens amb la consciència.

A part de les dimensions exposades fins aquí, que en l'estudi han incidit principalment en les codificacions de UTC de magnitud micro, hi ha altres dimensions que han ajudat també

a detectar fenòmens en les UTC de magnitud macro o meso. Per exemple les dimensions que descriuen la mida en termes lingüístics del segment treballat en una meso o macro UTC (si aquest és més petit, igual o més gran que una paraula, una frase, una oració...), les dimensions que descriuen l'origen d'una meso o macro UTC (un repte gramatical, una manera de procedir...). La descripció d'aquestes dimensions ja queda recollida en el llistat de codis de l'Annex I.

7.2.3 Arran de la coocurrència entre diferents codis

A continuació es llisten una sèrie de constants que s'han observat en els registres arran del fet que en una mateixa UTC coincideixin determinats codis, o al fet que segments concrets de conversa resultin etiquetats de manera recurrent amb un patró de codis de diverses magnituds: macro, meso o micro.

7.2.3.1 Entendre per traduir o traduir per entendre?

Els codis [Assentament proposta, TA -FE, execució] i [Assentament proposta, TA parcial -FE, execució] ja son, per si mateixos, codis sorprenents, ja que, si legim les dimensions que hi estan compres indiquen que, en una UTC de magnitud micro, la persona participant intenta construir un fragment de text d'arribada amb l'objectiu d'entendre el text de partida. El codi s'aplica amb molta més freqüència en verbalitzacions de participants de perfil A.

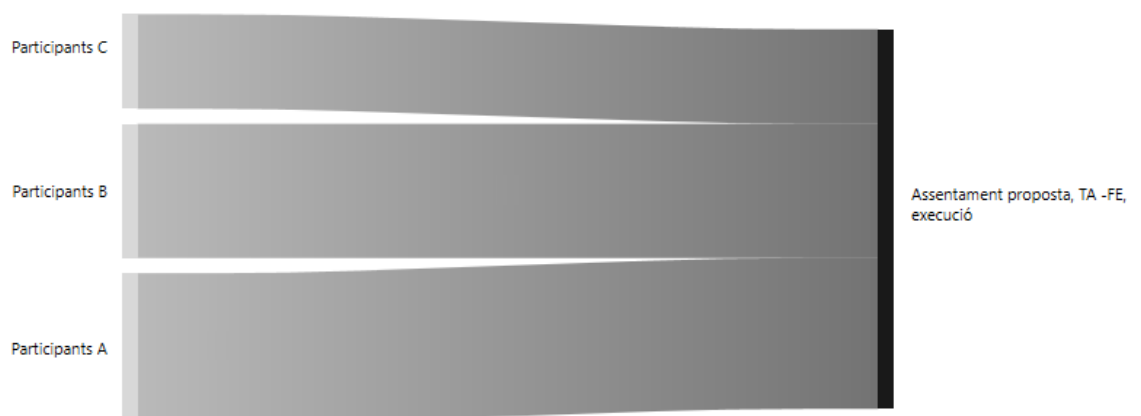


Figura 23. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

i indica que la persona participant executa un assentament d'una proposta d'una part d'unitat de TA amb l'objectiu d'arribar, més endavant, a entendre la idea que expressa la unitat del TP. Així la part assentada en la LA haurà de servir de trampolí per a la veritable traducció posterior.

Un fenomen sorprenent en relació amb la coocurrència de codis el presenta el fet que algunes persones dins una unitat de magnitud meso codificada amb el codi [Utc, Origen; Repte Gramatical -FE] emetin verbalitzacions micro, codificades amb aquest codi. I en alguns casos, pràcticament només n'emetin d'aquesta tipologia. Això es pot veure mitjançant la cerca següent:

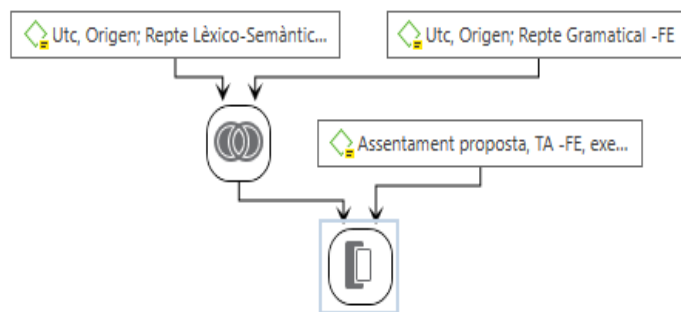


Figura 24. Còpia de pantalla dels operadors utilitzats per realitzar la cerca.

El gràfic representa la cerca de cites que s'ha fet mitjançant l'eina de consulta sota la fórmula: unitats de magnitud meso l'origen de les quals sigui un repte lèxico-semàntic o un repte gramatical a nivell de comprensió, que continguin en el seu interior cites de magnitud micro codificades com a verbalitzacions en les quals s'executa l'assentament d'una proposta de text d'arribada amb l'objectiu d'entendre el text.

El resultat d'aplicar aquesta cerca mostra el número de coocurrències d'aquests codis sota els condicionants de la fórmula: les verbalitzacions que, inserides dins una meso unitat on les persones consensuadament estan fent front a un repte o problema de comprensió de manera declarada, mostren que les propostes de text d'arribada son utilitzades com a estratègia o procediment davant un repte o problema de comprensió. Algunes persones, a més, verbalitzen només aquestes propostes al llarg de la conversa i per tant, donen a entendre que o bé inhibeixen la verbalització d'altres estratègies o procediments en la conversa o bé que aquestes altres estratègies o procediments no tenen lloc.

Per altra banda, el codi més freqüent: [Diverses opcions -FO, Estimació] és un codi que coocorre sovint amb el codi [Assentament proposta, TA -FE, execució] sobre una mateixa

cita. Es tracta d'una altra coocurrència on una variable [FO] queda al servei de la variable [FE]. La coocurrència implica que la persona, en les seves verbalitzacions, considera diverses opcions de formulació de la idea i fa un assentament d'una proposta de fragment de text d'arribada quan es troba encara en fase [FE], és a dir, quan ha verbalitzat o les verbalitzacions donen a entendre que està en procés d'entendre la idea. Dit d'una altra manera, la persona participant fixa una pretraducció considerant diverses opcions de formulació per a un segment del TA amb l'objectiu de comprendre el TP. Aquesta constant que s'infereix arran de la coocurrència de codis transcorre, naturalment de manera velada, però trobem fins i tot exemples on les persones participants ho manifesten explícitament. Per exemple 054 i 016 en la seva interacció verbalitzen explícitament que estan traduïnt sense haver encara entès, o, dit d'una altra manera, que esgitan traduïnt per tal d'entendre:

054 "El calor del sol" ¿no?

016 Sí

054 Yo voy así, traduciendo, pero hay que leérselo, primero ja, ja.

016 Ya, ya.

20_21_054-016 (07:00)

O pot ser en l'exemple següent es vegi més clar encara:

040 "leemos lo que tenemos, si quieres y ahora volvemos a ver si tiene sentido"

18-19_039-040 (25:25)

Aquest fenomen el pot ratificar també una dada quantitativa relativa a on centren més l'atenció les persones participants, si en el text de partida o en el text d'arribada:

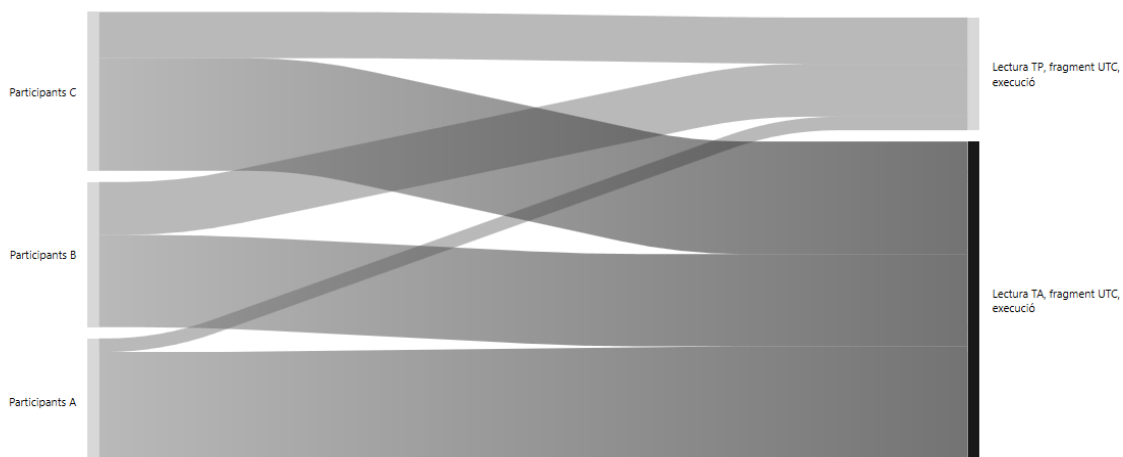


Figura 25. Còpia de pantalla del resultat d'explorar coocurrències de codis, presentat mitjançant diagrama de Sankey.

El gràfic mostra el total de verbalitzacions en les quals les persones participants fan una lectura de la totalitat del fragment amb el qual estan treballant en la UTC. Predomina clarament la lectura del text d'arribada i, de manera molt marcada, entre participants del perfil competencial més baix. Això permet establir la hipòtesi que, sobretot en aquest perfil, malgrat que apareguin constantment reptes de comprensió, es tendeix a parar molta més atenció al text d'arribada que no al de partida.

7.2.3.2 A problema d'aquí, buscar solucions allà

Una constant paral·lela es pot apreciar consultant els fragments de conversa on coocorren els codis de magnitud meso [Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic -FE] o [Utc, Origen; Repte Gramatical -FE] amb els codis de magnitud micro [Lectura TA, UTC, execució] i [Diverses opcions -FO, estimació]

Que aquesta coocurrència es produeixi amb freqüència sembla indicar que, en la fase de comprensió, quan apareix un repte o problema, tant sigui de caràcter lèxic com gramatical, és comú, entre les persones participants aplicar l'estratègia de llegir fragments ja traduïts, anteriors o posteriors al fragment que presenta el repte, i en aquest marc, anar provant diferents formulacions de text d'arribada per al fragment, fins que finalment encaixa una de les opcions. L'ús d'aquesta estratègia es fa encara més palès si la cita s'ha codificat amb el codi [TP desconsideració] i condueix amb freqüència al codi [Error; comissió -FE]. És a dir, és una conseqüència comuna d'un error de comprensió.

Exemple:

022 Yo creo que. A ver. Lo que quiere decir es que. "Cuando", ehm. "Cua...". "Que la entrega. O sea. Se, se comprometen más los ciudadanos cuando pasan dos cosas: o que los medios, ya no hay tanta información. O que los políticos tiran de ello. ¿no? Son los que están haciendo cosas. Y si ya hacen cosas los políticos ya sienten que no tienen que hacer ellos tantas cosas. ¿No? Creo.

023 O sea, que xxx, que cuando las autoridades toman parte. ¿No? Como los, los...

022 Sí, sí. "Cuando no se habla del tema en los medios. Y, cuando" eeh, "los políticos". Yo diría o "la política avanza". A ver. Ehm. "Cuando la política" como que realiza acciones para avanzar en el tema. ¿No?

023 ¿La política o los, o los políticos? "Áreas políticas..." ehm.

022 Es que "áreas políticas" en español no...

023 Claro, pero es que se puede usar para que se entienda. "Cuando los políticos".

022 "Cuando los políticos" Nosotros diríamos "los políticos".

023 "Cuando las autoridades" ¿Podría entenderse mejor?

022 No. Porque no siempre son las autoridades ¿eh? Porque yo creo que ahí están los políticos. Yo quiero decir, el Parlamento y tal, aunque no siempre sean las autoridades. ¿No? "Los políticos". O sea...

023 Yo. Creo. Lo deja... "Los partidos políticos".

022 Aha.

023 ¿O demasiado, o demasiada adaptación?

022 He, he. Bueno. Oye. Bueno: "en cambio, la entrega de los ciudadanos se reduce cuando no se habla del tema en los medios y cuando los políticos, eh".

023 xxx

022 "toman parte". Pero también hay que decir "que avanzan" porque, o sea "nach vorne" es "avanzan" en soluciones o... ¿No?

023 "nach vorne drängen".

022 Tiran p' delante, pero avanzando. Porque "nach vorne" es "hacia, hacia delante. Avanzando" ¿No? Pero cuando.

023 "Drängen" ¿Qué es?

022 „Drängen“. A ver “nach vorne drängen“. ¡Exacto! Exactamente. Vamos a ver. A mi me suena eso. Pero entonces. Algo así como en general. Lo que entiendo... Espera. A ver qué dice el diccionario.

[fa una cerca]

022 Ah. Claro. “drängen” es como “apretar”, “insistir”, “correr prisa”. “Empujar” también, “empujar”, “apremiar”.

023 xxx

022 “Ti, tiran hacia delante”. “Los políticos tiran hacia delante”.

023 Eh. Que los políticos sean...

022 “Tiran”, “tiran hacia delante”. Ehm...

023 xxx coloquial.

022 ¡Qué difícil es esto! ¡Ya! Es demasiado coloquial. Sí.

023 “Empujan”. No “empujan”, no.

022 Ya. “Avanzan con la materia”, “avanzan” ¿“avanzan con la materia”? “avanzan”, “avanzan con la materia?...”

023 Vale, o “avanzan en el tema”, ¿no?

022 No, pero acabamos de decir “tema”: “la entrega de los ciudadanos se reduce cuando no se habla del tema en los medios y cuando los políticos, políticos avanzan en... ¿Avanzan soluciones?

023 xxx xxx ¿en esta lucha?

022 Hm, hm, “¿problema?”

023 “Problema”, “En este problema”.

022 “En este problema”. Igual sí. ¿No? Eso es mejor. ¡Hala!

023 xxx entiendo ahora.

022 Vale. Lo leo.

023 “Es lo mejor”.

022 Ha, ha. ¿Lo leo al principio. A ver...?

023 Sí, leelo desde el principio.

Arran de les dues constants descrites a dalt, l'exemple transcrit mostra, només a partir de les verbalitzacions (dins del context situat de l'enregistrament es veu molt més clar), com les persones participants 022 i 023, de perfil A, fan reiterades propostes d'assentament, no amb l'objectiu de trobar l'expressió que expressi la idea, sinó amb el propòsit d'entendre la idea. Tot i mostrar i reconèixer que no estan entenent el segment de TP amb el qual estan treballant, només investiguen el segment de TP „nach vorne drängen“. En la gravació es veu clar que en la iniciativa del final: “¿lo leo al principio?”, aquesta lectura des del començament no es fa amb l'objectiu de contrastar si la proposta assentada transmet una idea relacionada amb la idea que transmet el text de partida, sinó amb l'objectiu de veure si fa algun sentit, que després ja contrastaran amb el text de partida.

Amb això es referma la hipòtesi del punt anterior respecte a que, sobretot entre participants de perfil A, malgrat que apareguin constantment reptes de comprensió, es tendeix a parar molta més atenció al text d'arribada que no al de partida.

7.2.3.3 A problema gramatical, consulta lèxica

Una altra constant destacable és la coocurrència de cites de magnitud micro etiquetades amb codis [Cerca lèxica...] dins de cites de magnitud meso [Repte gramatical...]

Exemple:

036 "Das Essen auszuteilen, "das Essen auszuteilen". "Austeilen" es, significa "repartir entre" y "auszuteilen" ¿Puedes...? ¿Sabes más o menos qué puede significar con la preposición "zu"? "Kleiderkammer" es "intendencia" y "Unterkunft", "alojamiento".

023 "Auszuteilen" y "repartir comida", ¿no? Digo, "distribuir comida, ¿no?"

036 "Los voluntarios de la intendencia, befüllen". Espera "befüllen", "befüllen". Ah, "befüllen", "llenar". ¿No?

18-19_1_036-023 (04:00)

L'exemple mostra com les persones participants reconeixen la presència d'un repte gramatical (com encaixar el significat “repartir entre” amb la presència de la preposició “zu”?) i com, per solucionar aquest problema gramatical, apliquen la única estratègia de fer cerques lèxiques. Aquesta constant en relació amb el procediment traductor es produeix de manera massiva al llarg de tots els enregistraments i s'identifica, sobre tot, entre participants

del grup A i mostra com, de manera general, fins i tot quan es produeix el reconeixement per part de la persona participant de que el repte és de naturalesa gramatical, l'única estratègia que s'aplica és la de la cerca lèxica, generalment en un recurs bilíngüe o, directament, mitjançant l'aplicació de la traducció automàtica.

7.2.3.4 Traductor automàtic

Una altra constant significativa que s'observa és com l'ús de recursos de traducció automàtica pot modificar tota la dinàmica de comportament de les persones participants. Aquesta modificació pot arribar a ser tan radical fins al punt d'obstaculitzar el procediment d'anàlisi aplicat en aquest estudi.

S'observen dues dinàmiques pel que fa a l'ús d'aquest recurs. En una d'elles les persones participants acudeixen a la traducció automàtica, puntualment, com un més dels recursos, després d'haver fet una segmentació en unitats de treball col·laboratiu, generalment quan apareix un repte o problema. En aquest supòsit, l'ús del traductor automàtic no incideix en la dinàmica de la negociació de significats respecte a altres moments on no es fa servir traductor automàtic o respecte a altres participants que no el fan servir. La negociació es pot analitzar amb els mateixos paràmetres que les negociacions on no consta l'ús d'eines de traducció automàtica.

Si, en canvi, les persones participants utilitzen un traductor automàtic abans d'establir les UTC, l'analista ja no pot segmentar la conversa amb la mateixa tipologia d'unitats que la resta de participants. Al principi de l'estudi es va intentar analitzar converses on les persones participants passen en primer lloc tot el text o grans fragments de text per un o per diversos traductors automàtics. El resultat va ser l'etiquetatge d'unitats de treball col·laboratiu codificats amb el codi de procediment [línia per línia]. Aquest codi tipifica aquelles unitats de magnitud micro que transcorren una rere l'altre, totes en un mateix pla, sense estar supeditades a cap unitat de magnitud macro.

La conseqüència és que l'ús del traductor automàtic abans d'una segmentació en UTC, destrueix l'efecte descrit a 7.2.1 amb relació a les unitats meso: l'existència d'un efecte zoom que permet evocar segments textuais de mides diferents en el sí del treball en una UTC i converteix la pràctica de la traducció en un mer exercici de transcodificació ("transcoding") aplicant la terminologia de Christofels segons Schwieter i Ferreira (2017) i l'allunya d'un exercici de negociació de significats "meaning based".

7.2.3.5 Empatia

Una darrera constant sorgeix arran de l'aparició de diferents codis que s'han relacionat amb el concepte d'"empatia", que ha anat emergint al llarg del treball. Amb aquests codis s'han etiquetat cites en les quals s'observa una deferència d'una persona participant respecte l'altra dins la situació de l'activitat. Per exemple els codis [Aportació de solució], [Argument raonat FO], [Argument raonat FE] etc...

Fins i tot ha aparegut algun altre codi que va més enllà i mostra la deferència respecte a altres agents no vinculats directament a la situacionalitat de l'execució de l'activitat concreta, però sí a la situació en un sentit més general. Com per exemple el codi: [Altres traduct., apreciació].

Arran de la consolidació del codi [argument raonat TRAD] es pot inferir, però, que hi hauria dos nivells de deferència. Per una banda, el que hem comentat fins aquí i que respon a l'empatia i l'esperit col.laboratiu que mostra una persona participant pel fet, per exemple, d'argumentar de manera raonada davant de l'altra una opció de traducció i, per l'altra, la que mostren cites etiquetades amb codis amb dimensió TRAD, que com s'ha definit a l'apartat 6.10.1.2, "s'aplica a les interaccions portades a terme durant un procés de formulació o d'intent de formulació en el TA d'una idea continguda en la UTC, que mostren un sentiment d'identificació explícita o d'empatia amb les persones destinatàries del TA o del TP".

És a dir, la definició del codi [argument raonat TRAD] permet discriminar amb claredat dos nivells d'empatia: un que acompanya i fa més fàcil la negociació de significats i l'altre que forma part, com a ingredient intrínsec de la negociació de significats.

7.3 Fixació dels resultats

Per poder executar els passos que ens han portat fins aquí el programari CAQDAS ha resultat determinant gràcies a la possibilitat que brinda d'aplicar el mètode de comparació constant mitjançant l'etiquetatge i la codificació dels fenòmens directament sobre els registres audiovisuals. També ho ha estat per a l'establiment de relacions entre les categories que han emergit, per mitjà d'instruments com l'agrupació, la fusió de codis o el conjunt d'instruments que permeten establir operacions entre codis, cites, agrupacions, etc. Finalment, CAQDAS també ha estat decisiu per a aquesta darrera fase, de fixació i descripció de totes les constants que s'han considerat significatives a ulls de l'analista. Així, mitjançant l'eina "Memo" d'Atlas-ti, un sistema de creació d'anotacions, independents als

documents primaris, s'han pogut anar elaborant i arxivant aquestes anotacions dins del mateix projecte i s'han pogut, llavors, vincular als diferents ítems que acaben conformant el projecte, ja siguin aquests ítems, documents, codis, agrupacions, resultats d'operacions, etc. i s'han pogut anar redactant breus informes sobre cada decisió presa.

Al llarg de l'estudi, doncs, a mida que s'ha avançat en la concreció d'algun aspecte, s'ha creat un memo amb el qual aquest aspecte ha quedat descrit. Aquesta descripció ha estat determinant, per una banda, per poder construir una anàlisi de manera coherent i per l'altra, per ordenar els conceptes més abstractes que han anat emergint i que han acabat constituint l'estructura de la redacció d'aquest treball.

De la mateixa manera que els codis, les dimensions o les agrupacions, l'estructura del redactat final no ha emergit a partir d'un disseny preestablert sinó arran de la manera com els conceptes s'han anat ordenant dins d'aquests memos al llarg del desenvolupament de l'estudi.

8. Conclusions

Al capítol anterior hem descrit resultats d'una anàlisi i, amb tot detall, la manera com s'hi ha arribat. Pot semblar que aquesta part de descripció del camí per arribar als resultats és desmesurada, però cal tenir en compte que un dels objectius del treball és contrastar la viabilitat d'aplicar una metodologia d'anàlisi a un camp d'estudi per al qual no està pensada i en una manera en la que no s'ha aplicat mai. En aquest sentit, la mateixa Risku (2017: 301), en una situació com aquesta, advoca per fer una explicació exhaustiva de com s'ha portat a terme aquesta anàlisi.

Com a resultat de l'estudi exploratori sobre la viabilitat de l'aplicació exclusiva de la TF a l'anàlisi d'interaccions espontànies sobre el procés traductor en assignatures de traducció del grau interuniversitari de traducció i interpretació amb el suport de la connectivitat i de CAQDAS amb l'objectiu de poder aplicar resultats en la millora dels entorns didàctics es poden extreure conclusions en quatre àmbits: (1) sobre l'adequació de l'aplicació de la metodologia de recerca en aquest camp d'estudi d'acord amb els marcs teòrics exposats al principi, (2) sobre l'adequació dels instruments de recerca, (3) sobre el coneixement que l'estudi aporta sobre el procés traductor intern i, finalment, (4) sobre el potencial que aquest coneixement pot reportar de cara a la seva aplicació a l'activitat didàctica.

8.1 En relació amb la metodologia

Jakobsen i Alves (2021: 4) reconeixen que "there may not be a better way of getting information about a person's mind than by having the person tell us about it in words". Però critiquen a l'anàlisi de verbalitzacions que es fonamenti sobre una interpretació (codificació) d'una interpretació (transcripció).

Al llarg del nostre estudi s'han pogut mostrar segments de conversa on l'abast del codi queda fixat amb precisió gràcies a la precisió també de les verbalitzacions, però, certament, en moltes ocasions (la majoria) la interacció no és tan explícita i només és arran del procés d'interpretació de l'analista que determinat segment pot ser etiquetat amb un codi específic, ja que els elements hi són presents però no es verbalitzen explícitament. Amb tot, s'observa que el mecanisme de desenvolupament de l'activitat fomenta l'explicitació: com que cadascuna de les persones participants no veu la totalitat de l'entorn en el qual està treballant l'altra, la situació obliga, de manera natural a justificar les seves accions: "no, es que lo he buscado en..." Per altra banda, el fet que els conceptes que etiqueten els

fenòmens observats, els codis, emergeixin directament de les dades fa que unes verbalitzacions explícites serveixin de font d'inspiració per a la consolidació de conceptes anàlegs però no han estat verbalitzats de manera explícita. Això ajuda a discriminar aquells actes conscients dels inconscients però, sobre tot, acompanya l'analista en el procés d'interpretació i li dona seguretat de no fer interpretacions esbiaixades.

D'altra part, també s'ha de valorar que la possibilitat d'aplicar la metodologia mitjançant una eina CAQDAS, que ha permès l'etiquetatge directament sobre els registres audiovisuals, ha evitat haver de dur a terme tot el procés analític a partir d'una primera gran interpretació inamovible, que és el que hauria suposat haver de fer la codificació partint d'una transcripció.

Allò que dona seguretat que l'analista no interpreta una mateixa realitat de manera diferent i li posa ara una, ara una altra etiqueta, o que no posa una mateixa etiqueta a fenòmens que abans havia etiquetat de manera diferenciada, és la combinació de dos factors: per una banda, l'aplicació dels mecanismes de la teoria fonamentada, entre ells, sobre tot, el de la comparació constant; per l'altra, el fet de considerar cada fenomen dins el seu context situat.

La comparació constant entre codis i entre propietats d'aquests codis, considerats en el seu context situacional permet una aproximació interpretativa sistemàtica, una descripció estable als fenòmens observats i la possibilitat d'analitzar a gran escala no només fenòmens conscients sinó també inconscients. Possibilitat que posa en dubte Jakobsen (2017: 28) en relació amb els estudis de verbalitzacions tradicionals. El fet de portar a terme una anàlisi no solament de les verbalitzacions sinó de tota la interacció en el seu context situat obliga a contemplar la multiplicitat de factors que formen part intrínseca del procés traductor intern, també dels inconscients, com a part intrínseca també del procés analític.

La teoria fonamentada persegueix, però, anar més enllà de la simple descripció d'aquestes dades. Tal com s'especificava a la cita del capítol 4.1 (Andreu, 2007: 14):

la preocupación por la producción de teoría basada en los datos; un convencimiento de que la teoría debía guiar la investigación; un interés por la elaboración de conceptos teóricos; una inquietud por la codificación en la investigación cualitativa; antecedentes del método de comparación constante; un énfasis en la verificación de la teoría” y que “lo importante de la Teoría Fundamentada es llegar a conclusiones con el mayor grado posible de desarrollo teórico y no darse por satisfecho con la mera presentación de los datos o con simples descripciones (Andreu, 2007: 14).

Per tant, per aprofundir en el coneixement del procés traductor i obtenir, a partir de l'observació d'interaccions, una radiografia de què passa per l'aparell cognitiu d'una persona mentre tradueix, que vagi més enllà de les primeres mostres que es van obtenir sobre la base dels TAP i dels protocols col·laboratius i arribar a unes conclusions amb un cert grau de desenvolupament teòric, el treball fa una aposta decidida per perfeccionar els mecanismes d'interpretació més que no pas per intentar substituir-los i d'aquesta manera “look “behind” the verbal processing that is directly observable” que deia Risku (Risku, 2017: 292).

A part de la mecànica d'aplicar el mètode de comparació constant en el context situat dels fenòmens, la teoria fonamentada ofereix una altra palanca que ha multiplicat el potencial del mètode de recerca: la manera d'arribar a la “mostra”. El mecanisme del mostreig teòric de la teoria fonamentada ha permès poder considerar inicialment per a l'estudi tots els casos donats, al voltant de mil, i aprofitar una feina d'observació que exigia l'activitat docent, doncs la revisió dels enregistraments era necessària per a l'avaluació de l'activitat. Aquest mecanisme ha permès, d'aquí, seleccionar els registres que complien unes característiques tècniques comunes i, a partir d'aquí, arribar a la mostra final. Aquest procés intern sistemàtic de constitució de la mostra, arran dels resultats que van aportant les mateixes dades, ha permès fer aflorar els fenòmens descrits a l'apartat 7 i a les conclusions que s'exposen a l'apartat 8.3 sense partir d'uns conceptes preconcebuts.

Aquesta possibilitat de partir de categories no preconcebudes ha estat definitiu per arribar a aconseguir una radiografia de com es negocien significats a l'aula. Això ha estat possible gràcies a que la teoria fonamentada, tal com l'enten Charmaz (2014) i Strauss i Corbin (1998), impulsa la reducció de tot aquest volum d'informació, el pas de l'esdeveniment concret a la categoria abstracta i tot el procés analític per mitjà d'inferències de caràcter primordialment inductiu i abductiu, tal com hem explicat a l'apartat 4.1.5

La primera conclusió, doncs, a la que arriba aquest treball és que la teoria fonamentada, tret del seu entorn natural, que és l'estudi de fenòmens socials, aplicada ella sola, sense el suport de cap altra metodologia, a l'anàlisi d'uns registres espontanis, en un entorn situat, amb l'objectiu d'observar com es produeix la negociació de significats (Halverson, 2021: 45), ha constituït una eina eficaç per fer emergir fenòmens cognitius que les persones activen durant el procés traductor, de la mateixa manera que s'ha mostrat efectiva per a l'anàlisi de fenòmens complexos en les ciències socials o en altres àmbits.

S'ha d'acceptar, per altra banda, que l'amplitud de l'objecte d'estudi que exigeix un dels objectius del treball (obtenir evidències que puguin donar pistes per on es pot avançar en la

continua comesa de millora de l'activitat docent) ha fet que l'estudi vulgui abarcar un espectre molt gran de categories. Així, a un dels postulats clau de la teoria fonamentada, la saturació teòrica, s'hi ha pogut arribar amb dificultat. En paraules de Corbin i Strauss: "A menos que el investigador recopile datos hasta que todas las categorías estén saturadas, la teoría no se desarrollará de manera uniforme y carecerá de densidad y precisión" (Strauss i Corbin, 2002: 231-232). Per tant, en estudis posteriors cal tenir en compte que la reducció de l'objecte d'estudi contribuiria a un augment de la densitat i de la precisió. Per altra banda, en una altra situació investigadora, aquesta reducció permetria que la recerca fos portada a terme no solament per part d'un sol analista sinó per un grup d'analistes que contrastessin els seus criteris de segmentació, codificació, agrupació... també de manera constant, de manera que la recerca pogués guanyar en validesa externa.

8.2 En relació amb la connectivitat i a CAQDAS

Risku (2017: 301) adueix que, en una anàlisi qualitativa, és important que les dades siguin contextualitzades i que l'anàlisi sigui propera a aquestes dades i recomana l'ús de software per fer aquesta anàlisi. En el nostre estudi, la connectivitat i el programari d'ajuda a l'anàlisi qualitativa de dades, CAQDAS, son els elements que han permès seguir aquest consell, sense caure en el parany de sortir de la via qualitativa i entrar en un paradigma d'anàlisi computacional pel fet d'aplicar la tecnologia.

La connectivitat ens ha brindat la possibilitat de recollir les dades en el seu context situat. Això proporciona a l'estudi un grau alt de validesa ecològica respecte a la resta d'estudis de verbalitzacions fets fins ara dins l'enfocament computacional. Com reconeix Alves (2015: 30), per molt esforç que es faci en el control de variables i en l'establiment de condicions tan semblants com sigui possible a l'exercici de la traducció autèntica "[a]ssuring a reasonable level of ecological validity for the translation task under investigation is a major problem in terms of developing a rigorous experimental design with controlled variables". Aquesta validesa en el nostre estudi queda garantida per dues raons. Per una banda, perquè la recollida no ha provocat una alteració per part de les persones participants del seu comportament habitual pel fet que aquest comportament fos enregistrat, doncs cada participant ha executat a les aules desenes d'altres activitats Dialog i TransDialog, exactament de la mateixa manera que les que s'han empleat per a l'estudi. Per una altra banda, perquè aquesta recollida inclou de manera automàtica, no solament verbalitzacions, sinó bona part del context situat natural on es produeixen les verbalitzacions: en l'enregistrament es poden visualitzar les cares de les persones participants, els escriptoris

on treballen, el moviment del cursor mentre escriuen, les pàgines web que consulten i, fins i tot, es deixa entreveure l'ús que fan d'altres dispositius paral·lels amb els quals es comuniquen amb la mateixa persona interlocutora de l'activitat o amb altres persones per altres canals. Tot això ha contribuït a un procés de codificació que podem qualificar també de situat.

La segona conclusió a la que s'arriba en aquest treball és que només gràcies a la connectivitat s'ha pogut materialitzar una anàlisi del procés traductor intern sobre una quantitat tan gran de verbalitzacions amb aquest nivell de validesa ecològica. Ara bé, cal reconèixer que la connectivitat permetria anar molt més enllà: en futurs estudis, dissenyant una interfície més homogènia per a l'execució de l'activitat d'on s'extreuen les dades, es podrien analitzar sistemàticament les verbalitzacions i tot el seu context situat de forma més congruent, profunda i extensa en totes les seves dimensions

Per altra banda, perquè l'anàlisi pugui transcórrer, com reclama Risku, propera a les dades, l'estudi s'ha proposat de portar-la a terme directament sobre els registres audiovisuals. Efectivament, per a això cal l'ús de software especialitzat i aquesta és la primera gran aportació que fa Atlas-ti, el programa d'ajuda a l'anàlisi qualitativa de dades que hem utilitzat: ha permès etiquetar, codificar, establir relacions entre codis, no ja de manera propera a les dades, sinó directament sobre les dades. D'aquesta manera, els primers passos d'etiquetatge i codificació de cada enregistrament s'han pogut portar a terme directament sobre els fitxers i, per tant, consultant el contingut audiovisual originari dels enregistraments i el de tots els segments de la resta d'enregistraments etiquetats amb un mateix codi.

La tercera conclusió a la que s'arriba en aquest treball és que Atlas-ti ha estat una eina fonamental per dues raons. Perquè ha permès poder aplicar el mètode de la comparació constant de manera meticulosa, sense risc de desviacions, pel fet de poder treballar directament sobre els enregistraments, evitant haver de passar pel sedàs d'una primera interpretació inamovible, que és el que ocorre quan es treballa amb transcripcions. La segona raó és que ha permès fer això amb un nombre suficientment gran d'enregistraments.

Ara bé, cal reconèixer que hem portat les capacitats de la tecnologia al límit. El programa no està pensat, almenys implantat sobre un ordinador convencional, per poder navegar per un número gran de fitxers audiovisuals accessibles alhora, tal com requereix l'aplicació al peu de la lletra de la metodologia de la comparació constant. D'aquesta manera, un cop codificada una dotzena d'enregistraments, el resultat d'algunes operacions de consulta, de

recodificació, d'agrupació de codis, etc. van començar a executar-se de manera molt més lenta que no si s'haguéssin executat sobre fitxers de text escrit. Així s'ha hagut de recórrer a una drecera per poder avançar en el procés d'anàlisi i, un cop codificada una bona part d'enregistraments i un cop força consolidat l'arbre de categories, hem passat a deixar de treballar sobre els fitxers audiovisuals i hem passat a treballar sobre una "fotografia" d'aquests fitxers, codificada amb els mateixos codis que el fitxer audiovisual original. Això ha permès poder continuar en la fase de comparació sense que es bloquegés el programa. Els fitxers audiovisuals originals, en aquest últim estadi de l'estudi, continuen igualment accessibles, arxivats ara, cadascun per separat en un "projecte"²⁶ diferent i el "projecte" comú que conté totes les converses codificades de tot l'estudi, es troben en aquest format "fotografia". En futurs estudis amb aquesta tecnologia és important tenir en compte aquesta limitació, si és que es continua donant malgrat els constants avanços dels programes i del maquinari.

Una prestació que ofereix Atlas-ti que ha estat desaprovechada en aquest estudi, per la naturalesa de la recerca, és la capacitat de compartir projectes o de repartir diferents parts d'un projecte entre diversos analistes. Aquesta perspectiva obriria també la possibilitat de fer un estudi d'interaccions situades mitjançant l'aplicació de la teoria fonamentada amb un grau més alt, com s'ha dit més amunt, de validesa externa.

8.3 En relació amb el coneixement sobre el procés traductor intern

Tal com s'ha exposat en el punt 8.1, en la primera de les conclusions, l'estudi ha mostrat la viabilitat de l'aplicació de la teoria fonamentada per intentar aprofundir en el coneixement dels mecanismes del procés traductor intern. Per fer això ens hem centrat en l'observació i anàlisi de la negociació de significats en un entorn social situat, sota el pressupòsit, ara refermat, que aquesta negociació social presenta analogies amb la negociació de significats intrapersonal, que estableix una persona també quan està traduint a soles.

En aquest camí, a partir d'un miler d'interaccions col·laboratives recollides en format de fitxer audiovisual i observades sistemàticament durant l'activitat docent, l'estudi ens ha portat a seleccionar-ne 200 que complissin els condicionants tecnològics que requereix el programa Atlas-ti i els requisits formals que exigeixen els objectius de recerca. Aquests

²⁶ Veg. terminologia CAQDAS a l'apartat 5.

fixers s'han anat incorporant progressivament al projecte tal com demana la tècnica del "mostreig teòric" de la teoria fonamentada i, tal com estableix aquesta metodologia d'anàlisi, s'han anat etiquetant fragments, s'han codificat en funció dels fenòmens que fan aflorar aquests fragments i, a través de la comparació constant entre aquests codis i les seves característiques s'ha pogut avançar en l'anàlisi i observar uns patrons més abstractes sobre el procés, que s'han detallat a l'apartat 7.2. En el moment de tancar el treball, aquesta metodologia científica ens reclama però que anem una mica més enllà i que formulem unes conclusions sobre tot aquest procés a mode de teoria. És a dir, que no ens limitem a un relat descriptiu sinó que intentem fer un relat interpretatiu de per què passa allò que mostren les dades.

Així doncs, els patrons descrits a l'apartat 7.2 porten a refermar que el procés de negociació de significats (Halverson, 2021: 45) que reclama l'activitat traductora que hem observat només es pot entendre des d'una perspectiva situada. Dels resultats de l'estudi es deriva que els micro fenòmens identificats (codis corresponents a unitats de treball de magnitud micro) es troben encabits dins d'unitats de treball de magnitud més gran (meso o macro) i és en funció de les característiques d'aquesta UTC més gran, que la verbalització de magnitud micro juga un paper o un altre. De la mateixa manera que en qualsevol text un enunciat pren un significat o un altre en funció del context on es troba, l'estudi ens mostra que les micro categories que han emergit de les micro cites també tenen un abast diferent en funció de les propietats i dimensions de les macro cites on es troben ubicades.

Aquesta simplificació en tres magnituds, com ja s'ha dit a l'apartat 6.9, no vol dir que entenguem el procés de negociació de significats que té lloc durant el procés traductor com un treball mecànic amb unitats d'aquestes magnituds inamovibles. Més aviat el que es pot percebre és una polifonia formada per la superposició del treball amb diverses unitats que s'activen en un joc complex de focalitzacions dinàmiques simultànies. Anomenem aquest joc com a "focalització dinàmica" perquè s'activen paral·lelament en diverses magnituds i això requereix una constant activitat de conceptualització dinàmica (Dewell, 2005). No només pel que fa a què representen els conceptes, en el sentit que aplica Martín de León (2017):

[translation] involves representation-hungry tasks, such as text comprehension or addressee profiling, which may require the support of dynamic, action-oriented mental representations. These can be regarded as internal scaffolding that supports meaning construction and translation processes in a dynamic, situated, even distributed way (Martín de León (2017:120).

sinó també a la magnitud variable d'allò que representen. Una hipòtesi que podria explicar aquesta capacitat simultània de la ment de treballar amb diverses unitats en un moviment

de focalització dinàmica constant podria descansar sobre el concepte de metàfora cognitiva de Lakoff (1980) i al seu model de “conceptualizing capacities”, que és dinàmic i que ell oposa a un “conceptual system” establert i tancat (Lakoff, 1987: 311).

Aquestes unitats, que, tal com s’ha vist, poden estar més vinculades als significats del text de partida, als del text d’arribada o a multitud d’altres fenòmens, comprenen processos lligats a la comprensió de conceptes, a la fixació d’aquests conceptes per mitjà de llenguatge (és a dir construïnt significats) o als tempteigs per formular aquests significats en la llengua d’arribada. De la mateixa manera que sembla inconcebible l’activitat traductora humana eludint algun d’aquests processos, en l’estudi es pot percebre com la situativitat, entesa com Risku no com “a negligible and abstractable context” sinó com a “central constituent of cognition” (Risku i Rogl, 2021: 482) té el mateix paper intrínsec a l’activitat traductora: només situant cada significat en el seu context comunicatiu sembla possible aquest joc.

Per altra banda, de l’estudi, com s’ha vist a l’apartat 7.2.3 emergeix el concepte d’“empatia”, entesa en el sentit tradicional de la paraula com un procés d’identificació emocional, però aquí, com a possible component del motor de l’activitat traductora situada. És a dir, entesa no com a complement circumstancial (“traduir amb empatia”) sinó com a component semàntic intern del verb “traduir” (“traduir vol dir empatitzar”). Així, a partir de la interpretació de les dades, es pot establir la hipòtesi que, **situant-se** emocionalment la persona que tradueix, en el lloc dels diferents agents que intervenen en l’acte comunicatiu de la traducció podria ser un camí eficient per portar a bon port la negociació de significats que requereix la tasca medidora de la traducció, tal com l’hem definit d’acord amb Whyatt, (2017: 189), a l’apartat 3.1. Aquesta via podria ser molt interessant d’explorar en posteriors estudis amb la metodologia aplicada en aquest.

8.4 En relació amb la millora de la qualitat docent

El darrer objectiu d’aquesta tesi és el d’explorar vies aplicació dels resultats de la investigació, obtinguts en els mateixos entorns didàctics d’on s’han tret les dades, a la cerca de la millora de la qualitat docent. En aquest sentit, amb l’objectiu de millorar les competències traductores en sintonia amb la definició pel grup PACTE (1998 i 2003), les conclusions a què arriba aquest treball, d’acord a les conclusions que s’ha arribat sobre el punt anterior (el coneixement del procés traductor intern), porten a considerar dues grans

línies d'actuació de cara a la docència de la disciplina de la traducció en entorns online i, per extensió, probablement també, en la docència de la traducció humana en general:

En primer lloc, sembla que ha de ser convenient acostar l'estudiant al coneixement de l'existència de l'enorme ventall de mecanismes cognitius que intervenen en el procés de negociació de significats que té lloc durant el procés traductor intern (i que en aquest estudi han cristal·litzat en forma d'uns codis particulars). Entre altres, particularment, acostar l'estudiant al coneixement conscient del mecanisme de focalització dinàmica descrit a dalt, al punt 8.3, perquè el puguin entrenar. L'estudi mostra que el desconeixement del ventall de mecanismes porta l'estudiant, amb freqüència inconscientment, a aplicar estratègies de traducció línia per línia, a considerar l'activitat traductora com un mer exercici d'intercanvi lèxic, a intentar arribar a la comprensió del TP a partir de la comparació de pretraduccions del TA, a aplicar eines lèxiques per intentar solucionar problemes gramaticals, a deixar la feina d'una primera segmentació de les unitats de treball en mans del traductor automàtic, etc. Des de la docència, acompanyar l'estudiant cap al coneixement conscient de la paleta de mecanismes cognitius que entren en joc en el procés traductor intern pot començar a revertir aquestes conductes, que, al cap i a la fi, porten a la obtenció dels mateixos resultats limitats que aporta, en l'actualitat, una traducció automàtica sense fer una feina de postedició. Aquesta seria una estratègia docent de baix a dalt.

En segon lloc, sembla que ha de ser convenient l'aplicació d'una estratègia docent inversa, de dalt cap a baix, en la direcció de portar l'estudiant a un coneixement i a un recordatori constant, sobre la funció facilitadora de la comunicació que implica l'activitat traductora, que hem concretat a l'apartat 3.2, en la definició de Whyatt (2017) sobre que la consciència sobre aquesta funció facilitadora no és un complement circumstancial que acompanya l'activitat traductora sinó que és un ingredient intrínsec a la negociació de significats que sustenta l'activitat traductora. Així mateix, s'obre la via d'estudiar la conveniència d'entrenar l'estudiant a empatitzar amb cada protagonista que intervé en el procés comunicatiu de la traducció, des de la part de l'autoria del text de partida fins a la destinatària del d'arribada, a cada pas de la negociació situada de significats.

Aquestes fites, en un entorn d'aprenentatge asincrònic online, es poden intentar implementar de diverses maneres. Per exemple, a través de la redacció i presentació d'uns consells en els continguts teòrics dels mòduls didàctics o a través de recordatoris al tauler de l'assignatura o en els fòrums... Ara bé, si intentem implementar, en un entorn d'aprenentatge situat, uns resultats de recerca extrets en context situat, mitjançant una metodologia atenta a "situacionalitat" com a base del coneixement, conclourem que una

manera coherent de facilitar aquest guiatge serà proporcionar-lo també de manera cognitivament situada. És a dir, acompanyant l'estudiant des d'aquesta perspectiva global.

Així doncs, si ens atenem als principis de l'aprenentatge col·laboratiu i cooperatiu (Pujolàs, 2003), (Kiraly, 2000), als d'atenció als efectes socioafectius (Damasio, 2003), (Rojo, 2017) i (Mansilla i González-Davies, 2017) i als de la interacció (Vigotski, 1978) i de la bastida (Kiraly, 2000) i (González Davies, 2004), que hem descit a l'apartat 3.4, com a constituents del procés d'adquisició de competència, podem concloure que es pot avançar, com a docents, en l'acompanyament d'aquesta adquisició, per aquestes tres vies:

1. Impulsant el treball en equip i els aspectes afectius per mitjà de tasques que promocionin la interacció amb l'objectiu de fomentar que la negociació de significats interpersonal en un entorn didàctic situat ajudi a posar les bases d'una negociació de significats intrapersonal rica i fecunda a l'hora de traduir en un context comunicatiu situat real.

Establir aquesta mena de treball en entorns d'aprenentatge online pot presentar també inconvenients. Sovint implica que l'estudiant hagi d'adaptar la disponibilitat en la seva agenda a les agendes d'altres participants. Aquest fet, atès el perfil més habitual entre estudiants online, suposa un sobreesforç que l'estudiantat no sempre valora positivament, sobre tot si no hi veu un profit a curt termini. Per a això sembla important, per una banda, conscienciar sobre els beneficis a llarg termini que comporta el treball en equip en els aprenentatges i, per l'altra, el disseny d'activitats col·laboratives que reportin un guany a curt termini sense necessitat de trobades sincròniques. La mostra de l'activitat a l'apartat 3.4.2.3 constitueix un clar exemple: una anàlisi sintàctica d'un text de partida de diversos milers de paraules seria interessant però inviable d'executar per part d'una persona sola. En canvi, repartir la totalitat del text entre les persones participants i que cadascuna faci i mostri la seva part analitzada a la resta, mitjançant l'eina wiki, aporta un benefici que es percebut positivament de manera immediata per tota la comunitat.

2. Integrant l'autoavaluació i l'avaluació entre parells mitjançant uns instruments d'avaluació que detallin, via descriptors, l'avanç en l'assoliment de competència en els principals mecanismes que integren el procés traductor, de manera que es desperti la consciència en aquest avanç. La implementació d'aquest punt, amb tot, pot ser un dels que generi més controvèrsia a l'aula ja que molt sovint l'estudiant percep una avaluació de la seva activitat per part d'una persona igual, com una ingerència improcedent dins del seu espai íntim, que, a més pot comportar, de

manera arbitrària, conseqüències negatives en el seu expedient. Al seu torn, també amb freqüència, hi ha estudiants que manifesten directament la seva incapacitat per valorar de manera justa el treball d'altres participants. De tota manera, és interessant valorar si hi ha una manera més efectiva perquè l'estudiant es pugui apropiat dels objectius d'aprenentatge i pugui reflexionar sobre si els està aconseguint que impulsar-lo a valorar si ho està fent una persona igual. Per salvar els inconvenients, naturalment caldrà que els objectius d'aprenentatge estiguin detallats de manera clara en el programa de l'assignatura i que l'instrument d'avaluació disposi d'uns descriptors també detallats relacionats amb els objectius.

3. Donant una retroacció a l'estudiant sobre la seva manera personal de desenvolupar el procés traductor, més enllà de comentar els resultats d'un producte acabat: una traducció enllestida.

La implementació d'un sistema de retroaccions esglaonat, al llarg del desenvolupament de les diverses activitats de la tasca i no al final, pot presentar també inconvenients. Atès el perfil majoritari entre estudiants online, es fa palès que la majoria necessita adaptar el seu ritme de treball en les assignatures al ritme de treball que els exigeix una altra activitat principal (laboral, artística, familiar, etc.). En aquest sentit, qualsevol iniciativa de fixar terminis curts o de fixar una concatenació entre les retroaccions d'unes activitats per a l'execució de les següents genera estrès en una part no menor de participants. Amb tot, sembla interessant valorar si els avantatges d'una dinàmica de treball heretada d'uns models didàctics centrats en la impartició són superiors als avantatges que proporciona un model centrat en l'acompanyament ("scaffolding").

A continuació, mostrem un exemple de retroacció donada a una activitat TransDialog darrerament, on es poden veure les possibilitats d'acompanyar l'estudiantat entrant a fons arran de la manera com negocia significats. A partir dels resultats de la recerca en aquest estudi, en la docència de les assignatures, ara mateix, s'estan recollint i sistematitzant aquestes retroaccions de cara a convertir-les en ítems i descriptors de diferents rúbriques, dirigides a alumnat amb diferents perfils competencials, que han de permetre una avaluació més sistemàtica i més formativa de l'activitat TransDialog. Més endavant es podrà avançar introduïnt-hi elements d'autoavaluació i d'avaluació entre iguals per potenciar la consciència també en l'àmbit de l'aprenentatge:

Excel·lent! Abans de començar a assentar propostes de TA fixeiu un encàrrec concret, concreteu les decisions de traducció que implicarà aquest encàrrec i les estratègies que utilitzareu.

Mostreu que teniu en compte com rebrà la vostra versió el públic destinatari, de la mateixa manera que teniu en compte com rep el TP, el públic del TP. Molt bé!

Quan entreu a l'activitat traductora, teniu en compte el context que emmarca el fragment que esteu traduint, no us limiteu a abordar qüestions lingüístiques, una rere l'altra sinó que considereu aspectes textuais i de traducció de diverses magnituds.

Feu referència a un procediment de treball adequat al vostre nivell i l'implementeu de manera coherent.

Utilitzeu eines adequades a l'especificitat de cada repte que se us presenta (motors de cerca de parells, textos paral·lels, etc.) Utilitzeu bé el traductor automàtic (un mitjà més per arribar a la fi).

Detecteu i, fins i tot, definiu les estructures lingüístiques que conté el TP així com les que utilitzeu en la construcció del TA. Bravo! Això no és gens habitual!

Aprofiteu bé la interacció entre vosaltres per aproximar-vos als conceptes que intenteu plasmar. Sou craks de la negociació!

La interacció és equilibrada en relació amb les propostes i solucions que aporta cadascuna de vosaltres. Mostreu, a més, bon esperit de cooperació. On no arriba l'una, arriba l'altra, Felicitats!

9. Bibliografía

- Alves, F., i Vale, D. (2009). Probing the unit of translation in time: Aspects of the design and development of a web application for storing, annotating, and querying translation process data. *Across Languages and Cultures*, 10(2), 251-273.
- Alves, F., i Vale, D. (2011). On drafting and revision in translation: A corpus-linguistics oriented analysis of translation process data. *Translation: Corpora, Computation, and Cognition*, 1(1), 105-122.
- Alves, F. (2015). Translation process research at the interface. Dins A. Ferreira i J. W. Schwieter (Eds.), *Psycholinguistic and cognitive inquiries into translation and interpreting* (pp. 17-40). John Benjamins.
- Andreu, J., García-Nieto, A., i Pérez Corbacho, A. (2007). *Evolución de la teoría fundamentada como técnica de análisis cualitativo*. Madrid: CIS.
- Barbosa, H. G., i Neiva, A. M. S. (2003). Using think-aloud protocols to investigate the translation process of foreign language learners and experienced translators. Dins F. Alves (Ed.), *Triangulating translation. Perspectives in Process Oriented Research* (pp.137-155). John Benjamins.
- Beer, R. D. (2014). Dynamical systems and embedded cognition. Dins K. Frankish i W. M. Ramsey (Eds.), *The Cambridge handbook of artificial intelligence* (pp. 128– 150). Cambridge University Press.
- Carl, M., i Schaeffer M. (2018). The Development of the TPR-DB as Grounded Theory Method *Translation, Cognition & Behavior*, 1(1), 168-193.
- Charmaz, K. (2009). Shifting the Grounds: Constructivist Grounded Theory Methods. Dins J. M. Morse, P. N. Stern, J. Corbin, B. Bowers, K. Charmaz i A. Clarke (Eds.), *Developing Grounded Theory: The Second Generation* (pp. 127-155). Left Coast Press.
- Charmaz, K. (2014): *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Chesterman, A. (2021). Translation, epistemology and cognition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 25-36). Routledge.
- Damasio, A. (2003). *En busca de Spinoza, neurobiología de la emoción y de los sentimientos*. Barcelona: Crítica.
- Dewell, R. B. (2005). Dynamic patterns of CONTAINMENT. Dins B. Hampe (Ed.), *From Perception to Meaning: Image Schemas in Cognitive Linguistics* (pp. 369-394). Mouton de Gruyter.

- Dragsted, B. (2005). Segmentation in translation: Differences across levels of expertise and difficulty. *Target. International Journal of Translation Studies*, 17(1), 49-70.
- Ericsson, K. A., i Simon, H. A. (1984). *Protocol analysis: Verbal reports as data*. The MIT Press.
- Glaser, B. G., i Strauss, A. L. (1967). *The discovery of grounded theory*. Chicago: Aldine.
- González-Davies, M. (2004). *Multiple Voices in the Translation Classroom*. Amsterdam: John Benjamins.
- González-Davies, M., i Enríquez-Raído, V. (2016): Situated learning in translator and interpreter training: bridging research and good practice. *The Interpreter and Translator Trainer*, 10(1), 1-11.
- Göpferich, S. (2008). *Translationsprozessforschung: Stand-Methoden-Perspektiven* (Vol. 4). BoD–Books on Demand.
- Grice, P. (1975). Logic and conversation. Dins P. Cole i J. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics, 3: Speech Acts* (pp. 41–58). New York Academic Press.
- Halverson, S. L. (2021). Translation, linguistic commitment and cognition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 37-51). Routledge.
- Hvelplund, K. T. (2017). Eye tracking in translation process research. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 248-264). Wiley-Blackwell.
- House, J. (1988). Talking to oneself or thinking with others? On using different thinking aloud methods in translation. *Fremdsprachen lehren und lernen*, 17, 84-98
- Hurtado, A. (2021). Translation competence and its acquisition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 389-414). Routledge.
- Jääskeläinen, R. (1990). *Features of Successful Translation Processes: A Think-Aloud Protocol Study*. Joensuu: University of Joensuu.
- Jääskeläinen, R. (2002). Think-aloud protocol studies into translation. An annotated bibliography. *Target*, 14(1), 107-136.
- Jääskeläinen, R. (2017). Verbal reports. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 213-231). Wiley-Blackwell.
- Jakobsen, A. L. (2017). Translation process research. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 19-49). Wiley-Blackwell.
- Jakobsen, A. L., i Alves F. (2021). *The Routledge handbook of translation and cognition*. Abingdon and New York: Routledge.
- Jiménez-Crespo, M. A. (2017). *Crowdsourcing and online collaborative translations*. Benjamins translation library, 131.

- Keim, L., i Cánovas, M. (2020): Ensenyar i aprendre des de la connectivitat, Dins L. Keim (Coord.), *Connectivitat i dimensió social en la docència de la traducció* (pp.13-20) Eumo.
- Kiraly, D. (1995). *Pathways to Translation. Pedagogy and Process*, Kent: Kent State University Press.
- Kiraly, D. (2000). *A Social Constructivist Approach to Translator Education*. Manchester: St. Jerome.
- Kiraly, D. (2015). Occasioning translator competence: Moving beyond social constructivism toward a postmodern alternative to instructionism. *Translation and Interpreting Studies*, 10(1), 8-32.
- Krings, H. (1986). *Was in den Köpfen von Übersetzern vorgeht*. Tübingen: Narr.
- Krings, H. (2001): *Repairing Texts: Empirical Investigations of Machine Translation Post-Editing Processes*. Trad. Geoffrey S. Koby, Gregory M. Shreve, Katja Mischerikow, Sarah Litzer, Kent: The Kent State University Press.
- Lakoff, G., i Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (1987). *Women, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor. Dins A. Ortony, *Metaphor and Thought*. (2a. ed.). (pp. 202-251). Cambridge University Press.
- Macdonald, K. (2020). Translation, anthropology and cognition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 91-112). Routledge.
- Mansilla, D., i González-Davies, M. (2017). El uso de estrategias socioafectivas en el aula virtual de traducción. Una propuesta didáctica. *Revista Digital de Investigación en Docencia Universitaria*, 11(2), 251-273.
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 1(2), Art. 20,
- Muñoz, R. (2017). Looking toward the future of cognitive translation studies. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 555-572). Wiley-Blackwell.
- Muñoz, R., i Martín de León, C. (2021). Translation and Cognitive Science. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 52-68). Routledge.
- Muñoz Justicia, J. M., i Sahagún M. A. (2017). *Hacer Análisis Cualitativo con Atlas-ti 7*. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Nord, C. (1998). La unidad de traducción en el enfoque funcionalista. *Quaderns: Revista de traducció*, 1, 65-77.

- Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- PACTE. (1998). La competencia traductora y su aprendizaje: Objetivos, hipótesis y metodología de un proyecto de investigación. Poster, IV *Congrés Internacional sobre Traducció*. Bellaterra (Barcelona): Universitat Autònoma de Barcelona
- PACTE. (2003). Building a Translation Competence Model. Dins F. Alves (Ed.), *Triangulating Translation: Perspectives in Process Oriented Research* (pp. 43-66). John Benjamins.
- Pavlović, N. (2007): *Directionality in collaborative translation processes*. (Tesi Doctoral). Universitat Rovira i Virgili. < <http://hdl.handle.net/20.500.11797/TDX549>>
- Pavlović, N. (2009). More ways to explore the translating mind: Collaborative translation protocols. Dins S. Göpferich, A. L. Jakobsen, i I. M. Mees (Eds.), *Behind the Mind: Methods, Models and Results in Translation Process Research* (pp. 81–80). Samfundslitteratur.
- Penalva, C., i Mateo Pérez M. A. (2006): *Tècniques qualitatives d'investigació*, Alacant: Universitat d'Alacant, Secretariat de Promoció del Valencià.
- Pujolàs, P. (2003). *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial.
- Riba Campos, C. (2009). *Mètodes d'investigació qualitativa*. Barcelona, UOC.
- Risku, H., i Windhager, F. (2015). Extended translation. Dins M. Ehrensberger-Dow, S. Göpferich i S. O'Brien (Eds.), *Interdisciplinarity in Translation and Interpreting Process Research* (pp. 35-47). John Benjamins.
- Risku, H. (2017): Ethnographies of Translation and Situated Cognition. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 290-310). Wiley-Blackwell.
- Risku, H., i Rogl, R. (2021). Translation and situated, embodied, distributed, embedded and extended cognition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 478-499). Routledge.
- Robbins, Philip i Murat AYDEDE (2009): A short primer on situated cognition. Dins P. Robbins i M. Aydede (Eds.), *The Cambridge handbook of situated cognition* (pp. 3-10). Cambridge University Press.
- Rojo, A., i Ibarretxe-Antuñano, I. (2013). Cognitive linguistics and translation studies: Past, present and future. *Cognitive Linguistics and Translation*, Advances in some theoretical models and applications (pp. 3-29). Mouton de Gruyter.
- Rojo, A. (2017). The role of emotions. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 369-385). Wiley-Blackwell.
- Saivyer, R. K., i Greeno, J. G. (2009). Situativity and learning. Dins P. Robbins i M. Aydede (Eds.), *The Cambridge handbook of situated cognition* (pp. 347-367). Cambridge University Press.

- Schäffner, C., i Chilton, P. (2021). Translation, metaphor and cognition. Dins F. Alves i A. L. Jakobsen (Eds.), *The Routledge handbook of translation and cognition* (pp. 326-343). Routledge.
- Soler, O. (2012) *Psicologia del llenguatge* [Barcelona : Editorial UOC, 2012.] - Permalink: <http://digital.casalini.it/9788490293652>
- Sperber, D., i Wilson, D. (1986) *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.
- Strauss, A., i Corbin, J. (2002): *Bases de la investigación cualitativa: técnicas y procedimientos para desarrollar la teoría fundamentada*, trad. Eva Zimmerman, Medellín: Universidad de Antioquia.
- Sun, S. (2011). Think-Aloud-Based Translation Process Research: Some Methodological Considerations. *Meta*, 56(4), 928-951.
- Tortadès, À. (En premsa). Conectividad y cognición situada: análisis de verbalizaciones sobre el proceso traductor mediante elementos de la teoría fundamentada. *Trans. Revista de Traductología*.
- Vigotsky, L. (1978). *Mind in Society*. Cambridge: Harvard University Press.
- Vinay, J. P., i Darbelnet, J. (1966) [1958], *Stylistique comparée du français et de l'anglais*, Paris, Didier.
- Whyatt, B. (2017). Intralingual translation. Dins J. Schwieter i A. Ferreira (Eds.), *The handbook of translation and cognition* (pp. 176-192). Wiley-Blackwell.

10. ANNEX I

10.1 Codis finals

Aquí es presenta el llistat de codis consolidats al donar per acabat l'estudi, en format diccionari. Cada entrada consta d'un lema (el nom del codi); una descripció relativa a les seves propietats i dimensions coherent amb la descripció de la resta de codis; si s'escau, un exemple; el nom de les agrupacions de què forma part el codi i, en alguns casos, una descripció de l'evolució del codi al llarg de l'estudi.

Per poder entendre les descripcions cal diferenciar una sèrie de conceptes:

- **Coocurrència:** És el fet d'ocórrer simultàniament dos o més fenòmens sobre una mateixa UTC o segment de conversa i, per tant, recaure dos codis o més sobre una mateixa cita.
- **Dimensions dels codis:** Un mateix fenomen pot respondre a processos cognitius diferents. En aquest estudi, per exemple, com s'ha apuntat a l'apartat 6.10.1.2, dins algunes UTC es distingeixen quatre dimensions a les quals poden estar vinculats els codis que les etiqueten: a la comprensió d'una idea del TP (**dimensió FE**), a la fixació d'una idea a través del llenguatge (**dimensió FI**), a la formulació d'una idea dins un TA (**dimensió FO**), o a la globalitat del procés traductològic (**dimensió TRAD**). Aquestes dimensions han sorgit arran de la comparació constant entre diferents codis i entre codis i cites de tots els registres.
- **Magnituds de les UTC:** És la mida dels segments de conversa seleccionats, als quals s'hi adjudiquen els codis. Com s'ha explicat i definit a l'apartat 6.9.1, a partir del propi estudi, han emergit cites de tres magnituds, que corresponen a tres tipus d'unitat de treball col·laboratiu: les macro unitats, les meso unitats i les micro unitats.

A continuació, s'enumeren doncs, ordenats per magnituds, la totalitat de codis, amb les seves descripcions. Amb això estem entrant no només a l'aparador on es mostren els resultats d'aquesta recerca sinó també dins del taller de l'analista ja que son aquestes descripcions les que han fet possible un procés de codificació homogeni i coherent mentre anava evolucionant l'estudi.

S'aporten alguns exemples transcrits de codis que s'apliquen a micro unitats. No s'aporten exemples transcrits de Meso unitats ni de MACRO UNITATS ja que aquestes transcripcions ocuparien diverses pàgines cada una. D'altra banda, tampoc s'aporten exemples de codis que porten per títol una definició ja evident, com per exemple [Cerca lèxica a recurs bilingüe, execució], ni tampoc, si no és possible trobar un segment de conversa que, fora de context, exemplifiqui de manera clara un codi. Aquest segon supòsit es dona de manera freqüent en aquest treball ja que els codis han emergit dels contextos situats de les cites i molt sovint no es pot recollir tot aquest context situat per mitjà d'una transcripció d'allò que es verbalitza.

10.1.1 Codis que s'apliquen a cites de magnitud micro

● Acord de traducció

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la persona participant verbalitza l'arribada a un acord de traducció satisfactori per a ella, en relació amb la unitat de treball immediatament més gran (Meso o MACRO) on està ubicada la micro unitat. El segment de conversa etiquetat amb aquest codi està etiquetat també sempre amb els codis de la resta de persones participants en la conversa. Això és així arran de les característiques i propietats del codi: (una persona arriba a un acord amb l'altra i l'altra amb l'una). És la micro unitat típica amb què es tanca una Meso unitat, l'origen de la qual és un [Repte]. És el codi oposat a [Desacord de traducció].

Exemple: 18-19_056-055 (30:21)

055 Potser que tingui sentit així. Què et sembla? Triem aquesta opció?

056 Triem aquesta opció que és la més...

055 Vale

056 La que té més sentit... Doncs vinga, la posem a...

055 "No li hauria servit de res"

056 Aquí: "Sara no coneix cap oració. Al capdavant no li hauria servit de res al seu home" Sí... Molt bé

055 No ho acabo de veure clar, però és el que menys em desquadra.

056 Clar. Bueno. Continuem aviam què...

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Resolució

● **Adequació en la LA, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la persona participant té en compte l'adequació en la llengua d'arribada d'un [Assentament Proposta, TA -FO] (Un assentament d'una proposta de text d'arribada per a la unitat de treball, de cara a la formulació de la idea que expressa el text de partida). El segment de conversa etiquetat amb aquest codi pot estar etiquetat amb el codi d'una sola persona participant o amb els codis de totes les persones participants en la conversa.

Exemple: 20-21_54-16-2 (29:00)

016 "que no habría sido su culpa" o "por algo de lo que no tenía culpa"

054 Sí "de lo que no tenía culpa"... "Había sido su culpa. No sé... me parece más "no había tenido culpa". El "tener culpa o no"... "ser culpable". ¿"Tener culpa" es correcto?

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Altres traduct., apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte altres col·legues que es puguin enfrontar al mateix [Repte].

Es diferencia de [Dificultat tasca, apreciació] en la mesura que es fa una referència preferent a altres col·legues i es pot relacionar amb [Empatia].

Exemple: 18-19_005-006 (05:17)

005 "*¡Los que no sepan de cocina!*" (Exclamació arran de la dificultat que li suposa la tasca a la p. participant, tot i saber ella de cuina, pensant en la resta de persones de la classe).

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Empatia / microunitats

● **Aportació de solució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant aporta una solució a un [Repte].

Exemple: 20-21_011-012 (21:54)

011 (Llegeix): "*Danach abschlagen und zehn Minuten ruhen lassen*". "*Abschlagen*" no sé qué es. Sinceramente. Esto es algo que, je, je, algo que no conozco.

012 *Bueno, que se separan. Esto no puede ser. ¡Eh!*

011 *He!*

012 *Madre mía, ¡que difícil!*

011 "*Abschlagen*". *Es que esto... Ya te digo yo, que no sé qué es exactamente.*

012 *Ya miraré yo a ver qué significa.*

011 *Voy a buscar un texto paralelo, a ver si lo encuentro: "Teig abschlagen" (tecleja).*

012 "*Cortar*" *¿puede ser?*

011 *Hm. No. A ver... (llegeix): "Unter dem Abschlagen eines Teigs versteht man den Hefeteig..."*

011 *¡Vale! ¡Vale, vale! Hay que, hay que volver a amarlo bien...*

Coincideix l'exemple amb [Consulta textos paral·lels -FE, execució]

Forma part de les agrupacions:

Empatia / Interlocució / microunitats / Resolució

● **Aportacions col·laboratives assignatura, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte activitats d'interacció que han tingut lloc a l'aula. P.e. als fòrums.

Exemple: 17-18_041-042-1 (33:59)

042 Veus això d'aquí, els "Hilfswillige" és lo mateix. És lo que parlàvem al fòrum. Això també vol dir "els que tenen la voluntat d'ajudar". I què fas? Tornes a posar "voluntaris"?

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● **Argument categòric -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant emprava un argument categòric en la seva argumentació en el moment de formular una idea del TP en la llengua d'arribada.

Exemple: Emmentalerbrot 20-21_003-004 (03:03)

003 "En español no se dice"

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● Argument intuïtiu -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument intuïtiu en la seva argumentació a l'hora de copsar una idea del TP.

Quan aquest codi coocorre amb [Assentament proposta, TA -FO] sol comportar automàticament codis d'error.

Exemple: 17-18_53-02 (07:30)

053 "Val Gardena Active" potser es com un... un...

002 No trobo què és.

053 Com un hotel o un gimnàs. No?

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● Argument intuïtiu -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument intuïtiu en la seva argumentació en el moment de fixar una idea del TP mitjançant la llengua d'arribada. En p. participants bilingües en les llengües en joc, les verbalitzacions poden produir-se indistintament en la llengua de partida o la llengua d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● Argument intuïtiu -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument intuïtiu en la seva argumentació en el moment de formular una idea del TP en la llengua d'arribada.

Exemple: 20-21_003-004 (34:34)

003 "No me suena bien"

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Argument intuïtiu -TRAD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument intuïtiu en la seva argumentació en el moment de formular una idea del TP contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: Les verbalitzacions de 037 a 18-19_038-037 (32:15)

037 Al principio estaba pensando en "esfuerzo". Pero cuando tu lo cambiaste me pareció igual de bien. No sé. Se trata de que suene bien. Natural, ¿no?

038 Sí. A mi realme... Yo creo que me gusta más "esfuerzo" porque no se trata ni de fuerza física, ni eso. Sino es "hay que

037 Bueno, eh "esfuerzo" o bien "energía"

038 Bien. Sí.

037 Yo creo que "esfuerzo" recoge mejor la idea y se entenderá mejor.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Argument raonat -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument raonat en la seva argumentació en el moment de copsar una idea del TP.

No hi ha registres

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Argument raonat -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument raonat en la seva argumentació en el moment de fixar una idea del TP mitjançant la llengua d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Argument raonat -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant empra un argument raonat en la seva argumentació en el moment de formular una idea del TP en la llengua d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Argument raonat -TRAD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant contempla tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: 20-21_1_011-012 (26:25)

011 Además es una, es una receta alemana. Por lo tanto, claro, si esto es para un público español. Ehm. Esta forma de elaborar un, una masa se tendría que saber, se

tendría que averiguar también si, si este tipo de masa existe también aquí. Cosa que, no te, bueno, no te sé decir.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats / TRAD

● **Argument raonat -SIT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant fa verbalització raonada explícita en relació amb la seva situació respecte a la tasca (mostra no actuar amb l'objectiu d'entendre, fixar o formular una idea (dimensions FE, Fi, FO) sinó estrictament en el marc exclusiu de SITUAR-SE). Exemples de cites etiquetades amb aquest codi son aquelles en les quals les p. participants discuteixen arran de l'enunciat de la tasca abans de començar a traduir.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

● **Aspecte intercultural, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte un aspecte intercultural.

Exemple: 18-19_1_39-40 (01:13)

039 "...Yo creo que lo que condicionaba la traducción del texto era mantener el tono. Es decir, porque se dirigiría a un lector medio, con lo cuál. Como el texto de partida va a un lector medio. El de llegada también se dirigiría al mismo tipo de lector. Y lo que había que, digamos, salvar sería las diferencias culturales, pues referidas, por ejemplo a, a, la toponímia. Si había algo así, o algo que separara al lector del texto de llegada del texto de partida..."

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● Assentament proposta, TA -FE, consideració.

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que li cal fer una formulació en la LA amb l'objectiu d'entendre la idea. És a dir, la persona, sense haver entès la idea continguda en el TP, verbalitza la necessitat de plasmar una proposta de text d'arribada per tal d'entendre el text de partida.

Exemple: 19-20_028-029 (07:25)

028 ¿Por qué lo llaman “Betrieb”? “Betrieb” era... ¡Claro! Porque es el funcionamiento de un... De algo.

029 Aha.

028 Pero no sé a qué... No recuerdo a qué se refería. No sé si es que tenían ahí un, un... No sé. Vamos a intentar hacerlo.

029 Sí, vamos a seguir.

[...]

029 Sí, claro. “Podrían volver a ponerlo en funcionamiento”

Del context situat en la conversa, l'analista pot interpretar clarament que la p. participant 029 no entén com encaixa el significat de “Betrieb” en el TO, però verbalitza que malgrat això considera que cal fer l'assentament d'una proposta de TA (“vamos a seguir”) i executa aquest assentament amb l'esperança d'acabar entenent la idea que expressa el TO. (Aquesta explicació mostra, per altra banda, el nivell d'interpretació que requereix la tasca de codificació en aquest treball).

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Assentament proposta, TA -FE, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa un assentament d'una proposta d'unitat de TA amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa

la unitat del TP. Es tracta del mateix recurs que en el codi anterior, però aquí en l'àmbit de l'execució, no de la consideració. Amb codis com aquest es deixa veure la importància de la tasca interpretativa de l'analista: només tenint en compte tot allò que ha passat fins al moment i el que continua passant després en el context de les converses pot acabar cristal·litzant un codi com aquest.

Exemple: 18-19_1_039-040 (06:26)

039 Vamos a poner aquí: "realizar el aprovisionamiento", o... que se ajusta un poco al sentido.

040 Vamos escribiendo y luego ya lo...

039 Luego ya lo... Cuando entendamos el sentido de todo el texto.. Eh...

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● Assentament proposta, TA -FI, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa un assentament d'una proposta d'unitat de TA amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

Exemples: 20-21_1_003-004 (14:14)

003 "es presionar para adentro, pero no sé si en español diría "presionar para hacer un hoyito"

Queda més clar en el cas de 19-20_1_017-018 (05:25), on emeten les verbalitzacions FI en català i les FO en castellà.

017 "Die Hefe im Wasser auflösen". Bé. Això seria "es llevat s'ha de fondre dins s'aigo". No?

018 Exacte! "Disuelva la levadura..."

017 ... "la levadura"...

018 ... "en agua"]

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● **Assentament proposta, TA -FO provisional, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer assentament d'una proposta provisional de TA per tal de resoldre un [Repte] Es diferencia de [Assentament proposta, TA -FO provisional, execució] en la mesura que en aquest segon codi la p. participant no manifesta que calgui fer una proposta provisional, sinó que considera que la proposta feta és provisional.

Exemple 18-19_039-040 (25:25)

040 "...refugiados. Y el resto." Bueno

039 Aha.

040 Vale, pues ahora volvemos al principio A ver si le damos...

039 Sí

040 Leemos lo que tenemos, si quieres, y ahora volvemos a ver si tiene sentido"

039 Vale

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Resolució

● **Assentament proposta, TA -FO provisional, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa de manera oral un assentament d'una proposta d'unitat de TA amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP de manera provisional. La p. participant no manifesta que hi hagi

un repte o que decideixi deixar-lo sense solucionar. Senzillament, fa una proposta, que considera provisional i continua treballant més endavant.

Exemple: "lo dejamos así y luego ya lo repasaremos"

Es diferencia de [cop de peu endavant] en la mesura que aquest segon codi només té lloc dins una mesonitat on ha aparegut un [Repte] i es manifesta explícitament que es deixa el repte sense solucionar, després de moltes verbalitzacions.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment / Resolució

● **Assentament proposta, TA -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant assenta una proposta d'unitat de TA amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP. És el codi més freqüent en l'estudi.

Exemple: veg. [Assentament proposta, TA -Fi, execució]

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● **Assentament proposta, TA parcial -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa un assentament d'una proposta d'una part d'unitat de TA amb l'objectiu d'arribar més endavant a entendre la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● Assentament proposta, TA -TRAD

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant assenta una proposta d'unitat de TA amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment / TRAD

● Assentament TA, escriptura -FI, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, per escrit, un assentament d'una proposta amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● Assentament TA, escriptura -FO, consideració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer un assentament, per escrit, d'una proposta amb l'objectiu de poder aconseguir formular la idea que expressa la unitat del TP.

Exemple: 18-19_1_023-036 (10:39)

023 "ve escribiendo ya" (perquè no se'ns en vagi del cap ara que ho tenim)

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

- **Assentament TA, escriptura -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, per escrit, un assentament d'una proposta amb l'objectiu de formular en el TA la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

- **Assentament TA, escriptura -TRAD, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, per escrit, un assentament d'una proposta amb l'objectiu de formular en el TA la idea que expressa la unitat del TP contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

(S'afegeix en el marc d'ASSENTAMENTS avançat l'estudi)

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

- **Cerca lèxica a interlocutor -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica dirigida a la persona interlocutora amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP.

Exemple: 17-18_023-022 (27:37)

022 ¿"Dagegen" es como "en cambio", no?

023 Sí.

El codi s'ha desdoblant de: "Cerca lèxica a interlocutor - execució" .

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca lèxica a interlocutor -FI, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica dirigida a la persona interlocutora amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

El codi s'ha desdoblant de: "Cerca lèxica a interlocutor - execució" .

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca lèxica a interlocutor -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica dirigida a la persona interlocutora amb l'objectiu de formular la idea que ha d'expressar la unitat al TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca lèxica google imatges -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica a google imatges amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca lèxica google imatges -FI, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica dirigida a google imatges amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca lèxica google imatges -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica dirigida a google imatges amb l'objectiu de formular la idea que ha d'expressar la unitat al TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca indeterminada -FE, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP. S'han agrupat a "cerca lèxica indeterminada" les cerques on

l'analista té evidències que la cerca té lloc a través de traductor automàtic, malgrat que les p. participants no ho verbalitzin. Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la consideració de cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca indeterminada -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP. S'han agrupat a "cerca lèxica indeterminada" les cerques on l'analista té evidències que la cerca té lloc a través de traductor automàtic, malgrat que les p. participants no ho verbalitzin. Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca indeterminada -FI, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP. Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. L'aplicació d'aquest codi en una cita seria l'excepció a la tònica general. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran..

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Cerca indeterminada -FI, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP. S'han agrupat a "cerca lèxica indeterminada" les cerques on l'analista té evidències que la cerca té lloc a través de traductor automàtic, malgrat que les p. participants no ho verbalitzin. Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la consideració de cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Cerca indeterminada -FO, consideració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP. Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. L'aplicació d'aquest codi en una cita seria l'excepció a la tònica general. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Cerca indeterminada -FO, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica mitjançant traductor automàtic amb l'objectiu de formular la idea en el TA. S'han agrupat a "cerca lèxica indeterminada" les cerques on l'analista té evidències que la cerca té lloc a través de traductor automàtic, malgrat que les p. participants no ho verbalitzin.

Durant l'estudi es percep cert pudor a manifestar que s'utilitza aquesta eina. S'etiqueta un segment amb aquest codi només quan la consideració de cerca és relativa com a màxim a la UTC de magnitud micro, no a una unitat més gran.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca lèxica recurs bil -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica a un recurs bilingüe amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca lèxica recurs bil -FI, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica a un recurs bilingüe amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Cerca lèxica recurs bil -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica un recurs bilingüe amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP en el TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca lèxica recurs mono -FI, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca lèxica a un recurs monolingüe amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca lèxica recurs mono -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una cerca lèxica en un recurs monolingüe amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP en el TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Cerca ortotipogràfica -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una cerca orto-tipogràfica amb l'objectiu de formular de manera correcta ortogràficament la idea que expressa la unitat del TP en el TA. Destaca que només hi ha arrelament en la dimensió FO, lògicament.

Exemple: 18-19_1_039-040 (35:10)

039 Pero está bien escrito. Creo.

040 Sí. Yo ya lo he buscado y en Google pone "Berlín", con acento.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Certificació d'opció, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant certifica l'opció de traducció que proposa la persona interlocutora. Però també s'aplica, per exemple si participant certifica l'encàrrec de traducció o alguna altra proposta de la persona interlocutora. És un codi que indica falta d'iniciativa per part d'una persona si aquesta no emet paral·lelament verbalitzacions que s'etiquetin amb codis d'[Assentament] de propostes.

Exemple: 19-20_026-027 (02:50)

0026 ¿Qué te parece mejor “registrar” o “inscribirse”?

027 Hombre, como tu has dicho, “inscribirse” suena más suave que “registrarse”

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats / Resolució

● **Coherència TA -FO, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la coherència d'un [Assentament Proposta, TA -FO] (Un assentament d'una proposta de text d'arribada per a la unitat de treball, de cara a la formulació de la idea que expressa el text de partida).

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Conceptualització dinàmica -TRAD, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa verbalitzacions a l'entorn del concepte que té al cap i a l'entorn de les característiques que ha d'acomplir l'expressió que triarà en la LA perquè reculli el màxim de trets d'aquest

concepte. Amb això contempla tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea pel públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: 18-19_1_038-037 (33:58)

037 *Bueno dijimos de cambiar "se reunieron", no?*

038 *Aha.*

037 *¿O al final lo dejamos? Queríamos hacer algo más informal, más directo. ¿No?, más...*

038 *Aha.*

037 *Entonces, bueno, yo había pensado en algo más así como "quedaron", "quedaron ese día en ese lugar".*

038 *¿Algo que le dé un toque más espontáneo que "quedar"?*

037 *Sí. Algo más..., algo más familiar, más espontáneo... ¿"se citaron"?*

038 *¿Sí?*

037 *"Se citaron"*

038 *"Citar" tiene los dos significados. Primero, si quedas de acuerdo. Y el otro simplemente también "juntarse", también es. O sea... Por casualidad, todos se juntan... 037 AH. entonces te refieres... Quieres, quieres una palabra que no conlleve la "citación", ¿no? El acuerdo.*

038 *Sí.*

037 *Hmm. O sea. Es una reunión espontánea, que no... De casualidad.*

038 *Sí. Aha.*

037 *"Se reunieron" o "quedaron casualmente", ¿no?*

038 *Bueno*

037 *"Se vieron casualmente"*

038 *Mira, ahora yo tampoco no sé exactamente cómo, cómo sabían que todo el mundo tenía que... encontrarse en ese sitio, en ese día. Yo, igual fue. Yo que sé. Tipo llamada por internet o por redes sociales, o eso. O sea, alguien los reunió pero no es que ellos quedaran entre sí. Sino alguien dijo, pues, allí hay que hacer algo y quien quiera que vaya allí. Entonces se encontraron allí.*

037 Entonces podemos decir "alguien acudió a la reunión, o a la llamada de...". No sé.

038 ¡"Acudieron"!

037 "Acudieron"

038 Sí"

037 Ah mira. ¡Pues ya está!

038 Hahaha. Esa, es..., esa es la palabra que yo quería...

037 "Acudieron". Sí, sí. Es verdad. Fueron a un sitio. Sí.

038 Sí. Acudieron allí. Es neutro. Tiene la neutralidad suficiente...

En la transcripció s'insinua com 038 té en compte l'efecte que farà la seva elecció en el text d'arribada ("Algo que le dé un toque más espontáneo"), al mateix temps que aprofundeix en l'efecte que té en el text de partida. En el vídeo aquest fenomen es pot veure amb tota claredat.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment / TRAD

● **Concordància semàntica, Apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la concordància semàntica en la llengua d'arribada, generalment d'un [Assentament Proposta, TA -FO].

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Coneixement de la tipologia, recurs a -FO**

Participant al·lega coneixement de la tipologia textual per justificar decisió en la formulació.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Coneixement del món, recurs a -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant recorre al seu coneixement del món (fora del text) amb l'objectiu de comprendre la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Coneixement del món, recurs a -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant recorre al seu coneixement del món (fora del text) amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP.

Exemple: 18-19_1_005-006

005 "No sé como se dice en español: cuando haces como un volcán con la harina"

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Coneixement del món, recurs a -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant recorre al seu coneixement del món (fora del text) amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Coneixement del món, recurs a -TRAD

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant recorre al seu coneixement del món (fora del text) amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment / TRAD

● Consulta a interlocutor, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta no lèxica dirigida a la persona interlocutora amb l'objectiu, des d'entendre la idea fins a formular la idea que ha d'expressar la unitat al TA.

Cal diferenciar-lo dels codis [Cerca lèxica interlocutor]

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Consulta enciclopèdica -TRAD, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta no lèxica dirigida a un recurs enciclopèdic amb l'objectiu de formular la idea que ha d'expressar la unitat al TA contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / TRAD

● Consulta gramatical, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta a una font gramatical amb l'objectiu, des d'entendre la idea fins a formular la idea que ha d'expressar la unitat al TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Consulta textos paral·lels -FE, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta en textos paral·lels amb l'objectiu d'entendre la idea que expressa la unitat del TP. És a dir, consulta els conceptes que no entén en textos paral·lels per tal d'entendre'ls. En aquest cas els textos paral·lels poden estar en la llengua de partida o en la llengua d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Consulta textos paral·lels -FI, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta en textos paral·lels amb l'objectiu de fixar la idea que expressa la unitat del TP. En aquests cas els textos paral·lels solen estar en la llengua d'arribada.

Exemple:

009 *"Pues hasta que se forme una masa"*

010 *"Weicher"*

009 *"Klebiger" debe de ser "uniforme". A ver... ¡Ah no! "una masa pegajosa"pués "hasta que se forme una masa pegajosa".*

010 ¿Eso se dice, “pegajoso” de una...?

009 Una masa... A ver normalmente se dice “uniforme”. Pero claro no tiene, no tiene nada que ver. “Pegajosa” es, bueno, sí.

010 Como...

009 No sé si... No sé si sale en los libros de cocina o no pero...

010 ¿No sería mejor “espesa”? ¿“masa espesa”? “Pegajoso” és sí, bueno, “pegajoso”. Voy a mirar si hay una manera de decir cuando se hace el pan ¿“masa pegajosa”? (Fa una cerca). Sí que sale: “masa pegajosa”

En l'exemple es pot veure com la cerca sobre “masa pegajosa” no està exclusivament relacionat amb el procés de comprensió i, pel fet que les persones no estan encara fixant cap proposta de text d'arribada, del context situacional de la conversa es desprèn que les dues persones estan intentar acostar-se a la dimensió del concepte que està inclòs dins el terme “klebiger”.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Consulta textos paralels -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta en textos paral·lels amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del TP. En aquests cas, els textos paral·lels estan sempre en la llengua d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Consulta textos paralels -TRAD, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una consulta en textos paral·lels amb l'objectiu de formular la idea que expressa la unitat del

TP contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea pel públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / TRAD

● **Consulta textos parallels, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una consulta en textos paral·lels sense objectiu definit.

Exemple: 20-21_1_011-012 (21:54)

011 *Voy a buscar un texto paralelo, a ver si lo encuentro: "Teig abschlagen" (tecleja).*

012 *"Cortar" ¿puede ser?*

011 *Hm. No. A ver... (llegeix): "Unter dem Abschlagen eines Teigs versteht man den Hefeteig..."*

011 *¡Vale! ¡Vale, vale!...*

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Contextualització del fragment -FE, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant considera que cal/caldria contextualitzar el fragment per tal d'arribar a comprendre la idea.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Contextualització del fragment -FE, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa una contextualització del fragment per tal d'entendre la idea.

Exemple 18-19_056-055 (29:00)

055 crec que és, ehm. Ara m'ha marxat del cap

056 Vale "en cualquier caso"

055 Sí "al cap d'avall no li hauria servit de res al seu marit"

056 Sí, clar, vale perquè si ho traduïm per "en cualquier caso", sí, "al capdavall"

055 Perquè, o sigui, m'en recordo que al text deia que el seu home havia mort... Potser que tingui sentit així (fa referència a un altre passatge del llibre que es va treballar a classe)

El fenomen es pot relacionar amb l'obertura i tancament de focus.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Contextualització del fragment -FI, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa una contextualització del fragment per tal de fixar la idea. Només es refereix a la microunitat. No a la totalitat del text de l'activitat.

Exemple 18-19_1_005-006

(en relació amb els ingredients de la recepta)

005 "exacto, porque es el agua que te dan en la receta"

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Contextualització del fragment -FO, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa una contextualització del fragment en el moment de formular la idea.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Contextualització del fragment -TRAD, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa una contextualització del fragment en el moment de formular la idea, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea pel públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Contextualització del TA, execució**

Participant verbalitza que un o altre redactat del TA dependrà de com es contextualitzi aquest TA.

Exemple 19-20_028-035 (31:21)

Reuneix les dimensions FE, FI, FO, TRAD

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Contextualització del TP, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant executa una contextualització de la totalitat del TP indistintament de si és per entendre la idea, fixar-la, formular-la o tot alhora.

Exemple 19-20_016-024-1 (07:45)

024 Sí: "vorigem Jahr". O sea, Dice aquí, por ejemplo, "del año pasado". ¿No?

016 Aha.

024 Entonces... A ver cómo ponemos esto. Porque si la traducción se hace después. De la fecha en la que se publicó esto... Ehm...

016 Se puede decir "del año anterior" o algo así. O, o... Bueno.

024 Sí.

016 Tenemos que tener esto en cuenta, cuando lleguemos a este punto.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Continguts teòrics assignatura, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte continguts teòrics de l'assignatura. Pot ser tant als continguts del mòdul teòrics com a explicacions del professorat. Es diferencia però de [Enunciat tasca, Apreciació] i [Aportacions col·laboratives assignatura, Apreciació].

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● Cop de peu endavant

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant manifesta explícitament que es deixa un repte sense resoldre, generalment després de moltes verbalitzacions.

Exemple: 20-21_1_012-011 (12:15)

012 Es que en español suena como muy forzado esto.

011 Sí.

011 Bueno. Lo miramos. Seguimos y luego lo repasamos esto. Diría.

012 Vale.

011 A ver. Ahora seguimos con el número tres.

Es diferencia de [Assentament proposta, TA -FO provisional] en la mesura que en aquest segon codi la p. participant no manifesta que hi hagi un repte o que decideixi deixar-lo sense resoldre.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Resolució

● Correcció en la LA, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la correcció en la llengua d'arribada d'un [Assentament Proposta, TA...] La correcció, per tant, no és a ulls de l'analista sinó a ulls de les pròpies persones participants.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● Correspondència Directa, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa verbalitzacions que atorguen un valor X a un segment del TP = a un valor Y d'un segment del TA sense donar a entendre que hi pugui haver una alternativa. Seria el codi oposat a [Conceptualització dinàmica -TRAD, execució] on es contempla tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada. La verbalització etiquetada amb aquest codi recull que X en la LP és igual a Y en la LA generalment sempre s'aplica a una sola unitat lèxica. En un principi es deia "Equivalència" També s'aplica en la dimensió gramatical.

Exemple: 19-20_1_019-043 (07:01)

043 Entonces: "tamice" ¿No?

043 O lo usamos como "tamizar".

019 No. Mejor "tamizar", sí.

043 Sí. "tamizar". Sí. Porque creo... Estoy viendo. No está escrito [es refereix al TP] en... O sea, no está escrito de usted [es refereix a l'imperatiu]. No está con el "Sie" si no es... Como... Es en infinitivo. Es "tamizar la harina..."

019 Exacto.

Es pot veure com es considera que l'opció gramatical adequada per donar una instrucció (en alemany com en català una instrucció es pot donar tant en imperatiu com en infinitiu) la fan dependre no de la forma que encaixa més bé d'acord amb l'encàrrec sinó de la forma gramatical que consta al TP.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Desacord de traducció

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant verbalitza la impossibilitat d'arribar a un acord de traducció satisfactori per a ella.

Exemple: 17-18_1_041-042 46:50

042 "Això ja requereix més força, temps i perseverança"

041 És que a mi això de "això ja requereix" em sona una mica col·loquial per posar... a la feina.

042 Pues ho deixem i ja està.

041 Que potser no...

041 Àngel!, aclareix! (interpel·lació directa al professor que revisarà més endavant la conversa)

El segment de conversa etiquetat amb aquest codi està etiquetat també sempre amb els codis de la resta de persones participants en la conversa. Això és així arran de les característiques i propietats del codi (una persona arriba a un acord amb l'altra i l'altra amb l'una). És una micro unitat típica amb què es tanca una Meso unitat, l'origen de la qual és un [Repte]. S'aplica no tant perquè hi hagi una discrepància sinó més que no hi ha un acord satisfactori.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Resolució

● **Descripció genèrica del TP -FE, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una descripció genèrica de la totalitat del TP amb l'objectiu d'entendre el TP. Es descriu genèricament el TP generalment per tenir-ne una visió general abans de començar a traduir. És un codi relatiu a una microunitat on es verbalitza, però, de manera que s'obre el focus molt més enllà.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Dificultat comprensió, PD -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza que es troba davant d'una dificultat de comprensió global. Està per sobre de [repte lèxico-semàntic] i [repte gramatical]. És a dir, s'aplica quan hi ha els dos problemes.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Dificultat comprensió, VD -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la verbalització denota que es troba davant d'una dificultat de comprensió global. Està per sobre de [repte lèxico-semàntic] i [repte gramatical]. És a dir, s'aplica quan hi ha els dos problemes.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Dificultat de la tasca, PD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza que es troba davant d'una dificultat global. Tant pot ser a nivell FE, FI, com FO

Exemple: 17-18_023-022 (32:34)

022 "*¿Que difícil que es esto, ya!*"

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

• Diverses opcions -FE, Estimació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la persona participant estima (en el sentit de “considera”) diverses opcions traductològiques en la LA per a un segment de treball amb l'objectiu de comprendre el segment.

Abans: [diverses opcions FE, Consideració] D'aquesta manera es diferencia: apreciació (+ cosa)> < consideració (+ acció) > < estimació (+ opcions)

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

• Diverses opcions -FI, Estimació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la persona participant considera diverses opcions traductològiques en la LA per a un segment de treball amb l'objectiu de fixar la idea.

Abans: [diverses opcions FI, Consideració] D'aquesta manera es diferencia: apreciació (+ cosa)> < consideració (+ acció) > < estimació (+ opcions)

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

• Diverses opcions -FO, Estimació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la persona participant considera diverses opcions traductològiques en la LA per a un segment de treball amb l'objectiu de formular la idea.

Abans: [diverses opcions FO, Consideració] D'aquesta manera es diferencia: apreciació (+ cosa)> < consideració (+ acció) > < estimació (+ opcions)

Finalment aquest codi ha absorbit [reformulació TA, execució], que no diferenciava dimensions FE,FI,FO,TRAD.

Per altra banda, és diferent de [Redimensionat...] en la mesura que el redimensionat és execució.

Aquest és un codi clau per aixecar la construcció lingüística que ha de contenir la idea.

Exemple: 17-18_023-022 (22:49)

022 Yo diría aquí en vez de... "por eso" o "entonces". A ver. "Entonces"

022 Yo diría "por eso" más bien aquí. Por que es como consecuencia. ¿No? "por eso" eh... "se apuntan"

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● Diverses opcions -TRAD, Estimació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la persona participant considera diverses opcions traductològiques en la LA per a un segment de treball, amb l'objectiu de formular la idea, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

La verbalització sobre l'estimació de diverses propostes no descansa només en FE, ni en FI ni en FO sinó en una decisió traductològica general.

Exemple: 18-19_1_038-037 (24:30)

037 "En la calle... En la Malowerstraße. ¿No, es?"

038 Sí

037 Yo no soy partidario de traducir "Straße", eh! Yo lo dejaría "Malowerstraße" o "Malower ese, te, erre", abreviado.

038 Vale. No. Menos. Porque, eh, un castellanoparlante no necesit. no necesariamente sabe que "ese, te, erre" es "Straße" o es "calle".

037 Bueno y si lo dejáramos sin tocar, sin traducir, tampoco, tampoco queda claro. ¿No?

038 *Y siempre tenemos los paréntesis*

037 *Vale. Bueno sí, dejémoslo así "en la calle... ehm sí". Pero yo he visto muchas traducciones que lo dej. que lo traducen y después lo dejan y acompañan el nombre original al lado. Es decir "en la calle Malowerstraße"*

Es tracta d'un codi que es relaciona amb els codis de [contextualització] i [encàrrec] ja que està vinculat al concepte d'"empatia"

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment / TRAD

● **Empatia persona destinatària**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la la p. participant verbalitza que es situa en el lloc de la persona destinatària del TA. Generalment la persona participant verbalitza que es proposa facilitar les coses al públic de la traducció.

Exemple: 20-21_1_011-012 (25:40)

011 *Volver, volver a amasar. Hombre, se entiende mejor "volver a amasar"*

012 *Vale*

011 *Yo creo que se entiende mejor.*

011 *Claro. Tenemos que pensar que va dirigido a un público español.*

012 *Sí*

011 *Que tienen que entender las instrucciones que les estamos..., que... ¿Sabes?*

Forma part de les agrupacions:

Empatia / microunitats

● Encàrrec, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant té en compte un encàrrec de traducció que dona cobertura a la feina que està portant a terme .

Exemple: serveix el mateix exemple del codi anterior.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / Metodologia / microunitats

● Encàrrec, fixació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant fixa explícitament un encàrrec de traducció que dona cobertura a la feina que està portant a terme.

Exemple: 17-18_1_041-042 (02:03)

042 L'encàrrec, com que era aquest, de fet era ehm. Com que és el text només de lo del, de lo dels immigrants i de lo dels que necessiten... Refugiats. Podem fer algo similar, no? Una ONG que recull un bloc de notícies sobre el que ha passat.

041 Vale, vale

Forma part de les agrupacions:

Metodologia / microunitats

● Enunciat tasca, Apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte l'enunciat de l'activitat.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Equipament, Apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte les eines que està fent servir.

Exemple: 20-21_1_003-004 (01:01)

003 Tengo los diccionarios ya abiertos y todo, por si acaso"

No s'aplica si només es menciona circumstancialment una eina. Exemple: "El PONS dice"

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Error interlocutor, esmena, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una correcció d'error comès per la persona interlocutora sense objectiu definit.

Forma part de les agrupacions:

Error / Interlocució / microunitats

● **Error, esmena, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una correcció d'error comès per ella mateixa, sense objectiu definit.

Forma part de les agrupacions:

Error / microunitats

● **Error, comissió -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, a ulls de l'analista, la p. participant comet un error en el moment de perseguir l'objectiu d'entendre la idea.

Si en el segment etiquetat coocorre el codi [repte...PD] indica que la p. participant afronta un problema conscientment i que cau en un error. Acompanyat de [repte...VD] indica que la p. participant cau en l'error inconscientment.

Forma part de les agrupacions:

Error / microunitats / Procediment

● **Error, comissió -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, a ulls de l'analista, la p. participant comet un error en el moment de perseguir l'objectiu de fixar la idea. Igual que en el codi anterior, si en el segment etiquetat coocorre el codi [repte...PD] indica que la p. participant afronta un problema conscientment i que cau en un error. Acompanyat de [repte...VD] indica que la p. participant cau en l'error inconscientment.

Forma part de les agrupacions:

Error / microunitats / Procediment

● **Error, comissió -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, a ulls de l'analista, la p. participant comet un error en el moment de perseguir l'objectiu de formular la idea. Igual que en el codi anterior, si en el segment etiquetat coocorre el codi [repte...PD] indica que la p. participant afronta un problema conscientment i que cau en un error. Acompanyat de [repte...VD] indica que la p. participant cau en l'error inconscientment.

Forma part de les agrupacions:

Error / microunitats / Procediment

- **Esponaneïtat interacció**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant mostra l'esponaneïtat de la interacció.

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats

- **Estructura gramatical TA -FI, Apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte l'estructura gramatical del TA amb l'objectiu de fixar la idea.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

- **Estructura gramatical TA -FO, Apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte l'estructura gramatical del TA, amb l'objectiu de formular la idea

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

- **Estructura gramatical TA, -TRAD, Apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte l'estructura gramatical del TA, amb l'objectiu de formular la idea, contemplant tot l'espectre

del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: 18-19_1_005-006 (02:25)

005 *¿Sí. Y lo ponemos de "usted", o ponemos: "disuelva la levadura en el agua", en infinitivo?*

006 *Aquí está, en la receta... A ver ¿cómo está? ..."auf". Está en imperativo.*

005 *Está en imperativo.*

006 *Entonces, yo lo pondría creo que en imperativo.*

005 *Bueno. Lo ponemos y luego ya veremos si...*

006 *Perdón, perdón. Quiero decir, en infinitivo*

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● Estructura gramatical TP, identificació -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant identifica verbalment l'estructura gramatical del TP amb l'objectiu de comprendre la idea.

Exemple: 18-19_1_038-037

038 *Aquí tenemos un deíctico: "en ese día" y luego vamos a ver a qué se refiere con "ese día". Porque luego eso luego tendremos que modificarlo. Porque este sí que tiene sentido cuando está hablando del periódico alemán.*

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Estructura gramatical TP, identificació -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant identifica verbalment l'estructura gramatical del TP amb l'objectiu de fixar la idea.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Estructura gramatical TP, identificació -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant identifica verbalment l'estructura gramatical del TP amb l'objectiu de formular la idea.

Exemple: 17-18_023-022 (19:23)

022 ¿"Bertelmans en un nuevo estudio"? Ehm...

022 "stellt... fest" pues "señala" ¿no? o "dice" ¿no? "señala..."

023 ¿"stellt... fest"?

022 "feststellen" "stellt fest" es "feststellen"

023 ¿Es "feststellen", no?

022 Sí. "señala la fundación Bertelsman"

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Eureka -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant verbalitza la seva satisfacció per haver arribat a una solució satisfactòria per a ella, en relació amb la comprensió.

Exemple: 17-18_1_041-042 (02:03)

041 Jo la part de la "leichtere Übung" l'entenc més aviat com a com la feina més activa, com a voluntari

042 Però tens "leichtere". Tens "leichtere" que és "fàcil". "Pero és, al final, la feina..."

041 Ahhh

042 "fàcil"

041 "fàcil" "és la feina més fàcil"

042 "És la feina més fàcil". Perquè llavors és lo altre

041 Ara..., ara...!

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats / Reptes / Resolució

● **Eureka -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant verbalitza la seva satisfacció per haver arribat a una solució satisfactòria per a ella, en relació amb la fixació de la idea:

Exemple 17-18_1_041-042 (16:45)

041 Clar és el que posa aquí, que requereix més esforç, temps i perseverança

042 Exacte

041 És, és un esforç més gran i el fàcil és donar menjar o donar roba i repartir-la i au!

042 Sí. La tenim, la tenim, la tenim! Vale. Ara només hem de trobar les paraules!

041 Bueno però ja ho hem entès!

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats / Reptes / Resolució

● Eureka -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant verbalitza la seva satisfacció per haver arribat a una solució satisfactòria per a ella, en relació amb la formulació.

Una part de l'exemple de més amunt per il·lustrar el codi [Conceptualització dinàmica - TRAD, execució] Serveix per il·lustrar aquest també. 18-19_1_038-037 (33:58)

037 Entonces podemos decir "alguien acudió a la reunión, o a la llamada de...". No sé.

038 !"Acudieron"!

037 "Acudieron"

038 Sí"

037 Ah mira. !Pues ya está!

038 Hahaha. Esa, es..., esa es la palabra que yo quería...

037 "Acudieron". Sí, sí. Es verdad. Fueron a un sitio. Sí.

038 Sí. Acudieron allí. Es neutro. Tiene la neutralidad suficiente...

Forma part de les agrupacions:

Interlocució / microunitats / Reptes / Resolució

● Explicació de la idea TA -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre l'abast de l'expressió encunyada en la llengua d'arribada. Aquest codi apareix sovint quan la persona emissora tradueix a una L1 i la persona interlocutora està traduïnt a una llengua 2.

Exemple: 18-19_1_038-037 (33:58) 18-19_1_038-037 (37:35)

037 Sale "tolerancia", "paciencia" y después un término más familiar, más castellano, que sería "cuajo". "Tener mucho cuajo". Pero claro, "cuajo"... ... "cuajo" es un, es un... Nos habla más de pasividad; algo que no... ; frente a una cosa que nos quedamos impasibles. Y tampoco sería. No sería eso.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Explicació de la idea TA -TRAD

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre l'abast de l'expressió encunyada en la llengua d'arribada, tenint en compte l'abast de l'expressió en el TP tenia per al seu públic.

Exemple: 18-19_005-006 (17:36)

006 "Poner la masa en un cuenco", o "recipiente"

005 "Recipiente. ¿recipiente, cuenco?"

006 Ehm. Da lo mismo, no?

005 Sí, pero recipiente puede ser un tupper, una caja. Es más comodín. ¿No? Es cualquier cosa en la que puedas introducir algo.

005 ¿Y "un cuenco"?, "un bol".

006 Sí

006 Pero un bol es como más para un inglés. ¿No?

005 Sí

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / TRAD

● Explicació de la idea TP -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre l'abast de l'expressió que presenta el TP, sense pretendre que aquesta explicació valgui com a traducció.

Exemple: 18-19_023-036 (22:15)

023 *Eso es ir en contra de los que odian a los extranjeros. Dicho así, sin redactar. ¿Entiendes?"*

Aquest codi està més lligat a la dinàmica conversacional que a la dinàmica traductològica, doncs només es pot explicar una idea que s'entén i, per tant, si es produeix aquesta explicació és perquè és l'altra persona qui no l'entén.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Explicació de la idea TP -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre l'abast de l'expressió que presenta el TP començant a construir una pretraducció.

Exemple: 18-19_005-006 (Bilingüe espanyol anglès) A partir de: "eine Mulde hineindrücken" (fer un forat)

006 *"Eine Mulde". ¿Esto que es?*

005 *"En un molde". ¿No?*

005 *!Ah! A ver. No. ¿No es esto? ¿no es cuan..., cuando haces... Es que, ¿cómo se dice en las recetas en español? Lo sé en inglés. Cuando haces eh, eh, como un volcán, con la harina, con un agujero en el centro.*

006 *Ah sí, eso puede ser. Sí, sí.*

A més, com s'ha dit en altres llocs, la intervenció d'altres llengües diferents a les parell de treball, facilita la dissecció: verbalitza que podria expressar la idea en anglès i la descriu en espanyol.

També fan verbalitzacions amb aquest codi les p. participants L1-alemany quan expliquen el significat d'un segment del TP a una p.p. L2-alemany Exemple: (038 nadiua ale) (052 nadiua esp). 038 no fixa una formulació (FO), senzillament li explica.

Exemple: 18-19_2_052-038

038 *Correcto!*

052 Vale. Espera un momentito porque "entspanntes". Eh... también se puede traducir de otra manera:

038 Aha!

052 A mi me gusta más. A ver, esto...

038 Sí. Es en plan "ocio".

052 Xxx. Como "fascinante" también. ¿Sabes?

038 No. No. No. Es en plan "ocio". Que no sea ni hacer una carrera, ni una competición ni nada de eso. Sinó, eso quiere decir que es "hacer una caminata" para relajarse, para... desto. ¿Sabes qué te quiero decir?

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Explicació de la idea TP -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre l'abast de l'expressió que presenta el TP, mitjançant una formulació en la LA . És a dir, la formulació serveix per explicar la idea.

Exemple: 20-21_011-012

011 (bilíngüe alemany-espanyol) O sea, hay que, hay que... añadir estos ingredientes a través. Bueno, ehm, sí. a trav... , a través de un...

012 Un tamiz. "Tamizar". 011 ¡"Tamizar"! ¡Esto!, ¡"tamizar"! y, luego. Vale. Hacer como un agujerito enmedio, para añadir la levadura...

Aquest codi sembla també més lligat a la dinàmica conversacional que al procés traductor intern.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Explicació del context

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una explicació sobre el context on es troba la UT, amb l'objectiu d'entendre.

Exemple: 19-20_032-033-034 (05:30)

033 Bueno es que yo me leí el artículo. Más o menos. Y el señor este es una especie de conserje. A ver no lo entendí todo eh.

032 Sí

033 O sea que tampoco... Pero es un, es un conserje y está en una, en lo que era una antigua escuela. Que ahora es un... Se ha convertido en una casa de acogida.

032 Exacto, y él...

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Fluïdesa TA -FO, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la fluïdesa del TA, amb l'objectiu de formular la idea.

Exemple: 17-18_023-022 (35:10)

023 Hemos, hemos repetido en la misma frase dos veces "compromiso", pero...

022 Ya llevamos tres "compromisos" desde el principio.

023 Euh

022 ¿Y otra? ¿Vamos a buscar una..., un sinónimo de "compromiso"?

Verbalització arran de si es considera que una formulació és fluïda o no en la LA. No està massa vinculada amb la idea que expressa el TP. Es diferencia de la homònima TRAD en el sentit que aquesta última considera la fluïdesa en el TP també.

El codi no tindria sentit en la dimensió FE ni FI

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Fluïdesa TA -TRAD, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la fluïdesa del TA, amb l'objectiu de formular la idea, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: 17-18_1_041-042 (45:00) (Respecte a que al TP hi apareix un "schon")

041 És que si hi posem el "ja" em sona als meus amics que viuen a Alemanya, que parlen com els alemanys en català, perquè ja hi estan acostumats, saps?

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● **Format del TA, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte el format del TA Participant verbalitza com ha de ser el format del TA

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats / Procediment

● **Format del TP, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte el format del TP.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats / Procediment

● Funcionalitat del TA, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte que el TA compleixi amb la seva funció.

Exemple: 17-18_1_41-42 (09:05)

042 Com ho diríem això en català? Com el banc d'aliments, però de roba?

041 "Intendencia"! No. És una altra cosa

042 No. "Intendencia" no, no.

041 I si ho fem explicar? "els espais de recollida de roba?"

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● Gestualització

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una gestualització relacionada amb el procés traductor.

El fet sembla rellevant atès que les persones interactuen a distància sense que puguin parar atenció a les gesticulacions de la persona interlocutora. Aquestes es produeixen, doncs, de manera automàtica. Decideixo incorporar aquest codi 17/08/2021 10:16 quan m'adono que solen anar totes vinculades als codis de dimensió FI.

Forma part de les agrupacions:

codis d'acció corporal / microunitats

● Ho tinc a la punta de la llengua -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant posa l'èmfasi en una part del cos, mentre verbalitza.

Es produeix en la dimensió FO

Forma part de les agrupacions:

codis d'acció corporal / microunitats

● **Lectura TA, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una lectura del TA amb l'objectiu des d'entendre la idea fins a formular-la en el TA.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Lectura TA, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una lectura de la totalitat del TA, sense objectiu determinat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● **Lectura TA, UTC, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una lectura d'un fragment del TA, sense objectiu determinat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

- **Lectura TP, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una lectura del TP amb objectiu no diferenciat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

- **Lectura TP, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una lectura de la totalitat del TP, sense objectiu determinat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

- **Lectura TP, UTC, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una lectura de la Unitat de Treball Col·laboratiu, tal com el presenta l'activitat, sense objectiu determinat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

- **Lectura traducció automàtica, execució**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa, una lectura d'una traducció automàtica de la UTC, sense objectiu determinat.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● Llengua de fora del parell, recurs a

Participant recorre a una llengua diferent a la del parell de llengües en joc de manera involuntària

Exemple: 18-19_1_005-006

"sieben es, esto. Sé la palabra en inglés"

Altres exemples amb altres matisos:

Exemple: 19-20_032-033-034 (08:05)

033 Sí, porque sería "todos los refugiados" bueno "tots els refugiats". Dejadme decirlo en catalán, porque sinó

032 Sí sí, claro, claro.

033 Tots els refugiats", eh, "de l'any passat, s'han anat, s'han anat registrant" suposo que a la casa. Digo yo. O a Nordhorn.

034 Yo creo que registrado tiene más que ver con...

En la mateixa conversa també es dona el cas oposat: l'argumentació corre en català (també per als castellanoparlants) i aquests formulen la idea en espanyol (12:16)

033 O "ja s'han registrat" O..., Sí. O..., sí...

032 "Ya se han registrado".

033 "Ja estan registrats".

032 i 034 (a l'unison) "Ya están registrados". !Exacto, Exacto! ¡Ha, ha, ha!

● Mètode de treball -TRAD, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la manera de procedir en el desenvolupament de la tasca, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció

de la proposta pel públic d'arribada Més enllà d'acordar un mètode de treball per a l'execució de la tasca es verbalitza arran del mètode de treball en traducció en general.

Exemple: 18-19_2_052-038 (37:58)

052 Lo dejamos así. Está bien así, yo creo

038 Sí, sí

038 Claro. Lo cierras. Mañana lo vuelves a abrir. Lo lees. Y eh... te encuentras mil cositas que puedes ir... Pero ahora. Por ser una primera traducción, me parece que está bastante logrado.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Metodologia / microunitats

● Mètode de treball, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la manera de procedir en el desenvolupament de la tasca i ho verbalitza.

Exemple: TD_20-21_1_003-004

003 ¿vamos yendo frase a frase y luego lo ponemos en el chat?"

Cal diferenciar de "mètode de traducció, consideració", que fa referència a si es considera que s'ha de fer una traducció més funcional, més propera al TP, etc. Aquesta categoria estaria a mig camí entre el que és una verbalització SITUAR-SE i una verbalització sobre Metodologia traductològica.

Forma part de les agrupacions:

Metodologia / microunitats / Procediment

● **Mètode trad, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte l'aplicació d'una o altra metodologia de traducció en el desenvolupament de la tasca i ho verbalitza. Es parla sobre la idoneïtat d'aplicar una o altra metodologia traductològica

Exemple: 17-18_1_020-021 (20:51)

020 "En una traducción literal sería:..."

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Metodologia / microunitats

● **Mètode trad: funcional, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza arran de la idoneïtat d'una traducció funcional.

Exemple: 17-18 023-022 (24:43)

022 "Dann melden sich Helfer", se unen nuevos voluntarios. No dice la palabra "nuevos", pero a mi me parece que ayuda

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Metodologia / microunitats

● **Mètode trad: Paraula x paraula, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza arran de la idoneïtat d'una traducció paraula per paraula.

Exemple: 17-18_1_020-021 (36:09)

021 Yo ese paréntesis lo pondría al final, eh. Porque veo que corta mucho la frase: "Paradójicamente aumenta cuando".

020 Sí, pero en el texto, e, el fragmento este está en medio de la frase.

021 Ya, eso sí.

020 Por eso lo he dejado en su si... Yo lo he dejado en su sitio. Para no alterar el, el orden de las palabras. Para que se entienda.

021 "Aumenta cuando".

020 Suena mejor que esté al final de la frase. Pero aquí en el texto... Nosotros no redactamos, estamos traduciendo un texto. Por lo tanto, por eso decía, hay que dejarlo en su sitio. No, no modificarlo de estructura.

021 Hm.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Metodologia / microunitats

● **Mètode trad: Versió provisional, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza arran de la idoneïtat d'una traducció provisional que després ja serà revisada.

Exemple: 17-18_1_023-022 (06:45)

022 ¿Te parece?: "muchas iniciativas..." A ver. Lo ponemos así y luego ya, lo podemos mejorar un poquito también, ¿no?

023 Sí

En l'àmbit Meso, és una marca clara de canvi de UA-Meso.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Metodologia / microunitats

● Ortotipografia -FO, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant té en compte la ortotipografia del TA, amb l'objectiu de formular la idea.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● Recapitulació, consideració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una recapitulació del treball executat fins al moment amb objectiu no diferenciat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● Recapitulació, execució

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant executa una recapitulació del treball fet fins al moment amb objectiu no diferenciat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Recurs, valoració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant emet un valoració sobre un recurs o eina que està utilitzant.

Exemple: 17-18_1_041-042 (29:10)

042 "Requereix..." Mira!, al final el Google, finalment n'ha encertat alguna!

041 Aquesta sí

042 Home, finalment serveix d'algo!

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

● **Redimensionat gramatical, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una reestructuració dels elements gramaticals en el TP respecte al TA, amb objectiu no diferenciat. Aquest codi és paral·lel a [redimensionat lèxico-semàntic, consideració].

Es diferencia de [conceptualització dinàmica], en la mesura que aquest, que podria incloure'l, juntament amb [redimensionat lèxico-semàntic], està a un nivell més abstracte.

No hi ha [redimensionats... execució] perquè han quedat dins [Diferents propostes TA...]

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● **Redimensionat lèxico-semàntic, consideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una reestructuració dels elements lèxics en el TA respecte als que apareixen en el TP, amb objectiu no diferenciat. És a dir, considera que *per dir el mateix* caldria utilitzar *altres paraules*. Existeix un codi paral·lel [redimensionat gramatical, consideració] amb el qual s'etiqueten verbalitzacions arran de la necessitat d'utilitzar en el TA una estructura sintàctica diferent a la del TP.

Es diferencia de "conceptualització dinàmica", en la mesura que aquest, que podria incloure'l, juntament amb "redimensionat gramatical, està a un nivell més abstracte.

No hi ha [redimensionats... execució] perquè han quedat dins de [diferents propostes TA...]

Exemple: 17-18_2_043-051 (06:20)

051 Yo diría "de actividades" Pero aquí es "Angebote".

050 Sí. Aquí es "Angebote". Yo diría "actividades de tiempo libre"

051 O "oferta de actividades de tiempo libre". Pero sale muy largo. ¿No?

050 Sí, queda un poco como que marea.

051 Sí, "ofertas de..." "Actividades de tiempo libre" ¡y ya está! (gesticulacions)
Porque ya... En la oración previa hemos dicho "de ofertas" Así que...
(gesticulacions).

050 Vale

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats / Procediment

● Reformulació TA, consideració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera que cal fer una reformulació d'una pretraducció amb objectiu no diferenciat.

Exemple: 20-21_011-012 (30:20)

011 O "juntar la harina con los ingredientes de"

012 ¡Ah! Sí, sí.

011 "Mezclando, empezando por los bordes". O algo así. Claro. Es que se podría, se podría reformular completamente.

012 Sí, pero esto último que has dicho me ha gustado.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Repte: contextualització del fragment TP, PD -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara tenir dificultats per contextualitzar el fragment de l'activitat en conjunt dins la totalitat del TP.

Exemple: 18-19-1-055-056 (10:48)

056 No sé on es refereix exactament: a una muntanya, a un poble... No tenim més informació. Aviam. Llegim més, aviam si ens dona alguna cosa.

055 Vale

056 (llegeix)

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Repte: encaix cohesió-coherència, PD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant, malgrat dominar els aspectes gramaticals i lèxicosemàntics de la UTC, declara no aconseguir encaixar la UTC en la resta del TP (fragment de l'exercici).

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Repte: encaix cohesió-coherència, VD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, malgrat dominar els aspectes gramaticals i lèxicosemàntics, no aconsegueix encaixar la UTC en la resta del TP (fragment de l'exercici).

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: fraseologia, PD -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant declara problemes per entendre la idea que està continguda dins la UTC per una qüestió fraseològica.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: gramatical, PD -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per entendre, per una qüestió gramatical, la idea que està continguda a la UTC.

En el següent exemple es pot veure un exemple molt clar d'aquesta categoria, contraposada a una verbalització on la p.p. declara sobre una qüestió gramatical FI [repte gramatical, PD -FI]

Exemple: 19-20_2_048-049 (22:35)

048 *"Desde excursiones guiadas en el parque natural" ¿no?*

049 *¿"En el parque" o "al parque"?*

048 *Al... en el parque. ¡Hosti, pues no sé si "en el parque" o "al parque"! Bueno.*

049 *En alemán es... Si fuese "en el parque" sería "im Park", en dativo. Pero aquí es en acusativo. Entonces es más*

048 *"al parque"*

049 *Se supone que la excursión empieza fuera del parque y se llega...*

048 *Vale*

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: gramatical, PD -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per fixar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió gramatical.

Exemple: 17-18-1_041-042 (35:08)

*042 A més, aquest tros és molt petitet. A veure. Aquí: "Al voltant de mil persones".
Vale, aquesta part és fàcil. Ja tenim el subjecte.*

041 Sí

042 "Al voltant de mil persones s'han..."

041 "Es van reunir l'altre dia"

041 Hem de repasar els verbs, eh!

042 Sí, sí, sí, sí!

En l'enregistrament s'aprecia com en la fase de fixar la idea que expressa el TP, la p. participant 041, davant la disjuntiva de si el pretèrit perfet o el passat perifràstic recollirà més bé la idea del TP, verbalitza que han de repassar els temps verbals que estan emprant.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: gramatical, PD -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per expressar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast gramatical.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Repte: gramatical, PD -TRAD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant, declara dificultats per expressar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast gramatical, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes / TRAD

● **Repte: gramatical, VD -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi les verbalitzacions denoten (VD) que la p. participant no aconsegueix entendre el concepte que expressa el TP per una qüestió gramatical. (S'oposa a PD: persona declara).

Forma part de les agrupacions: comprendre la idea continguda en la UTC

microunitats / Reptes

● **Repte: gramatical, VD -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi les verbalitzacions denoten (VD) que la p. participant no aconsegueix fixar la idea continguda en la UTC per una qüestió gramatical.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Repte: gramatical, VD -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions denoten (VD) que la p. participant no aconsegueix formular la idea continguda en la UTC per una qüestió gramatical.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

El codi [Repte: gramatical, VD...] no presenta la dimensió -TRAD ja que només es pot distingir aquesta dimensió si es produeixen verbalitzacions explícites. I si hi ha verbalitzacions explícites, llavors es codifica amb [Repte: gramatical, PD -FO]

● **Repte: intercultural, PD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant, malgrat dominar els aspectes lingüístics de la UTC, declara no aconseguir dimensionar la UTC des d'un punt de vista intercultural.

Aglutina: [Repte: intercultural, PD FE/FI/FO/TRAD], que tenien poques ocurrències cada un.

Exemple: 19-20_018-017 (07:30)

017 ...de referències culturals hi ha "Nordhorn".

018 Si de cas, podem especificar, ehm, Jo que sé. "la ciutat alemanya de..."

Les p. participants consideren que l'aparició del nom propi d'una ciutat en el TP constitueix un repte intercultural pel fet que el públic del TA pot no reconèixer aquest nom com a tal i així ho verbalitzen (PD).

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Repte: intercultural, VD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions denoten que la p. participant no aconseguix dimensionar la UTC des d'un punt de vista intercultural.

Aglutina: [Repte: intercultural, VD FE/FI/FO/TRAD], que tenien poques ocurrencies cada un.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

• **Repte: interferència, homofonia -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions mostren que la homofonia interfereix en la comprensió la idea continguda en la UTC.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

• **Repte: lèxico-semàntic, PD -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per comprendre la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast lèxico-semàntic.

Exemples 17-18_2_002-001

002 No creo que sea esto (a la solució que li dona el diccionari)

TD_20-21_1_003-004:

X y Y tampoco entiendo lo que es

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: lèxico-semàntic, PD -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per fixar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast lèxico-semàntic.

Exemple: 19-20_028-029_VI (04:45)

028 Lo que habría que mirar es qué es exactamente un "Landkreis"

(Té una noció que es tracta d'una mena de circumscripció territorial, però no exactament de quina). Per tant, el repte no és ni de comprensió (FE), doncs el concepte ja el té més o menys clar; ni de formulació (FO), doncs encara no mostra tenir l'objectiu de formular.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: lèxico-semàntic, PD -FO

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara dificultats per formular la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast lèxico-semàntic.

Exemple: 17-18_1_041-042 (09:05)

042 Com ho diríem això en català? Com "el banc d'aliments", però de roba?

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● Repte: lèxico-semàntic, PD -TRAD

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant, declara dificultats per expressar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast lèxico-semàntic, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic de partida fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

Exemple: 18-19_1_38-37 (24:30)

037 "En la calle... En la Malowerstraße. ¿No, es?"

038 Sí

037 Yo no soy partidario de traducir "Straße", eh! Yo lo dejaría "Malowerstraße" o "Malower ese, te, erre", abreviado.

038 Vale. No. Menos. Porque, eh, un castellanoparlante no necesit. no necesariamente sabe que "ese, te, erre" es "Straße" o es "calle".

No és un problema estrictament ni FE ni FI ni FO sinó tot alhora. Els noms propis donen origen sovint a aquest codi.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes / TRAD

● Repte: lèxico-semàntic, VD -FE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions mostren que la p. participant no aconsegueix comprendre la idea continguda en la UTC per una qüestió lèxico-semàntica.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

- **Repte: lèxico-semàntic, VD -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions mostren que la p. participant no aconsegueix fixar la idea continguda en la UTC per una qüestió lèxico-semàntica.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

- **Repte: lèxico-semàntic, VD -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les verbalitzacions mostren que la p. participant no aconsegueix formular la idea continguda en la UTC per una qüestió lèxico-semàntica.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

- **Repte: ortotipogràfic, PD -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant declara dificultats per expressar la idea que està continguda a la UTC, per una qüestió d'abast ortotipogràfic.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

- **Rialles**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant profereix riallades provocades pel propi procés traductor.

Recuperem el codi a 19/08/2021, avançat l'estudi, després de constatar que les riallades relacionades amb el procés traductor que emeten les p. participants sempre es produeixen amb coocurrència del codi "assentament proposta TA, FO".

Forma part de les agrupacions:

codis d'acció corporal / microunitats

- **S'avança paraula per paraula**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant avança paraula per paraula (sense ajustar les UTC a cap característica textual).

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

- **TP, desconsideració**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant verbalitza sobre significats a partir de la seva pretraducció deixant de banda què diu el TP.

Forma part de les agrupacions:

Procediment / microunitats

- **Ubicar-se, concreció -SIT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant emet una verbalització individual arran de situar-se dins l'activitat.

Es tracta de verbalitzacions que tenen lloc durant el desenvolupament de la tasca, més enllà de la primera macro unitat.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

● **Ubicar-se, concreció, repte -SIT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, la p. participant declara que es presenta un repte o problema significatiu relacionat amb la situacionalitat. Per exemple, amb internet, amb el ratolí... cosa que condiciona la interacció.

Només s'etiqueta si té incidència en el procés traductor.

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Reptes

● **Tipologia TA, apreciació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant, declara que té en compte la tipologia del TA.

Exemple: 20-21_011-012 (13:18)

012 Suele estar, sí, como "esponjosa" sí, "blanda", sí.

011 Literal sería "blando". Ahora sí, si en la jerga de recetas se dice así, pues no... No sé. 012 Claro. Es que se supone, ya se da por hecho que...

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● Tipologia TP, apreciació

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant declara que té en compte la tipologia del TP.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / Estratègia / microunitats

● TP, desconsideració

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant verbalitza sobre significats exclusivament a partir de la seva pretraducció, deixant de banda el TP.

Sol conduir a error en fase de no recapitulació.

Forma part de les agrupacions:

Apreciació / microunitats

● Traducció directa com a lectura -FI

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant va llegint en la llengua d'arribada allò que veu escrit en la llengua de partida.

L'etiquetatge amb aquest codi només té lloc en la dimensió FI. La verbalització no mostra que la p. participant se li presenti un repte de comprensió ni que s'ocupi encara de la formulació en la LA.. Es diferencia de qualsevol codi [assentament proposa...] en la mesura que només conté verbalitzacions traduents. Podria constituir una evidència de ment bilingüe

Forma part de les agrupacions:

microunitats / Procediment

- **Versió original + (traducció), consideració -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi la p. participant considera deixar el segment en alemany i posar la traducció entre parèntesi.

Forma part de les agrupacions:

Estratègia / microunitats

10.1.2 Codis que s'apliquen a cites de magnitud macro

Presentem aquí el llistat de codis, amb els quals s'han etiquetat les cites de magnitud macro, de manera més succinta ja que, com s'ha dit a l'apartat 6.10.3.11 tractem els que responen a tres conceptes:

- La mida del segment lingüístic que constitueix el “tema” que aborden les persones participants en la macro UTC.
- Les dimensions traductològiques que entren en joc en la macro unitat (la situacionalitat, la comprensió, la fixació d'una idea o la formulació d'una idea o la formulació d'aquesta idea tenint en compte tot el context)
- La raó per la qual s'ha originat la macro unitat amb (un repte, el format del text de partida, la mecànica de treballar línia per línia, la voluntat de recapitular, etc.)

En funció d'aquests tres conceptes han emergit els següents codis, que escrivim en majúscules perquè així els hem incorporat al projecte a Atlas-ti, per diferenciar-los més fàcilment dels codis micro²⁷:

• UTC, MIDA: <FRASE/ORACIÓ SIMPLE

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida inferior a una frase o oració simple.

• UTC, MIDA: <FRASE/ORACIÓ COMPLEXA

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida inferior a una frase o oració complexa.

²⁷ No seria viable posar exemples mitjançant segments de conversa transcrits perquè cada unitat correspon a fragments de conversa de diversos minuts de durada.

- **UTC, MIDA: <PARAULA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida inferior a una paraula.

- **UTC, MIDA: =FRASE/ORACIÓ SIMPLE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida igual a una frase o oració simple

- **UTC, MIDA: =ORACIÓ COMPLEXA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida igual a una oració complexa.

- **UTC, MIDA: =PARAULA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida igual a una paraula.

- **UTC, MIDA: =TEXT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida igual a la totalitat del text que presenta l'activitat.

- **UTC, MIDA: >FRASE/ORACIÓ SIMPLE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida més gran que una frase o oració simple.

- **UTC, MIDA: >ORACIÓ COMPLEXA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida més gran que una oració complexa, sense arribar a la totalitat del TP que presenta l'activitat.

- **UTC, MIDA; >PARAULA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu sobre un “tema” de mida més gran que una paraula, sense arribar a una frase o una oració simple.

- **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual només s'aborden qüestions de comprensió de els idees que presenta el TP.

- **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FE-FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP i qüestions de fixació de les idees en la LA, sense perseguir encara una formulació per a un TA

- **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FE-FI-FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP, qüestions de fixació de les idees en la LA i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA.

- **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FE-FI-FO-TRAD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP, qüestions de fixació de

les idees en la LA i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

● **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FE- FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA, sense que es produeixin verballitzacions arran de fixació de les idees.

● **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual només s'aborden qüestions de fixació de les idees que presenta el TP en la LA , sense perseguir encara una formulació per a un TA.

● **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden únicament qüestions de formulació per a un TA.

● **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: INDETERMINADA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual no es pot determinar unes dimensions comunes per a la UT arran de la diferència de perfils entre participants.

- **UTC, NAT-EVOL. INTERNA: -SIT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una macro unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden únicament qüestions de situacionalitat.

- **UTC, ORIGEN: ENCÀRREC**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu per fixar un encàrrec de traducció o ajustar el seu TA a un encàrrec concret.

- **UTC, ORIGEN: FORMAT TP**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran de la manera com està disposat el TP (format).

- **UTC, ORIGEN: LÍNIA PER LÍNIA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran de la manera que tenen aquestes persones d'anar avançant línia per línia en el seu procés de traducció

- **UTC, ORIGEN: RECAPITULACIÓ**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran de la voluntat de recapitular.

- **UTC, ORIGEN: REpte D'ENCAIX COHESIÓ-COHERÈNCIA -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran d'una dificultat per encaixar elements a nivell de cohesió o de coherència textuais.

- **UTC, ORIGEN: REPTE GRAMATICAL**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran d'una dificultat gramatical.

- **UTC, ORIGEN: REPTE LÈXICO-SEMÀNTIC -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran d'una dificultat lèxico-semàntica.

- **UTC, ORIGEN: UNITAT DE COHESIÓ**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran de l'existència d'uns elements de cohesió textual en el TP que fan que les p.participants l' abordin en la seva integritat.

- **UTC, ORIGEN: UNITAT SINTÀCTICA**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la macro unitat de treball col·laboratiu arran de l'existència d'una unitat sintàctica que fa que les p. participants abordin aquesta unitat sintàctica en la seva integritat.

- **UTC, ORIGEN: VISIÓ GENERAL TP**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants han establert la macro unitat de treball col·laboratiu arran de la voluntat de donar una ullada general al TP, generalment abans de començar.

- **UTC, ORIGEN: UBICAR-SE -SIT**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants han establert la macro unitat de treball col·laboratiu arran de la seva voluntat de situar-se respecte a la manera com executaran l'activitat.

10.1.3 Codis que s'apliquen a cites de magnitud meso

El codis, amb els quals s'han etiquetat les cites de magnitud meso, els presentem igualment de manera succinta ja que contemplem també només els que responen a la mida del segment lingüístic que constitueix el "tema" que aborden les persones participants en la meso UTC, els que responen a les dimensions traductològiques que entren en joc en la meso unitat (la situacionalitat, la comprensió, la fixació d'una idea o la formulació d'una idea o la formulació d'aquesta idea tenint en compte tot el context) i els relatius a la raó per la qual s'ha originat la macro unitat amb (un repte, el format del text de partida, la mecànica de treballar línia per línia, la voluntat de recapitular, etc.)

- **Utc, Mida; <Fraser/Oraió Simple**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida inferior a una frase o oració simple.

- **Utc, Mida; <Oraió Complexa**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida inferior a una frase o oració complexa, però superior a frase o oració simple.

- **Utc, Mida; <Paraula**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida inferior a una paraula.

- **Utc, Mida; =Frase/Oració Simple**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida igual a una frase o oració simple.

- **Utc, Mida; =Oració Complexa**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida igual a una oració complexa.

- **Utc, Mida; =Paraula**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida igual a una paraula.

- **Utc, Mida; =Text**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida igual a la totalitat del text que presenta l'activitat. Aquesta categoria dins una UTC de mida menor, per exemple, mostra de manera clara el joc de "focalització dinàmica" que s'explica a l'apartat 8.3.

- **Utc, Mida; >Frase/Oració Simple**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida més gran que una frase o una oració simple.

- **Utc, Mida; >Oració Complexa**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida més gran que una frase o una oració complexa.

- **Utc, Mida; >Paraula**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat de mida més gran que una paraula, sense arribar a una frase o una oració simple.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fe**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual només s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fe-Fi**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP i qüestions de fixació de les idees en la LA, sense perseguir encara una formulació per a un TA .

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fe-Fi-Fo**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP, qüestions de fixació de les idees en la LA i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fe-Fi-Fo-Trad**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP, qüestions de fixació de les idees en la LA i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per al públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fe-Fo**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden qüestions de comprensió de les idees que presenta el TP i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA, sense que es produeixin verballitzacions arran de fixació de les idees.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fi**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual només s'aborden qüestions de fixació de les idees que presenta el TP en la LA , sense perseguir encara una formulació per a un TA.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fi-Fo**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden qüestions de fixació de les idees en la LA i qüestions de formulació d'aquestes idees per a un TA.

- **Utc, Nat-Evol Interna: Fo**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estan treballant sobre una meso unitat en la qual s'aborden únicament qüestions de formulació per a un TA.

- **Utc, Nat-Evol Interna: No Compartit**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants, malgrat que poden coincidir en la magnitud i l'origen de la UA, el que no fan és coincidir en "nat-evol" ja que mostren naturaleses i evolucions diferents. S'aplica per exemple quan una p.p. tradueix a la seva llengua A i l'altra no.

- **Utc, Nat-Evol Interna: -Sit**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants constitueixen una meso unitat de treball col·laboratiu en la qual s'aborden únicament qüestions de situacionalitat.

- **Utc, Origen; Confluència de problemes**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants l'empren com a meso unitat de treball arran de la confluència de diversos problemes i de diversa índole que les p. participants no desgranen.

- **Utc, Origen; No compartit**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants, malgrat coincidir en altres aspectes sobre la unitat, no comparteixen l'origen de la mateixa. És a dir, per exemple, si per a una p.p. li suposa un problema de coneixement del món, per a l'altra, un problema lèxico-semàntic.

- **Utc, Origen; Recapitulació**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran de la voluntat de recapitular. En les microunitats d'aquesta mena, les persones participants desenvolupen un procés més seqüencial que en les que tenen altres codis d'origen. Per altra banda s'hi produeix més confluència de codis micro.

- **Utc, Origen; Repte Concordància Semàntica -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió de concordància semàntica a l'hora de formular la idea.

- **Utc, Origen; Repte Coneixement del món**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió manca de coneixement del món.

- **Utc, Origen; Repte d'encaix cohesió-coherència FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió d'encaix cohesió-coherència amb la resta del text a l'hora de fixar la idea.

- **Utc, Origen; Repte d'encaix, cohesió-coherència FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió d'encaix cohesió-coherència amb la resta del text a l'hora de comprendre la idea.

- **Utc, Origen; Repte d'encaix, cohesió-coherència FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió d'encaix cohesió-coherència amb la resta del text a l'hora de formular la idea.

- **Utc, Origen; Repte Fraseologia**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una

qüestió de fraseologia. No es diferencia dimensió FE, FI, FO o TRAD perquè, tractant-se d'una unitat meso, sol ser diferent per a cadascuna de les persones participants.

- **Utc, Origen; Repte Gramatical**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants l'empren com a meso unitat de treball arran d'una qüestió gramatical. No es diferencia dimensió FE, FI, FO o TRAD perquè, tractant-se d'una unitat meso, pot ser diferent per a cadascuna de les persones participants.

- **Utc, Origen; Repte Gramatical -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió gramatical a l'hora d'entendre la idea continguda al TP.

- **Utc, Origen; Repte Gramatical -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió gramatical a l'hora de formular la idea en el TA.

- **Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió lèxico-semàntica. No es diferencia dimensió FE, FI, FO o TRAD perquè, tractant-se d'una unitat meso, pot ser diferent per a cadascuna de les persones participants.

- **Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic -FE**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió lèxico-semàntica a l'hora d'entendre la idea continguda en el TP.

- **Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic -FI**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió lèxico-semàntica a l'hora de fixar la idea continguda en el TP.

- **Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic -FO**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió lèxico-semàntica a l'hora de formular la idea continguda en el TP en el TA.

- **Utc, Origen; Repte Lèxico-Semàntic -TRAD**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió lèxico-semàntica a l'hora de formular la idea continguda en el TP en el TA, contemplant tot l'espectre del procés traductor: des de la recepció de la idea per públic original fins a la recepció de la proposta pel públic d'arribada.

- **Utc, Origen; Repte ortotipogràfic**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran d'una qüestió d'ortotipografia. No es diferencia dimensió FE, FI, FO o TRAD perquè, tractant-se d'una unitat meso, pot ser diferent per a cadascuna de les persones participants.

- **Utc, Origen; Unitat Sintàctica**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran de de l'existència d'una unitat sintàctica que fa que les p.participants l'abordin en la seva integritat.

- **Utc, Origen; Visió general TP**

En el segment de conversa etiquetat amb aquest codi, les interaccions mostren que les persones participants estableixen la meso unitat de treball col·laboratiu arran de la voluntat de donar una ullada general al TP, generalment abans de començar.

11 ANNEX II

11.1 Ètica de la Recerca

11.1.1 Consentiments informats

A continuació es mostra el contingut del correu electrònic amb què s'ha demanat la participació en l'estudi. Enllaça amb un document que descriu amb detall els objectius i els procediments del treball, amb un document sobre el compromís en l'anonimitat de la participació i amb el formulari en el qual es demana la percepció de cada participant sobre el seu nivell de competència en les llengües de treball:

Observació de la interacció en la resolució de tasques de traducció en entorns en línia

Correu de sol·licitud de col·laboració

Hola,

T'escric per demanar-te la col·laboració en el projecte de recerca que estic portant a terme per a la meva tesi doctoral.

En primer lloc, explicar-te que el projecte vol analitzar les interaccions que heu portat a terme en l'activitat TransDialog en diverses assignatures amb l'objectiu de descobrir, a partir de les vostres verbalitzacions, patrons que puguin aportar llum a com funciona el procés traductor des d'un punt de vista cognitiu.

Pots trobar una descripció més detallada del projecte aquí:

<https://docs.google.com/document/d/1K516YNKNHzcoJ3XyXWctIH5b4eVSR7Dm5WHk1RNYElo/edit?usp=sharing>

En segon lloc, Informar-te que totes les dades son tractades amb la màximes garanties de confidencialitat d'acord amb el que estipulen els preceptes generals d'ètica de la recerca i concretament amb els que explicita el Comitè d'Ètica de la Recerca de la Uvic-UCC. En l'enllaç següent pots accedir al document informatiu i de compromís:

<https://docs.google.com/document/d/1v7ds3daXLiu7mYeF0aJ1T30taVDonh-BesiFSduaEwM/edit?usp=sharing>

Per últim, demanar-te ara ja concretament el següent:

- Que jo pugui accedir als vídeos de les 6 activitats TransDialog, portades a terme a les assignatures ATT, TCAI i TCAII (Només cal que els deixeu en modalitat OCULT a Youtube. Jo ja hi podré accedir, ja que em vaig guardar l'enllaç).

- Que omplis aquesta breu enquesta sobre les teves competències en totes les teves llengües. No trigaràs més de 5 minuts. Això sí et demano que llegeixis les instruccions amb atenció i que aquests 5 minuts siguin de màxima concentració.

<https://goo.gl/forms/Ss5246oEWJeNaiZg1>

Moltíssimes gràcies per endavant i espero que t'engresquis a participar en un projecte que per a mi resulta apassionant.

Seguim en contacte

11.1.2 Llenguatge i biaix de gènere

Tant el llenguatge emprat en l'entorn didàctic d'on s'extreuen les dades, com en la nomenclatura del desenvolupament analític del propi estudi, com el llenguatge d'aquest text de l'informe final intenten evitar el biaix de gènere de la llengua sense fer desdoblament i sense sortir de la normativa establerta per l'IEC. S'eviten, com a genèriques per als diversos sexes, les unitats lèxiques o gramaticals masculines mitjançant unitats lèxiques o gramaticals sense marca de gènere i mitjançant metàfores. En algun cas això comporta repeticions com, per exemple, en l'ús del terme "persona". Demano disculpes.

11.2 Participants

11.2.1 Formularis

A continuació segueix un còpia del contingut del formulari Google que han omplert les persones participants, amb el qual determinen la seva percepció sobre el seu nivell de competència en les llengües de treball i sobre la seva experiència professional en l'àmbit de la traducció. El resultat, per a cada persona participant, juntament amb la consideració dels descriptors de nivells de competència que es detallen en el punt 11.3, és el que ha permès a l'analista classificar cada persona en un grup A, B o C:

Els meus nivells de llengües

L'objectiu és que valoris els teus nivells de competència en cadascuna de les teves llengües. Llegeix bé aquestes instruccions abans de començar:

El qüestionari presenta una secció diferent per a cada una de les teves llengües (fins a 5). Amb quatre apartats (comprensió oral, comprensió escrita, expressió oral i expressió escrita) per a cadascuna d'elles. Cada apartat presenta diversos descriptors, que has de valorar en 4 nivells (tria el que més s'acosti). Si no saps o no pots valorar un descriptor, pots deixar-lo en blanc.

Nivells:

1. Automàticament ++ Amb esforç -- (Significa que fas l'acció descrita de manera automàtica, sense ni adonar-te que ho estàs fent en aquesta llengua i sense cap mena d'esforç addicional RESPECTE A CAP ALTRA LLENGUA).
2. Automàticament + Amb esforç - (Significa que fas l'acció descrita de manera pràcticament automàtica, sense fixar-te en que ho estàs fent en aquesta llengua, però amb una dosi d'esforç addicional RESPECTE A ALGUNA ALTRA LLENGUA).
3. Automàticament - Amb esforç + (Significa que fas l'acció descrita amb consciència d'estar emprant aquesta llengua específica i amb una dosi d'esforç addicional considerable RESPECTE A ALTRES LLENGÜES).
4. Automàticament -- Amb esforç ++ (Significa que fas l'acció descrita amb consciència d'estar emprant una llengua de la qual no tens competències plenes i amb una gran dosi d'esforç addicional RESPECTE A ALTRES LLENGÜES).

Has d'omplir un sol qüestionari i en ell tantes seccions com llengües dominis (fins a 5). La resta de seccions, has de deixar-les en blanc i anar al final de tot del qüestionari per poder-lo enviar. Totes les dades son tractades amb totes les garanties de confidencialitat d'acord amb el que estipula l'ètica de la recerca.

1. Escriu aquí les inicials del teu nom: (Ex. AnToGu)

*

Llengua 1

* Obligatori

2. Escriu el nom de la teva primera llengua

*

En comprensió oral, en la meva primera llengua, soc capaç de fer el que s'especifica a continuació amb el següent nivell (tria el que més s'acosti):

3. Entendre en una conversa informal; escoltar retransmissions, vídeos, pel·lícules:

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

4. Escoltar conferències, presentacions, classes, tutorials:

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

En comprensió lectora, en aquesta llengua, soc capaç de fer el que s'especifica mésavall amb el següent nivell (tria el que més s'acosti):

5. Llegir correspondència i missatgeria formal i informal; llegir per cercar informació:

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

6. Llegir instruccions, textos periodístics, informes, continguts teòrics, textos de caràcter especialitzat.

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

En expressió oral, en aquesta llengua, soc capaç de fer el que s'especifica més avall amb el següent nivell (tria el que més s'acosti):

7. Conversar de manera informal amb amics, familiars o coneguts.

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

8. Conversar de manera formal a la feina/classe, intervenir a classe/en reunions de treball.

Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

En expressió escrita, en aquesta llengua, soc capaç de fer el que s'especifica mésavall amb el següent nivell (tria el que més s'acosti):

9. Escriure correus, cartes, tweets, missatges de Whatsapp, notes, apunts
Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

10. Omplir formularis; escriure informes, redaccions, treballs per a assignatures, produir escriptura creativa (encara que sigui molt eventualment i només per a mi).

Marqueu només un oval.
Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

Ves a la pregunta 2

Llengua 2

11. Escriu el nom de la llengua

*

En comprensió oral, en aquesta llengua, soc capaç de fer el que s'especifica a continuació amb el següent nivell (tria el que més s'acosti):

12. Entendre en una conversa informal; escoltar retransmissions, vídeos, pel·lícules:
Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -
Automàticament - Amb esforç +
Automàticament -- Amb esforç ++

13. Escoltar conferències, presentacions, classes, tutorials:
Marqueu només un oval.

Automàticament ++ Amb esforç --
Automàticament + Amb esforç -

Automàticament - Amb esforç +
Automàticament - - Amb esforç ++

[...]

Per últim

47. Tens experiència com a professional de la traducció en qualsevol de les teves llengües, a part de la teva formació acadèmica?

*

Marqueu només un oval.

No

Sí (fins a tres mesos, en termes de jornada laboral completa)

Sí (entre tres mesos i un any, en termes de jornada laboral completa)

Sí (més d'un any)

48.

Vols fer algun comentari?

Moltes gràcies per la teva col·laboració

11.3 Descriptors de nivells de competència traductora desenvolupat pel grup PACTE²⁸

Aquí es mostren els descriptors que s'han utilitzat per agrupar les persones participants de l'estudi en les categories A, (recull els nivells A1 i A2 del model), B (recull B1 i B2) i C. L'assignació de la persona participant a un dels grups de l'estudi la fa l'analista en funció del coneixement que té com a docent de la persona participant i de la percepció que aquesta persona participant té de les seves competències lingüístiques d'acord amb els resultats del formulari de més amunt.

²⁸ Extret de: Hurtado, A. et al. (2019) Establecimiento de niveles de competencias en traducción. Primeros resultados del proyecto NACT. *Onomázein, Revista de Lingüística, filología y Traducción* (43) 1-25

NIVEL TRADUCCIÓN C

1. Es capaz de traducir textos especializados de, al menos, un ámbito profesional de especialización de la traducción (jurídico; económico y financiero; técnico; científico; literario; audiovisual; accesibilidad; localización), para lo que se requiere un nivel mínimo de comprensión lectora C2 en lengua de partida y de producción escrita C2 en lengua meta del MCER (puede haber características especiales según el ámbito de especialización).
2. Es capaz de resolver problemas propios del ámbito profesional de especialización.
3. Es capaz de identificar y usar recursos de documentación fiables y usar herramientas tecnológicas para resolver dichos problemas de traducción, así como adaptarse a nuevos recursos de documentación y herramientas tecnológicas.
4. Es capaz de gestionar asuntos relacionados con el funcionamiento del mercado laboral y el ejercicio de la profesión del ámbito profesional de especialización.

[Por desarrollar]

NIVEL TRADUCCIÓN B2

1. Es capaz de traducir textos semiespecializados (dirigidos a un público no especializado) de, al menos, un ámbito profesional (jurídico-administrativo; económico y financiero; técnico; científico; editorial no literario) en situaciones profesionales de traducción para destinatarios no especialistas sin cometer errores de sentido, con corrección lingüística y adecuados al encargo, para lo que se requiere un nivel mínimo de comprensión lectora C1 en lengua de partida y de producción escrita C2 en lengua meta del MCER.
2. Es capaz de realizar diferentes tipos de traducción según el encargo.
3. Es capaz de resolver problemas de interferencia lingüística, temáticos básicos, de discrepancia cultural y enciclopédicos de carácter explícito e implícito, así como de intencionalidad.
4. Es capaz de identificar y usar recursos de documentación fiables y usar herramientas tecnológicas para resolver dichos problemas de traducción, así como adaptarse a nuevos recursos de documentación y herramientas tecnológicas.
5. Es capaz de gestionar asuntos relacionados con el funcionamiento del mercado laboral y el ejercicio de la profesión

NIVEL TRADUCCIÓN B1

1. Es capaz de traducir textos no especializados de, al menos, un ámbito profesional (jurídico-administrativo; económico y financiero; técnico; científico; editorial no literario) en situaciones profesionales de traducción para destinatarios no especialistas sin cometer errores de sentido, con corrección lingüística y adecuados al encargo, para lo que se requiere un nivel mínimo de comprensión lectora C1 en lengua de partida y de producción escrita C2 en lengua meta del MCER.
2. Es capaz de resolver problemas de interferencia lingüística, temáticos básicos, de discrepancia cultural y enciclopédicos de carácter explícito e implícito, así como de intencionalidad.
3. Es capaz de identificar y usar recursos de documentación fiables y usar herramientas tecnológicas para resolver dichos problemas de traducción.
4. Es capaz de distinguir cuestiones básicas relacionadas con el mercado laboral de la traducción.

NIVEL TRADUCCIÓN A1

1. Es capaz de traducir textos no especializados en lengua estándar de diversos tipos textuales en contextos no profesionales sin cometer errores de sentido, con corrección lingüística y adecuados al encargo, para lo que se requiere un nivel mínimo de comprensión lectora B2 en lengua de partida y de producción escrita C1 en lengua de llegada del MCER.
2. Es capaz de resolver problemas básicos de interferencia lingüística y problemas culturales y enciclopédicos básicos de carácter explícito.
3. Es capaz de identificar y usar recursos de documentación fiables y usar herramientas tecnológicas para resolver dichos problemas de traducción.

11.4 Pàgina d'entrada a TransDialog

En primer lloc mostrem aquí una còpia de pantalla de la pàgina d'entrada a l'activitat TransDialog, tal com la visualitza l'estudiant abans d'entrar a l'activitat:



1. Descripció:

TransDialog és una activitat d'interacció entre un màxim de tres persones, a distància, en la que s'ha d'executar un petit exercici de traducció. Durant l'activitat heu d'anar discutint i acordant una versió final per a un fragment de text. Mitjançant aquest sistema s'avalua el procés de traducció més que el producte final.

2. Recursos necessaris:

- Servei de videotrobada, p. e. Skype, Zoom... (cal que la trobada quedi enregistrada). El campus t'ofereix l'eina Meet al teu espai Gmail UOC. Podeu combinar aquesta eina amb una gravadora de pantalla.
- Totes les eines de consulta disponibles a Internet.

3. Practicar el funcionament prèviament

Abans d'executar la tasca podeu fer simulacres a l'espai Zusatzmaterialien (al capdavall de l'aula Moodle).
Aquí tens un fragment de gravació perquè vegis més o menys què s'espera de tu:
<https://youtu.be/arfcOdmxxxx>

4. Passos:

1. Acordeu dia i hora amb persones de la classe per tal de celebrar una vídeo trobada. (Un màxim de 3 persones que poden ser de llengües A diferents i de grups diferents)
2. Inicieu la videotrobada, assegureu-vos que queda enregistrada i en primer lloc, presenteu-vos davant la càmera.
3. Una de les persones participants obre el qüestionari i comparteix les preguntes amb la resta. La resta pot fer, per exemple, una foto amb captura de pantalla per tenir a mà el text que cal traduir.
4. Discutiui les vostres opcions de traducció fins arribar a una versió consensuada. Una de les persones participants va fixant aquesta versió (p.e. en un document compartit al drive).

5. En acabar, qui ha obert el qüestionari adjunta aquesta versió com a resposta a la pregunta corresponent; puja el vídeo al seu drive de la UOC (compte de no fer-ho en un altre drive personal); s'assegura que les opcions de compartir el fitxer estan correctament seleccionades i enganxa la URL del vídeo en la pregunta corresponent del qüestionari.

5. IMPORTANT

Només una persona participant pot obrir el qüestionari. Es disposa només d'un intent per resoldre'l. La duració del vídeo + temps necessari per carregar-lo ha de coincidir amb el temps d'obertura del qüestionari. No està permès editar el vídeo amb posterioritat.

Es desestimaran activitats preparades prèviament. Procureu que el resultat de la gravació sigui compacte i no duri més de 30 minuts.

6. AVALUACIÓ

El valor d'aquesta activitat representa el 40% de la PAC.

En segon lloc mostrem una còpia de pantalla de la visualització d'un exercici completat i revisat. En negre apareixen els enunciats de l'activitat. En verd les aportacions per escrit per part de l'alumnat i en vermell, la retroacció del professorat.

Pregunta 2

Poseu-vos d'acord respecte a un encàrrec de traducció possible per al fragment del text següent (es tracta d'un fragment de >Im Land der Helfer, amb el qual estem treballant durant aquest semestre) i executeu una traducció consensuada del fragment:

Hier im niedersächsischen Nordhorn, einer 53.000-Einwohner-Stadt dicht an der niederländischen Grenze, sind mittlerweile alle Flüchtlinge aus dem vorigen Jahr registriert. Sie haben ihre Asylanträge gestellt und sind auf die Kommunen im Landkreis verteilt worden. Sollte dennoch wieder eine größere Zahl von Menschen kommen, könnte der Betrieb innerhalb von 48 Stunden hochgefahren werden. „Alle Räume sind fertig bestückt und warten auf Belegung“, sagt Jonker.

Qui hagi obert el qüestionari pot anar escrivint la traducció aquí o enganxar-la aquí al final (si heu fet servir un editor de textos compartit):

Actualment, tots els refugiats de l'any passat ja estan registrats aquí a Nordhorn, una ciutat de 53.000 habitants de la Baixa Saxònia i propera a la frontera als Països Baixos. Tots ells han presentat les sol·licituds d'asil i es troben distribuïts pels diferents barris de la ciutat. En el cas que arribés un gran nombre de persones un altre cop, l'allotjament es podria tornar a posar en marxa en unes 48 hores. “Totes les habitacions ja estan preparades i esperen ser ocupades” comenta Eyk Björn Jonker.

Retroacció del professorat:

Xxx, Xxx, Xxx, fenomenal la vostra interacció!

Genial el "ja" que proposen Xxx i Xxx

Per al "mittlerweile" Un aclariment:

Nordhorn és una petita ciutat del districte (Landkreis) de Grafschaft Bentheim i en aquest districte es troben altres municipis per on es van distribuir els refugiats.

Si el text es referís als districtes (barris) de Nordhorn, utilitzaria la paraula "Bezirk"

Genial que no hagueu traduït el "größere" per un comparatiu, ja que, efectivament, es tracta d'un "absoluter Komparativ"

Pregunta 3

Enganxa aquí la URL de la gravació i si tinguéssiu algun comentari per fer sobre el desenvolupament de la tasca podeu incloure'l aquí:

<https://www.youtube.com/watch?v=R48I896FFXXX>

11.5 Textos de partida²⁹

A continuació es mostren còpies de pantalla dels textos de partida amb els quals les persones participants han de consensuar una traducció en les activitats TransDialog. Es mostren tal com els visualitzen les persones participants quan entren a l'activitat. Com s'explica a l'apartat 3.5, es tracta de fragments de textos de partida ja coneguts i dels quals s'han abordat altres parts durant el treball amb la unitat didàctica. Durant l'execució de l'activitat TransDialog l'estudiantat pot consultar sempre el text de partida complet.

²⁹ La biblioteca de la Universitat ha gestionat els drets de reproducció d'aquests textos per fer-ne ús a les activitats del Grau.

EMMENTALERBROT

ZUTATEN

2 Tl. Hefegranulat
100 ml lauwarmes Wasser
200 g Hartweizenmehl
1 Tl. Salz
1/2 Tl. feingew. schwarze Pfeffer
1 Pr. frisch gemahlene Muskatnuss
125 g weiche Butter
2 Eier, verquirlt
150 g Emmentaler Käse, sehr klein gewürfelt
1/2 Tl. zerlassene Butter
1 Blech

1 Die Hefe im Wasser auflösen. Mehl, Salz, Pfeffer und Muskat zusammen in eine große Schüssel sieben, eine Mulde hineindrücken und die aufgelöste Hefe sowie Butter, Eier und Käsewürfel hineingeben.

2 Das Mehl vom Rand her in die Hefemischung einrühren, bis ein weicher, klebriger Teig entsteht.

3 Den Teig auf eine leicht bemehlte Arbeitsfläche geben und 10 Minuten kneten, bis er seidig und elastisch ist. Den Teig in eine Schüssel legen, mit einem Küchentuch bedecken und 2 Stunden gehen lassen, bis er sein Volumen verdoppelt hat. Danach abschlagen und 10 Minuten ruhen lassen.

4 Den Teig zu einem runden Laib formen (siehe Seite 57), auf ein mit Öl ausgelegenes Backblech setzen und zugedeckt 30 Minuten ruhen lassen, bis er sein Volumen verdoppelt hat. Im vorgeheizten Ofen streifenbaken, bis er goldbraun ist und er wohl klingt, wenn man gegen die Unterseite des Brots klopft. Auf einem Drahtrost auskühlen lassen.

Eric Treuille, Ursula Ferrigno (2000): *Brot: Rezepte aus aller Welt*, München: Bassermann (pàg. 116).

SCHWEIZER MILCHZOPF

ZUTATEN

2 Tl. Hefegranulat
300 ml lauwarme Milch
500 g Weizenmehl
1 Tl. Salz
60 g weiche Butter, zerlassen
zum Ausfetten des Blechs
1 Tl. Zucker
1 Tl. Kirschwasser
Eierglocke aus 1 Ei gelb
und 1 EL Kirschwasser (siehe Seite 57)

1 Die Hefe über 100 ml der Milch streuen, 5 Minuten ruhen lassen, rühren und auflösen. Das Mehl in eine große Schüssel sieben, eine Mulde hineindrücken und die aufgelöste Hefe hineingeben.

2 Mit einem Holzlöffel ein wenig Mehl vom Rand in die Hefemischung rühren, bis eine Paste entsteht. Die Schüssel mit einem Küchentuch bedeckt 20 Minuten stehen lassen, bis der Hefeansatz schaumig aufgegangen ist.

3 Die Hälfte der restlichen Milch sowie Salz, Butter, Zucker und Kirschwasser in den Hefeansatz geben, das Mehl vom Rand her einrühren, bis ein weicher, feuchter Teig entsteht. Die restliche Milch nach Bedarf zugeben.

4 Den Teig auf einer bemehlten Arbeitsfläche geben und 10 Minuten kneten, bis er glatt und elastisch ist.

5 Den Teig in eine Schüssel legen, mit einem Küchentuch bedecken und 1 1/2–2 Stunden gehen lassen, bis er sein Volumen verdoppelt hat. Den Teig abschlagen und 10 Minuten ruhen lassen.

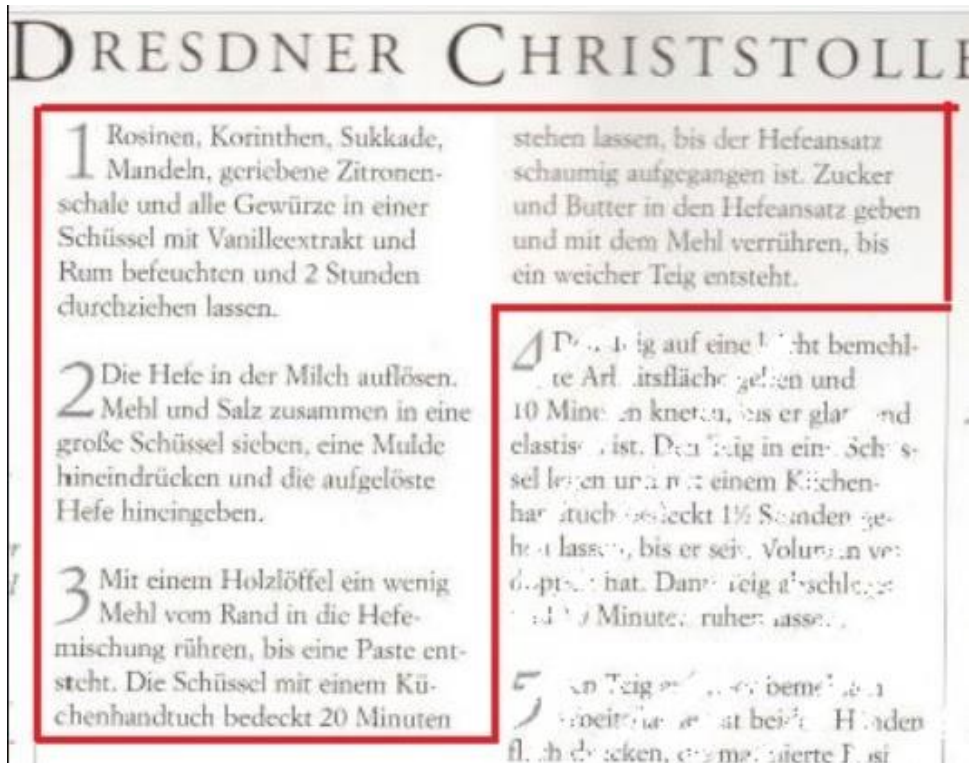
6 Den Teig in 3 Portionen teilen, 2 Stränge von 40 cm Länge formen und einen Zopf flechten (siehe Seite 57). Den Laib auf ein mit Butter ausgestrichenes Blech legen und zugedeckt 35–45 Minuten ruhen lassen, dann mit Eigelbglasur bestreichen.

7 Im vorgeheizten Ofen 40 Minuten backen, bis die Kruste goldbraun ist und es wohl klingt, wenn man gegen die Unterseite des Zopfs klopft. Auf einem Drahtrost auskühlen lassen.

VARIANTEN

- Man bereitet den Teig wie beschrieben, teilt ihn aber lediglich in 2 gleich große Portionen.
- Die beiden Teiportionen zu 2 ovalen Laiben formen (siehe Seite 55).

Eric Treuille, Ursula Ferrigno (2000): *Brot: Rezepte aus aller Welt*, München: Bassermann (pàg. 117).



Eric Treuille, Ursula Ferrigno (2000): *Brot: Rezepte aus aller Welt*, München: Bassermann (pàg. 148).

Sylt - Meer, Leidenschaft, Leben

Sylt ist mehr als eine Insel. Für seine zahlreichen Stammgäste ist Sylt eine Philosophie. Was aber genau macht dieses kleine Eiland in der Nordsee so besonders? Die Antworten auf die Frage sind so zahlreich wie vielfältig: 40 Kilometer feiner Sandstrand. Raue Brandung an der Westseite, stilles Wattenmeer im Osten. Urwüchsige Dünen und grüne Deiche. Blühende Heide und majestätische Kliffs. Trotz ihrer geringen Größe von nicht einmal hundert Quadratkilometern begeistert Sylt mit seinen facettenreichen Natur- und Landschaftsformen. Diese wurden bereits ab 1923 nach und nach unter Schutz gestellt.

Matthias Hubber: *Beliebtes Reiseziel Deutschland: Insel Sylt*

<http://www.beliebte-reiseziele.org/reiseziele-sommer/reiseziel-deutschland/schleswig-holstein/insel-sylt.html>

Sylt im Winter

Die Nordseeinsel Sylt zeigt in der kalten Jahreszeit ein vollkommen anderes Gesicht als zur überlaufenen Sommersaison. Aber auch diese Saison findet immer mehr Liebhaber. In der wesentlich ruhigeren Wintersaison lässt sich der Stress des Alltags schnell vergessen. Richtig angezogen ist ein langer Strandbummel im Winter eine tolle Erfahrung. Und da an diversen Strandaufgängen auch kleinere Cafes sind, kann man sich dort mit einem Kaffee, Tee oder einer heißen Schokolade wunderbar aufwärmen. Denn der Nordseewind geht manchmal durch praktisch jede Kleidung. Aber Vorsicht, nicht alle Lokalitäten haben im Winter geöffnet.

Matthias Hubber: Beliebtes Reiseziel Deutschland: Insel Sylt

<http://www.beliebte-reiseziele.org/reiseziele-sommer/reiseziel-deutschland/schleswig-holstein/insele-sylt.html>

Val Gardena Active

*Entspanntes Wandern ist eine Stärke des Grödner Angebots. Deshalb gehört auch **Val Gardena Active**, das Wochenprogramm für den aktiven Gast, der an Sport und Kultur sowie an der herrlichen Bergwelt interessiert ist, zu den besonders populären Freizeitangeboten. Val Gardena Active enthält Freizeitspaß für die ganze Familie von geführten Ausflügen in den Naturpark Puez Geisler, Sonnenaufgangswanderungen mit Wildbeobachtung über Mountainbikekurse bis hin zu Kinderprogrammen und Kochkursen mit anschließender Verkostung.*

Matthias Hubber: Beliebte Reiseziele Südtirol: Gröden in den Dolomiten

<http://www.beliebte-reiseziele.org/reise/reiseziele-wandern/italien/suedtirol/groeden-wandern-beliebte-reiseziele-suedtirol.html>

Flüchtlingskrise -A

Das Engagement der Helfer hat sich im Lauf eines ganzen Jahres verändert, aber es hat nicht aufgehört. Viele Initiativen durchliefen nun „einen Prozess zunehmender Professionalisierung und Formalisierung“, stellt die Bertelsmann-Stiftung in einer neuen Studie fest. Das Engagement sei nach wie vor „überraschend hoch“. Paradoxerweise wächst es, wenn – etwa durch Terroranschläge – kritische Stimmen gegenüber Flüchtlingen laut werden. Dann melden sich Helfer, die etwas gegen Fremdenfeindlichkeit tun wollen. Der Einsatz der Bürger geht dagegen zurück, wenn das Thema aus den Medien verschwindet und andere Politikfelder nach vorne drängen.

Bollmann, R. i Thier J. (2016). Im Land der Helfer. Frankfurter Allgemeine Zeitung (19/0826)
<https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/ein-jahr-fluechtlingskrise-im-land-der-helfer-14389038.html>

Flüchtlingskrise -B

Als Helfer die Kleiderkammer zu befüllen oder in einer Unterkunft das Essen auszuteilen, das mag aller Ehren wert sein, aber es ist am Ende doch die leichtere Übung. Auf dem leergefegten Berliner Mietwohnungsmarkt nach einer dauerhaften Bleibe zu suchen, bei der Jobsuche zu helfen oder eine Flüchtlingsfamilie als „Pate“ durch alle Höhen und Tiefen des deutschen Alltags zu begleiten, das erfordert schon mehr Kraft, Zeit und Durchhaltevermögen.

Rund zwanzig Leute haben sich an diesem Tag in dem früheren Ladengeschäft an der Mahlower Straße in Berlin eingefunden, gut die Hälfte von ihnen Flüchtlinge, der Rest Hilfwillige.

Bollmann, R. i Thier J. (2016). Im Land der Helfer. Frankfurter Allgemeine Zeitung (19/0826)
<https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/ein-jahr-fluechtlingskrise-im-land-der-helfer-14389038.html>

Reformation -A

Wir meinen, den Beginn der Reformationgeschichte punktgenau verorten zu können: Denn am 31. Oktober 1517 habe Martin Luther 95 Thesen mit kritischen Anfragen an die Ablasspraxis seiner Zeit an der Tür der Wittenberger Schlosskirche befestigt. Die Szene hat Symbolkraft, schreit geradezu nach Bild und Verfilmung: Der grimmig entschlossene Schädel Luthers vor dräuendem Gewitterhimmel, laute Schläge hämmern das Neue als Menetekel an die Wand – Schläge gegen eine Wittenberger Immobilie, die hier gewissermaßen stellvertretend für die ganze alte Kirche ihre Stöße abbekommt.

Gotthard, A. (2017) Schlaglicht 1517: der sogenannte Thesenanschlag. *Bundeszentrale für politische Bildung*. <https://www.bpb.de/themen/zeit-kulturgeschichte/reformation/234689/schlaglicht-1517-der-sogenannte-thesenanschlag/>

Reformation -B

Mit dem 31. Oktober 1517 beginnt die Reformationgeschichte: Martin Luther schlägt seine 95 Thesen mit kritischen Fragen an die Ablasspraxis an die Wittenberger Schlosskirche. Auch wenn diese Szene so wohl nie stattgefunden hat, ihre Symbolkraft wirkt bis heute fort.

Wir meinen, den Beginn der Reformationgeschichte punktgenau verorten zu können: Denn am 31. Oktober 1517 habe Martin Luther 95 Thesen mit kritischen Anfragen an die Ablasspraxis seiner Zeit an der Tür der Wittenberger Schlosskirche befestigt. Die Szene hat Symbolkraft, schreit geradezu nach Bild und Verfilmung (...)

Gotthard, A. (2017) Schlaglicht 1517: der sogenannte Thesenanschlag. *Bundeszentrale für politische Bildung*. <https://www.bpb.de/themen/zeit-kulturgeschichte/reformation/234689/schlaglicht-1517-der-sogenannte-thesenanschlag/>

ALLES AUS EINEM GUSS

FENSTER UND TÜREN IM SELBEN ERSCHEINUNGSBILD

Holz sorgt für ein unverwechselbares Erscheinungsbild und trägt wesentlich zu einer angenehmen Atmosphäre bei. Gerade im Eingangsbereich sind diese Eigenschaften wichtig und machen das Eintreten für Gäste einladend. Gestalten Sie jetzt Ihre Türe passend zum HF 410.

Mit dem Werkstoffverbund Holz/Thermoschaum/Aluminium bekommt die Haustür aber auch noch einen weiteren entscheidenden Pluspunkt: sie ist niedrigenergie- und passivhaustauglich.

INTERNORM. *Naturngemäß ein Einzelstück. Das neue Holz/Aluminium-Fenster HF410*
http://www.fensterplus.at/wp-content/uploads/2016/02/INT_HF410_Kundenfolder_screen.pdf

Holz-Alu -B

Fenster und Haustüren spielen bei der Gestaltung Ihrer Innenräume keine Nebenrolle mehr. Denn passend zum neuen HF 410 bieten wir Ihnen auch alle Holz/Aluminium-Haustüren mit den gleichen Holzoberflächen und -farben. So machen wir es Ihnen leicht, Ihre persönliche und stimmige Wohnwelt auch im Eingangsbereich zu gestalten.

Holz sorgt für ein unverwechselbares Erscheinungsbild und trägt wesentlich zu einer angenehmen Atmosphäre bei. Gerade im Eingangsbereich sind diese Eigenschaften wichtig und machen das Eintreten für Gäste einladend. Gestalten Sie jetzt Ihre Türe passend zum HF 410.

INTERNORM. *Naturngemäß ein Einzelstück. Das neue Holz/Aluminium-Fenster HF410*
http://www.fensterplus.at/wp-content/uploads/2016/02/INT_HF410_Kundenfolder_screen.pdf

11.6 Transcripció d'una activitat TransDialog completa

Transcripció de les verbalitzacions de l'activitat TransDialog 17-18_041-042, entre les persones participants 041 i 042, de perfil [A]. El text de partida és el text "Dresdner Christollen", que es pot consultar a l'apartat anterior. El signe "xxx" correspon a verbalitzacions que no s'han pogut interpretar.

00:00 042 *Vale, pues ara tenim el Quik Time gravant. Eeehm en el Skype. Ara, Vaig aquí i obro el qüestionari. Venga! Ai espera que tinc això aquí que molesta. Vale.*

00:18 042 *Que ho veus? Que ho llegeixes bé?*

00:19 041 *Sí, més o menys.*

00:21 042 *Vale. És el mateix. És posar-se d'acord respecte a l'encàrrec de traducció possible. I el text següent. Vale? Llavors. Espera que aquí apunto el teu nom. És el mateix que l'altra vegada. Que el de prova. I suposo que la pregunta tres serà posar el link del, del Youtube. Vale. Llavors obro el text, vale? Ah, bueno, son, és com l'altre però tres punts. Que el veus?*

00:47 041 *Un pèl petit, eh, el veig.*

00:48 042 *Un pèl petit? A veure espera't si te'l poso. A veure, espera't que te'l poso aquí. Un moment. Que és millor així? Espera que te'l faig més gran. Si no, com que ara. Fem-ho al revés, espera! xxx xxx*

01:00 041 *Si no, espera't. Com que ja sé quin és, deixa-me'l buscar.*

01:05 042 *No, però és, 041 un. No, no el tenim pas aquest enlloc.*

01:08 041 *Clar que el tenim. "*

01:10 042 *Sí, el tenim on està aquest? Ah sí? "Dresdner Christstollen"? No. Que xxx*

01:13 041 *Hi ha un pdf. Hi ha un pdf, que descarregues. Em sembla que està al principi dels googles. Ai dels moodles, que et surten tots els...*

01:21 042 *Sí però a mi aquest no em sona, eh. Perquè me'l vaig mirar i aquest no em zona.*

01:27 041 *Ja. Deixa-me'l buscar. A veure si me'l puc xxx*

01 30 042 *Vale. Eh, bueno aquí hi ha un munt d'ingredients.*

01:35 041 "Dresdner".

01 36 042 "Dresdner Christstolle".

01 37 041 "Dresdner Christstolle". Sí ja el tinc.

01:38 042 Ja ho tens? Ah vale! pues perfecte!

01:39 041 Està aquí en gran amb mi.

01:41 042 Vale.

01:42 041 I és la part. A veure .

01:44 042 És el u, el dos i el tres. U, dos, tres. Queda tot això. Clar! He de començar a buscar paraules, eh! Perquè "Mandeln" pues son "ametlles". "Korin..."
Començo a buscar paraules al diccionari cuqui?

01:59 041 (rialles) Busca! deixa-me'l llegir un moment

02:01 042 Sí, sí, "Rosinen" veus però. De les primeres què llegeixes "Rosinen",
"Korinther" començo a buscar tot això, vale?

02:09 042 "Pa, pasas", "pasas" són... en català és, ehm, "panses".

02:19 041 xxxx

02:20 042 M'ho apunto a la, al d'allò, eh? "Panses".

02:24 041 Escrius tu eh?

02:25 042 Eh?

02:26 042 Sí, sí. No, ho he d'escriure jo, a la força.

02:30 042 "Korinthen" deuen ser les, les...

02:32 041 "Korinthen".

02:33 042 Deuen ser les passes, les panses, però...

02:35 041 Les panses aquestes de Corintia, no?

02:38 042 Sí, això ho haurem de buscar al Termcat, eh com se diuen. Jo m'ho apunto, però.

02:41 041 Jo diria que, que xxx

02:45 042 "De Corinti". Vaig fent. "Sukkade".

02:52 041 Què?

02:53 042 Ah! "Sukkade" no ho troba? Que no ho he escrit bé? "Sukkade" no el troba aquí, al, al. Amb aquest, "Sukkade", no el troba

03:00 041 Vale, ja ho buscarem. "Mandeln" són "ametlles". M'apunto aquest. "Ametlles". "Pela des", sí, "pela de llimó". Ho tens, no? "Geriebene". "Geriebene". Això deu ser "ratllat" eh que sí. Gerieben? No.

03:33 042 "Gerieb, geriebene". No? "geriebene" no és que jo tampoc ho veig molt.

03:37 041 Ja. so, tenim xxx xxx. Sí, em sembla que deu ser "de llimona", no?

03:50 042 Sí, és que "geriebene". Espera que ho he escrit malament "geriebene, geriebene"

03:54 041 Què no trobes? "Sukkade"? Vaig al...

03:57 042 "Sukkade". Sí mira-ho a l'altre. Jo el "Sukkade" no el trobo, no sé què és. Si no me'l... Espera't amb el Google.

04:09 041 xxx

04:11 042 Espera't. Veuràs, "Sukkade". Imatges. Que ho veus? "Sukkade"?

04:18 041 Vejam! Espera eh!

04:19 042 Bueno he fet una.... Que ho veus? A la meva pantalla. He anat a google imatges i he posat "Sukkade".

04:30 041 Sí

04:31 042 És que sembla una marca, no? A veure si al, ho fico a totes al... "Zitronat", "Zitronat" o xxx "Sukkade" A veure. Què diu la Wikipedia alemanya?

04:40 041 Vejam, estic llegint de la teva pantalla, eh?

04:44 042 Sí, sí.

04:45 042 "Zitronat" o "Sukkade". "Zitronat". Jo no... Ah! "llima". Que no sigui "llima". Eh?

04:52 041 Però ja hi diu "llimona" perquè el "Zitronenschale" aquest. "Llimona ratllada".

05:00 Sí "Sukkade" i este "is the candied peel of any citrus especies". Veus canviant la mateixa del del "Sukkade" aquest al de de l'anglès

05:11 041 Ahhh!

05:12 042 Ho veus? Eh?

05:14 041 Ah! És "confitada"!

05:16 042 Vols dir, que és “confitada”?

05:18 041 Jo crec que sí.

05:19 042 És “pella confitada”?

05:20 041 Aquesta versió anglesa que acabes de posar.

05:22 042 Espera te la poso, “Sukkade”.

05:23 042 xxx Ah ja sé el que és! Sí, sí, sí, sí!

05:28 042 És veritat!

05:29 041 Jo diria que és allò...

05:30 042 Sí, sí. Sé el que és “as a feeling”. I això com 041 deu dir en català?
Haurem de buscar en el ...

05:48 041 Al Termcat? Espera't . Al Termcat, Al Termcat jo...

05:55 042 Al Termcat, al Termcat jo buscaria, perquè si fem, si li fem “Zitronat”
o “Zitronat”, saps? Al buscar en altres idiomes...

06:05 041 Bueno, jo hi posaré “Sukkade”

06:07 042 Sí, exacte, si no et surt llavors ho busques com a “Zitronat” o “Zitronat”. A
veure si et surt.

06:12 042 A veure, vaig buscant què més, què més és lo altre que teníem.

06:18 042 Vale, “Gewürze xxx”

06:19 041 xxx

06:20 042 Vale. Lo demás ja està, no? Perquè. Lo demás ja está...

06:34 041 Ja. Ho tenies en anglès m'ho pots ensenyar un altre cop?

06:36 042 Sí. “Espècies”. Vale, espera un moment. Que busco. És que mentrestant
he anat buscant paraules (rialla).

06.42 041 Vale.

06:44 042 “Gewürze” que són les espècies. Vale, espera. Apa! t'ho ensenyo en
anglès. A veure, aquest de la Wikipedia. T'ho canvio al anglès, eh?
“Sukkade”, s'escriu així en anglès .

06:56 041 El “Sukkade” en anglès.

06:58 042 Hala! Això ho trobaràs a la neoloteca. eh! No sé on ho estàs buscant però

...

07:02 041 Estic a la neoloteca.

07:05 042 Clar! A la part de...

07:06 041 xxx Ehhh?

07:08 042 "Candietilxxx". Clar!

07:11 041 xxx

07:13 042 No.

07:13 041 No.

07:19 041 No. xxx

07:25 042 Això xxx

07:29 042 Clar! Com a "Sukkade" no la troba.

07:32 042 I com a. I en alemany en cap de les tres opcions t'ho ha trobat?

07:38 041 No.

07:40 042 Doncs això és que no, no tindrem la paraula.

07:42 041 Jo, jo posaria "pell".

07:43 042 "Pell de", "pell de", "pell de llimona confitada".

07:48 041 Espera't deixa'm-ho buscar. xxx

07:56 042 És que jo no sé si és la pell o és la... Perquè són, són com cubs. Saps abans quan he buscat les imatges? Saps que et vull dir? Que jo no sé si és la...

08:05 041 xxx Imatges xxx

08:08 042 Sí, que és lo primer què he fet xxx.

08:09 041 xxx no va xxx de dret.

08:13 042 Vale. Perquè, veus? Que ara ho tinc aquí això? Però que no sé si és només la pell. O, o és tot? Saps que et vull dir? Que, que so, que sigui "llimona confitada"?

08:27 041 Jo diria que és "pell", la pell i prou.

08:30 042 Només la pell confitada?

08:32 041 Sí. Sí, perquè a la... Wikipedia, quan li has posat el xxx

08:42 Ahh "Sukkade" en espanyol! Espera't Què m'ha sortit aquí? "Cascos de cidro".
"Cáscara confitada", Ah! doncs sí, sí doncs sí que és el, que és la pell.
Vale doncs, "pell de llimona".

08:55 041 Vale, llavors tenim: "panses"

08:58 042 "Panses de Corint" i espera que busco ho busco tot això, no?

09:03 041 "Ro, Rosinen".

09:05 042 Perquè en tenim dos.

09:10 041 "Rosinen". Has buscat "Rosinen"?

09:17 042 És que això igual... Mira, si tu busques. Ho estàs buscant al Termcat tu?

09:21 041 xxxTermcat.

09:22 042 Doncs jo busco, ja ho busco jo al DIEC. Perquè la diferència entre
"panses" i "panses de Corinti", Saps?

09:30 041 Sí.

09:32 042 "Panses" surt com a tal. Vale? I de. Jo vaig fent, eh? Tu veus la meva. I tu
fes el que et sembli.

09:41 041 xxx

09:42 042 "Corinti"...

09:46 042 No. Com a "pansa de Corinti". Ai!

09:55 042 "Panses de Corinti".

09:57 041 És que hi ha? Jo diria que hi ha panses que venen del...

09:58 042 (Sona un telèfon) Un moment, eh! Era el... meu home que em trucava.

10:05 041 (Rialles).

10:10 042 Vale.

10:11 042 Vale, Pel punt 1. Jo crec que pel punt 1 ho tenim tot. Comencem a
muntar?

10:16 041 Vale, mira. Vale jo diria: "panses"...

10:18 042 Vale venga: "panses, panses de Corinte".

10:20 042 Espera.

10:22 041 "Panses de Corinti". "De Corinti" 041 diu, sí?

10:27 042 Ja. Home, jo ho he fotut al, al... Al Diec no ho he trobat, però al Google, mira. Què veus el meu Google? He fomat "panses de Corinti" i tal qual, eh!

10:39 042 Amb majúscula a la "Corinti".

10:47 042 I "pansa normal"? D'aquestes en tinc a la cuina, sinó vaig a buscar a veure què hi posa. Sí és que és el mateix A les fotos és el mateix.

10:57 041 xxx, ja.

11:02 042 Jo tinc el mateix.

11:09 042 Vinga!

11:17 042 Hauriem de posar el, el, el "posar", no? O algo? O sigui, el verb.

11:23 041 Espera. O sigui, tenim: "les panses"...

11:27 042 Ah no! Un moment, espera, espera, espera, que primer hem de fer l'encàrrec de col... de traducció.

11:31 042 Què fem? fem...?

11:33 041 El mateix que l'altre dia xxx.

11:34 042 Fem el de pro, el de prova. Vale? Què, com ho vam posar? Ehm. Com era?

11:39 041 Ehm.

11:40 042 Com era? Receptes per a una, per a una revista per a nens? no?

11:45 041 Sí, sí.

11:48 042 (tecleja per escriure l'encàrrec) ehmm

12:52 042 (Comença a escriure la versió) Vale, vengam,

11:57 041 Vale, doncs tenim... "les panses"...

11:59 042 A veure, "posar les panses", va.

12:05 042 "Panses de Corinti".

12:07 041 "Les panses de Corinti", "les ametlles"

12:09 042 Espera, espera que abans hi ha la pell, "la pell, la pell"

12:12 041 "La"...

12:15 042 *Què fico? Escolta'm. Un moment.*

12:16 041 xxx

12:17 042 *Vols article a cada, a cada... de la enumeració. O no?*

12:27 041 *Jo, jo em sembla que sí. No?*

12:28 042 *Jo crec que també.*

12:29 042 *"Posar les panses, les panses de Corinti". És que si no quan arribo a "la pell de llimona" m'es queda raro.*

12:35 042 *"La pell de llimona confitada, les ametlles". Veus el que escric, eh?*

12:44 041 *Sí.*

12:45 042 *Vale. Les axxx*

12:47 041 *"Geriebenne Zitronenschale" sembla que és la pela de la llimona ratllada, no?*

12:50 042 *Sí. (tecleja en veu alta) "La pell". No. Com se diu? "La ratlladura de la pell de la llimona"?*

13:00 041 *"La pela". Jo a casa li dic "pela".*

13:01 042 *Vale xxx*

13:01 041 xxx

13:05 042 *No, per a nens: "La pela de la llimona ratllada".*

13:11 042 *Ehm.*

13:12 FS+ES *"I tot"...*

13:13 042 *"Totes les espècies". Que això ho he buscat abans. "Les espècies en un bol"....*

13:26 041 xxx

13:26 042 *Eh?*

13:28 041 *No et deixis l'"humit" eh?*

13:35 042 *On, on l'has vist l'"humit"? "Amb un, amb"... Clar no? "Amb L'extracte de vainilla"*

13:36 041 *"L'extracte de vainilla".*

13 38 042 *"De vainilla i el rom".*

13:45 042 *"Befeuchten" què és?*

13:55 041 *Eh. És "humit. "Befeuchten" és un... el Pons et diu que és un, que vol dir... "humedecer, mojar"*

14:05 042 *Ah vale. Ehm. I en un bol. I llavors posem pues i, i, i "humitejar"? O lo del "humitejar" ho podem treure?*

14 14 041 *Vale, espera't, espera't, ho he vist malament, llavors. Clar. No és un bol humit. És*

14:18 042 *No. És que...*

14:19 041 *xxx "humitejar tot xxx"*

14:20 042 *Clar, clar, clar! "Posar en remull o reposar"?*

14:24 042 *És a dir és "posar les panses" i no sé què no sé quantos "i totes les espècies en un bol".*

14:29 041 *"En un bol"*

14:30 042 *"I amb l'extracte de vainilla i el rom"*

14:31 041 *Vale. "I deixeu-lo en remull".*

14:32 042 *"I deixar-lo. "I deixar-lo en remull" o "reposar"?"*

14:40 041 *Jo, posaria "remull". Perquè perquè si "befeuchten" és "mullar" i...*

14:43 042 *Pero l'altre... O sigui. La cosa és que si ho fiquem...*

14:45 041 *Espera't!*

14:46 042 *A veure. "En un bol i mullar".*

15 00 042 *És que queda molt raro en català això, eh! De veritat que jo faig molta pastisseria i no, no, no.*

15:02 041 *A veure.*

15:04 042 *És que hi hem posat el "posar", el "posar". Saps? Que no hi era.*

15:05 041 *Ja. A veure. "Posar les panses xxxla pell de llimona confitada, les ametlles, la pela de llimona ratllada. En un bol amb l'extracte de vainilla i amb el rom".*

15.14 042 *Clar! I llavors lo altre, lo de "durchziehen"...*

15:16 041 *"Deixar en remull durant dues hores".*

15:20 042 *"Deixar reposar". No? "Lassen durchziehen". "Durchziehen" no és reposar?*

15:28 041 *"Durchziehen" en el Pons eh és... És que hi ha moltes coses. "acabar, terminar, hacer pasar, extenderse"...*

15:38 042 *Doncs ja està. "Deixar reposar durant dues hores". Ara ho tenim tot.*

15:45 041 *"Befeuchten", no.*

15:47 042 *Eh?*

15:49 041 *"Feuchten". El "befeuchten"*

15:50 042 *Sí, però és el que no veig clar si afegir-lo perquè en, en català... Clar! Si tu en un bol que hi has afegit lo altre hi afegeixes l'extracte de vainilla i el rom que són líquids...*

15:58 041 *Sí.*

15:59 042 *Ja s'entén que 041 mulla. Saps que et vull dir? M'entens? Perquè ja hem afegit el "posar".*

16:04 041 *Clar!*

16:05 042 *Saps?*

16:06 041 *Ja.*

16:08 042 *Clar!*

16:09 041 *Però. Sí, sí. Bueno, és que. Sí, clar, "deixar reposar durant dues hores" o "deixar en remull durant dues hores". Pot. Jo crec que son sinònims.*

16:17 042 *Clar, exacte*

16:17 041 *I*

16:18 042 *Clar*

16:19 041 *Sí, sí.*

16:20 042 *Venga! Fem el, anem pel segon, venga!*

16:22 041 *Deixa-me'l llegir un moment.*

16:24 042 *Sí, sí.*

16:25 042 *Te'l copio? Vols que te'l copii al... Espera't!*

16:28 041 *No, no. Ja el tinc aquí, ja...*

16:29 042 *Però el veus? Ah vale!*

16:30 041 *Sí.*

16:31 042 *Ah, vale! Vols dir el segon. Vale, vale.*

16:33 041 *xxx*

16:34 042 *Vale. Miro el segon. Venga!*

16:35 041 *xxx*

16:37 042 *“Die Hefe (llegeix en veu baixa). “Hefe”, tu no saps quantes vegades he buscat “Hefe”.*

16:47 041 *“Hefe”?*

16:47 042 *Sí.*

16:48 041 *“El llevat”.*

16:49 042 *“El llevat”. Tio és que l’he buscat! Però, però.*

16:51 041 *(rialles).*

16:52 042 *És d’aquelles paraules que no, que no...*

16:54 041 *xxx que no se’t queden, eh?*

16:56 042 *Sí, sí. No, no.*

16:57 041 *A mi em passa amb la, amb el, “Meh!”.*

16:58 042 *Hosti tu!*

16:58 041 *Amb “Meh!”.*

16:59 042 *No amb “farina” no que d’aquesta me’n recordo. Però el “Hefe”, no saps quantes vegades l’he buscat. Vale. “Auflösen”?*

17:04 041 *El “auflösen” és, eh...*

17:09 042 *“Desfer”?*

17:10 041 *“Dissoldre” o “desfer”.*

17:11 042 *Ah sí aquest mira que el van buscar l’altre dia!*

17:14 041 *Es que em va sortir ahir.*

15:15 042 *Sí, sí, no, no. “Dissoldre”, si el vam fer amb tu el... “Dissoldre el llevat en la llet”*

17:25 042 *"Sieben" era tamisar. Eh que sí? Quan te, se busquen les mateixes paraules tants milions de vegades!*

17:32 041 *Ahir...*

17:33 042 *Millons de vegades!*

17:33 041 *Ahir el vam ahir el vam... L'altre dia la vam fer...*

17:36 042 *La vam fer servir sí. Aquí, aquí, a la, amb aquest no em surt, però sí, és "tamisar".*

17:40 042 *A veure, "dissoldre el llevat en la... en la llet". Ehm, "tamisar la farina i la sal". Ah, "tamisar" deu anar amb una essa. "Tamisar la farina i la sal en un bol gran". Ah, per aquí hi ha un "zusammen".*

18:03 041 *A veure. Clar! "junts". Hem de posar la farina i la sal... ehm...*

18:07 042 *"Tamisar la farina i la sal"*

18:09 041 *Si la farina i la sal la tamisem en un bol gran*

18:12 042 *"Tamisar la farina i la sal en un bol gran"*

18:14 041 *I*

18:19 042 *"Eine Mulde hineindrücken". Ah, tornem amb el volcà! (rialles). Tornem amb el volcà és lo mateix. Lo de fer el volcà.*

18:28 041 *Fer el forat aquel...*

18:30 042 *Sí, tornem a fer el forat. "Tamis... tamisar". "Posar les mans, tamisarxxxx". Vale, venga!*

18:35 042 *"Fer un forat". No, com, com...? Hòstia, no me'n recordo com ho vam posar l'altre dia.*

18:43 041 *No ho vam escriure, oi?*

18:46 042 *No, no. Espera perquè sí. Perquè t'ho vaig enviar. Espera, espera, espera que t'ho vaig enviar.*

18:51 042 *Aquí ho tenim, mira. "Amb la mà fer un forat en el centre de la barreja i abocar l'aigua al llevat"*

18:57 041 *Vale!*

18:58 042 *Mira!*

19:00 041 *Sí.*

19:00 042 *Al menos serem coherents. No?*

19:03 041 *Sí, (rialles).*

19:05 042 *(rialles). "Amb la mà fer un forat al centre". Ah, clar! És que crec que és exactament el mateix que vam fer. Ah no, no, no, no.*

19:13 041 *No, no!*

19:14 042 *No, no. Perquè l'altre tenia i...*

19:17 041 *xxx deu ser sempre el mateix, no?*

19:18 042 *"I abocar"... "I abocar la llet amb el llevat" perquè en aquest cas és llet no com a l'altre dia. Vale!*

19:32 041 *Sí*

19:32 042 *Vale, molt bé. Fantàstic! Aquest ens ha quedat molt bé, eh? (rialles)*

19:35 041 *xxx ja*

19:36 042 *Venga! El tercer.*

19:39 041 *Me'l deixes llegir un moment?*

19:40 042 *Sí, sí i tant.*

19:43 041 *Espera't que ara no el trobo. Tinc tantes pantalles obertes.*

19:47 042 *Sí, com jo.*

19:48 041 *"Dissoldre el llevat amb la llet. Tamisar la farina i la sal. I en un bol gran. amb la mà"*

19:54 042 *xxx*

19:55 041 *xxx*

19:56 042 *Espera. Aquí li falta...*

19:57 041 *"La llet amb el llevat". Perfecte!*

19:58 042 *Vale. Venga! Ara el tercer i ja està. Ja l'últim.*

20:04 041 + 042 *(llegeixen en veu baixa).*

20:20 042 *Vale. Comencem a buscar coses: "Holz ", "Holz és "fusta", no?*

20:24 041 *"Holzlöffel és "una cullera de fusta".*

20:26 042 Sí. "Amb una cullera de fusta", eh, "posar una mica de la farina", "vom Rand". Què és "Rand"?

20:33 041 Hm "Rand", vejам. Espera't!

20:40 042 Busques tu?

20:41 041 Vaig al Pons.

20:42 042 Vés al Pons. Si no ho trobes, jo busco a l'altre.

20:47 041 Xxx, "en tanto a"

20:48 042 Estic veient. Em va millor el raxxx, el Pons que el que jo faig servir. "Vom Rand".

20:50 041 Bueno jo és que... És que des de, des del primer semestre ens van dir el Pons, és el que més bé m'ha anat, eh!

20:58 042 Jo és que com quan feia alemany fèiem servir aquest, però, però estic veient que hi ha més coses al teu. "Vom Rand"...

21:05 041 "El... La vora del", "la vora del bol"? Entenc?

21:13 042 Aj, "in die Hefemischung". Això és "la barreja". xxx Ahhh, ja sé el que és. És quan fas el volcà aquest. Però això és. Però això és perquè ho he fet servir de fer pastissos quan, quan fas el vol... que tu fiques la cosa dintre, que nosaltres normalment fiques la maione, ai la ma... la mantega. I saps que agafes la farina del voltant i la barreges a dintre?

21:36 041 Sí.

21:37 042 I saps quan has fet el volcà?

21:38 041 Sí.

21:39 042 Pues és això.

21:42 042 "Amb una cullera de fusta agafa una mica de la farina de la vora, del, de la vora i posar-la en". "Rühren", saps "i posar la cap a la barreja amb el, amb el llevat".

21:53 041 Ah, O sigui "amb la mà", "amb la mà". És anar agafant de la, del...

21:56 042 Bueno això és perquè aquí són més fins i ho fan amb una cullera de fusta. Jo això ho havia fet sempre amb la mà, però... És la idea de la barreja. Saps? de barrejar-ho una mica.

22:03 041 Vale.

22:05 042 Perquè "rühren" és barrejar. Sí.

22:07 041 *El gest aquest d'anar tombant de mica en mica i anar xxx... (gestualitzacions).*

22:10 042 *Clar, de que barreges una mica amb el volcà. Fins que te, fins que te tingui consistència pastosa. Eh que sí?*

22:19 041 *Sí, eh, bueno és "fins que 041 formi una pasta". Suposo que deu ser...*

22:20 042 *Sí, clar, clar, sí. Vinga, vale, a veure. Escrivim això!*

22:27 041 *"xxxx una pasta"*

22:34 042 *"Amb una cullera de fusta..." Ehm. "Rühren" és barrejar, eh que sí?*

22:39 041 *Sí.*

22:40 042 *"Barrejar una mica de, de la farina, una mica de la farina..."*

22:52 041 *"Anar barrejant la farina amb el llevat fins que 041 formi la..."*

22:59 042 *"Farina amb la barreja de llet amb llevat", a veure què et sembla així?*

23:10 042 *"de llevat fins que 041 formi una pasta".*

23:15 042 *"Amb una cullera de fusta barrejar una mica de la farina de la vora". Al revés: "de la farina de la vora"...*

23:32 041 *xxx ja. Sí.*

23:33 042 *Vale? Vale!*

23:35 041 *"I després"... Eh. Vale. Allò de deixar xxx de deixar fer la pasta, de tapar el bol. "Tapar el bol amb una tovallola o "amb un drap"..."*

23:51 042 *"Amb un". Vale, "amb una", "un drap de cuina"...*

23:54 041 *"Amb un drap de cuina durant 20 minuts"...*

23:57 042 *"I deixar-lo". Vale! Venga, vale.*

24:01 042 *"Tapar". Com que ho estem fent en infinitiu continuo eh? "Tapar el bol". Que continuo amb els infinitius, eh? "Amb un drap de cuina i deixar reposar durant 20 minuts". Espera que això. "Fins que". "Der Hefeansatz schaumig". "Schaumig" què és?*

24:29 041 *Vejam.*

24:32 042 *"Hefen". Jo busco "Hefenansatz", "schaumig".*

24:39 041 *xxx busca!*

24:40 042 Ara després d'això. Vale, després que el deixem. "Bis der Hefenansatz
schaumig angegangen ist".

24:50 042 Aquest.

24:55 042 Jo busco "Ansatz", "Ansatz" què és? Espera un moment!

25:04 042 "Enfoque, comienzo"?

25:05 041 xxx

25:09 042 Que és fins que la llevadura comenci...?

25:11 041 xxx Suposo que és que la llevadura faci efecte.

25:15 042 "Schaumig". Sí però com se sap que la llevadura. "Espum". Ah! "Fins que
comenci a". Eh, "schaumig" es...

25:23 041 xxx

25:24 042 És, és quan comenci a fer bombolles.

25:30 042 Saps quan?

25:31 041 xxx

25:32 042 Saps quan, saps, quan el poses...?

25:32 041 xxx

25:33 042 Saps, quan comença a bullir?

25:34 041 Sí.

25:35 042 Saps? És. Saps quan fa bombolles? És que jo crec que essent per a
nens, en lloc d'"espuma" hauriem de posar això de "bombolles". Saps?

25:42 041 Clar! "Quan comenci a fer bombolletes".

25:46 042 "Fins que el llevat..."

25:48 041 "deixar passar vint minuts".

25:50 041 "Fins que comenci a..."

25:54 041 "Comenci a a fer bombolletes".

25:55 042 "Comenci a fer bombolletes". Vale. Venga, ja estem. Ara hi ha. "Hi
afegim". No?

26:03 041 xxx

26:04 042 "El sucre".

26:06 041 "Mantega".

26:07 042 "I la mantega".

26:12 042 xxx m'he equivocat.

26:13 041 "A la barreja amb la pasta que tenim feta".

26:15 042 "Bombolletes" no m'ho agafa?

16:17 041 xxx

26:20 042 Em dona com un error.

26:22 041 Perquè els diminutius no te'ls agafa mai.

26:26 042 Espera. "Fer bombolles".

26:28 041 Bueno.

26:29 042 Que no. Que no sigui un castellanisme, chiqui.

26:30 041 xxx

26:31 042 A veure.

26:33 042 Vale. No, no. "Bombolles" sí. "Bombolletes". Deixo "bombolletes", eh?

26:35 041 Sí.

26:36 042 "Afegir el sucre i la mantega..."

26:39 041 Sí. "Afegir el sucre i la mantega a la barreja", o "a la pasta", com tu prefereixis.

26:45 042 "A la, "a la barreja", jo crec que millor.

26:48 041 "xxx barreja, i..."

26:50 042 Espera't però és "a la barreja". És. O sigui, aquí tenim encara una mica el volcà, eh? Perquè és el "Hefen". O sigui, és a la part del llevat. I després ho acabes de barrejar. Saps què vull dir? Perquè fixa't que ara diu "geben und mit dem Mehl berühren bis eine"... Saps que et vull dir? Que tot això ho estem fent només a la part...

27:12 041 O sigui, que només és a la part d'on hi ha el llevat.

27:16 042 Clar. És del mig del volcà.

27:17 041 Doncs "afegim..."

27:20 042 *"A la barreja, a..."*

27:21 041 *"la mantega a la barreja del llevat*

27:22 042 *I si fem "a la zona del llevat". O "a la..."*

27:24 041 *xxx és un. Vale. Sí.*

27:25 042 *Sí ? "A la zona del llevat". Perquè així s'entén millor. "A la zona del llevat".
Eh...*

27:32 041 *El "verrühren" és?*

27:33 042 *És, és, que no és "barrejar. No? El, el...*

27:37 041 *El "verrühren?" És...*

27:41 042 *Si tens un altre sinònim.*

27:44 041 *"Rühren" és "barrejar".*

27:47 042 *(llegeix en veu baixa).*

27:53 041 *Espera, espera. Deixa'm...*

27:54 042 *Ah no, no. Podem. Sí. fés, fés!*

28:11 041 *Jo li posaria. Eh...*

28:17 042 *Podem fer servir "barrejar", eh? Perquè ara estic mirant que fa bastanta.
Vull dir, que em pensava que ho teníem però no. "Afegir el sucre i la
mantega a la zona del llevat. I barrejar amb la farina".*

28:28 041 *Vale.*

28:30 042 *Sí?*

28:31 041 *Sí.*

28:32 042 *"Barrejar amb la farina". Val. "Fins".*

28:37 041 *"Fins que..."*

28:38 042 *"Fins obtenir". No? "Fins obtenir una massa..."*

28:43 041 *"Una massa".*

28:44 042 *"Lleugera", no?*

28:45 041 *"Lleugera o suau".*

28:46 042 *"Suau" o el que vulguis.*

28:49 041 *Vejam. xxx*

28:57 042 *El que vulguis.*

28:59 041 *xxx, xxx aquí diu "flexible" (cast) també: "tierno, blando" xxx. Jo li posaria: "suau".*

29:19 042 *Vale, venga. "Amb la massa suau". Vale. Doncs ja estem.*

29:25 041 *Sí, perquè el que hi ha aquí al PONS. Jo diria...*

29:33 042 *Perquè. Un moment, que busco.*

ES xxx

29:36 042 *Busco "entstehen" exacte, perquè he ficat "obtenir". "Fins que 041 produeixi". Per tant, ja està bé.*

29:41 041 *O "fins que 041 formi..."*

29:42 042 *"Fins que", "fins". Vale. M'agrada. Sí, sí. "Fins que 041 formi". Molt bé! "Fins que 041 formi. Una massa suau". Vale.*

29:50 042 *Vale perfecte, pues estem. Espera, t'el copio tot? Espera't, tel copio tot aquí com l'altre dia.*

29:59 041 *Vale.*

30:01 042 *Aquí al missatge. Venga. Aquí el tens, eh! L'has de, l'has de. Però tu el pots moure a la teva pantalla.*

30:10 041 *xxx espera perquè xxx...*

30:12 042 *A l'Skype. Has d'anar a l'Skype.*

30:15 041 *No, sí, queda xxx*

30:16 042 *xxx*

30:17 041 *xxx (rialles).*

30:20 042 *xxx (rialles). Has d'apretar xxx. I ja està. Bueno.*

30:23 041 *xxx i a veure. Anem a veure. "Posar les panses i les panses de Corinti". Això, jo m'ho miraria un moment, eh?*

30:32 042 *Ja, però és que fica "Rosinten, Korinthen", Saps? "Rosinen, Korinthen". 041 que, és que ho difer. És que com que no tenim els ingredients. Ah espera. Tu t'has baixat el pdf. Pots mirar al pdf el, als ingredients?*

30:44 041 *Vejam. Sí, espera.*

30:46 042 Perquè. Ah.

30:47 041 xxx diu. xxx diu...

30:48 042 "Korinthen".

30:52 041 Diu: "dos-cents grams de Rosinen. Cent grams Korinthen". Llavors aquí et diu "cinquanta grams de Zitronat. Orangen xxx xxx". Clar, és que aquí és "Rosinen" i "Korinthen" son coses diferents.

31:16 042 Clar, clar!

31:19 041 "Rosinen".

31:20 042 Clar. És que si féssim els ingredients, podriem sumar els ingredients i posar "panses o "panses de Corinti", però, deixem-les així.

31:27 041 xxx

31:28 042 Perquè, és que abans quan ho he buscat al, al Termcat i així tampoc no hi havia. A veure. xxx

31:40 041 És que, eh...

31:44 042 És que queda molt raro, però, però...

31:47 041 xxx no ho diferencia, eh!

31:49 042 Ja. Però als ingredients sí. Llavors el problema és que al no traduir els ingredients. Saps? Si el fiques. Saps què vull dir? Que llavors hi hauria la meitat de panses.

31:59 041 Una vé de... Una ve d'una planta i l'altra ve d'una altra. Perquè, jo soc al·lèrgica a moltes fruites, i això jo m'ho vaig estar mirant.

32:09 042 Vale.

32:10 041 Hi ha unes que venen del raïm, que són les "uvas pasas" (cast), en castellà.

32:15 042 Vale.

32:16 041 I les altres son les de Corinti. Però en català 041 diuen "panses" igual a tot.

32:22 042 Llavors deixem-ho així.

32:23 041 xxx

32:24 042 Deixem-ho així. Deixem-ho així, perquè.

32:27 041 Sí?

32:28 042 *Si fos tot, se podria arreglar, però, al ser.*

32:30 041 *“Les panses, les panses de Corinti, la pell xxx de les ametlles xxx”*

32:36 042 *Un moment, un moment, un moment. Que amb un hem posat “la pell” i en l'altre hem posat “la pela”.*

32:43 041 Ah!

32:50 041 *Doncs jo hi posaria “la pell”.*

32:51 042 *“La pell” als dos, eh?*

32:53 042 *“La pell de la llimona ratllada i totes les espècies”.*

32:59 041 *“S'han de posar xxx dissoldre el llevat amb llet xxx la farina xxx xxx una cullera de fusta xxx”*

33:16 042 *Això queda molt raro.*

33:18 041 *queda rarissim.*

33:18 042 *Queda raríssim.*

33:20 041 xxx

33:21 042 *“Una mica de farina. De la vora. Millor”? “Una mica de farina de la vora”.*

33:22 041 xxx xxx xxx xxx xxx. Sí.

33:47 042 *Com que és per a nens. Per arreglar aquesta tercera part també podríem fer: “amb la mà fer un forat al centre de la barreja com si fos un volcà”. I al punt tres ficar; ja sé que és ampliar la informació però. I al ficar, “barrejar una mica de la farina de la vora del volcà amb la barreja de llet”. Perquè jo lo del volcà jo ho vist en receptes catalanes.*

34:08 041 *Queda més clar.*

34:10 042 *Saps? És ampliat i això del volcà per això ho sabia. Mira. Si fem, “amb la mà fer un forat al centre de la barreja, com si fos un volcà i abocar la llet amb el llevat”. I llavors a l'altre, “amb una cullera de fusta barrejar una mica de farina de la vora...”*

34:28 041 *“Del volcà”.*

34:29 042 *“Del volcà, amb la barreja de llet amb el llevat”.*

34:32 041 *“De la farina de la vora”.*

34:35 042 Sí, sí, queda bé. Vale? “Fins que 041 forma una pasta. Tapar el bol amb un drap de cuina i deixar reposar”. Vale. I Ho deixem en diminutiu, eh? que està bé “les bombolletes” perquè de fet son petites...

34:46 041 xxx

34:47 042 Vale.

34:48 041 És que son petites.

34:49 042 Sí sí. Vale. “Afegir...”

34:51 041 Sí. És correcte usar diminutius, això, no, no hem de patir. Vull dir. Sí, sí.

34:58 042 Vale. Molt bé!

35:01 041 Ja està?

35:02 042 Sí, sí ja està.

35:03 041 Bueno.

35:05 042 Llavors ara paro de gravar. He de pujar tot al Youtube i tot el rotllo. I ja està. Vale? Llavors ficar aquí i aquí pues el d'això. Espera que paro l'altre. Moment, a veure com paro l'altre. I. espera't

35:18 CLIC.

